KĀLIDĀSA CITATIONS

IN WORKS OF POETICS, DRAMATURGY, ANTHOLOGIES, COMMENTARIES ETC.

N. R. SUBBANNA
M. A., M. Litt.

Foreword by
Dr. V. RAGHAVAN

MEHARCHAND LACHHMANDAS
Prop. : THE SANSKRIT BOOK DEPOT
2736, KUCHA CHELAN, DARYAGANJ
DELHI 110006 (India)

Republic Day, 1973

Rs. 36

PRINTED BY SHRI BHARAT BHARATI PRIVATE LIMITED, ANSARI ROAD, DARYAGANJ, DELHI AND PUBLISHED BY KHAZANCHIRAM JAIN, MEHARCHAND LACHHMANDAS, DELHI

PUBLISHERS' NOTE

It is a great privilege to be associated with Dr. V. Raghavan who has undertaken to bring out for us the research works of some of his former students who had taken their research Degrees under his guidance in the Sanskrit Department of the University of Madras. In this series, we have already brought out

(i) Dr. S. S. Janaki's edition and study of the *Alaṁkārasarvasva* of Ruyyaka with the Sañjīvanī of Vidyācakravartin,

(ii) Dr. (Mrs.) P. Sarasvati Mohan's edition and study of the *Camatkāracandrikā* of Viśveśvara.

We are now bringing Sri N. R. Subbanna's *Kālidāsa Citations* in works of Poetics, Dramaturgy, Anthologies, Commentaries etc.

We are deeply grateful to Dr. Raghavan for all the attention and labour he is giving to the bringing out of these works and seeing them through the Press.

ACKNOWLEDGEMENTS

I wish to express my grateful thanks to Dr. V. Raghavan for his scholarly Foreword and for his continued guidance.

My thanks are due to the authorities of the University of Madras for permitting me to publish my thesis privately.

I have to thank also Dr. M. Narasimhachary, Madras who assisted me in the preparation of the press copy.

I take this opportunity to offer my thanks to the Publishers, Messrs. Meharchand Lachhmandas, Delhi, for taking up the publication of this thesis.

Chikballapur
1-1-1973

N. R. SUBBANNA

TABLE OF CONTENTS

FOREWORD

This book represents one more piece of Research work done under my guidance in the years 1964-1968, in the Department of Sanskrit, University of Madras and being brought out in a special series by Messrs. Meharchand Lachhmandas, Delhi, the two former publications in this series being the *Alaṁkārasarvasva* and the *Camatkāracandrikā*. It carries forward the work done in 1917 by Dr. Hari Chand Shastri which, during half a century that spacing had past, none had come forward to supplement and bring up-to-date. The present work takes account of the large number of sources, rare works since discovered or printed, which contain Kālidāsa citations.

The citations in anthologies are evidence of the naturally widespread enjoyment of the great poet; those in works of poetics and dramaturgy show the points for which indigenous critics appreciated particular verses and contexts in his works; and those in works of grammar have linguistic significance.

Apart from the systematic tabular presentation of the citations, the author has some critical essays in which the results of this collection of citations for textual study of Kālidāsa on some of the moot questions—the longer recension of the *Śākuntala,* the Apabhraṁśa and Prakrit verses of Act IV of the *Vikramorvaśīya* in some mss., the later cantos of the *Kumārasaṁbhava* and variants and additional passages and verses—have been discussed. The conception of *rasābhāsa,* arising out of a Kālidāsa-verse and its citation by Alaṁkāra-writers and its discussion are of interest to students of Alaṁkāra Śāstra. The book, which is an extension of Kālidāsa-appreciation, will, I am sure, be welcomed by all students of Kālidāsa.

Madras
10-1-1973

V. RAGHAVAN

PREFACE

This thesis of mine represents the work I did in the University of Madras during the years 1964-8 under the guidance of Dr. V. Raghavan, Head of the Department of Sanskrit.

The popularity of Kālidāsa may best be seen from the writers on poetics, dramaturgy, anthologies and commentaries who quote profusely from him. A systematic collection of all these citations and a critical review of some of the important points arising out of them, such as the interesting variants, has been a desideratum for a long time. Such a collection of citations from Kālidāsa's works throw light on the literary and critical study of the poet's works. Dr. Hari Chand Shastri did pioneering work in this direction in his *Kālidāsa Et L' Art Poétique De L' Inde (Alaṁkāra-śāstra)*, which formed his Doctoral Dissertation at the University of Paris. Subsequent to the publication of his thesis in 1917 from Paris, several Sanskrit texts have been discovered in manuscripts, and have also appeared in print which contain a large number of citations from the works of Kālidāsa. Hence, it was proposed by my Professor, Dr. V. Raghavan, that Hari Chand's work should be supplemented and that I might work upon this subject for my M. Litt. Degree. Hari Chand drew the citations from works on poetics. Here I have made an attempt to collect citations from newly discovered or printed works of poetics, dramaturgy, anthologies, grammar, prosody and commentaries on the above and on the *Amarakośa*. The citations collected here number 1063 as against the 400 collected by Hari Chand. I have consulted 39 works of which two are manuscripts, the *Śṛṅgāraprakāśa* of Bhoja and the commentary on the *Amarakośa* by Rāyamukuṭa. The earliest amongst these works I have analysed is the *Jānāśrayī Chandoviciti* of C. 600 A.D. and the latest, *Vidyākarasahasraka* of the 19th century.

This work consists of two parts. In part I, I have presented the citations in a tabular form under five heads. Under the head "Work in which quoted" I have given merely the names of works in abbreviations. Under the head "Remarks" I have furnished the variants found in these citations. Reference is also given to Hari Chand's work using the symbol "H" if the citation has already been noticed by Hari Chand. I have not added any information under the head "Point for which quoted" in the case of the citations from commentaries on Kośa and grammar. I have also omitted all prose passages in the case of Kālidāsa's dramas. Part II contains articles based on these citations mainly.

I may note here briefly some of the more noteworthy points which

arise out of this investigation

1. In the case of the *Abhijñānaśākuntala*, I have been able to notice nine verses found only in the longer Bengali version. Amongst them, two verses have not been pointed out previously by scholars. Jalhana quotes two of these verses as Kālidāsa's and Bhoja quotes four of them, but anonymously.

2 *Rasa* in birds and beasts could only be a semblance (*ābhāsa*) of it according to the standard view of the ancient writers. Well-known rhetoricians hold that such cases are also cases of *rasa* as we find them quoting *grīvābhangābhirāmam* to illustrate *rasa* of *bhayānaka*.

3. In the *Vikramorvaśīya*, none of the Prakrit verses of Act IV is quoted in the treatises we have examined, which confirms the view that they are not genuine to Kālidāsa

4 Our fresh examination of additional works on poetics and dramaturgy does not disclose even a single citation from the latter cantos of the *Kumārasambhava*. This clearly shows that the genuine work of Kālidāsa stops with the eighth canto

5. We are able to point out five spurious verses in the *Raghuvamśa*, two of which are quoted anonymously and three others as from *Raghuvamśa*.

6 We have noted 81 stanzas from the *Meghadūta* which shows the popularity of the poem in a fuller measure Bhoja alone quotes 57 stanzas. It may be noted that one of the spurious verses, *dhārāsikta-*, not pointed out by scholars previously, is quoted by Bhoja in his *Śṛngāraprakāśa*.

7. As has already been pointed out by Hari Chand, the *Subhāsitāvalī* (verses 1703, 1704, 1674 and 1678) cites four stanzas from the *Ṛtusamhāra* of Kālidāsa It quotes two verses anonymously and two verses as from Kālidāsa. They are स्वेर्मयूखै (ṚS, I 13), रविप्रभोद्भिन्न (ṚS, I 20), श्रा मूसतो (ṚS, VI 16) and आदीप्तवह्नि (ṚS, VI 19). Apart from these, our intense search for Kālidāsa citations does not disclose any other stanza from the *Ṛtusamhāra*.

It is my first and foremost duty to express my deep sense of gratitude to Dr. V Raghavan under whose guidance I have the good fortune to work. I received instructions and suggestions from him at every step during my study and the preparation of this work He also helped me to secure the two paper manuscripts of the commentary on the *Amarakośa* and the *Śṛngāraprakāśa* I thank the University of Madras for having kindly allowed me to carry on my research while working in the Department.

I thank also the authorities of the Adyar Library and the Govt. Oriental Manuscripts Library, Madras, for having allowed me to consult their manuscripts

N. R. SUBBANNA

MADRAS, 1.1 1973

WORKS FROM WHICH CITATIONS HAVE BEEN DRAWN ALONG WITH THEIR ABBREVIATIONS

Abhi. Bhā.	*Abhinavabhāratī*, commentary by Abhinavaguptācārya on the *Nāṭyaśāstra* of Bharata, GOS edn. in 4 volumes, XXXVI, LXVIII, CXXIV, CXXXXV, Baroda, 1956, 1934, 1954, 1964.
AKP	*Amarakośa-vyākhyā-Padacandrikā* by Rāyamukuṭa, Adyar Library Manuscript in 4 volumes.
AKṬ	*Amarakośa-vyākhyā-Ṭīkāsarvasva* by Sarvānanda Vandyaghaṭīya, TSS edition in 4 parts, XXXVIII, XXXXIII, LI, LII, Trivandrum, 1914, 1915, 1917, 1917.
AKU	*Amarakośodghāṭana* by Bhaṭṭa Kṣīrasvāmin, Poona Oriental Series, No. 43, Poona, 1941.
AR	*Alaṁkāraratnākara* by Śobhākaramitra, Poona Oriental Series, No. 77, Poona, 1947.
AS	*Alaṁkārasaṅgraha* by Amṛtānanda Yogin, Adyar Library Series, No. 70, Madras, 1949.
Bhā. Pra.	*Bhāvaprakāśana* by Śāradātanaya, GOS XLV, Baroda, 1930.
CHA	*Chandonuśāsana* by Hemacandra Sūri, Singhi Jain Series, No. 49, Bombay, 1961.
DD	*Dhātudīpikā*, commentary by Durgādāsa Vidyāvāgīśa on the Kavikalpadruma (Dhātupāṭha) of Vopadeva, Calcutta, 1904.
DV	*Durghaṭavṛtti* by Śaraṇadeva, TSS No. VI, Trivandrum, 1909.
GRM	*Gaṇaratnamahodadhi* by Vardhamāna with his own commentary, Pts. I-II, London, 1879, 1881.
JchV., JChV.	*Jānāśrayī Chandoviciti*, Trivandrum, 1949.
KAV	*Kāvyānuśāsana* by Vāgbhaṭa with author's own gloss., Kāvyamālā 43, Bombay, 1894.
KM	*Kāvyamīmāṁsā* by Rājaśekhara, GOS I, Baroda, 1934.
KPKD	*Kāvyaprakāśa-vyākhyā-Kāvyādarśa* by Someśvara Bhaṭṭa, Rajasthan Oriental Research Institute, Jodhpur, 1959.
KPS	*Kāvyaprakāśa-vyākhyā-Saṅketa* by Māṇikyacandra, Oriental Library Publications Sanskrit Series 60, Mysore, 1922.

KPSC	*Kāvyaprakāśa-vyākhyā-Sāhityacūḍāmaṇi* by Bhaṭṭa Gopāla (in 2 parts), TSS 88, 100, Trivandrum, 1926, 1930.
KPSP	*Kāvyaprakāśa-vyākhyā-Sampradāyaprakāśinī* by Śrīvidyā-cakravartin (in 2 parts), TSS 88, 100, Trivandrum, 1926, 1930.
KPV	*Kāvyaprakāśa-viveka* by Sāndhivigrahika Śrīdhara (in 2 parts), Calcutta Sanskrit College Research Series, VII, XV, Calcutta, 1959, 1961.
KT	*Kṣīrataraṅginī* by Kṣīrasvāmin, Sri Ramalal Kapur Trust Granthamālā 25, Amritsar, Saṁvat 2014
ND	*Nāṭyadarpaṇa* by Rāmacandra and Guṇacandra, GOS XLVIII, Baroda, 1959
NLRK	*Nāṭakalakṣaṇaratnakośa* by Sāgaranandin (Vol. I, Text), ed. by Myles Dillon, Oxford University Press, London, 1937
PK	*Puruṣakāra*, commentary by Śrīkṛṣṇalīlāśukamuni on *Daivam* by Daiva, TSS 1, Trivandrum, 1905.
RAS	*Rasārṇavasudhākara* by Śiṅgabhūpāla, TSS 50, Trivandrum, 1916
RRP	*Rasaratnapradīpikā* by Allarāja, Bharatiya Vidya Series, No. 8, Bombay, 1945
Sbhv	*Subhāṣitāvalī* by Vallabhadeva, ed by Peter Peterson and Pandit Durgaprasad, Bombay, 1886
SKm , Skm.	*Saduktikarṇāmṛta* by Śrīdharadāsa, Punjab Oriental Series 15, Lahore, 1933
SM	*Sāhityamīmāṁsā*, TSS CXIV, Trivandrum, 1934.
Smv	*Sūktimuktāvalī* by Jalhana, GOS LXXXII, Baroda, 1938.
Śp.	*Śārṅgadharapaddhati* by Śārṅgadhara, ed by P. Peterson, Bombay Sanskrit Series XXXVI, 1888
Srh.	*Sūktiratnahāra* by Kaliṅgarāya Sūrya, TSS CXLI, Trivandrum, 1938
SRK	*Subhāṣitaratnakośa* by Vidyākara, HOS Vol 42, 1957.
Śṛ. Pra.	*Śṛṅgāraprakāśa* by Bhojarāja (in 4 Volumes), Govt. Or Mss. Library, Madras (paper ms)
ST	*Suvṛttatilaka* by Ksemendra, Kāvyamālā pt 2, pp 29-54, 1932.
TV	*Tantravārttika* by Kumārila Bhaṭṭa, Benares Sanskrit Series, 1903

USVU	*Unādisūtravṛtti* by Ujjvaladatta, ed. by Pandit Jibananda Vidyasagar, Calcutta, 1873.
VJ	*Vakroktijīvita* by Rājānaka Kuntaka, ed. by S. K. De, Calcutta, 1961.
VKS	*Vidyākarasahasraka* by Vidyākara Miśra, Allahabad University Publications, Sanskrit Series, Vol.II, Allahabad, 1942.
VKT	*Vedāntakalpataru* by Amalānanda, Nirnaya Sagar Press, Bombay, 1938.

OTHER ABBREVIATIONS

Abhi-Śāk	*Abhijñānaśākuntala* of Kālidāsa.
Ed.	Edited by
Edn.	Edition.
GOS	Gaekwad Oriental Series, Baroda.
HOS	Harward Oriental Series.
KM	Kāvyamālā Series, Bombay.
KP	*Kāvyaprakāśa* of Mammaṭa.
KS	*Kumārasambhava* of Kālidāsa.
MAg.	*Mālavikāgnimitra* of Kālidāsa.
MD	*Meghadūta* of Kālidāsa.
NS	Nirnaya Sagar Press, Bombay.
P's ed.	Edited by R. Pischel.
ṚS	*Ṛtusaṁhāra* of Kālidāsa.
RV	*Raghuvaṁśa* of Kālidāsa.
St.	Stanza.
TSS	Trivandrum Sanskrit Series, Trivandrum.
Vu.	*Vikramorvaśīya* of Kālidāsa.

PART I
CITATIONS

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I.1 NS	या सृष्टिः स्रष्टुराद्या	Abhi. Bhā., Vol. II, p. 67	अभिनय— पदार्थसमुदायो ह्येकेनाभिनयेन शक्यप्रतिपत्तिरनेकेन वा चलत्वात् । तद्यथा—या स्रष्टु ···तत्रैक एव जलहुताशनाभिनय उत्तमेन प्रयोज्य. ।	Abhi. Bhā. quotes . या स्रष्टुः सृष्टिराद्या
,,	,,	Skm., p. 14	Maṅgala on Aṣṭamūrti—Eight forms of Śiva.	—
,,	,,	SM, p.4	विवक्षा—विस्तृता यथा ।	—
,,	,,	Śṛ.Pra.	गुरु—one of the 48 Vākya-dharmas. असत्त्या गुरु यथा—	Śṛ.Pra. reads : (c) ०भूत० for ०बीज०
I.2 NS	आ परितोषाद्विदुषा	GRM,p.34	—	q line b
,,	,,	SRK,1245	सद्व्रज्या	—
I.3 NS	सुभगसलिलावगाहा.	Srh ,p.247	घर्म—on summer	—
,,	,,	SRK,205	ग्रीष्मव्रज्या	(a) ०ससर्ग० for ०संसर्गि०
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol. III, p.184	उद्दीपनविभाव—कालः-दिवसो यथा ।	(a) ०ससर्ग० for ०संसर्गि०

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I.5 NS	तवास्मि गीतरागेण	AS,p.133	नान्द्या पदनियमादि-पात्रो यथा ।	H, p.119
,,	,,	Bhi Pra ,p 229	पात्र-प्रयोगातिशय— एप राजेव दुष्यन्तेत्यादि ।	Cites 3rd pāda
,,	,,	Bhā Pra ,p 228	पात्र— तवास्मि गीतरागेति पात्र शाकुन्तले कृतम्	Cites 1st pāda
,,	,,	ND,p 137	पात्र-ग्राह्वान— ग्रामुखाङ्गभूत नाटयपात्रप्रवेशविधिमाह— वाक्यार्थसमाह्वानैर्भावोक्त पात्रसङ्क्रम । ग्राह्वानेन यथा ग्रभिज्ञानशाकुन्तले तवास्मि'''ग्रत्र नाटयामुखयो: सम्बन्धनार्थं कविना भाविप्रवेशस्य पात्रस्य युक्त्या नामग्रहणम् । पूर्वत्र तु समानविशेषणबलाग्रा-माय(ग) तमित्यनयोर्विशेष इति । एषा च नाटयपात्र-प्रवेनाप्रकाराणामन्यतम एवैक: चमत्कारकारी निवन्ध-नीय: । ग्रन्यथा पात्रप्रवेशग्रन्थबाहुल्येन प्रस्तुतार्थविघात: स्यादिति । शब्दव्यापारबाहुल्याच्च भारत्यशभूतत्व-मस्य ।	—
,,	,,	NLRK,p 51	प्रवलगितक, i.e., link—a conversation which introduces the first character.	Reads line b thus : दुष्यन्त इव राजेन्द्र: सारङ्गेणा-तिरंहसा
,,	,,	RAS,p.271	प्रयोगातिशय— एप इत्युपक्षेपेणाक्षिप्तो दुष्यन्तप्रवेश: प्रयोगातिशय: ।	

17	NS	ग्रीवाभङ्गाभिराम्	Abhi.Bhā., Vol. I, p.279	भयानकरस— इत्यादिवाक्येभ्योवाक्यार्थप्रतिपत्तेरनन्तरं मानसी साक्षात्कारात्मिका अपहसिततत्तद्वाक्योपात्तकालादविभागा तावत् प्रतीतिरुपजायते। तस्यां च यो मृगपोतकादिर्भाति तस्य विशेष रूपत्वाद्भीत इति त्रासकस्यापारमार्थिकत्वात् भयमेव परं देशकालाद्यनालिङ्गितम्। तत एव 'भीतोऽहं भीतोऽयं शत्रुर्वयस्यो मध्यस्थो वा' इत्यादिप्रत्ययेभ्यो दुःखसुखादिकृतहानादिबुद्धयन्तरोदयनियमवत् तथा विघ्नबहुलेभ्यो विलक्षण निर्विघ्नप्रतीतिग्राह्यं साक्षादिव हृदये निविशमानं चक्षुषोरिव विपरिवर्तमानं भयानको रसः। तथाविधे हि भये नात्मात्यन्ततिरस्कृतो न विशेषत उल्लिखितः।	H, p.120
,,	,,	GRM,p.186	—	q. line b
,,	,,	RRP.p.34	भयानक—विकृतसत्त्वात्	a. दत्तदृष्टिः for बद्धदृष्टिः; c. शर्णैः for दर्भैः
,,	,,	Smv.,p.326	भयानक—	a. दत्त० for बद्ध०
,,	,,	SRK,1149	जातिव्रज्या—	a. दत्त० for बद्ध० c. शर्णैः for दर्भैः
,,	,,	VJ,p.153	वाक्यवक्रता— यत्स्वरूप तदित्थं कवीनां वर्णनास्पदं सम्पद्यते, स्वजातीयौचित्यहेवाकसमुल्लेखोज्ज्वलम्।	a. दत्त० for बद्ध० c. शर्णैः for दर्भैः ०वितत० for ०विवृत० d. पशोदग्रे for पश्योदग्र

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I.8 NS	मुक्तेषु रश्मिषु	Smv., p 357	रथवर्णन	c. आत्मोद्धूतैरपि for आत्मोद्धतैरपि ०स्थितैः for आत्मोद्धतै
,,	,,	SRK, 1165	जातिव्रज्या	b. निभृतोर्द्ध० for निभृतोर्ध्व० c. ०उद्धूतैरपि for ०उद्धतैरपि
I.9 NS	यदालोके सूक्ष्मं	Smv., p.357	रथवर्णन	d. दूरात् for दूरे also दूरे; किञ्चिन्न च भवति for किञ्चित्क्षणमपि। Also records क्षणमपि न
I.13 NS	नीवाराः शुकगर्भ	Smv., p.388	आश्रमवर्णन	H, p.120
I.14 NS	शान्तमिदमाश्रमपद	Śṛ Pra., Vol. III, p 407	द्वियोः सामान्यविशेषयोर्योगो यथा— One or more of the 4 vipralambhas and four sambhogas in kāvya	q. शान्तमिदमाश्रमपदमित्यादि H, p.121
,,	,,	Śṛ Pra., Vol. IV, p 443	उपमानानुराग— अ'''गतवस्तुचरमविद्यमानविषय यथा शान्त'''	q. शान्तमिदमाश्रमपद स्फुरति चेत्यादि
,,	,,	Śṛ Pra., Vol. IV, p.560	Love-condition— अवधान—नायकस्य देशावधान यथा।	—
I.15 NS	शुद्धान्तदुर्लभमिदं	AR, p.18	प्रतिवस्तूपमा— अशान्तःपुरेषूद्यानेषु च वपुषो लतानां च दुर्लभत्व	H, p.121 b. दूरीकृता for दूरीकृताः

			समानो धर्मो वाक्यद्वये दुर्लभं दूरीकृता इति पृथगुपात्तः । आलम्बनोद्दीपनविभावात्मकत्वात् वपुषो लतानां च प्रकृतत्वम् ।	
I.15 NS	शुद्धान्तदुर्लभमिद	KPSC, II, p.424	निदर्शना— दृष्टान्तो निदर्शना वेति सन्देहे निदर्शनायामानुकूल्यम्	—
,,	,,	KPV, pt. II, p.352	निदर्शना— यत्र निरपेक्षयोर्वाक्यार्थयोः बिम्बप्रतिबिम्बभावः तत्र दृष्टान्तालङ्कारः। यत्र तु प्रकृतवाक्यार्थे वाक्यान्तरमारोप्यते सामानाधिकरण्येन तत्र सम्बन्धानुपपत्तिमूला निदर्शनैवेत्याहुः। एवं च शुद्धान्त···इत्यत्रापि दृष्टान्तबुद्धिः न कार्या, उक्तन्यायेन निदर्शनाप्राप्तेः।	—
,,	,,	NLRK,p.126	उत्कण्ठा— One of the members of the Śilpaka (an Uparūpaka), longing for some delightful object	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol. II, p.334	One of the 24 Ubhayālaṅkāras साम्येन यथा—	—
I.17 NS	सरसिजमनुविद्ध	Abhi.Bhā.,Vol. III, pp 159-60	विच्छित्ति— स्वल्पोऽपि परामित्यल्पतयैव परा शोभां जनयति सौभाग्यगर्वमहिमा इत्यसौ विच्छित्तिः। 'सरसिजमनुविद्ध शैवलेनापि रम्य' (शकु०) इत्युदाहृतम्। तदसत्। न ह्यमानादरन्यासः सौभाग्यगर्वकृतः, अपि तु तपस्विसमुचितवेषपरिग्रहणप्रायमित्यलम्।	H, p 121 Abhi.Bhā., q: सरसिजमनुविद्धं शैवलेनापि रम्य'
,,	,,	AS,p.37	माधुर्य-नायिकालङ्कार 'अश्लाघ्यवस्तुनो योगे माधुर्यं रम्यता यथा।'	d. किमिह च for किमिव हि

Act, Verse, Idn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I.17 NS	सरसिजमनुविद्ध	KPV, pt. I, p.39	०'किमिव ···' इत्यत्र मधुरपदश्रवणानन्तरं यथा शर्करादिमाधुर्यमविवेकिनो विवेकिनो वा झटिति साक्षात्कारमात्रगोचरं चमत्कारमर्पयति तथा वर्णनीयाऽऽकृतिरिति सहृदयावर्जकविशेषप्रतिपत्तिः । सा च न स्मृतिरननुभूतविषयत्वात्; अनुभूतिस्तु(श्च) प्रत्यक्षाद्यन्यतमत् करणमपेक्षते, तत्र (प्रत्यक्षो)पमा(ना)दीनामसम्भावनीयत्वाल्लिङ्गं वा शब्दो वेति द्वयमवतिष्ठते । तयोराद्यस्तावन्न सम्भवति, मधुरपदप्रयोगस्य व्यभिचारित्वात् तद्व्याप्यत्वस्यासिद्धेः । यत्र यत्रैव महाकवयः प्रयुञ्जते तत्र तत्रानुमतेति चेत्, न—व्याप्तिग्रहणकाले मौलिकस्य प्रमाणस्याभावात् । स्यादेतत्—गुणवृत्तौ गिरा यावत् सामग्रीष्टा निबन्धन, सैव लिङ्गं भविष्यती (व्य. वि. I.45)ति, नैतत् । मुख्यार्थानुपपत्त्यादेरेव सामग्रीत्वात्, तस्याश्च प्रयोजनप्रतीतिप्रतिबन्धे मानाभावात् । अतः शब्द एव करणम् ।	—
,,	,,	RAS,p 252	प्रसिद्धि—one of the 36 vastubhūṣaṇas अत्र शैवलाद्यनुरोधेऽपि रमणीयतया प्रसिद्धानां कथनेन शकुन्तलामनोज्ञतासाधन प्रसिद्धिः ।	—
,,	,,	SM,p.20	निर्भूषणमपि श्लाघ्य सुन्दरं सविभूषणम्—"सरसिजमनुविद्धं शैवलेने"त्यादि ।	—
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol. II, p.2	गौणी—one of the 3 kinds of शब्दशक्तिः उपचारनिमित्ता-गुणनिमित्ता । गुणनिमित्ता यथा—	q. किमिव हि मधुराणां मण्डनं नाकृतीनाम्

			अत्र मधुरविरसशब्दौ वा स्वान्यविशेषणत्वेन रूढौ तदव्यवधानेन वर्णनीयाकृतिवलयशब्दौ (रारोपितौ) विशेषणभावमनुभवतः ।	
1.17 NS	सरसिजमनुविद्ध	Śr.Pra., Vol.III, p.116	नायिका—स्वकीया । उत्तमा यथा ।	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.455	स्वरूपानुवाद—a *kind of Upadeśa* विशेषाभिधायि द्रव्य यथा ।	q. सरसिजमनुविद्ध शैवलेनापि रम्यम्
,,	,,	VJ, p.213	दृष्टान्त— पादत्रयमेवोदाहरण, चतुर्थे भूषणान्तरसंभवात् ।	q. सरसिजमनुविद्धं
,,	,,	VJ, p 214	अर्थान्तरन्यास	q. the last line only
1.18 NS	अधरः किसलयरागः	Bhā.Pra.,p.306	रूपकालङ्कार	H. *p.122*
,,	,,	Śr.Pra., Vol.II, p.528	विरस—*one of the 64 lakṣaṇas of nāṭaka*	Followed by prose passage
1.19 NS	असंशयं क्षत्रपरिग्रह	AS, *p.161*	विचार—*one of the nāṭyālankāras* विचारस्स हि विज्ञेयः संशये निर्णयस्तु यः	H *p.122*
,,	,,	Bhā.Pra.,p.206	आरम्भोऽसंशयं क्षत्रेत्यादि-दुष्यन्तभाषिते—	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.43	वितर्क—अनुगमो यथा (one of the 48 Bhāvas)	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.242	धर्म	—

			चलापाङ्गामित्यादौ । अत्र रूपकव्यतिरेकस्य शृङ्गारानुग्राहकत्वं स्वभावोक्तेः शृङ्गार एवानुप्रवेशः । (ध्व० ला० लो० II 20)	—
I.20 NS	चलापाङ्गा दृष्टि	Smv.,p.239	कुसुमापचयादिपद्धति—	a. दृष्टः for दृष्टि
,,	,,	SRK,515	अनुरागव्रज्या	a. मृशसि & स्वनसि for स्पृशसि b. ०गतः for ०चरः
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.359	अनुराग-आलम्बन (one of the 8 Nityānurāgas) मध्यकालालम्बनो मध्यः, स यथा—	कर for करौ; व्याधून्वत्याः for व्याधुन्वत्याः
,,	,,	VJ,p.126	सख्यावक्रता— a variety of Padapūrvārdha-vakratā तादर्थ्यप्रतीतये बहुवचनं प्रयुक्तम्	q. only the last line
,,		VJ,p.176	रसवदलङ्कार— अत्र परमार्थः —प्रधानवृत्तेः शृङ्गारस्य भ्रमरसमारोपितकान्तावृत्तान्तो रसवदलङ्कारः शोभातिशयमाहितवान् ।	q. चलापाङ्गा दृष्टि···
After st. 23, P's edn. See variants to Act I p.159	लोलां दृष्टिमितस्ततो	*Smv.,p.240*	कुसुमापचयादिपद्धति—	q. *as from Kālidāsa* b. विवर्तते for विवर्तिता c. सीत्कारधृताधरा for शीत्कारभिन्नाधरा d. भ्रमरालि० for भ्रमराभि०
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.813	कौटिल्यसंक्षेप—one of the stages by which love begins, grows and realises	a. विभुजते for वितनुते b. विचेष्टते for विवर्तिता c. किंकार for शीत्कार d. पार्श्वं for पार्श्वे:

Act, Verse, Idn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I.21 NS	कः पौरवे वसुमती	RAS,p.240	गर्भान्तर—दण्ड-श्रुत्या यत्राविनयश्रुत्या दुष्यन्तेन कृत तर्जनं दण्डः	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol III, p.317	उत्तमक्रोध—bhāva of Dhīralalita उत्तमस्य क्रोधो यथा ।	—
I.22 NS	मानुषीषु कथं	RAS,p.251	निदर्शन—one of the 38 Vastubhūṣaṇas यत्र प्रतिवस्तुन्यायेन सदृशवस्तुकीर्तनं निदर्शनम्	H,p 122
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.347	कुलीनता—नायिकागुण	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol III, p.368	विशेषानुराग— जातिकृतो यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.450	सम्बन्धाभावः—चैत्रो गृहे नास्तीति । स यथा—	—
I.24 NS	भव हृदय साभिलाषं	NLRK,p.73	प्रवर्तन—	—
,,	,,	Bhā.Pra.,p.206	नियताप्ति—	—
I.25 NS	अनुयास्यन् मुनितनयां	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.260	चपलतानुत्पत्तिर्यथा— (one of the Dhīrodātta's guṇas)	H,p.123
I.26 NS	स्रस्तांसावतिमात्र	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.69	श्रम-प्रकर्षो यथा—(one of the Bhāvas)	न जहति for जनयति बद्धं for स्रस्तं स्तम्भे for घर्मे

I,27 NS	वाच न मिथयति	Śṛ.Pra., Vol.III, p.345	इङ्गिताकारज्ञता यथा—Nāyaka's guṇa.	b. ददात्यवहिता for ददात्यभिमुखं
I.29 NS	तीव्राघातप्रतिहत	Smv., p.359	गजवर्णन—	—
I.30 NS	गच्छति पुरःशरीरं	Srh., p.257	विप्रलम्भशृङ्गार	—
,,	,,	SRK, 491	अनुराग	a. असस्थितं for असंस्तुतं
II.1 NS	कामं प्रिया न	Abhi.Bhā., Vol. III, p.42	विलास—aṅga of a Pratimukhasandhi रतिलक्षणस्य भावस्य हेतुभूतो यो भोगो विषयः प्रमदा पुरुषो वा, तदर्था या समीहा स विलासः। कामफलेषु रूपकेषु प्रतिमुख एव ह्यवस्थाफलत्वेन रतिरूपेण भाव्यम्। यथा अभिज्ञानशाकुन्तले तापसः कस्येदमुशीरानुलेपनमित्यादि। तथा राजा 'कामं…'	q as from Kālidāsa a. दर्शनाश्वासि for दर्शनायासि। H, p 123
,,	,,	AS, p 95	बिन्दु—one of the 5 Artha-prakṛtis	—
,,	,,	ND, p.61	विलास—नृस्त्रियोरीहा। नृस्त्रियोः परस्परमीहा रत्यभिलाषः। यथा अभिज्ञानशाकुन्तले मुखसन्धावुपलब्धाया नायिकाया प्रतिमुखे तद्विषयो राज्ञो विलासः। तत्र हि राजाऽऽह—'कामं…स्वता पश्यति' इत्यादिना राज्ञो रतिसमीहा।	a. दर्शनाश्वासि for दर्शनायासि
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.252	अनुकूलेषु रतिः—Guṇa of a Dhīrodātta	—
II.2 NS	स्निग्धं वीक्षितमन्यतोऽपि	ND, p.61	विलास—one of the 13 aṅgas of Pratimukhasandhi नृस्त्रियोरीहा—नृस्त्रियोः परस्परमीहा रत्यभिलाषः यथाऽभिज्ञानशाकुन्तले…इत्यादिनाराज्ञोरतिसमीहा	a. अनया for तया c. तत् for सा d. कामः(मी) for कामी

Act, Verse, f.dn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
II.2 NS	,,	RAS,p 81	नर्मस्फोट—अत्र सर्वं तत् किलेत्यनिश्चयेनानुरागस्य स्वल्पमात्रसूचनया नर्मस्फोटत्वम्	a प्रेरयन्त्या for प्रेषयन्त्या
,,	,,	Smv ,p 149	वियोगिप्रलापपद्धति—	a. प्रेरयन्त्या for प्रेषयन्त्या
,,	,,	SRK.516	अनुरागव्रज्या—	b विषादादिव for विलासादिव c तत् for सा d. काम.(मी) for कामी
,,	,,	Śr.Pra ,Vol.III, p 301	सङ्कल्पो यथा—a form of Kāma	a. प्रेक्षयन्त्यानया for प्रेषयन्त्या तया
,,	,,	Śr Pra.,Vol IV, p 556	अनुमित—a division of the Avasthājñāna—love-condition— नायकस्यानुमित यथा—	—
II.3 NS	न नमयितुमधिज्य—	Śr.Pra.,Vol.III, p.15	औपमानिकी सपृथा यथा— one of the nine kinds of Rati	—
II.4 NS	अनवरतधनुर्ज्या	Śr.Pra.,Vol III, p.287	ग्लानि—bhāva of a Uddhatanāyaka मध्यमस्य ग्लानिर्यथा	a. ०स्फालनादेव for ०स्फालनक्रूर० c. नाक for गात्र
II.5 NS	मेदश्छेदकृशोदर	Abhi Bhā.,Vol. II, pp.301-2	शोभा—one of the 36 Kāvyalakṣanas शोभा सिद्धरथैरिति यथा "अत्र पादत्रयेण प्रसिद्धा एवार्था अभ्यसनीयत्वेन शोभमनास्तैः समविकल मृगया-	d. मिथ्या हि for मिथ्यैव कृतः for कुतः H, p.123

			लक्षणमर्थं कृत्वा अप्रसिद्धोऽनुचितोऽपि सोऽर्थं उचितो विचित्रश्च निरूपितः । न चात्रालङ्कारः कश्चिदिति कविव्यापारेण यः शब्दार्थव्यापारादेवार्थघटनात्मा तत्कृत हृद्य लक्षणार्थमेव । अशोभनोऽप्यर्थोऽमुना नयेन शोभत इति शोभेयमुक्ता	
,,	,,	Bhā Pra.,p.233	यथा शाकुन्तले गुणा दोषाय कीर्तितः मेदश्छेदकृशेत्यादि-मृगयागुणकीर्तनैः	—
,,	,,	GRM,p.448	—	q. line c. only
,,	,,	RAS,pp.252-3	दाक्षिण्य—one of the 36 Vastubhūṣanas राजचित्तानुवर्तनं दाक्षिण्यम्	q. last line, followed by the prose passage—चित्तानुवर्तनं यत्र तद् दाक्षिण्यमीरितम्
,,	,,	SM,p.118	शोभा—in kāvya	q. upto लक्ष्यते इत्यादि
,,	,,	Smv.,p.385	मृगया—	b. ०उपलक्ष्यते for ०अपि लक्ष्यते d. मिथ्या हि for मिथ्यैव
,,	,	Srh.,p.76	मृगयागुण	d. मिथ्याहि for मिथ्यैव q. as from Kālidāsa
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol II, p 475	मृदु—one of the 13 Vīthyangas हेतुवचनार्थं. तन्मृदुवद्याम विज्ञेयम्	b. ०उपलक्ष्यते for ०अपि लक्ष्यते
,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.31	आभ्यासिकी जाता यथा—	०उपलक्ष्यते for ०अपि लक्ष्यते

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
II 6 NS	गाहन्ता महिषा.	Abhi.Bhā.,Vol. II,p.342	अर्थव्यक्ति— प्रसिद्धमभिधानमभिधाव्यापारो यस्या काव्यक्रियाया सार्थव्यक्तिः शब्दगुणः । यथा—	q. 'गाहन्ताम्' only H,p.123
,,	,,	Abhi Bhā ,Vol. II,p 341	सौकुमार्य-शब्दगुण	q. 'गाहन्ताम' only
,,	,,	Abhi.Bhā.,Vol. II,pp.339-40	माधुर्य-शब्दगुण	q. गाहन्तां महिषा निपान-सलिलम्
,,	,,	Abhi.Bhā ,Vol. II, p.336	समता—Kāvyaguna गाहन्तामित्यत्र स्ववान्तरार्थसमाप्तावर्थान्तरोपक्रम एव समासेन 'छायाबद्धकदम्बकमि'त्युपक्रान्तोपि न चैत्या-कूपपतनमिव चूर्णपद प्रयुक्त 'मृगकुलमि'ति । अत्रावान्त-रवाक्ये समस्तद्विपदा हि नातिदीर्घा वृत्तिः	a. ०सलिलैः for ०सलिल c. विस्रब्धैः for विस्रब्ध d. विश्रान्ति for विश्राम
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.212	प्रसाद-शब्दगुण प्रसिद्धार्थपदता प्रसादः —यथा—	c. ०तति० for ०पति० विश्रम्य for विश्राम
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol III, p.31	ग्राम्यासिकी—अनुगामिनी यथा—	c. ०तति० for ०पति०
,,	,,	ST,p 46	शार्दूलविक्रीडित—	d. विश्रान्ति for विश्राम
II.7 NS	शमप्रधानेषु	RAS,pp.250-51	दृष्टान्त—one of the 36 Vastubhūṣaṇas ··· इत्यत्र तपोधनेषु गूढदाहात्मक—तेजसः सद्भावे	—

				साध्यसाधकस्यान्यतेजस्तिरस्कारजनिततेजस्समुद्गार-रूपस्य हेतोः सूर्यकान्तेषु दर्शितत्वाद् दृष्टान्तः	
,,	,,		Srh ,p.8	ब्राह्मणप्रशंसा—	—
II.9	NS	चित्रे निवेश्य	Smv.,p.171	स्त्रीवर्णने बाल्यावस्था	b विधिना मनसा for मनसा विधिना। Also gives variant घटिता for विधिना। H,p 124
,,	,,		Srh.,p.244	नायिकाप्रशंसा—	—
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.II, p.313	वितर्क—one of the 24 Arthālaṅkāras निर्णयान्तोभयात्मकं यथा—	—
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.III, p.42	वितर्क—अनुबन्धो यथा—(one of the 48 Bhāvas)	b. घटिता मनसा for मनसा विधिना
,,	,		Śṛ.Pra.,Vol.III, p.314	वितर्क—Bhāva of Dhīralalita मध्यमस्य वितर्को यथा	b. विधिना मनसा for मनसा विधिना
II.10	NS	अनाघ्रात पुष्प	Sbhv ,1332	विरहिणा प्रलापः —	b. अनुमुक्त for अनाविद्धं •स्यास्यत इति for •स्यास्यति विधिः H,p.124
,,	,,		Śp.,3271	वयस्सन्धिवर्णनम्	c. फलमपि च for फलमिव च; q. as from Kālidāsa
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.II, p.332	रूपक—Ubhayālaṅkāra व्यतिरेकवद्यथा	d. भुवि for विधिः

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
II.10 NS	अनाघ्रात पुष्प	Śr.Pra., Vol.II, p 544	गुणानुवाद—one of the 64 Kāvyalakṣanas	b अनामुक्त for अनाविद्ध
,,	,,	Śr Pra., Vol.III, p 117	नायिका—स्वकीया उत्तमा अनूढा यथा—	c. फलमपि for फलमिव
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.215	अनुभाव (Buddhyārambha) रीतिः लाटीया—नात्युपचारवती	c. फलमपि for फलमिव d. कमिव for कमिह
	,,	Śr.Pra., Vol III. p.351	अभिलाषा यथा । One of the 64 kinds of Anurāga	c. फलमपि for फलमिव
,,	,,	Śr Pra., Vol.IV, p.806	सम्भोगशृङ्गार— भुजेः प्रयोगो दृश्यते अवगाह्यविशेषे यथा—	b. अनुमुक्तं for अनाविद्ध
II 11 NS	अभिमुखे मयि	KM, p.24	कृदभिहिताख्यात— one of the ten divisions of a sentence	a ०क्षित for ०क्षण b. ०कथो(कृतो) for ०कृतो० c. ०वाधित० for ०वारित०
,,	,,	Smv., p.149	वियोगिप्रलाप	a ०क्षित for ०क्षण b. ०कथो० for ०कृतो० c. ०वाधित० for ०वारित०
,,	,,	SRK, 505	अनुराग	a. ०सयुत & सहृत, सभृत for सहृत ईक्षित(मीलित) for ईक्षण । b. ०कथो० for ०कृतो० ।

				c. ०वितस्तया for ०रतस्तया
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.I, p.330	कारक— अनियतधातुविषय यथा	a. ०क्षितं for ०क्षणं
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.52	अवहित्थ—one of the 48 Vibhāvas सम्पर्को यथा—	a. क्षित for ०क्षण b. कथोदय for कृतोदय
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.200	मूलकला—शयनोपचारिकी—one of the 64 Kalās स्त्रीपुरुषभावग्रहणं यथा।	a. ०क्षित for ०क्षण
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.310	इङ्गिताकारज्ञानाभिमानी यथा— one of the Guṇas of a Dhīralalita	a. क्षित for ०क्षण c. ०रतोनया for ०रतस्तया
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.362	स्वरूपानुराग—one of the 8 varieties of Nityānurāga गभीर—उत्कटो यथा।	q. अभिमुखे सहृतमीक्षितम् a. ०क्षितम् for ०क्षणम्
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.431	करुण— भावकर्म यथा।	a. ०क्षितम् for ०क्षणम्
II.12 NS	दर्भाङ्कुरेण चरणः	AS,p.51	लव—an Arthālankāra वचसा चेष्टयाऽर्थस्य गोपनं वा प्रकाशनम्। लेशमेके विदुर्निन्दा स्तुतिं वा लेशतो यथा॥	H, p.124
,,	,,	KPS,p.300	'व्याजावलम्बनं समाधिः' इति तु भोजः। यथा— 'दर्भाङ्कुरेण ...' इत्यादि। एतदपि वैचित्र्यमात्रम्।	q. lines a & b
,,	,,	SM,p.30	समाधि—Kāvyaguṇa अत्रान्यावलम्बनत्व सुप्रसिद्धम्। अन्यावलम्बनं यत् स्यात् स समाधिः।	—

Act, Verse, Ldn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
II.12 NS	दर्भाङ्कुरेण चरण:	SRK,513	अनुराग—	—
,,	,,	Śṛ Pra.,Vol II, p.220	समाधि—Arthaguna व्याजावलम्बन समाधि: यथा—	—
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol.IV, p 419	विप्रलम्भ— प्रथमानुरागे कालहरणमप्यविरुद्ध यथा—	—
II 15 NS	नैतच्चित्रं यदयमुदधि	SM,p.79	वीराज्जायेत चाद्भुत: । एतन्मतमाक्षिपति—वीरादपि न दृश्यते यथा—	c. सक्तवैरा for बद्धवैरा
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.II. p.379	'शृङ्गारात्तु भवेद्धास्यो रौद्रात्तु करुणो रस. । वीराच्चैवाद्भुतो नाम बीभत्सात्तु भयानक: ।।' इति नियमो न घटते, '' वीरादन्यतोऽप्यद्भुतो दृश्यते । वीरादपि दृश्यते यथा—	c. सक्तवैरा for बद्धवैरा
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p 804	भुजे. प्रयोगो दृश्यते । अवनीविशेषेषु रक्षण यथा—	c. ॰समितय: for ॰युवतय: सक्त॰ for बद्ध॰
II.18 NS	क्व वय क्व परोक्ष	RAS,p.244	संवृति or संवृत्ति—a Sandhyantara अत्र दुष्यन्तेन स्वयमुक्तस्य शकुन्तलाप्रसङ्गस्य स्वय प्रच्छादन संवृति: । यथा शाकुन्तले —राजा (स्वगतम्) — अतिचपलोऽस्मि क्व वय ···	—
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol.III, p 51	अवहित्थ—one of the 48 Bhāvas तस्य जन्म यथा—	—

,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.255	अवहित्थ—Guṇa of Dhīrodātta सर्वत्रैव अवहित्थं यथा—	—
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.316	अवहित्थ—Bhāva of Dhīralalita उत्तमस्यावहित्थ यथा—	—
III.1 NS	का कथा बाण	Śṛ.Pra., Vol.II, p.343	अर्थान्तरन्यास—Ubhayālankāra प्रतीकन्यासो यथा—	H, p.125
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.346	शक्ति—Guṇa of a Nāyaka शक्तिर्यथा—	विघ्नानि for विघ्नान्
III.2 NS	जाने तपसो वीर्यं	Śṛ.Pra., Vol.III, p.253	धर्मार्थकामेषु चिन्ता यथा— Guṇa of a Dhīrodātta	—
III.3 NS	तव कुसुमशरत्व	KPKD, p.149	भग्नप्रक्रमदोष	H, p.125 a. ०वह्नि० for ०ग्नि०
,,	,,	SRK, 774	विरहिव्रज्या	b. प्रयथा त्वं for ०प्रयथार्थं c. कराग्रैः for मयूखैः d. करोति (& ०षि) for करोषि
,,	,,	VJ, p.218	अपह्नुति	q. तव कुसुमशरत्वं
III.5 NS	अभ्युन्नता पुरस्तात्	Abhi.Bhā., Vol. II, p.316	प्राप्ति—one of the 36 Kāvyalakṣaṇas अत्र पदपङ्क्तिलक्षणमर्थं दृष्ट्वानयाऽत्र भवितव्यमिति शकुन्तलायाः सद्भावोऽनुमीयत इति···	H, p.125
,,	,,	Abhi.Bhā., Vol. III, p.43	परिसर्प—Pratimukhāṅga दृष्टनष्टानुसरण परिसर्प इति। यथा चाभिज्ञानशाकुन्तले भवितव्यमत्र तया। तथा हि—अभ्युन्नता···	b. हि नवा for ऽभिनवा

Act, Verse, I dn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
III.5 NS	परयुत्सुका पुरस्तात्	Śr.Pra., Vol I, p 430	साहित्य—मुख्य तथाभूतार्थकृतिविषया यथा—	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p 442	अनुमानानुराग— अनुमाने विशेषतो दृष्ट यथा	—
III.7 NS	क्षामक्षामकपोल	Śr.Pra., Vol III, p 68	ग्लानि सम्पर्को यथा (one of the 48 Bhāvas)	b. क्षाम॰ for क्लान्त॰ c शोच्या for शोच्या
,,	,,	*Śr.Pra., Vol.III,* p 122	*नायिका—उत्तमाधीरानूढप्रगल्भा यथा*	—
III.8 NS	दृष्टा अनेन समङ्गुण	Śr.Pra., Vol III, p.254	शङ्का—Guna of Dhīrodātta फलानुसारिणी यथा (फलानुसारिणी शङ्का)	a. दृष्टा for पृष्टा b नैया for नेय c. विवृत्य for निवृत्य d. गतो मे for गतोऽस्मि
,,	,,	Śr.Pra., Vol III, p.322	त्रास—Bhāva of Dhīralalita मध्यमस्य त्रासो यथा	b. नैया for नेय c. विवृत्य for निवृत्य शतशो for बहुशो
III.10 NS	इदमशिशिरैरन्तः	Śr.Pra., Vol.IV, p.557	अवस्थाज्ञान— नायकस्य स्वानुभूत यथा	b. कृत न्यस्ता॰ for भुजन्यस्ता॰ प्रवर्तिभिः for प्रसारिभि c. अनति॰ for अनभि॰
III.11 NS	सर्वं न मे निष्ठुरि	Śr.Pra., Vol.IV, p 568	समागमोपाय— विनिर्गमो यथा	—

III.12 NS	उन्नमितंकभ्रूलत	SM,p.92	शुद्धा जातिः — उत्तमपात्रप्रयोज्या संस्कृतजातिः शुद्धा यथा ।	q उन्नमितंकभ्रूलतम् H, p.125
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.35	रोमान्चजन्म यथा (one of the 48 Bhāvas)	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.226	भ्रूकर्म—Śārīrārambha-anubhāva	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.253	धर्मार्थिकामेषु चिन्ता यथा Guna of Dhīrodātta	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.442	अनुमानानुराग – अनुमान सामान्यतो दृष्टं यथा	—
III.13 NS	तुज्झ ण आणे हि अमं	Śr.Pra.,Vol.IV, p.557	अवस्थाज्ञान (love condition) नायिकातो नायकस्य श्रुत यथा	H, p.126 · The whole verse is read thus : तु म हण या णे हि अ अ मम ऊणकामो दिवावि रति वि । णि किल तवेइ बली अ तु इहु तमणोरह हि अअ ।।
III.14 NS	तपति तनुगात्रि	Śr.Pra.,Vol.IV, p.553	इतिवृत्ताख्यान— नायिका सख्या यथा	q. as from Śākuntala, with prose passage
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.557	अवस्थाज्ञान (Love-condition) नायकतो नायिका यथा	—

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
III.17 NS	परिग्रहबहुत्वेऽपि	AS,p 161	अनुनय—Nāṭyālankāra वचसा कर्मणा प्रीतिर्यस्मिन्ननुनयो हि सः	b. ०रशना for ०वसना
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol.III, p 89	रति— धीरोदात्तानुकूलसाधारणो यथा	b. ,,
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol IV, p.457	उपदेश—Love through Upadeśa, a type of Śabdapramāna उपदेशसमुच्चयविधान यथा	b. ,,
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol IV, p.832	नायिकाया भावरूपता यथा (a condition of love)	b. ,,
III.18 NS	किं शीतलैः क्लमविनोदि	Srh.,p.256	सम्भोगशृङ्गार	H, p 126
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol III, p.206	उद्दीपनविभाव— उपचारो यथा ।	a वातै for वातान् b सचालयामि for सचारयामि
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol III, p 311	मनोज्ञभाषिता प्रियवदत्व यथा— Viśesaguna of Dhīralalita	a वात for वातान् b. सचालयामि for सचारयामि
,,	,,	Śṛ Pra., Vol.III, p.337	धीरललितो यथा—	a. & b same
,,	,,	Śṛ Pra., Vol.IV, p.859	परिचरण यथा—	a. & b. same

III.20 NS	गान्धर्वेण विवाहेन	RAS,p.263	उपदिष्ट—one of the 36 Vastubhūṣaṇas शाकुन्तले...इत्यत्र शास्त्रानुरोधेनैव प्रवृत्तत्वादिदमुपदिष्टम्	Verse followed by prose passage q. as from Śākuntala a. राजन्य for राजर्षि
III.21 NS	अपरिक्षतकोमलस्य	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.838	प्रथमानुरागानन्तरसम्भोगविलम्बायासप्रयोगार्थमभियोगातिशयतोपक्रमाः	d. omits रसोऽस्य
III 22 NS	मुहुरङ्गुलिसंवृताधरोष्ठ	Sbhv.,1273	विरहिणां प्रलापः	b. ०भिमतं for ०भिरामं d. नु for तु II, p.126
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.19	रति—प्रवृत्ता यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p 222	शारीरारम्भ—अधरारम्भ विमर्श—	d. मद् for तु
,,	,,	Śṛ Pra.,Vol.IV, p 418	प्रथमानुरागे विलपादनमपि विविध यथा—	—
,,	,,	VJ,p.131	वाक्यवक्रता— अत्र नायकस्य प्रथमाभिलाषविवशवृत्तेरनुभवस्मृतिसमुल्लिखितं तत् कालसमुचितकन्दर्पेन्दुसौन्दर्यस्य पूर्वाधिचुम्बनस्खलितमुद्रीपितपश्चात्तापमनाविष्टान्तरः 'तु' शब्दः कामपि वाक्यवक्रतामुत्तेजयति ।	—

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
III.29 Bengali Recension ed. R. Pischel HOS, 16	रं दूरमपि गच्छन्ती	Śr.Pra., Vol IV, p.519	दूतकर्म—उपायप्रयोगदेशसाधारणो यथा	a. गच्छन्ति for गच्छन्ती
III.30 ,,	अनिर्दयोपभोग्यस्य	Śr.Pra., Vol.IV, p 812	पालनसंक्षेपो यथा— (Love-stage)	b. दारुण सखि for कठिन खलु
III 31 ,,	मणिबन्धनगलितमिद	GRM, p.110	निगड पादबन्ध.	a ०बन्धविगलित for बन्धनगलित० b. स्थित for स्थित q. as from Kālidāsa
IV.1 NS	विचिन्तयन्ती यमनन्य	Śr.Pra., Vol.III, p 79	जाड्य-प्रकर्षो यथा (one of the 48 Bhāvas)	b. ०निधि for ०धन d. प्रथमोदितामिव for प्रथमं कृतामिव
,,	,,	Śr.Pra.Vol.IV, pp 528-9	दैवयोगात् पुरुषापराधात् प्रमादतो वा काव्यस्य व्यापदि प्रत्यूहप्रशमनमत्ययप्रतीकारः यथा शाकुन्तले—आः अतिथिपरिभाविनि, विचिन्तयन्ती···	q. as from Śākuntala विचिन्तयन्ती etc. followed by prose passage
,,	,,	Śr Pra, Vol.IV, p.261	प्रवासभेद—a Viśeṣabheda—दैवापन्नेषु शापकृतो यथा—	b. ०निधि for ०धन d. प्रथमोदितामिव for प्रथम कृतामिव
,,	,,	VJ, p 224	प्रकरणवक्रता	q विचिन्तयन्ती यमनन्यमानसा

IV.2 NS	यात्येकतोऽस्तशिखरं	Srh.,d 255	प्रभात	—
IV.5 Bengali Recension Ed. by R. Pischel HOS. 16	पादन्यास क्षितिधर	Sbhv.,561	सूर्येन्दुवर्णन	q. as from Kālidāsa b. कपित्त० for कपित्त० c. ममान्त० for मामान्त० d. सुरारोहो for मयाप्यद्रिः मामवलित्य: for मामवलित्या ।
,,	,,	Śp.,760	चन्द्रान्योक्ति	q. as from Kālidāsa b. कपित्त० for कपित्त० c. मामान्त० for ममान्त० d. सुरारोहो for मयाप्यद्रिः ०हेतु: for ०लिप्ता
IV.5 NS	यास्यत्यद्य शकुन्तलेति	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.58	विप्रलम्भ— उत्कण्ठानुगमो यथा	a. ०महो for ०मिथं II,p.127
IV.10 NS	रम्यान्तर. कमलिनी	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.28	रति—स्पर्शानुगामिनी यथा	—
IV.13 NS	यस्य त्वया व्रण	Smv.,p.316	करुणरस	a. ०विरोहण० for ०विरोपण० b. ०मिते for ०मिदं
IV.14 NS	उत्पक्ष्मणोर्नयनयो:	Śṛ.Pra.,Vol.III, p 76	दुःखशोधान''नयनजलप्रवृत्तस्य जन्म यथा—	a. ०वृत्तिः for ०वृत्ति० c. ०मार्ग for मार्ग II,p.127
IV.16 NS	अस्मान् साधु विचिन्त्य	SM,p.57	दैन्य—one of the Vyabhicārins दौ(र्गत्य?)प सर्वदैन्यं मनस्तापादिसम्भवम् । यथा—	q. line (a) only II,p.127

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
IV.16 NS	अस्मात् साधु विचिन्त्य	Śr.Pra., Vol III, p 73	दैन्य—अनुबन्धो यथा	—
IV 17 NS	शुश्रूषस्व गुरून्	AS, p 28	स्वीया नायिका—one of the three types of Nāyikā	a. गुरु (गुरून्) for गुरून् °कृत्य for °वृत्ति b भर्त्रा for भर्तुः c भोगेषु / भाग्येषु } for भाग्येषु H, p.128
,,	,,	NLRK, p.67	उपदिष्ट—one of the 36 Nāṭakalakṣanas	—
,,	,,	Skm, p 75	कुलस्त्री	d. भोगेषु for भाग्येषु
,,	,,	Smv, p 423	कुलवधूवृत्तम्	—
,,	,,	Srh, p 25	साध्वी	c. भोग्ये° for भाग्ये°
,,	,,	Śr.Pra, Vol II, p.278	उक्तिविधिर्यथा (शब्दालङ्कार) (b) उक्तिनिषेध; (c & d) विधिनिषेधयोग्यताधिकारो यथा ।	—
,,	,,	Śr.Pra, Vol.II, p.531	उपदिष्ट— one of the 64 kāvyalakṣanas	—
,,	,,	Śr Pra., Vol.III, p 211	वागारम्भ—उपदेशो यथा । (an Anubhāva)	a. °कृत्य for °वृत्ति

VI.after verse 17, Pischel's Edn. HOS. 16	यदा शरीरस्य	Śṛ.Pra., Vol.III, p.333	शरीरादावनास्मबुद्धिर्यथा—Guṇa of a Dhīraśānta-nāyaka	o. विमुच्य० for विमुज्य० d. सशोकः for विषादी
V.1 NS	ग्रहिणवमहुलोलुवो	RAS,p.64	वागारम्भ—व्यपदेश व्याजेनात्माभिलापोक्तिर्यत्रायं व्यपदेशकः	a. तुम for भव b. ०चूदमञ्जरि for चूम-मञ्जरि d. ०रिदो for ०रि घो
V.2 NS	रम्याणि वीक्ष्य	Abhi.Bhā Vol.I. pp.279-80	चमत्कार	q. the Prākṛt verse b. पर्युत्सुको for पर्युत्सुकी H,p.128
,,	,,	Abhi.Bhā.Vol.II, p.222	In connection with Vāgabhinaya in Nāṭya स्थायिव्यभिचारिणा भेदप्रतीतौ—	b. पर्युत्सुको for पर्युत्सुकी पर्युत्सुकी also given in fn.
,,	,,	RAS,p.126	स्वास्थ्येन स्मृतिः	b. पर्युत्सुको for पर्युत्सुकी
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol III, p.41	मति—one of the 48 Bhāvas तस्या जन्म यथा—	—
,,	,,	VJ,p 224	प्रकरणवक्रता—	q. रम्याणि वीक्ष्य मधुरांश्च
V.6 NS	औत्सुक्यमात्र	Srh.,p.180	राजवृत्त	b. ०रेव for ०रेनम्
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.69	श्रमसम्पर्कों यथा (one of the 48 Bhāvas)	b. ०रेव for ०रेनम् c. नव श्रमा० for नातिश्रमा०

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
V 7 NS	स्वमुखनिरभिलाप	DD,p 135	—	q. line (a) only
,,	,,	Srh ,p.170	राजचाटु—	b सृष्टि॰ for वृत्ति॰ H,p.129
V 8 NS	नियमयसि कुमार्ग	Srh ,p 170	राजचाटु—	—
V.12 NS	भवन्ति नम्रास्तरव	Skm ,p 303	उदात्त	a फलोद्गमैः for फलागमैः.
,,	,,	Śṛ Pra.,Vol III, p 259	गर्वादयश्च सत्यपि गर्वादिहेतौ जात्यादिगुणसमूहास्तस्य नोत्पद्यन्ते धैर्यधारतया. तत्प्रत्यनीकगुणयोगित्वात् तत्र गर्वानुत्पत्तिर्यथा— Gunas of a Dhīrodātta	a. फलोद्गमैः for फलागमैः
,,	,,	Srh ,pp 36–37	सुजन	—
V.13 NS	कास्विदवगुण्ठनवती	Bhā Pra ,p 278	वितर्क —का स्विदित्यादि दुष्यन्तवचन यथा	H,p.129
,,	,,	Śṛ Pra.,Vol II, p 185	अनिर्ज्ञातप्रश्न—one of the 48 Vākyadharmas	—
,,	,,	Śṛ Pra.,Vol.III, p.13	रति—आध्यात्मिकी जाता यथा—	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol III, p 354	अनुराग-विमर्शो यथा one of the 64 kinds of love	a. काचित् for कास्वित्
V.15 NS	त्वमर्हतां प्राग्रसरः	Śṛ Pra.,Vol IV, p.564	संयोगविधान—a condition of love	a. ॰र्हिनः for ॰ऽसियत्॰

V.19 NS	इदमुपनतमेव रूप	Śr.Pra., Vol.III, p 13	रति—आध्यात्मिकी संवृत्ता यथा	—
,,	,,	Śṛ Pra., Vol.IV, p.804	भुजेः प्रयोगो दृश्यते—क्रियेच्छायां यथा—	—
V.22 NS	स्त्रीणामशिक्षित	RAS, p.246	हेत्ववधारण Sandhyantara अत्र परभृतनिदर्शनापबृंहितेन स्त्रीत्वहेतुना मृषाभाषणस्यार्थस्य निश्चयो हेत्ववधारणम्	—
V 23 R Pischel's Edn. HOS. 16	न तिर्यगवलोकित-	DD, p.92	'वचोऽपि परुषाक्षर न पदेषु समज्जते' इति शाकुन्तले गणकृतानित्यत्वात्	found in the longer version of Śākuntala. 'न' for 'न च' (b)
V 23 NS	मय्येव विस्मरण	RAS, p.161	रोष—अत्र प्राक्तनवृत्तान्तापह्नवजनितो दुष्यन्तविषय. शकुन्तलारोषो भ्रूभेदादिभिर्व्यज्यते	H, p.130
,,	,,	Śṛ Pra ,Vol III, p.13	रति—आध्यात्मिकी प्रवृद्धा यथा	—
,,	,,	Śṛ Pra ,Vol.III, p.226	भ्रूकर्म—Śarīrāmbha Anubhāva भ्रुकुटिर्यथा ।	—
,,	,,	Śṛ Pra ,Vol.IV. p.594	कोपातिरेकश्च ' यथा । Cited as one of the 24 varieties of Māna	b. प्रणयिनि for प्रणयम॰
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol IV, p 623	मानोत्पत्तिकारण—प्रियाकारण यथा ।	—

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
V.25 NS	आ जन्मन. शाठ्य	KPSC,pt.II, p.46	इद शब्दो यद्वत् तच्छब्दार्थमभिधत्ते तद्वददस्शब्दोऽपि । एतदेतच्छब्दस्याप्युपलक्षणम् । '' अय भाव. — योऽसौ सुभग इत्यत्र यद्वृत्तेन सममदोवृत्तस्यैकवाक्यार्थत्वानुपपत्ति , एवमिदमेतदोरपि । उपपत्तौ वा यथादर्शन व्यवहितानामेव, अव्यवहितत्वे वा भिन्नविभक्तिकानामेवोपादान न्याय्य, यथा —	q. lines (a) & (b)
V.28 NS	कुमुदान्येव शशाङ्क	Śr Pra Vol II, p 185	क्रियान्तरव्युदास – one of the 48 Vākyadharmas	b. ०सम्पर्क० for ०नश्लेष०
,,	,,	Śr.Pra., Vol III, p 242	धर्मशृङ्गार—निवृत्तिरूप ।	b. ,,
,,	,,	Srh ,p 71	जितेन्द्रिय	b. बुद्धि for वृत्ति
V 29 NS	मूढस्स्यामहमेषा	Śr Pra ,Vol III, p 239	धर्म—निषिद्धसेवानिवृत्तिर्यथा ।	a पदे for वदे०
V.31 NS	काम प्रत्यादिष्टा	RAS,p.147	अध्यात्म स्वात्मप्रामाण्यमात्रं तेन यथा—काम'''अत्र दुष्यन्तस्य निजचित्तसन्तापप्रत्ययेन शापविस्मृतायामपि शकुन्तलाया रतिः	b. चेत. for हृदयम् H,p 130
,,	,,	Śr.Pra ,Vol.III, p.14	रति—आध्यात्मिकी अनुवर्तिनी यथा	b. मा for मे चेत: for हृदयम
VI.4 NS	चूताना चिरनिर्गतापि	NLRK,p 132	साध्वमम	—

,,		,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.309	प्रभावाभिमानो यथा— Guna of Dhīralalita	a. ०निर्मितः० for ०निर्गत० b. ०क्षारका० for ०कोरका०
VI.5	NS	रम्यं द्वेष्टि यथा पुरा	Skm.,p.121	दक्षिणनायक	H,p.131
,,		,,	Smv.,p 146	वियोग्यवस्था	c. यथा for यदा d. व्रीडावनम्र० for व्रीडाविलक्ष०
,,		,,	Śṛ.Pra.,Vol III, p.88	धीरोदात्त—दक्षिणो यथा	d. ,,
VI.6	NS	प्रत्यादिष्टविशेष	Smv.,p 146	वियोग्यवस्था	a. प्रकोष्ठे श्लथ for प्रकोष्ठार्पित d. नो लक्ष्यते for नालक्ष्यते
,,		,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.262	वैवर्ण्यानुत्पत्तिर्यथा—Guna of Dhīrodātta	a. प्रकोष्ठे श्लथं for प्रकोष्ठार्पितं
,,		,,	VJ,p.224	प्रकरणवक्रता	q. प्रत्यादिष्टविशेषमण्डन
VI.8	NS	मुनिसुताप्रणयस्मृति	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.314	स्मरण (अर्थालङ्कार) अदृष्टाद्यथा	H,p 131
,,		,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.664	प्रवासभेद—दैवधर्माविन्नपरिणतो यथा	—
VI.9	NS	इतः प्रत्यादेशात्स्वजन	Smv.,p.316	करुणरस	a. मया प्रत्यादिष्टा for इतः प्रत्यादिष्टा b. ०मधिगन्तुं for ०मनुगन्तुं c. स्थिता for मुहु० H,p.131

Act, Verse, Ldn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VI.9 NS	इत प्रत्यादेशात्स्वजन	Śr.Pra., Vol III, p 60	विप्रलम्भ—स्मृत्यनुगमो यथा	a. ०मभिगन्तु for ०मनुगन्तु o ०गृहे० for मुहु०
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.203	पुनर्निरीक्षणं यथा । 64 mūlakalas from uttarakalas	a. & b. ,,
,,	,,	Śr.Pra., Vol III, p.233	दृष्टि—दीना यथा । [शरीरारम्भानुभाव]	b. ,,
,,	,,	Śr Pra., Vol.IV, p 748	करुणविप्रलम्भ—करुणोल्लेखो यथा	b. गृहे for मुहु०
NS	स्वप्नो नु माया नु	Śr.Pra., Vol.III, p.283	वितर्क—Bhāva of Uddhata hero मध्यमस्य वितर्को यथा ।	—
2. NS	एकैकमत्र दिवसे	Śr Pra., Vol III, p.88	अनेकजानिसमाधारणो यथा	o ०पुरप्रवेशी for ०गृहप्रवेश
	,,	Śr.Pra., Vol IV, p.519	दूतकर्म—उपायप्रयोग — देशगाथधिर्यथा	c. ,,
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.659	प्रवासभेद—सामान्यभेद—अल्पकालो यथा	—
VI.14 NS	यद्यत्साधु न चित्रे	RAS, p 247	चित्र (a गन्ध्यन्तर)—	q. VV. 14-21 with prose passage

VI.14 NS	यद्यत्साधु न चित्रे	Śr.Pra., Vol IV, p.716	उत्कण्ठाविनोद—तत्र नायकस्यान्तरो यथा	a. ०स्याः for स्यात्
,,	,,	Srh., p.244	नायिकाप्रशसा	q. as from Kālidāsa a. ग्रस्याः for स्यात्
VI. after verse 16, Pischel's edn. HOS. 16	तस्यास्तुङ्गमिव स्तन	SRK, 493	ग्रनुरागव्रज्या	a. ग्रस्याः for तस्या० d. प्रेम्णा for प्रेम्ना(!) वक्तीति for वक्तीव
VI.15 NS	स्विन्नाङ्गुलिविनिवेशो	Śr.Pra., Vol.III, p.318	स्वेद—Bhāva of Dhīralalita मध्यमस्य स्वेदो यथा	—
VI.16 NS	साक्षात्प्रियामुपगताम्	NLRK, p.132	ग्रनुवृत्ति (continuation) is the placing of an illustration	b. ग्रहमिमा for पुनरिमा
VI.17 NS	कार्या सैकतलीन	Bhā Pra., p.230.	प्रस्तुतार्थोपदेश	q. कार्या सैकतलीन
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.716	उत्कण्ठाविनोद—विरहप्रतीकार प्रसक्तोऽनुसक्तः प्रसक्तानुप्रसक्तश्च यथा	—
VI.18 NS	कृतं न कर्णार्पितबन्धन	Śr.Pra., Vol.IV, p.716	उत्कण्ठाविनोद—तस्यैव बाह्यो बाह्यान्तरश्च यथा	b. ०माभुग्न० for ०मागण्ड० c. ०निर्मल for ०कोमल
VI.20 NS	ग्रक्लिष्टबालतरु	Smv., p.240	कुसुमापचयादिपद्धति	c. दशसि for स्पृशसि q. as Kālidāsa's
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p 317	क्रोध—Bhāva of Dhīralalita मध्यमस्य क्रोधो यथा	c. दशसि for स्पृशसि

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VI.20 NS	अक्लिष्टबालतरु	Śṛ Pra., Vol IV, p 706	प्रयत्नविशेषो यथा—one of the 8 kinds of Virahoddīpana	c. दर्शसि for स्पृशसि
,,	,,	VJ,p.224	प्रकरणवक्रता	q आश्लिष्टबालतरु० a आश्लिष्ट० for अक्लिष्ट०
VI 21 NS	दर्शनसुखमनुभवत	NLRK,p.132	विरोध—शाकुन्तलेऽनुतापाङ्के—	a तद्गतेन for तन्मयेन b. ०कारणात् for ०कारिणा adds इति after कान्ता
,,	,,	Śṛ Pra , Vol II * p.315	स्मरण—अर्थालङ्कार । परप्रयत्नतो यथा	a ०पथमायाता for ०सुखमनुभवतः H, p 131
VI 22 NS	प्रजागरात्खिलीभूत	Śṛ.Pra., Vol II, p 304	हेतु (Arthālankāra) निवर्तको यथा	H, p 132
,,	,,	Śr Pra , Vol.III, p.258	दु खान्यतियोगो भ्रूभङ्गो यथा—Guna of Dhīrodātta	H, p.134
,,	,,	Śṛ Pra , Vol IV, p 690	वियुक्तावस्था—दृष्टिप्रजागरो यथा	a. स्वप्न० for स्वप्ने
VI.23 NS	येन येन वियुज्यन्ते	Śṛ.Pra , Vol.III, p.238	धर्मप्रवृत्ति through Manas परस्वानीप्सा यथा	—
,,	,,	Srh., p 63	राजप्रशंसा	—

VI.24 NS	मरीचितिष्यात्मति	Śr.Pra., Vol.IV, p.667	प्रवासविप्रलम्भ—दैवार्थपिन्न—अथो यथा	d. इवात्त० for इवोप्त०
VI.31 NS	ज्वलति चलितेन्धनो	Smv., p.405	नीतिपद्धति	b. जन्तुः for जनः
VI.32 NS	त्वन्मतिः केवला तावद्	Śr.Pra., Vol.III, p.256	महारम्भेषूत्साहो यथा । Guṇa of Dhīrodātta	a. ०यात for तावत् b. अन्यत्र for अन्यस्मिन्
VII.2 NS	अन्तर्गतप्रार्थन	Śr.Pra., Vol.III, p.24	रति—आभियोगिकी—अनुगामिनी यथा	c. आमृज्य० for आमृष्ट० ०अङ्कम् for ०अङ्का
VII.7 NS	प्रथमरविवरेभ्य	Smv., p.357	रथवर्णन	—
VII.11 NS	वल्मीकाग्रनिमग्न	Skm., p.322	तपस्वी	a. ०अर्ध० for ०अग्र० उरगत्वग्ब्रह्मसूत्रान्तरः for उरसा संदष्टसर्पत्वचा c. ०मण्डप for ०मण्डलं
,,	,,	Smv., p.388	आश्रमवर्णन	a. ०उरगत्वग्ब्रह्मसूत्राम्बर. for उरसा०
VII.12 NS	प्राणानामनिलेन	KM, p.12	देशान्तरव्यवहार	c. ०गृहेषु for ०तलेषु H, p.132
,,	,,	Skm., p.322	तपस्वी	d ०वाञ्छन्ति for ०काङ्क्षन्ति
,,	,,	Smv., p.388	आश्रमवर्णन	a. सङ्कल्प० for सत्कल्प० द्रुमे for वने b. हेमसहस्रपत्रसुभगे for काञ्चनपद्मरेणुकपिशे

Act, Verse, Edn. or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VII.12 NS	प्राणानामनिलेन	Śṛ Pra ,Vol.II, p 219	उदारता—Arthaguṇa	a. सङ्कल्प० for सत्कल्प० b. पुण्याभिषेकस्तया for धर्माभिषेकक्रिया d. ०वाञ्छन्ति for ०काङ्क्षन्ति
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.529	सिद्धान् बहून् प्रधानार्थानुक्त्वा यत्र प्रयुज्यते विशेष……………………ले ॥ One of the 64 Kāvyalakṣaṇas	a सङ्कल्प० for सत्कल्प० b पुण्याभि० for धर्माभि० d. ०वाञ्छन्ति for ०काङ्क्षन्ति
VII.17 NS	आलक्ष्यदन्तमुकुला	KPSC,pt.I, p 143	रति—पुत्रविषया यथा	b. ०कमनीय for ०रमणीय H, p 132
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p 22	रति—नैसर्गिकी जाता यथा	a. ०अनबद्ध० for ०अनि-मित्त० c अङ्कागतान्० for अङ्काश्रय० d. परुषी for मलिनी
,,	,,	Srh.,p 92	पुत्र	—
VII 19 NS	अनेन कस्यापि	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.25	रति—आध्यात्मिकी प्रकृष्टा यथा	b. स्प्रष्टव्य० for स्पृष्टस्य० ममैतत् for ममैवम् H, 132
VII.21 NS	वसने परिधूसरे	Śṛ.Pra.,Vol.II, p 461	नाटक—अवस्था यथा One of the 24 pravṛttihetus	b. ०तनु. for ०मुखी कृशैक० for धृतैक०

				d. व्यथा for ०व्रतं H, p.133
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.398	करुणानन्तरारकरुणो बलीयान् । स एव रागवर्धनत्वे यथा	b. ०तनुः for ०मुखी कृतक० for धृतक० d. ०व्यथा for ०व्रतं
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.426	विसेरयं: अवसते आच्छादयन्त्यस्मिन् वियोगिरन्यो विशेष वेषादिकमिति प्रवासो यथा	b. ०तनु for ०मुखी कृशक० for धृतक० d. ०व्यथा for ०व्रतं
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p 675	प्रवासविप्रलम्भ प्राप्तिस्कन्ध—देश—स्वकीयपरकीये यथा	b. ०तनुः for ०मुखी कृतक० for धृतक० d. ०व्यथा० for ०व्रतं
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.887	कार्श्याद्युपलब्धियंथा—One of the 24 stages of Pravāsānantarasambhoga	b. ०तनुः for ०मुखी श्रतंकवेणिः for धृतैकवेणिः d. ०व्यथा for व्रत
VII.22 NS	स्मृतिभिन्नमोहतमसो	Śṛ Pra., Vol.IV, p.889	अवस्थानिवेदन यथा—One of the 24 stages of Pravāsānantarasambhoga	a. प्रमुहे for प्रमुखे
VII.24 NS	सुतनु हृदयात्	Śṛ Pra., Vol IV, p.910	रोचनराग—One of the 4 Rāgas of a Sāttvika hero. यथा शाकुन्तले दुर्वाससश्शापेनापनीतस्मृतेः दुष्यन्तस्य ।	c. हि वृत्तयः for प्रवृत्तयः
VII.25 NS	मोहान्मया सुतनु	Śṛ.Pra., Vol.III, p.398	करुणानन्तरारकरणो बलीयान् । स वैचित्र्ये यथा	b. ०बद्ध० for बाष्प० ०बिन्दुम्० for ०बिन्दुः० c. ततावत्० for तं तावत्० d. भवामि for भवेयम्

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VII.25 NS	मोहान्मया सुतनु	Śr.Pra., Vol.III, p 889	वृत्तानुस्मरणं यथा—One of the 24 stages of Pravāsānantarasambhoga	b. ०वद्ध० for बाष्प० d. भवामि for भवेयम्
VII 26 NS	पुत्रस्य ते रणशिर-	Śr.Pra, Vol.III, p.23	रति—आभियोजिकी जाता यथा	b. ०अभिमतो for ०अभिहितो
VII 30 NS	उदेति पूर्वं कुसुम	Śr.Pra, Vol.IV, p.898	भाग्यप्रशंसा यथा—One of the 24 stages of Kārunānantarasambhoga	b. प्राकृद्० for प्राक्तद्० c विधि for क्रमः H, p.133
VII.32 NS	शापादसि प्रतिहता	Śr Pra., Vol.III, p 238	धर्म—प्रवृत्ति through Vāk आप्त यथा	a. ०कोप० for ०रोध० H. p 133
,,	,,	Śr Pra, Vol IV, p.779	प्रत्यूहप्रशमनम्—One of the 80 anubhāvas of the Nirvahana	a. लोपरूक्षे for रोधरूक्षे c. मयोपहत० for मलोपहत० d ०काशा. for ०काशा
,,	,,	Śr.Pra, Vol.IV, p 898	ज्ञाति—अभिनन्दन यथा—One of the 24 stages of Karunānantarasambhoga	a लोप० for रोध० c तलोप० for मलोप०
,,	,,	Śr.Pra, Vol.IV, p.916	प्रेमपाक—Cited while dealing with the 12 kinds of preman	c. तवोप for मलोप०
VII.34 NS	प्रवर्तंता प्रकृति	Śr.Pra, Vol.II, p 438	आशंसा—कविभावाङ्कितसमाप्तिवाक्यत्वमित्यनेन स्वाभिप्रायाङ्कितामिष्टनामाङ्कता मङ्गलाङ्कता आशंसाङ्कता च गृह्यन्ते । आशंसा धर्मार्थकाममोक्षविषया । मोक्षविषया यथा—	b. श्रुति० for श्रुत० महीयताम् for महीयसाम्

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I.1 NS	वेदान्तेषु यमाहु	Skm ,p.5	मङ्गलम् on Śiva	H, p.134
,,	,,	GRM,p 76	—	q. स्थिरभक्ति
I.4 NS	ऊरूद्भवा नर	Abht.Bhā ,Vol. III,p.95	प्रयोगातिशय: । यथा विक्रमोर्वश्याम्—अथकुररीणामिवाकाशे शब्दः श्रूयते । मा: ज्ञातम् । ऊरूद्भवा etc.	b. ०मुपनृत्य for ०मनुनृत्य c. ०वैरि० for ०शत्रु०
,,	,,	AKU,p.17	—	q. (a)
,,	,,	GRM,p.186	—	q (a)
I.5 NS	अग्रे यान्ति रथस्य	Smv.,p.357	रथवर्णनम्	a. रेणुवदमी for रेणुपदवीं b. घटयति for वितनोति c. चित्र० for चित्रा० हय० for हरि० d पश्चाग्रे for यन्मध्ये
I.6 NS	गतं भयं भीरु	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.105	धीरललितसाधारणानुकूला उत्तमा यथा	—

Act, Verse, Edn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
1.9 NS	प्राविर्भूतेशशिनि	Śṛ Pra ,Vol III, p 78	सर्वेन्द्रियास्तमयः प्र'''अनुगमो यथा	a. मुच्य॰ for रिच्य॰ c. मुक्तकल्प for मुच्यमाना d प्रसर॰ for पतन॰ H, p.134
1.10 NS	अस्यास्सर्गविधौ	Abhi.Bhā.,Vol III,p.38	विरोभनम्—a Sandhyanga	H, p.135
,,	,,	Abhi.Bhā ,Vol I p 308	प्रयोगवैचित्र्यम् । अस्यास्सर्गविधौ ''' अत एव प्रयोगवैचित्र्यम्	—
,,	,,	AR,p.44	सन्देहालङ्कार	c ॰व्यासक्त for ॰व्यावृत्त
,,	,,	KAV,p.39	ससन्देह केवल	—
,,	,,	KPSC,pt II, p 309	अतिशयोक्तिः—असम्बन्ध । सम्बन्धे बहिरूहनीयो यथा—अस्यास्सर्गविधावित्यादि	—
,,	,,	KPV,pt II,p.362	अतिशयोक्तिः	q अस्यास्सर्गविधौ
	,,	Sbhv.,1467	स्त्रीविलोकनम	c. स for नु d. ॰मनोतिग॰ for ॰मनोहर॰ q as Kālidāsa's
,,	,,	Śp ,3268	बालावर्णनम्	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.313	वितर्कः । निर्णयान्तः । अतत्त्वानुपाती यथा	a. कान्त. प्रभ for कान्तिप्रद. c. स for नु

"	"	Śr.Pra.,Vol.III, p.42	वितर्कः । प्रकर्षो यथा	c. स for नु
"	"	Śr.Pra.,Vol.III, p.314	भाव of a Dhīralalita मध्यमस्य वितर्को यथा	c. स for नु
"	"	Śr.Pra.,Vol.IV, p.448	वितर्क.—पुरुषेनानेन भवितव्यमिति यथा	q. अस्याः upto चन्द्रो नु
"	"	Srh.,p.245	नायिकाप्रशंसा	a. कान्तप्रभ. for कान्तिप्रदः c. स for नु
"	"	SRK,456	युवतिवर्णनम्	b. ०मासः स for मासो नु q as Kālidāsa's
"	"	VJ,p.140	वस्तुवक्रता—सहज and आहार्य both skilfully combined here	a. कान्तद्युतिः for कान्तिप्रद.
"	"	VJ,p.219	सङ्कीर्ण	q. अस्यास्सर्गविधौ
I.11 NS	यदृच्छया त्वं	Śr.Pra.,Vol.III, p.103	धीरललितानुकूलोत्तमा यथा	—
"	"	RRP,p.4	रतिः—स्थायिभावभेदः । यथा विक्रमोर्वश्यां सखीदर्शन-समुत्सुकामुर्वशीं प्रति पुरूरवसो वचनम्	c. भवेत्समुत्सुक. for समुत्सुको भवेत् d. किमुरुद० for किमुत०

Act, Verse, Ldn. or Rcen.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
1.13 NS	यदिद रथमक्षोभाद्	RAS, p.147	रति । स्पर्शेन	a. यदय for यदिद ०श्रसेनासो for ०श्रङ्गेनाङ्गो रथाङ्गसुश्रोण्या for ममायतेक्षणया b. स्पृष्ट for स्पृष्ट ०विक्रिय० for ०कण्टक० मनोभवेन० for मनसिजेन०
1.14 NS	यावत्पुनरियं सुभ्रू	Śṛ Pra., Vol.III, p.23	सांसर्गिकी सम्पृक्ता यथा	b. संयोग for सम्पर्कं
1.17 NS	ननु वज्रिण एव	RAS, p.11	वाग्मिता—साधारणगुण of a Nāyaka	c. ०कन्दरात्० for ०कन्दरा० d. ०ऽपि for ०हि भिनत्ति for हिनस्ति
1.20 NS	एषा मनो मे	Śṛ Pra, Vol III, p 102	धीरललितसाधारणानुकूला यथा	b ०तन्ति for ०तन्वी c ०वधू for ०प्रात् H, p.135
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p 253	धीरोदात्तगुण । उत्तमेषु उत्कण्ठा यथा	—
,,	,,	Śṛ Pra., Vol III, p.282	उद्धतस्य भावः । मध्यमस्य यथा	—

II.2	NS	आ दर्शनात् प्रविष्टा	RAS, p 29	नायिका—सामान्या—रक्ता । साधारणस्त्री गणिका कलाप्रागल्भ्यधार्ष्ट्ययुक् ॥		—
,,		,,	Śr.Pra., Vol.III, p 252	गुण of a धीरोदात्त । अनुकूलेषु रतिः		—
II.3	NS	आभरणस्याभरणं	Skm, p.133	गुणकीर्तनम्	H, p.135	
,,		,,	Śr.Pra., Vol.II, p.4	गौणी । स्वरूपनिमित्ता यथा		—
,,		,,	Śr.Pra., Vol.II, p. 280	उक्तेरेव प्रकारान्तराख्यान भणितिः । सा षोढा । सवृत्तिभणितिर्यथा		—
,,		,,	Śr.Pra., Vol.III, p.253	धर्मार्थकामेषु चिन्ता यथा । Dhīrodātta's guna		—
,,		,,	Śr.Pra., Vol.III, p.370	विशेषानुरागः । उल्लेखवान् । यथा		—
,,		,,	Śr.Pra., Vol IV, p.444	वैधर्म्योपमान यथा		—
II.6	NS	इदमसुलभवस्तु	Śr.Pra., Vol II, p.383	तेभ्यस्तेभ्य उद्दीपनविभावेभ्यः ...ते ते विकारा उपजायन्ते । तत्प्रातिकूल्ये यथा—	H, p.135	
,,		,,	Śr Pra, Vol.II, p.406	रससङ्करः । नित्यनैमित्तिकविशेषप्रच्छन्नाकृत्रिमाणा योगो यथा	q. (a)	
,,		,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.435	अथापरे द्रव्यात्मानः क्रियासाधारणरूपा विद्यन्ते । नैमित्तिकप्रायोगिक—		—

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
II 6 NS	इदमसुलभवस्तु	VJ,p.154	अचेतनाना स्वरूप रसोद्दीपनसामर्थ्यबन्धुरम्	b. पार्श्वबाण. for पञ्चबाणः
II 7 NS	अग्रे स्त्रीनखपाटल	SM,p.27	साम्य यथा—One of the 10 kāvyaguṇas पर्वबन्धेण भणन समता साऽभिधीयते	' H, p.136 d मधुश्री for मधुश्री
,,	,,	Smv.,p.207	सम्भोगपद्धति —वसन्तवर्णनपद्धतिः	d. मधुश्री for मधुश्री
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p 218	समता—Arthaguna क्रमवतामवैषम्य समता यथा	a. तयो० for द्वयो० c. ०बन्ध० for ०बद्ध० d. मधुश्री for मधुश्री
,,	,,	Śr Pra.,Vol.III, p 164	उद्दीपनविभाव· । ऋतूत्पत्ति यथा	a. तयो० for द्वयो० c. ···बन्धु for ०बद्ध
,,	,,	Srh.,p.246	वसन्तवर्णनम्	d. मधुश्री for मधुश्री
II.13 NS	तुल्यानुरागपिशुन	Skm.,p 138	अनङ्गलेख	पत्र for पत्रे
II 22 NS	उष्णार्तं शिशिरे	GRM,p.110	—	q. (a) & (b) a. उष्णालुः for उष्णार्तं b. ०अध्यासते for ०आशेरते
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.185	उद्दीपनविभाव —कालपूर्वाह्णो यथा	उष्णालु' for उष्णार्तं कुसुमाद्यासेवते for मुकुला-न्याशेरते क्रीडा० for क्रीडा० वंप for चप

,,		,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.840	कालावस्थानुभवो यथा	उष्णालुः for उष्णार्त. ०भ्रालीयते for ०भ्राशेरते
III.2	NS	उत्कीर्णा इव	Śr.Pra., Vol.III, p.188	उद्दीपनविभावः । कालः । प्रदोषो यथा	—
,,		,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.843	अहर्विभावर्योस्सन्धिस्सन्ध्या । यथा	d. ०वर्तिका for ०दीपिका
III.7	NS	रविमाविशते सता	Srh., p.3	नमस्कारः	b. सुरान् पितृंश्च for पितॄन् सुरांश्च
III 8	NS	नद्या इव प्रवाहो	Smv., p.304	सङ्कीर्णपद्धतिः	b. शतगुणो for त्वनुगुणो
III.11	NS	इव तमा रवक्षोभाद्	Śr.Pra., Vol.II, p.348	उभयालङ्कारः । विशेषोक्तिः । आधिक्येन यथा	a. अयं for इद असेनासो for अङ्गेनाङ्गो b. एकः for एकम् H, p.136
,,		,,	Śr.Pra., Vol IV, p.457	उपदेशः । परिसङ्ख्यानिषेधः यथा	a. अय for इदम् असेनासो for अङ्गेनाङ्गो
,,		,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.832	...विशेषो विवक्षावशात् भावहेतुकर्त्रादिरूपप्रत्ययार्थता प्रतिपद्यन्ते । कर्तृत्व यथा	a. अयं for इदम् असादंसो for अङ्गेनाङ्गे b. एका for एकम्
III.12	NS	सितांशुका मङ्गल	Śr.Pra., Vol.III, p.220	बुद्ध्यारम्भा-प्रवृत्ति । आवन्त्या यथा	b. विविक्त० for पवित्र० c. व्रतोपवास for ०व्रतापदेश

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
III.12 NS	सिताशुका मङ्गल	Śṛ Pra., Vol IV, p 821	नायिकाभेद —निरहङ्कारशान्ता यथा	(b) & (c) ,, d. मम for मयि प्रत्यासन्न for प्रसन्ना
III 13 NS	अनेन कल्याणि	Śṛ.Pra., Vol.III, p.89	धीरोदात्तदक्षिणसाधारणो यथा	H, p.137
III.14 NS	दातुमसहने प्रभवसि	Śṛ Pra., Vol.I, p.176	सम्प्रदानम् । ददातिकर्मव्याप्यनिवृत्तौ यथा	a दातु वा प्रभवसि for दातुमसहने ०मन्यस्मै for अन्यस्यै b त्व for त्वयि
III 17 NS	देव्या दत्त इति	Śṛ.Pra., Vol.IV, p 911	अनल्पकारणापनेय लाक्षाराग तदपि ''जायते यथा	a मृजसि for व्रजसि b ०महुले for ०मते चौरीहृत for चोरितमपि
III.19 NS	सामन्तमौलि	Śṛ.Pra.Vol.IV, p.819	धीरललित । रज प्रधाने राजसः	a. ०ग्रासनाङ्क for ०पादपीठा c. ०अधिगम्य साम्य for ०ग्रहमद्य कान्त d. ०ग्रहमद्य for ०अधिगम्य H, p 137
IV.7 NS	नवजलधरः सनद्धोऽय	Abhi.Bhā., Vol III, p.75	श्लोकबन्ध. । श्लोक च बध्यत इति श्लोकबन्ध । '''तथा विक्रमोर्वश्या'''किं पुनरुक्तया	q. prose passage preceding नवजलधर. etc. also
,,	,,	Bhā.Pra., p.146	वितर्कगर्भकाकु: यथोन्मत्तपुरूरवा.	H, p.137

,,	,,	KM,p.31	वितर्कगर्भकाकु. । Third and last variety of Kāku	d. न ममोर्वशी for मम नोर्वशी
,,	,,	KPKD,p.143	दुष्टोऽर्थः प्रतीयते यथा'''अत्र भ्रान्तौ निवृत्तायां तद्विषयभूतयोः सुरधनुर्धारासारयोरिव विद्युतोऽपि "इदमा" परामर्शो वाच्यः	q. नवजलधरः संनद्धोऽयं
,,	,,	KPSC,pt.II,p.26	समासानौचित्य यथा	q (a)
,,	,,	RRP,p.21	उन्माद. । One of the Vyabhicārins	a. दुष्ट for दृप्त c. च धुर्धर० for पटुधारा० d न ममोर्वशी for मम नोर्वशी
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.23	वितर्कगर्भकाकुः । काकु,-a kind of Vivakṣā	a. दुष्ट० for दृप्त०
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol III, p 295	भाव of an Uddhata hero. कनिष्ठस्य स्तम्भो यथा	d. न ममोर्वशी for मम नोर्वशी
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.709	विरहोद्दीपनम् । बुध्द्यारम्भ[illegible]मुधारूपो यथा	b. दूरात्कृष्ट for दूराकृष्ट d. न ममोर्वशी for मम नोर्वशी
,,	,,	VJ,pp.232–3	प्रकरणवक्रता । यथा विक्रमोर्वश्यामुन्मत्ताङ्क'''	d न ममोर्वशी for मम नोर्वशी followed by prose passage
IV.9 NS	तिष्ठेत् कोपवशात्	Abhi.Bhā ,Vol.II, p 313	मनय—अपरिज्ञाततत्त्वार्थमित्यादि । अत्राद्यो भागः संशयोदाहरणं, अनन्तरस्तूपपत्त्युदाहरणम्	c. न च मे शक्ता. for हि न मे शक्ता: ०र्वतिनी for ०र्वतिनी H, p 138

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
IV.9 NS	तिष्ठेत् कोपवशात्	Abhi.Bhā., Vol.II, p 318	उपपत्तिः	q. the opening two words
,,	,,	RAS,p.188	प्रवास । सम्भ्रमाद् । दिव्यो यथा	c. न च मे शक्ता. for हि न मे शक्ता. ०वर्तिनी for ०वर्तिनी
,,	,,	VJ,p.150	विप्रलम्भशृंगार । विक्रमोर्वश्यामुन्मत्तस्य पुरूरवसः प्रलपितानि यथा—	c. न च मे for हि न मे
IV.10 NS	अयमेकपदे	AKU,p 342	—	q (a) H, p.138
,,	,,	GRM,p 21	—	q. (a)
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.660	प्रवासभेद —सामान्यभेद. । नायिकानिमित्तो यथा	H, p.138
,,	,,	VJ,p 130	वाक्यवक्रता	d. निरातपत्र० for निरातपत्व०
IV.15 NS	आरक्तराजिभिरियं	RAS,p.126	स्मृति — सदृशालोकनेन	—
IV.16 NS	पद्भ्यां स्पृशेद्वसुमतीं	VJ,p 151	वाक्यान्तरैरुद्दीपित यथा	—
,,	,,	VJ,p.233	प्रकरणवक्रता	q. पद्भ्यां upto वसुमती
IV.17 NS	हृतोष्ठरागैर्नयनोद	SM,pp.133-4	मनुष्यताविवक्षा कृत । विवक्षायाम (नु)भावो यथा—	q. हृतोष्ठ० upto नाभेः H, p.138

,,	,,	Śr.Pra., Vol.I, p.432	मिथ्याज्ञानं विपर्ययः । यथा	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol.II, p.317	अर्थालङ्कारः । उपमाभ्रान्ति.	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.709	विरहोद्दीपनम् । बुद्ध्यारम्भः । अन्यथारूपो यथा	—
IV.22 NS	मृदुपवनविभिन्नो	AKP, Vol.II, p.414	—	q. कं हरेदेष वर्हः ।
,,	,,	AKT, pt.II, p.246	—	q. मति upto कं हरेदेष वर्हः
,,	,,	AS, p.64	पददोषः । अमङ्गलादलीलम् । मत्प्रियाया विनाशादित्येतत् पदममङ्गलम्	b. ०प्रद्य for ०प्रस्य H, p.138
IV.27 NS	महदपि परदुःख	KPKD, p.116	द्विविधो हि शब्दानुकारः, शब्दत्वार्थत्वभेदात् । ···अर्थादवच्छेदावगतौ आर्थः । यथा—	q. (a) H, p.139
IV.32 NS	यदि हंस गता	NLRK, p.64	हेतुः	—
IV.33 NS	हंस प्रयच्छ मे कान्तां	AS, p.152	असत्प्रलापः —वीथ्यङ्गम्	a. ०तस्याः for ०मस्याः b. स्तेयं for देयं H, p.139
,,	,,	AS, p.161	प्राप्तिः । नाट्यालङ्कार.	a. & b. ,,
,,	,,	KM, p.35	स्मृतिः —One of the 12 yonis	a. ०तस्याः for ०मस्याः b. सम्भावि० for विभावि०
,,	,,	RAS, p.249	Prāpti—One of the 36 Vastubhūṣaṇas	—

Act, Verse, Edn. or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
IV 33 NS	हस प्रयच्छ मे कान्ता	Śr Pra., Vol.II, p.274	घटना—a śabdālankāra पदघटना यथा	a ०तस्या for ०अस्या
,,	,,	Śr.Pra , Vol III, p 66	उन्माद—सम्पर्का यथा	a. ०तस्या for ०अस्या b. सम्भावि० for विभावि०
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p 323	उन्माद—Dhiralalita's Bhāva उत्तमस्य उन्मादो यथा	a & b ,,
IV 38 NS	सूर्याचन्द्रमसौ यस्य	AS,p.162	प्रसिद्धि —नाट्यालङ्कार	H, p.139
,,	,,	RAS,p 11	कुलीनत्व of Nāyaka, a Sādhārana guna	b स्वयवृत for स्वय वृत
,,	,,	Śr.Pra , Vol.I, p 430	साहित्य—मुख्या— तथाभूतार्थसम्बन्धविषयी	b. व्रत for वृत
,,	,,	Śr.Pra., Vol III, p 276	पित्रभिमानो यथा	b. वृन्त for वृत
IV.42 NS	मधुकर मदिराक्ष्या	Śr Pra., Vol.IV, p.722	समाप्तिस्कन्ध । विचित्रो यथा	c ०अपास्य for ०अवाप्स्य
IV.47 NS	मामाहु पृथिवी	RAS,p 256	अतिशय —One of the 36 Vastubhūṣanas	
IV.51 NS	सर्वक्षितिभृता नाथ	Abhi.Bhā., Vol. II, p 458	त्रिगता । A Vithyanga	b. त्वया…मया for …मया त्वया H, p.140

IV.51 NS	सर्वक्षितिभृता नाथ	KPKD,p.172	मत्र प्रधानभूतविप्रलम्भशृगारपुष्टये वाक्यार्थद्वय निवद्धम्	—
,,	,,	ND,p.126	त्रिगता—शब्दसाम्येन भिन्नार्थस्य योजनम् त्रिगता—A Vīthyaṅga	b. त्वया for मया & मया for त्वया
,,	,,	RAS,p.262	पृच्छा—One of the 36 Vastubhūṣaṇas प्रश्नेनैवोत्तर यत्तु सा पृच्छा परिकीर्तिता	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.I, p.429	तथाभूतार्थ—मय सत्त्वमहमित्यादिव्यपदेशाहर्या व्यक्ति-विषया यथा—*One of the divisions of Sāhitya*	b. वनोद्देशे for वनान्तेऽस्मिन्
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.23	विवक्षा—काकु । वितर्कगर्भा यथा	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.722	समाप्तिस्कन्ध: । उन्मत्तो यथा	—
,,	,,	VJ,p.211	सहोक्ति —मत्र प्रधानभूतविप्रलम्भशृङ्गाररसपरिपोषण (सिद्ध)ये वाक्यार्थद्वयमुपनिवद्धम्	b. वनोद्देशे for वनान्तेऽस्मिन्
IV.52 NS	तरङ्गभ्रूभङ्गा	Śr.Pra.,Vol.III, p.66	उन्माद:—मनुबन्धो यथा	a. ०भ्रूभङ्गात् for भ्रूभङ्गा c. यथा० for यदा० याति for यान्ती H, p.140
,,	,,	VJ,p.161	मत्र रसत्वमलङ्कारश्च प्रकटं प्रतिभासेते	c. same as above d. नदी० for नदी०

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
IV 52 NS	तरङ्गभ्रूभङ्गा	VJ,p.233	प्रकरणवक्रता	q. तरङ्गभ्रूभङ्गा
IV.55 NS	त्वयि निबद्धरते	AS,p.74	वाक्यदोष । अनभिहितवाक्यम्	a. निसर्ग॰ for निबद्ध॰ c. मयि for मम d मानिनि for भामिनि
IV 63 NS	मन्दारपुष्पैरधि	NLRK,p.74	प्रोत्साहनम् । यथा पुरूरवसि—	c. सा चेत् for सैव d. किमेन for मैवैनम्
IV 66 NS	तन्वी मेघजलार्द्र	Abhi.Bhā ,Vol II,p 68	हस्तव्यापार —अत्र हि सात्त्विकभूयस्त्वात् ज्येष्ठत्वम्	q. तन्वी upto ॰वल्कलतया a. ॰वल्कलतया for पल्लवतया
,,	,,	KPV, pt.II,p 142	··· तस्मात् सर्वैरेवानुप्रासोपमादिभिरलङ्कारैरलङ्कार्ये काव्यस्यात्मभूते रसे रसध्वनि, अङ्गभूते हि रसादौ रसवदलङ्कार इत्ययमेव परत श्रेयानिति	—
,,	,,	Śr.Pra ,Vol III, p 13	रति —आध्यात्मिकी—अनुबन्धिनी यथा—	—
,,	,,	Śr Pra ,Vol IV, p 709	विरहोद्दीपनम् । बुद्ध्यारम्भ । यथारूपो यथा	c. ॰कृता for ॰लिहा
,,	,,	VJ,p.161	शब्दार्थसङ्गतियोजना विधीयते । रसत्वमलङ्कारस्च प्रकट प्रतिभासेते	a. वल्कलतया for पल्लवतया c. ॰कृतां for ॰लिहां

IV.68 NS	समर्थये यत्प्रथमं	Śṛ.Pra., Vol.II, p.316	भ्रान्तिः —अर्थालङ्कारः । उपादानहेतुर्यथा	a. समर्थयेत् for समर्थये यत् क्रियां for प्रिया H, p.141
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.17	रतिः—सपृक्ता यथा	a. समर्थयेयम् c. अतोऽतिनिद्रे d. करोति for करोमि
IV.69 NS	त्वद्वियोगोद्भवे	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.889	अवस्थानिवेदनं यथा	b. ०लब्धानि for ०लब्धासि गताधुना for गतामुना H, p.141
IV.71 NS	रतिखेदमुप्तमपि	Śṛ.Pra., Vol. IV, p.889	दुःखादिपरिप्रश्नो यथा	a. मा for मा b. सा त्वमवसे सहेथाः कथ मदीयविरहयोगम्
V.1 NS	आत्मनो वधमाहर्ता	Śṛ.Pra., Vol.III, p.64	उग्रता—तस्य जन्म यथा	—
V.8 NS	आविलपयोधराग्रं	Abhi.Bhā., Vol. I, p.42	योजना—योगो यजनम् । अन्योन्य यथा— अत्र हि शृगारस्य वैशकविद्यया योजना	a. ०कोमल० for ०रानन० q. (a)
,,	,,	Abhi.Bhā., Vol. I, p.306	रूपक मन्तव्यम्	q (b) कतिचिदहानि वपुरभूत् केवलमतमेक्षरण तस्याः
,,	,,	Abhi.Bhā., Vol. II, p.222	स्थायि व्यभिचारिणा न भेदप्रतीतौ	q. (b) ,,

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
V.8 NS	आविलपयोधराग्र	Abhi.Bhā., Vol. II, p.335	'आविल…' एतदपि तूदाहरणं पददूषणं तु सम्यगज्ञाने प्रयुक्तम्	q आविल—०अग्र
V.9 NS	वाष्पायते निपतिता	Śṛ.Pra., Vol.III, p.24	आध्यात्मिकी अनुबन्धिनी यथा	b. प्रमोदः for प्रसादः
V.14 NS	अद्याह पुत्रिणामग्र्य.	Śṛ Pra., Vol.III, p.23	नैसर्गिकी—अनुगामिनी यथा	a. अह हि for अद्याह सत्पुत्रेण for सुपुत्रेण
V.16 NS	आश्वासितस्य मम	Śṛ.Pra , Vol.III, p.403	अनुगमः —स्थितानुगमो यथा	—

Act, Verse, Edn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I.2 SVV	पुराणमित्येव न साधु	RAS,p.267	कवीनां चातुर्विध्यम्; तत्र उदात्तः । अत्र 'सन्त.परीक्ष्ये'-त्यनेन स्वकृतेः परीक्षणक्षमत्वकल्पितो निजगर्वः कालिदासस्योदात्तत्वम्	—
,,	,,	SRK,1246	सद्व्रज्या	b. ०हार्यबुद्धिः for ०नेयबुद्धिः
I.3 SVV	शिरसा प्रथमगृहीता	RAS,p.271	प्रयोगातिशय । अत्रायमित्युपक्षेपेणाक्षिप्तः परिजनप्रवेशः प्रयोगातिशयः	—
I.4 SVV	देवानामिदमामनन्ति	Smv.,p.394	नृत्यम्	a. चाक्षयम् and चाक्षुपं for चाक्षुषम् b. ०हृत० for ०कृत० d. भवति श्लोक for बहुधाप्येकम्

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I 12 SVV	द्वारे नियुक्तपुरुषानु	RAS, p 168	भयोत्पत्ति— नन्‌ यदि स्वाभाविक भय न विद्यते, द्वारे··· इत्यादिषु कथ भयोत्पत्तिरिति चेत्, उच्यते। भीषणास्त्रिविधा आकृतिभीषणा, क्रियाभीषणा माहात्म्यभीषणाश्चेति। तत्राकृतिभीषणा रक्षपिशाचादय। क्रियाभीषणा वीरभद्रपरशुरामशार्दूलवृकादय। माहात्म्यभीषणा देवनरदेवादय। तदत्र माहात्म्यभीषणराजदर्शनाद् भय नाट्याचार्यस्य जायते, न पुन स्वभावात्। तदेतन्निस्सराय इत 'अहो दुरासदो राजमहिमे'ति पूर्ववाक्य ग्रथ्नता तेनैव कालिदासेनेति सर्वं कल्याणम्	c ०वारित० for ०वर्तित०
I 13 SVV	अतिमात्रभासुरत्व	Srh, p 231	सतर्गगुण	—
I 21 SVV	जीमूतस्तनितविशङ्कि	Smv, p 393	नाट्य	d गर्जना for मार्जना
II.3 SVV	दीर्घाक्ष शरदिन्दुकान्ति	RAS, p 42	शृगारस्योद्दीपनविभाव —सौन्दर्यम्	H, p.141
,,	,,	Skm., p 114	स्थौल्यम्	c. ०उदग्र० for ०मराल० d. मनस for मनसि गृष्ट for श्लिष्ट q. as Kālidāsa's
II.4 SVV	दुल्लहो पिओ तस्मि	RAS, pp.177–78	विप्रलम्भशृगार—पूर्वानुराग मानुषपारतन्त्र्येण यथा। अत्र देवयानीपारतन्त्र्येण शर्मिष्ठाया ययातिविषय. पूर्वानुराग.	b. पम्मो for अह्मो अपङ्गो for अपङ्ग मो फुरइ (and इवा) for पफुरइ c. उण दाविपदव्वो for

					उवण्इदव्यो d. ग्रहं पराहीणा for गाह मं पराहीण., नुम for तइ पुण for गण ग्र
II.6	SVV	वाम सन्धिस्तिमितवलय	Abhi.Bh3.,Vol. II,p.356	दृष्ट प्रत्यक्षं यथा मालविकाग्निमित्रे	d. ०ताक्षम् for ०तार्धम्
,,		,,	RAS,pp.51-2	चित्तारम्भ—माधुर्यं (ग्रनुभाव) ग्रत्र पादाङ्गुष्ठेन कुसुम-लोलतादिक्रियाणा नृत्तान्तपरिश्रान्तावपि चारुत्वान्माधुर्यम्	—
,,		,,	RAS,p.263	प्रत्यक्षदृष्ट—One of the 36 Vastubhūṣaṇas. यथा मालविकाया'''वाम'''इत्यत्रेतरसमक्ष स्थितायाः संस्थानजातिवर्णनादिदं प्रत्यक्षदृष्टम्	
,,		,,	Skm.,p.144	नृत्यम्	b कृत्वास्याग्रे for कृत्वा श्यामा० । हस्त० for स्रस्त० c. ०ग्रङ्गुल्या० for ०ग्रङ्गुष्ठा० ०ताङ्क for ०ताक्षं d. नृत्या० for नृत्ता० ०मत्यायता० for मृज्वायता०
,,		,,	Smv.,p.394	नृत्यम्	a. वामे for वामं c. पादाङ्गुल्या for पादाङ्गुष्ठा० d. ०ताक्षम् for ०तार्धम्

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
II.7 SVV	मन्दोऽप्यमन्दतामेति	ND,pp.117-8	व्याहार—वीथ्यङ्ग । तत्रान्यार्थो यथा मालवि(वि) काग्निमित्रे…हास्यलेशकारित्वाद् व्याहार इति	b निरपेक्ष for निरपेक्ष
II.8 SVV	अङ्गैरन्तर्निहितवचनैः	RRP,p 25	सम्भोग —कलाविभावज । मालविकाग्निमित्रनाटके नर्तकीवर्णनमनेन	c शान्तो॰ for शाखा॰ d भावान्(भाव) for भाव
,,	,,	Skm.,p.144	नृत्यम्	b पादाग्र॰ for पाद॰ b. लयभर॰ for लयमनु॰ c. ॰मस्त्वरम्य॰ for ॰तद्विकल्प॰ d भावा for भावो ॰भाग॰ for ॰राग॰
,,	,,	Smv ,p 394	नृत्यम्	c. पड्विकल्पोऽनुवृत्तौ for तद्विकल्पानुवृत्तौ d. भावा (& भावे) for भावो दधति for नुदति विषयान् for विषयात्
II.10 SVV	स्मयमानमायताक्ष्या	RAS,p 191	हास्य—अत्र किञ्चिदभिव्यक्तदशनत्वादिदं हसितम्	—
,,	,,	Śp.,3317	तरुणीवर्णन—स्मितम्	—
II,13 SVV	अव्याजसुन्दरी ता	Śp ,3377	समग्रस्त्रीस्वरूपवर्णनम्	a. अद्भुतेन for ललितेन b. उपकल्पिता for परिकल्पिता

					०दिग्धा: for ०दिग्ध:
III.1	SVV	शरीर क्षाम स्याद्	Bhā.Pra ,p.210	शरीर क्षाममित्यादि क सेत्यन्त यदन्तरा—	q शरीर क्षाम इत्यादि क्वसेत्यन्तम्··· d. व्रजसि for वहसि
III.8	SVV	शरकाण्डपाण्डुगण्ड—	RAS,p.94	वैवर्ण्यम्—Sāttvika Bhāva अत्र विरहजनितेन विषादेन पाण्डुत्वम्	a. ०स्थली० for ०स्थले०
III.15	SVV	अनातुरोत्कण्ठितयो:	SM,p.65	विप्रलम्भेषु पूर्वानुराग. प्रपञ्चेन वर्णनोय: । तत एव हि प्रपञ्चे शृगारो हृष्टो भवेत् । तत्र मानाद्यकथनमपि स(ह्य?ह्य) मिति यावत् । उक्त हि अनातुर···	d. समान० for समानु
III.23	SVV	मन्ये प्रियाहृतमना:	RAS,p.153	स्नेह: —मन्द: (रतेरवस्था) अत्र कुपितायामिरावत्यामुपेक्षापेक्षयोरभावस्य कथनेन राज्ञ. स्नेहस्तद्विषयो मन्द.	b. एव हि for एव सा for सा मयि
IV.13	SVV	विसृज सुन्दरि सङ्गम	AS,p.128	नर्मस्पन्द—कैशिकीवृत्यङ्ग	b ननु for तव H, p.143
IV.14	SVV	दाक्षिण्यं नाम बिम्बोष्ठि	RAS,p.239	साम—सन्ध्यन्तर । यथा मालविकाग्निमित्रे···इत्यत्र राज्ञो वचन साम । सामं प्रिय वाक्य स्वानुवृत्तिप्रकाशनम्	H, p.143
IV.15	SVV	हस्तं कम्पयती रुणद्धि	Skm.,p.153	नवोढासम्भोग	a. कम्पयते for ०वती ०मङ्गुली० for ०मङ्गुलि b. द्वौ हस्तौ for हस्तौ स्वौ c. ०नेत्रमु० for ०चक्षुर०
IV.16	SVV	कदा मुख वरतनु	RAS,p.95	वैवर्ण्य—रोषेण यथा । (Sāttvika Bhāva)	—

KUMĀRASAMBHAVA

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I.1 NS	अस्त्युत्तरस्या	Abhi.Bhā., Vol.II, p.305	इति हि पूर्वार्धे आग्यान नाम लक्षणम्	q. अस्त्युत्तरस्याम् H, p 143
,,	,,	Abhi.Bhā., Vol.II, p.335	मसृण—शब्दगुण। अथ शब्दगुणमाह—नित्यार्थे पदाना श्लिष्टता परस्पर योनि सन्धिबन्धनतयानेकमेकपदमिव भाति, तदेव मासृण्यमुच्यते	q. अस्ति upto देवात्मा
,,	,,	AKP, Vol.IV, p.302	—	q. (b)
,,	,,	AKU., p.335	—	q. (b)
,,	,,	DV, p 71	—	q. (c) पूर्वापरौ upto स्थित
,,	,,	GRM, p.21	—	q. (b)
,,	,,	KM, p.96	उत्तरा दिक्	b. विगाह्य for वगाह्य
,,	,,	KPKD, p.205	मसृण—शब्दगुण	q अस्त्युत्तरस्या
,,	,,	KPKD, p.266	उत्प्रेक्षा	q. (d)
,,	,,	KPS, p.294	मसृणपदम्	q. (a)

,,		,,	KPS,p.355	उत्प्रेक्षा	q. (d)
,,		,,	Śr.Pra.,Vol. I, p.227	वाक्यम्—एकानेकवाक्यम् । सर्वनामयोजित यथो	q. प्रस्तुततरस्यां
,,		,,	ST,p.37	—	—
1.2	NS	य सर्वशैला	Jch.V.,p.41	इन्द्रमालावृत्तम्	H, p.144
,,		,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.158	सम्बन्धाबाधन यथा । (One of the 48 Vākya-dharmas)	H, p.144
,,		,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.10	साहचर्यलक्षणा यथा ।'''अत्र दोग्धृसाहचर्यात् शैलेष्वपि दुदुहुरिति प्रयुज्यते	—
1.3	NS	अनन्तरत्नप्रभवस्य	AR,p.13	उदाहरणम्— '''तस्य चेन्दोः किरणेष्विवाङ्क इति तदेकदेशभूतो विशेष उदाहरणीकृत. । न चेयमुपमा	H, p.144
,,		,,	Jch.V.,p 40	इन्द्रमालावृत्तम्	—
,,		,,	SM,p.19	अनेकलक्षणोपेत वपुःविवरेण दुर्गमम् । मतान्तरमिद व्यक्तिभेदे भेदे व्यनक्ति च ॥	q. (b)
1.4	NS	यश्चाप्सरोविभ्रम	KPKD,p.266	उत्प्रेक्षा—	q. अकाल upto ०मत्ताम्
,,		,,	KPSC pt.I,p.86	विभ्रमशब्द शृङ्गारचेष्टामात्रेऽपि प्रयुज्यते	q यश्चाप्सरो upto मण्डनानां H, p.144
1.5	NS	आमेखल सञ्चरतां	DV,p 7	—	q (c) उद्वेजिता वृष्टिभि-राश्रयन्ति
,,		,,	KPSC,pt.II,p.189	अर्थश्च द्विविध उक्त. । अयोनिरन्यच्छायायोनिश्च । तत्राद्यो यथा—	q (a).

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I.5 NS	आमेखल सञ्चरता	RAS,p 113	आवेग । चपविग । अत्र सिद्धानामप्रशिपरधावनेन सम्भ्रम सूचित.	—
I 6 NS	पद तुषारस्रुति	AKU,p 292	—	q (a)
,,	,,	Jch.V̄,p 27	विपरीताख्यानिरा अर्धसमवृत्तम्	—
I 7 NS	न्यस्ताक्षरा धातु	KM,p 81	द्रव्यनियम हिमवानेव भूर्जोत्पत्तिस्थानम्	H, p 144
,,	,,	KPKD,p 316	परिकर	q. (a)
I 9 NS	कपोलकण्डू.	AR,p 194	-	H, p.145
,,	,,	GRM,p 100	—	q (d)
,,	,,	Śr Pra., Vol III, p 30	गन्धे जाता यथा—	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol. III, p 195	मूलकला—कर्माश्रय । गन्धयुक्ति	—
,,	,,	Śr Pra ,Vol. IV, p 905	सम्भोगे न विद्यते आदिग्रहणात्तु	q VV. 9,10,14,15 & III. 35 b प्रभूत for प्रसूत
I.10 NS	वनेचराणा	AKP,Vol.II,p.105	—	q. यशोपयो रजन्यामिति कुमार'

I.10 NS	वनेचराणा	AR,p.38	अभेदः, शब्दो यथा । अमीषधयस्सुरतप्रदीपा इति श्रौतं सामानाधिकरण्यम् । '''ओषधीप्रदीपाना'''सर्वतोऽभेद इत्यवगम्यते	II, p.145
,,	,,	KPSP,pt.II, p.328	'भवन्ति''' इत्यादिर्वामनादीना एकगुणहानिकल्पनाया साम्यदार्ढ्यलक्षणा विशेषोक्तिः । ग्रन्थकृतस्तु मते रूपकभेद एव	q. (b)
,,	,,	KPV,pt.II, p.373	'भवन्ति'' ' इत्यादि तु रूपक प्रायेण पृथक् विशेषोक्तिलक्षण प्रयोजयति	q. (b)
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.304	विभावना -- अर्थगुण' । अविभाव्य	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p 177	उद्दीपनविभाव. —उपकरणम् दीपो यथा ,,	—
I.11 NS	उद्वेजयत्यङ्गुलि	Śr.Pra.,Vol I, p.347	अकारकः —प्रथमादिवाच्यो यथा —	—
I.12 NS	दिवाकराद्रक्षति	DD,p.37	—	q. (a) & (b) II, p.145
I.14 NS	यत्राशुकाक्षेप	AR,p.39	परिणामः —शाब्दो यथा । अत्र जलदाना वस्तुतः तिरस्करिणीकार्यवल्लभादर्शनादिकारितया तद्रूपतया परिणामः	—
I.15 NS	भागीरथीनिर्झर	Śr.Pra.,Vol.III, p.27	स्पर्शो जाता यथा	—

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I 18 NS	स मानसी मेरुसख	RAS,p 16	नायक — पति	—
,,	,,	Śr Pra.,Vol III, p 374	प्रकाशानुराग — धर्मानुबन्धो यथा	—
I.20 NS	असूत सा नागवधूप	Śṛ.Pra ,Vol IV. p 808	क्रियेच्छा विशेषाध्यासनं यथा	c. गोत्र० for वृत्र०
I.23 NS	प्रसन्नदिक्	Śṛ Pra ,Vol I, p 345	तादर्थ्यम् — द्रव्यतादर्थ्यं यथा	—
I 24 NS	तया दुहित्रा	Śṛ Pra ,Vol I, p 347	अकारक — तृतीयवाच्यो यथा	—
I 25 NS	दिने दिने सा	AKP,Vol IV. p 248	—	q (d), H, p 146
,,	,,	AKṬ,pt IV,p 134	—	q. (d)
I 26 NS	ता पार्वतीत्याभि	AKṬ,pt I,p.29	—	q (c) & (d)
,,	,,	AKP,Vol.II,p 81	—	q (c)
,,	,,	AKU,p 12	—	q (c)
,,	,,	DD,p 53	—	q (b)
,,	,,	Śṛ Pra.,Vol.IV, p 454	मज्ञावाद: — नैमित्तिको यथा	q. (a)

,,	,,	USVU,p.53	—	q. (c) & (d)
I.27 NS	महीभृतः पुत्रवतोऽपि	AR,p.19	इत्यादिका तु न वैधर्म्येण प्रतिवस्तूपमोदाहार्या । दृष्टिः तृप्तिं न जगाम । अपितु तस्यामेव सक्तेत्ययमेवार्थः. उपमानवाक्ये सविशेषसङ्क्रेत्यनेनोपात्तः	H, p.146
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.225	अनिश्चयकृत् सन्दिग्धं; तस्य प्रकरणादिभिः विशेषावगमे गुणत्व यथा	q. (a)
,,	,,	VJ,p.200	उपमालङ्कार—अर्थान्तरन्यासभ्रान्तिः	q (a)
I.28 NS	प्रभामहत्या	AR,p.154	समुच्चयः । अत्र पूतत्वविभूषितत्वयोगुणादिरूपत्वाभावेन धर्ममात्रयोर्यौगपद्यम्	H, p.146
,,	,,	AR,p.201	अर्थालङ्काराणां सङ्करः । अत्र'''समुच्चयस्य'''उपमा-सङ्करः । न चात्र ''समृष्टिरिति वाच्यम्	—
I.29 NS	मन्दाकिनीसैकत	DV,p 91	—	q. (b) H, p.147
,,	,,	RAS,p.57	क्रीडित—गात्रजानुभावः	d. बाले for बाल्ये H, p.147
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol III, p.222	क्रीडित—शरीरारम्भ	—
,,	,,	USVU,p.10	—	q. (b)
I.30 NS	ता हंसमालाः	DV,p 80	—	q. (d)
I.31 NS	असंभृतं मण्डन	AS,p.48	विभावना	H, p.147

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I.31 NS	असम्भृत मण्डन	JChV.,p 39	इन्द्रमालावृत्त	—
,,	,,	KPKD,p 296	विभावना—उक्तनिमित्ता यथा	—
,,	,,	KPS,p 32	साध्यवसाना—इयमतिशयोक्तेर्बीजम् । यथा—'अनासवाख्य करण मदस्य' इत्यत्र मदयोर्भिन्नत्वेऽप्यभेद	—
,,	,,	KPS,p.395	उक्तनिमित्ताप्येषा यथा—अनासवाख्य करण मदस्य' । अत्र यौवन निमित्तम्	—
,,	,,	KPSC,pt.II,p 325	विभावना । उक्तनिमित्ता यथा	—
,,	,,	KPSP,pt.II,p 324	विभावना	q. (b)
,,	,,	KPV,pt II pp.371-2	विभावना । उक्तनिमित्ता यथा	—
,,	,,	SM,p 46	व्यतिरेक	—
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol I, pp 222-3	प्रकरणम् । प्रस्तुतवर्णनको यथा	q. Verses 31-49
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol.II, p.304	विभावना—अर्थगुण । स्वाभाविकत्व यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.204	उद्दीपनविभाव—वय. । उत्पत्तिर्यथा	—

,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.347	नायिकागुणः । यौवन यथा	—
,,	,,	VJ,p.215	विभावना । अत्र कृत्रिमकारणपरित्यागपूर्वकं लोकोत्तरसहजाविशेषविशिष्टता कवेरभिप्रेता	—
I.34 NS	सा राजहंसैरिव	Abhi.Bhā., Vol. III,p.159	लीला—स्त्रीणा स्वभावजाः	q. गतेषु…०विभ्रमेषु H, p.148
,,	,,	JChV.,p.39	इन्द्रमालावृत्त	—
I.35 NS	वृत्तानुपूर्वे च	DV,p.51	—	q. (d) H, p.148
,,	,,	GRM,p.29	—	q. (d) लावण्यमुत्पाद्य०
,,	,,	KT,p.127	—	q. (d)
,,	,,	PK,p.116	—	q. (d)
,,	,,	Sbhv.,1567	जङ्घावर्णनम्	H, p.148
I.36 NS	नागेन्द्रहस्ताः	AR,p.26	व्यतिरेकः —अत्र हस्तादेः परिणाहितया साम्येऽपि कर्कशादिना न्यूनगुणत्वम्	H, p.148
,,	,,	Sbhv.,1566	ऊरुवर्णनम्	—
I.37 NS	एतावता नन्वनुमेय	AKP, Vol.III, p.608	—	q. (b) H, p. 148
,,	,,	AKT, pt.IV, p.154	—	q. (c)

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I.37 NS	एतावता नन्वनुमेय	KPV,pt II,p 249	नेयार्थस्तु यदा कुतश्चित् पदशक्तिविशेषादर्थप्रतीतिं शीघ्रमेव करोति तदा न स्याद्दुष्टत्वमित्यशक्तित इति यत्तत्रोक्तं तेनैव । प्रतिपादितं यथा	q. (b)
I 38 NS	तस्या प्रविष्टा	DV,p.31	—	q (c) & (d) H, p.149
I 40 NS	अन्योन्यमुत्पीड	AKT,pt.IV,p.134	—	q. (d)
,,	,,	JChV ,p 26	आख्यानिका—अर्धसमवृत्त	—
,,	,,	Sbhv.,1542	स्तनवर्णनम्	a. चारु for पाण्डु विवृद्ध for प्रवृद्धम्
,,	,,	Śr.Pra ,Vol III, p.204	उद्दीपनविभाव —वय । प्रौढिर्यथा	b. ०गम्यम् for ०लभ्यम्
I.41 NS	शिरीषपुष्पाधिक	Śr.Pra.,Vol III, p.42	वितर्क —जन्म यथा	—
,,	,,	USVU,p 150	—	q (a)
I.42 NS	कण्ठस्य तस्या.	AKU,p.251	—	q (a)
,,	,,	AR,p.100	'अन्योन्य'—इत्यत्र शोभनाल्यः परभागो जनितस्सिद्धरूपो धर्म., न तु साध्यरूपा क्रिया	H, p.149

,,	,,	DV,p.39	—	q. (d)
,,	,,	KPKD,p.320	'अन्योन्य'—यत्र लोभाक्रियामुत्तं परस्परजनकत्वम्	—
,,	,,	KPSC,pt.II, p.375	अन्योन्य	q. (a)
,,	,,	Sbhv.,1528	कण्ठवर्णनम्	q. as Kālidāsa's
,,	,,	Śp.,3329	तरुणीवर्णनम् । कण्ठः	q. as Kālidāsa's
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.309	अन्योन्य । अर्थालङ्कार । परस्परमुपकार्योपकारकादिभावोऽन्योन्यम् । तद्विधा'''अभिधीयमानं यथा—	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, pp.175-6	उद्दीपनविभाव । उपकरणम् । आभरण यथा	—
I.43 NS	चन्द्र गता	AS,p.89	निर्हेतोर्गुणत्वम्	H, p.149
,,	,,	JChV,p.39	इन्द्रमालावृत्तम्	—
,,	,,	KAV,p.29	लोकप्रसिद्धो तु न दोष·	—
,,	,,	Śṛ Pra.,Vol IV, p 808	भुजे प्रयोगो दृश्यते—अप्राप्तो यथा	—
I 44 NS	पुष्प प्रवालोपहित	AR,p 57	क्रियातिपत्ति । अत्रोपम्यमसम्भाव्य कल्पितमत एवमादो न कल्पितोपमा	H, p.150
,,	,,	DV,p 42	—	q. (c) & (d)

Act, Verse Tṛ/a or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
1.44 NS	पुष्पं प्रवालोपहितं	KM,p 84	गुणनियम —पुष्पयुक्तता	—
..	..	KPKD,p 285	अतिशयोक्तिः —असम्बन्धेऽपि सम्बन्धो यथा । अत्र असम्बन्धे सम्भावनया सम्बन्धः	—
..	..	KPS,p 380	अतिशयोक्ति	q पुष्पं प्रवालोपहितम्
..	..	KPV,pt II,p 361	अतिशयोक्ति	—
..	..	Śp.3318	स्त्रीवर्णनम्—स्मितम्	q. as Kālidāsa's
..	..	Śṛ.Pra ,Vol.I, p.346	प्रकारस्तु प्रपञ्च्यते । जिह्वादिवाच्यो यथा	b ०ताम्रोष्ठ० for ०ताम्रौष्ठ०
..	..	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.224	शरीरारम्भ —हासारम्भ —ईषद्धसित यथा	—
1.45 NS	स्वरेण तस्याममृत	AR,p 8	उपमा—अप्रकृतयोर्यथा	b. वाद्य० for ताड्य०
..	..	AR,p 27	व्यतिरेक । अत्र पार्वतीस्वरप्रतिकूल शब्दोऽन्यपुष्टाया इति विस्वरत्वमुपमानस्य न तु न्यूनगुणत्वम्	b. वाद्य० for ताड्य०
1.46 NS	प्रवातनीलोत्पल	Sbhv ,1499	मधुपी	q. as Kālidāsa's a. ०तादृशः for ०तादृशा
1.47 NS	तस्याः शलाकाञ्जन	AKU,p.245	—	q. (c) & (d)

,,	,,	Sbhv.,1491	भ्रुवौ	q. as Kālidāsa's H, p.150
,,	,,	Śp.,3296	तरुणीवर्णनम्—भ्रुवौ	q. as Kālidāsa's
I.48 NS	लज्जा तिरश्चा	DD,p.1	—	q. (c) & (d) H, p.150
I.49 NS	सर्वोपमाद्रव्य	Śr.Pra.,Vol.III, p.112	नायिका—तत्र स्वकीया, परकीया उत्तमा यथा	a. ०प्रवेश for ०प्रदेश
I.50 NS	तां नारदः कामचरः	DV,p.34	—	q (d) H, p.151
,,	,,	RAS,p.28	परकीया कन्या	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.113	नायिका—अनूढा यथा	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.485	दूतप्रयोजनम् । फलनिरपेक्षा—प्रवृत्तिशील यथा	b. प्रेम्णा for प्रेम्णा
I.51 NS	गुरुः प्रगल्भेऽपि	AKU,p.337	—	q. ऋते कृशानोर्नहिमन्त्रपूतम्
,,	,,	GRM,p.33	—	q. ऋते कृशानोर्नहि मन्त्रपूतम्
I.52 NS	अयाचितार	DV,p.26	—	q. अयाचितारं upto शशाक H, p.151
I.53 NS	यदैव पूर्वे जनने	DV p.93	—	H, p.151
,,	,,	RAS,p.154	रागः । ...अत्र पशुपतिचित्तरागः सतीसङ्गमाभावनिश्चयेनापि नापैति, विषयाभावान्न प्रकाशते च ।	H, p.151

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I.53 NS	यदेव पूर्वं जनने	Śṛ.Pra., Vol III, p 312	दृढभक्तिता यथा । विशेषगुणः धीरललितस्य	b ०चन्द्र. for ०सङ्घः
,,	,,	Śṛ Pra., Vol IV, p 737	करुणविप्रलम्भ । पौरुषाश्रय स्वीकृत स्त्रीविषये यथा	—
I.55 NS	गणा नमेरुप्रसवा	GRM, p 190	—	q. गणा upto ०वतंसा
I.58 NS	अनर्घ्यमर्घ्येण	Śṛ.Pra., Vol.IV, p 563	संयोगविधानम्—नायिकापेक्षया यथा	a. तमर्घ्यमर्घ्यादिभि for अनर्घ्यमर्घ्येण तम्०
I.60 NS	अवचितबलिपुष्पा	AKP, Vol.III, p.629	—	H, p.151 q वेदिसमार्जदक्षा
,,	,,	DV, p 117	—	q वेदिसमार्जदक्षा
,,	,,	USVU, p 96	—	q. बर्हिषां चोपनेत्री
II.1 NS	तस्मिन्विप्रकृता	DV, p 107	—	q धाम upto ययुः
,,	,,	KT, p 120	—	q तुरासाहं पुरोधाय
II.2 NS	तेषामाविरभूद्ब्रह्मा	GRM, p 137	—	q. तेषां upto ०श्रियाम्
II.4 NS	नमस्त्रिमूर्तये	Srh., p.3	नमस्कार	a. नमोऽस्त्वमूर्तये for नमस्त्रिमूर्तये q. as Kālidāsa's
II.10 NS	आत्मानमात्मना	Śṛ.Pra., Vol.II, p.7	अत्र परमात्मव्यतिरिक्तवस्त्वन्तराभावात् कर्मादिकारकव्यतिरेकेण च···भिद्यते । सिद्धे च भेदे···मुख्यानामिवो-	—

			पचरितानामप्युपमानोपमेयव्यवहारः प्रवर्तते	
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.157	वाक्यधर्मः। भेदविवक्षा यथा	—
,,	,,	VJ,pp.167-8	एकक्रियावि य युगपदेकस्यैव वस्तुनः कर्मकरणत्व नोपपद्यते। यदि दृश्यते तथाविधानि वाक्यानि येषामुभयमपि सभवति	—
II.11 NS	द्रवः संघातकठिनः	GRM,p.422	—	q. प्राकाम्यं ते विभूतिपु
II.12 NS	उद्घातः प्रणवो	Śr.Pra.,Vol.II, p.407	नानालङ्कारसंसृष्टिः	—
II.13 NS	त्वामामनन्ति	DD,p.30	—	q. त्वामामनन्ति प्रकृतिम् H, p.152
II.15 NS	त्वमेव हव्यं होता च	Śr.Pra.,Vol.II, p.52	—	a. शाश्वतम् for शाश्वतः b. वेद्यं वेदयिता for वेद्यं च वेदिता तत्परम् for यत्परम्
II.18 NS	स्वागतं स्वानधी	Śr.Pra.,Vol.II, p.444	द्विसन्धानमित्यनेन वाक्यप्रकरणप्रबन्धानामनेकार्थानुसन्धाने कवेः शक्तिविशेषं व्यञ्जयति। चतुर्थस्य यथा कुमारसम्भवे	—
II.23 NS	यमोऽपि विलिखन्	RAS,p.128	चिन्ता—ऐश्वर्यनाशेन। One of the 33 Vyabhicāribhāvas	—
II.26 NS	प्रावर्जितजटामौलि	SM,p.57	दैन्यम्—One of the 33 Vyabhicārins	q. (a)

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
II 31 NS	एव यदात्थ	DV,62	—	q. न ज्ञास्यति प्रभु
II 35 NS	व्यावृत्तगति	AKT,pt II,p 391	—	q. तालवृन्तानिलाधिकम्
,,	,,	DD,p.31	—	q न वाति ''०अधिकम्
II 40 NS	इत्थमाराध्य	DD,p 205	—	q इत्थ upto ०त्रयम् H, p 152
II 41 NS	तेनामरवधूहस्तै	KAV,p 44	पर्याय	—
II 42 NS	वीज्यते स हि	DD,p 24	—	q. वीज्यते स हि संसुप्त
,,	,,	DV,p 52	—	q वीज्यते upto ०अनिलै
II.44 NS	मन्दाकिन्या पयश्शेष	DV,p 65	—	q. the first two words
,,	,,	KPSC,pt II, p 136	देशविरोध क्वचिद्गुण । यथा 'मन्दाकिन्या ...' अत्र ताटकप्रभाव:''तात्पर्याद्गुणत्वम्	b. ०म्बुरुह० for ०म्भोरुह०
II 46 NS	यज्वभि सभृत	DV,p 89	—	H, p 152 q जात० upto मायी
II.49 NS	जयाशा यत्र	GRM,p 100	—	q कण्ठे निष्क इवार्पित. H, p.152
II.55 NS	इत स दैत्य	AKP,Vol.I,p.37	—	q. इत: upto ०श्री: H, p.152

,,	,,		DV,p.41	—	q. विष० upto ०मसाप्रतम्
,,	,,		GRM,p.32	—	q. विप० upto ०असाप्रतम्
,,	,,		KPKD,p.28	अपदेशो यथा	—
,,	,,		KPV,pt.I,p.47	आत्मनिर्देशिका—क्रियापदेशो यथा	—
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.II, p.19	अक्रियाया क्रियाविवक्षा यथा	q. (b)
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.II, p.30	अपदेशो यथा	—
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.II, p.281	पठित—अपदेशो यथा	—
II.56	NS	वृतं तेनेदमेव	DD,p.176	—	q. वरेण upto तत्तप:
II.57	NS	सयुगे सायुगीन	GRM,p.376	—	q सयुगे upto प्रत्याहेत क:
II.59	NS	उमारूपेण ते यूय	USVU,p.194	—	q. अयस्कान्तेन लोहवत्
II.60	NS	उभे एव क्षमे	AKU,p.334	—	q. (b)
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.457	उपदेश: —विकल्पविधान यथा	a. ०वीर्य० for ०बीज०
II.62	NS	इति व्याहृत्य	GRM,p.40	—	q. विश्वयोनिस्तिरोदधे
II.64	NS	अथ स ललित	Abhi.Bhā.Vol.II, p.56	अञ्जलि. । '''स्मृत इति लोके 'प्राञ्जलि:'''' इत्यादौ प्रसिद्ध इत्यर्थ:	q. प्राञ्जलि: पुष्पकेतु: H, p.153

Act, Verse, Pdn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
II 64 NS	प्रथ म ललित	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.437	…वृत्तान्तरंप्युपसंहारः…तद्यथा कुमारसम्भवे…	d. ०केतुः for ०धन्वा
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol.II, 465	विप्रकीर्णं यथा—One of the 24 pravṛttihetus of a nāṭaka	d. ०केतुः for ०धन्वा
,,	,,	Śṛ Pra.,Vol.III, p.84	धीरललितः नायक	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p 312	लालित्य यथा । Viśesaguna of Dhīralalita	—
,,	,,	USVU,p 47	—	q. (a)
III 3 NS	आज्ञापय ज्ञातविशेष	DD,p.29	—	q. आज्ञापय upto पुसा
,,	,,	Śṛ Pra.,Vol.I, p 338	सम्बोधनम् । तत् षोढा । तेषु नियोगार्थं यथा	—
III.4 NS	केनाम्यमूया	DV,p.103	—	q नितान्त upto तपोभिः
,,	,,	GRM,p.11	—	q. यावत् upto ०वर्ती
III 7 NS	कामैकपत्नी	AKT,pt.IV,p.55	—	q. कण्ठे upto ०बाहुम्
,,	,,	DV,p.66	—	q. कण्ठे upto ०बाहुम्
,,	,,	VJ,p.77	—	b. विलम्बिनी० for नितम्बिनी०

III.8	NS	कयासि कामिन्	JChV.,p.39	इन्द्रमालावृत्तम्	कूमा & कयासि for कयासि H, p.153
III.9	NS	प्रसीद विश्राम्यतु	Śṛ.Pra.,Vol.I, p 340	उपसर्गादिरूपं यथा	a. तवारिः for सुरारि.
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.III, p.317	उत्तमस्योत्साहो यथा । Bhāva of a Dhīralalita	—
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.833	अप्रदानत्व यथा	—
III.10	NS	तव प्रसादात्	KPKD,p.154	—	H, p.153
,,	,,		RAS,p.157	उत्साहः —आहार्यः । धैर्यसहायाभ्यामाहार्यो यथा । One of the 8 Sthāyibhāvas	—
,,	,,		Śṛ Pra.,Vol.III, p.277	कलावैदग्ध्यमभिमानो यथा	—
,,	,,		Śṛ.Pra ,Vol.III, p.319	उत्तमस्य गर्वो यथा । Bhāva of a Dhīralalita	—
,,	,,		USVU,p.165	—	q. के upto ०मन्ये
III.12	NS	सर्वं सखे त्वय्युप	Śṛ.Pra.,Vol.I, p.388	सम्बोधनम्—अनुमत्यर्थं यथा	पूर्वं तयोः *for* वज्रं तपो०
[illegible]	NS	तस्मै हिमाद्रेः	Śṛ.Pra.,Vol.I, p.341	सम्प्रदानविशेषण यथा	H, p.154

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
III.16 NS	तस्मै हिमाद्रे	Śr Pra., Vol II, p 226	तत्रासभ्यमसभ्यार्थप्रतीतिरसभ्यस्मृतिहेतुश्चाश्लील । तत्र ग्रन्यस्य तु गुणत्व यथा	—
III 17 NS	गुरोर्नियोगाच्च	Śr.Pra , Vol IV, p 520	उपायप्रयोग: । देश-वर्तमानो यथा	a गुरु० for गुरो०
III.18 NS	तद्गच्छ सिद्ध्यै	AKT, pt IV, p 122	—	q अपेक्षते upto त्वाम् H, p 154
III.20 NS	सुरा समभ्यर्थयि	AKP, Vol IV, p 295	—	q अहो upto वीर्य
,,	,,	AKU, p.332	—	q अहो upto वीर्य
,,	,,	GRM, p 18	—	q. अहो upto वीर्य.
III 22 NS	तथेति शेषामिव	DD, p 208	—	q हस्तेन upto इन्द्र
III 23 NS	स माधवेनाभि	Śr Pra , Vol III, p 101	धीरललितासाधारणो यथा	—
,,	,,	Śr Pra , Vol IV, p 484	दूत । अर्थ । कर्मापादानमात्र कीर्तिर्यथा	b ०कर्म० for ०कार्य०
III.24 NS	तस्मिन् वने	Śr.Pra , Vol.IV, pp 904-5	रतिप्रकर्ष'' उद्दीप्यते तत्र हेतु, प्रकरणाद् गम्यते । तद्यथा	a. ०समाधि० for ०समाधे
III 26 NS	असूत सद्य.	GRM, p 25	—	H, p 155

,,	,,	Śr.Pra ,Vol.IV, pp.904-5	—	—
III.27 NS	मधः प्रवालोद्गम	Śr.Pra.,Vol.I. p 341	अधिकरणविशेषणं यथा	—
III.28 NS	वर्णप्रकर्षे सति	DD.p.41	—	H, p. 155
,,	,,	Śr.Pra ,Vol.I, p.336	प्रत्यय—लोपार्थः फलकुसुमयोर्लुक् यथा	—
III 29 NS	बालेन्दुवक्राण्यविकास	KPKD,p 266	उत्प्रेक्षा	a. पलाम॰ for पलाश॰
,,	,,	Sbhv.,1673	वसन्त	q. as Kālidāsa's
,,	,,	Srh. p 246	वसन्त.	q. as Kālidāsa's
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV. pp.904-5	See verse 24 above	—
,,	,,	VJ,p.54	प्रसादगुण । अलङ्कारव्यक्तिर्यथा	q बालेन्दुवक्राणि
,,	,,	VJ,p.49	—	a. ॰विकाश॰ for ॰विकास॰
III 30 NS	लग्नद्विरेफाञ्जन	VJ,p 177	रसवदलङ्कार. । अथ रसवता सर्वालङ्काराणां चूडामणिरिवाभाति	H, p.155
III.31 NS	मृगाः प्रियालद्रुम	USVU,p 121	—	q मृगाः upto ॰मञ्जरीणा
III.32 NS	चूताङ्कुरास्वाद	RAS,p.46	तटस्थ—कोकिलालापस्य यथा— Uddīpanavibhāva of Śṛṅgāra	—

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
III.32 NS	चूताङ्कुरास्वाद	Srh ,p 246	वसन्तः	b. दक्षः for दक्ष
,,	,,	Śṛ Pra ,Vol IV, pp.904 5	See verse 24 above	—
,,	,,	VJ,p 154	चेतनस्वरूप रसोद्दीपनसामर्थ्यवन्धुरम्	a ०कोकिलोऽय मधुर
III 33 NS	हिमव्यपायाद्विशदा	Śṛ.Pra ,Vol.III. p 47	स्वेद —तस्य जन्म यथा	a. ०पाण्डुरी० for ०पाण्डरी० H, p.156
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol.IV, pp.904-5	See verse 24 above	—
,,	,,	VJ,p.53	प्रसाद । अत्रासमस्तत्वादिसामग्री विद्यते	b. ०पाण्डुरी० for ०पाण्डरी०
III.35 NS	त देशमारोपित	AKU,p 132	—	q. द्वन्द्वानि upto विवव्रुः .
,,	,,	VJ,p 50	भावस्वभावप्राधान्यन्यक्कृताहार्यकौशल.	q. द्वन्द्वानि भाव क्रियया
III.36 NS	मधु द्विरेफ.	RAS,p 205	रसाभास. —तिर्यग्रागात्	b संस्पर्श for च स्पर्शं H, p.156
,,	,,	Śr Pra.,Vol.II, p.12	लक्षणा—रूढलक्षणा । लक्षितलक्षणापि योढैव । द्विरेफो भ्रमर इति यथा	q. (a)
,,	,,	Śṛ Pra ,Vol.IV, pp.785-94	सैषा पालनकौटिल्याभ्यवहारानुभूतिभि. । दर्शिता कालिदासेन प्रेमसस्थान पद्धतिः ॥ —Sambhogaśṛṅgāra	q. vv. 36, 37, 38 & 39

,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.907	—	—
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.903	सत्ता, अभिव्यक्ति, अनुबन्धः, प्रकर्षः स सर्वोऽपि द्विविधः । सामान्यरूपो विशेषरूपश्च । सामान्यरूपः पशुमृगादीनां यथा	Verses 36-39 are q.
,,	,,	VJ,p.50	प्राणिधर्मवर्णनम्	q. (b)
,,	,,	KPKD,p.57	अत्र सम्भोगाभासः तिरश्चोः यथा	q. (a)
III.37 NS	ददौ रसात्	Śṛ.Pra., Vol.IV, pp.786-90	सामान्यसम्भोगः —कौटिल्य, पालनसङ्कर, अभ्यवहार, अनुभवाः	a. सरः पङ्कज for रसात् पङ्कज॰ H, p.156
III.38 NS	गीतान्तरेषु श्रमवारि	DV,p.20	—	q. प्रियामुखं upto चुचुम्बे H, p.157
,,	,,	RAS,p.92	स्वेदः —गीतश्रान्त्या—One of the 8 sāttvika-bhāvas	b. ॰क्षोभं for ॰क्षोभि H, p.157
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.16	रतिः —वैषयिकी । अनुवर्तिनी यथा	a. ईषत् for किञ्चित् ॰क्षोभम् for ॰लेसम्
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, pp.787-91	सामान्यसम्भोगः	q. गीतान्तरेषु
III.39 NS	पर्याप्तपुष्पस्तबक	Jch.V.,p.40	इन्द्रमालावृत्तम्	H, p.157
,,	,,	KPKD,p.56	सम्भोगाभासः । आभासोऽनुकृतिरमुख्येत्येको ह्यर्थ. । तेन निरिन्द्रियेषु तिर्यगादिषु आरोपणात्तदाभासः, यथा	—

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
III.39 NS	पर्याप्तपुष्पस्तवक	Śr Pra., Vol IV, pp.787-93	सामान्यसम्भोगशृङ्गार —and its 4 stages	a ०सप्राप्त० for पर्याप्त०
III.43 NS	दृष्टिप्रपात परिहृत्य	Śr.Pra., Vol.IV, p.518	उपायाश्च प्रयुज्यमाना अवश्य देशकाल…देश — सापायो यथा ।—Dūtaguna	—
III.47 NS	विचित्रकाश	Śr.Pra , Vol.III, p 229	प्रक्षिपुटकर्म—मम यथा	b लक्षी० for लक्ष्मी०
III.49 NS	कपालनेत्रान्तर	KAV, p 8	शिवचन्द्रमसो बालत्वम्	—
III.51 NS	स्मरस्तथाभूत	RAS, p 118	मोहः —भीतिः—One of the 33 Vyabhicārins	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol III, p 293	कनिष्ठस्य (उद्धतस्य) भय यथा	a. ०दूरे for ०दूरात्
III.52 NS	निर्वाणभूयिष्ठमथास्य	Śr Pra , Vol.I, p 227	एकानेकवाक्य—विभक्तियोजित यथा	H, p 157 q 53 upto 56
III.53 NS	अशोकनिर्भर्त्सित	SM, p 11	तटस्थम् । तटस्थं च व्यवच्छेत् वहिन्ठ यद्विशेषत	H, p 158
,,	,,	Śr Prā.Vol.I, p.340	कर्मविशेषण यथा	b. ०सिन्धु० for ०सिन्दु०
,,	,,	Śr.Prā , Vol.III, p.174	उद्दीपनविभाव. —उपकरण—मारय यथा	b ०सिन्धु० for ०सिन्दु०

,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.347	नायिकागुणः —सुवेषतो यथा	b. ॰सिन्धु॰ for ॰सिन्दु॰ H, p.158
III.54 NS	आवर्जिता किञ्चिदिव	AR, p.10	कल्पितोपमा—अत्र सञ्चारिणी लता कल्पितमुपमानम्	a. ॰गौरम् for ॰रागम् b. सञ्जात॰ for पर्याप्त॰
,,	,,	KPKD, p.266	उत्प्रेक्षा	b. सुजात॰ for पर्याप्त॰
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.175	उद्दीपनविभावः —उपकरणं वस्त्रं यथा	q. (a)
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.175	उद्दीपनविभावः —उपकरणं आभरणं यथा	q. (b) सुजात॰ for पर्याप्त॰
III.55 NS	स्रस्तां नितम्बात्	AS, p.66	पददोषः —अविमृष्टविधेयांशः अविमृष्टविधेयांशं प्राधान्याद्येन तद्यथा । प्राधान्यान्नेह निर्दिष्टो विधेयांशो द्वितीयता ॥	a. मुहुर्मुहुः for पुनः पुनः b. द्वितीयमौर्वीमिव for मौर्वीं द्वितीयामिव H, p.158
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.174	उद्दीपनविभावः—उपकरणं माल्यं यथा	a. पदे पदे for पुनः पुनः ॰पुष्प॰ for ॰दाम॰ b. द्वितीयमौर्वीमिव for मौर्वीं द्वितीयामिव
III.56 NS	सुगन्धिनिश्वास	Śṛ.Pra., Vol.I, p.345	सहार्थं —व्यवधीयमान. । वीप्सया यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.228	ताराकर्म— चलनं यथा	—

Act, Verse, Edn. or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
III.60 NS	तस्मै शशस	Śr.Pra., Vol.I, p 177	सम्प्रदानम्—क्रियाकर्मव्याप्यम् श्रददात्यर्थविषय यथा	a. शशस तस्मै for तस्मैशशस
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.226	शरीरारम्भः — भ्रूकर्म	—
III 62 NS	उमापि नीलालक	Abhi.Bhā., Vol I, p.279	"ग्रीवाभङ्गाभिराम", "उमामि नीलालक" . इत्यादिवाक्येभ्यो वाक्यार्थप्रतिपत्तेरनन्तरं मानसी साक्षात्कारात्मिकाऽपहृमिततत्तद्वाक्योपात्तकालादिविभागा तावत्प्रतीतिरुपजायते	q. उमापि नीलालक
III.67 NS	हरस्तु किञ्चित्	Abhi.Bhā., Vol.I, p.279	,,	q. हरस्तु किञ्चित् H, p.159
,,	,,	KM, p 12	कथापुरुषव्यवहारः	a. हरोऽपि तावत्परिवृत्त०
,,	,,	RAS, p.148	रतिः — रसेन । सभावितस्य रसस्यैव विभावत्व बिम्बफलाधरोष्ठ इति पदेन व्यज्यते	a ०परिवृत्त० for ०परिलुप्त०
,,	,,	SM, p.55	अष्टौ स्थायिनो रसहेतवः । रतिर्यथा	q. हरस्तु upto ०धैर्यः a. परिवृत्त० for परिलुप्त०
,,	,,	SM, p.80	रस विनापि रत्यादेस्तत्र तत्र उपलक्षणम्	q. (a) परिवृत्त० for परिलुप्त०
,,	,,	Śr.Pra., Vol.II, p.386	एकस्यापि रसस्य भावरसतदाभासादयो''अवस्थाः समुपलभ्यन्ते । तत्र भावो यथा	a. परिवृत्त० for परिलुप्त०

,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.17	रतिः —रूपे जाता यथा	a. परिवृत्त for परिलुप्त
III.68 NS	विवृण्वती शैलसुतापि	Abhi.Bhā., Vol.II, p.223	सहृदयहृदयसागरसमुच्चलद्राकामृगाङ्कप्रतिविम्बेषु जीवितभूताना हास'''अभिलाषागमादीना शब्दास्पृष्टत्वेन''' वीतरागतेव बकक्रीडाकल्पनैव स्यात्	II, p.159
,,	,,	KPV, pt.II, p.152	केवलविभावादिवर्णने त्वस्ति रसादिप्रतीतिर्यथा	b पूर्णेन्दु० for पर्यस्त०
,,	,,	RAS, pp.49-50	अनुभावः —हेला—चित्तजा। विवृण्वती—अत्र रोमाञ्चमुखसाचीकरणपर्यस्तविलोचनत्वादिविकारैश्चित्तव्यापारस्य अतिप्रकाशत्वेन हेला	a. स्फुट० for स्फुर०
,,	,,	SM, p.125	लघोर्गुरुत्व पादान्ते न सर्वत्रेष्यते बुधैः। इन्द्रमालावसन्ततिलकयोर्लघोर्गुरुत्व न द्रष्टव्यम्	q. (a)
,,	,,	Śr.Pra., Vol.II, p.384	रतिप्रभावो यथा	b. (पर्यस्त) चन्द्रविलोचनेन
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.35	रोमाञ्च—प्रकर्षो यथा	a क्वचिद्० for स्फुरद्०
III.69 NS	अथेन्द्रियक्षोभ	Śr.Pra., Vol.III, p.231	दृष्टिप्रकाराः —अलोकितं यथा	—
III.70 NS	स दक्षिणापाङ्ग	KM, p.40	धनुर्वेदीयम्	H, p.159
,,	,,	KPKD, p. 303	स्वभावोक्तिः —स्वभावश्च स्थानकादिरपि यथा	—

Act, Verse Edn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
III 70 NS	न दक्षिणापाङ्ग	KPSC,pt.II,p 337	स्वभावोक्तिः —स्वयोः क्रियारूपयोर्वर्णनमुक्तिः । रूप च द्विधा—तत्र सस्थापनस्य यथा	—
,,	,,	Śr.Pra ,Vol.II, p 169	कुमारसम्भवे कामसंस्थान कथयन् धनुर्दिक्षामुपदिशति । प्रासङ्गिकं यथा । प्रसङ्ग—One of the 48 Vākya-dharmas	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p 298	अर्थलङ्कारः —जातिः —सस्थान यथा	—
III 71 NS	तप परामर्श	Śr.Pra.,Vol.III, p.60	विप्रलम्भ —क्रोधः —तस्य जन्म यथा	—
,,	,,	Śr Pra ,Vol.III, p.228	ताराकर्म—निष्क्रम.	—
III 72 NS	क्रोधं प्रभो ! सहर	KM,p.48	निबन्धः —सविधानकभूः । मुक्तकप्रबन्धविषयत्वेनार्थस्य द्वैविध्यम् । तावपि प्रत्येक पञ्चधा	H, p 159
,,	,,	DV,p.61	—	H, p.159 q. यावत् upto चरन्ति
,,	,,	GRM,p.11	—	q. यावत् upto चरन्ति
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.I, p.321	वर्तमानपरोक्षयोर्यथा	—

„	„	Śṛ.Pra., Vol.I, p.174	कर्म—विकार्यं—प्रकृत्युच्छेदात् यथा	—
„	„	Srh., p.81	क्रोधप्रशसा	q. as Kālidāsa's
III.73 NS	तीव्राभिषङ्गप्रभवेण	RRP, p.14	मोहः —दुःखात्—Vyabhicāribhāva	H, p.160
„	„	Śṛ.Pra., Vol.III, p.77	सर्वेन्द्रियास्तमयः प्र·· तस्य जाता यथा	a. वृत्तिः for वृत्ति
„	„	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.418	प्रत्यादान—मप्रतिषिद्धं यथा	—
„	„	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.754	अनुभावः —निर्वहणे अभिषङ्गाभिभवो यथा	मन्युः for वृत्ति
III.74 NS	तमाशु विघ्न तपसः	GRM, p.108	—	q. वनस्थिति upto मज्य
„	„	Śṛ.Pra., Vol.III, p.95	धीरोदात्तासाधारणः —शठमध्यमो यथा	a. ॰वरुध्य for ॰वभज्य
III.75 NS	शैलात्मजापि	RAS, p.177	विप्रलम्भशृङ्गारः —पूर्वानुरागः दैवपारतन्त्र्येण । अत्र जनकाद्यानुकूल्येऽपि दैवपारतन्त्र्येण पार्वत्याः पूर्वानुरागः	b. समीक्ष्य for समर्थ्य H, p.160
„	„	Śṛ.Pra., Vol.III, p.10	रतिः —नैसर्गिकी—अनुवर्तिनी यथा	—
„	„	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.592	वैलक्ष्य यथा—One of the 24 varieties of Māna	b. समीक्ष्य for समर्थ्य

Act, Verse, Edn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
III.76 NS	झपदि मुकुलिताक्षी	AKT,pt.I, pp.203-4	—	q. (c)
,,	,,	GRM,p.34	—	q. (c)
IV.1 NS	अथ मोहपरायणा	AKT,pt IV,p.52	—	q. the two opening words
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol IV, p.755	मूर्छाविच्छेदो यथा—One of the 80 anubhāvas of the Mukha-stage	—
IV.2 NS	अवधानपरे चकार	Śṛ Pra.,Vol.IV, p.417	करुणे प्रतिश्रुत्यादान विविध यथा	—
IV.3 NS	अयि जीवितनाथ !	RRP,p.32	करुण. —इष्टनाशात्	H, p.160
,,	,,	Śṛ Pra.,Vol.IV, p 743	प्रत्यवरोऽपि त्रिधैव—प्रकाशो यथा	—
IV.4 NS	अथ सा पुनरेव	KPSC,p.II,pt.143	रसस्य: पुन: पुन: दीप्ति: । रसस्यातिपरिपुष्टिरूपा दीप्ति: —पौन: पुन्येन पद्येन सम्भवतीतिप्रबन्धमुदाहरति—यथा कुमारसम्भवे। तत्र हि—"अथ सा.. " इत्यादिना-दीप्तिरतिमात्रं कृता	q. अथ upto विह्वला
,,	,,	KPV,pt.II, pp.254-5	परिपोष गतस्यापि करुणस्य "अथ सा..." इत्यादिना समारब्धेषु प्रलापेषु पौन:पुन्येन प्रकाशमकार्षीत्	—
,,	,,	RAS,p.164	शोक: —स्त्रीगत. —One of the 8 sthāyins	—

		Śṛ.Pra., Vol.IV, p.428	करुण: — करोत्युच्चरयति विलापादिभिस्तद्गुणमिति करुणो यथा	—	
"	"	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.751	नायिकाश्रयेष्वपि गुणकृत: त्रिधा । कनिष्ठाश्रयो यथा	—	
IV.5	NS	उपमानमभूद्विलासिनां	AKU, p.282	—	q. उपमान upto ०मत्तया
"	"	DD, p.52	—	q. न विदीर्यें upto स्त्रिय:
"	"	GRM, p.14	—	q. न विदीर्यें upto स्त्रिय:
"	"	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.417	करुणे विसंवादनमविरुद्धं यथा	—
"	"	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.757	दु:खसन्दीपनं यथा—One of the 80 anubhāvas of the Mukha-stage	a. ०सिनीनां० for ०सिनां०
IV.6	NS	क्व नु मां त्वदधीन	DD, p.40	—	q. नलिनी upto विद्रुत:
"	"	DV, p.116	—	q. क्षणभिन्नसौहृद:
"	"	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.761	One of the 80 anubhāvas of the Pratimukha. विप्रलापो यथा	—
IV.7	NS	[illegible] विधिवं	KPV, pt.II, p.226	भग्नक्रम:	H, p.160
"	"	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.429	करुण: विप्रलम्भादिषु उपसर्जनीकृतप्रत्ययार्थ: । सम्प्रदानं यथा	a. ०कूलं च न ते for ०कूलं न चते
"	"	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.744	सदुल्लेखो यथा	a. ०च मया न ते० for न च ते मया

Act, Verse, Edn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
IV.8 NS	स्मरसि स्मर !	Abhi.Bhā., Vol II, p 226	आख्यात—वाक् आख्यातमपि यद्वैचित्र्यमावहति	H, p 161
,,	,,	Śr.Pra., Vol IV, p.747	मानोल्लेखी यथा	b ०केसर० for ०केशर०
IV 9 NS	हृदये वसतीति	Abhi.Bhā., Vol I, p.297	रतिप्रलापेषु च शृङ्गार एव करुणस्य जीवितम्	H, p.161
,,	,,	Śr.Pra., Vol IV, p.417	विविध यथा	—
,,	,,	Śr Pra., Vol IV, p.761	प्रलापो यथा—One of the 80 anubhāvas of the Pratimukha	—
,,	,,	Srh., p.168	वीरपत्नीप्रलाप	—
IV.10 NS	परलोकनव	GRM, p.14	—	q. त्वदधीन upto मुखम्
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV. p 768	मरणाभिनिवेशो यथा—One of the 80 anubhāvas of the Garbha	a ०पद्ये for ०पत्स्ये
IV.12 NS	नयनान्यरुणानि	Śr.Pra., Vol.IV, p.759	अनुशोचन यथा—One of the 80 anubhāvas of the Pratimukha-stage	b. ०नम् for ०ना
IV.14 NS	हरितारुणचारु	Śr.Pra., Vol.IV, p.760	,,	—

IV.16 NS	प्रतिपद्य मनोहर	Śr.Pra., Vol.IV, p.763	शोकोन्मादो यथा—One of the 80 anubhāvas of the Pratimukha	H, p.161
IV.17 NS	शिरसा प्रणिपत्य	Śr.Pra., Vol.IV, p.760	गुणसंस्मरणं यथा—One of the 80 anubhāvas of the Pratimukha	b. संचिन्त्य for तस्मृत्य ०रस्य for ०रस्ति
IV.18 NS	रचितं रतिपण्डित !	DD, p.47	—	q. ध्रियते upto दृश्यते
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.762	शोकोन्मादो यथा—One of the 80 anubhāvas of the Pratimukha	a. यदि for रति ; मम गात्रेषु यदेतदा० for स्वयमा० b. तावतच्चारु० for तव तच्चारु०
IV.19 NS	विबुधैरसि यस्य	Śr.Pra., Vol.IV, p.737	करुणविप्रलम्भः —देशाश्रयभेदेषु दिव्यो यथा	—
IV.20 NS	अहमेत्य पतङ्ग	Śr.Pra., Vol.IV, p.433	प्रत्ययोत्पत्तिकाल —भविष्यदासन्नो भविष्यत्सामीप्य. यथा	a इयम्० for अहम्० b. ०सुन्दरी० for ०कामिनी० विलुप्यसे for विलोभ्यसे H, p.162
IV.21 NS	मदनेन विनाकृता	Śr Pra., Vol.IV, p.763	दुःखसम्भेदो यथा—One of the 80 anubhāvas of the Pratimukha	b. ०उपस्थितं जने for ०इद व्यवस्थित
IV 22 NS	क्रियतां कथमन्त्य	Śr.Pra., Vol IV, p.759	प्रतिमुखमन्यो परिदेवन यथा—an anubhāva	a. ०लोकोपगतस्य for ०लोकान्तरितस्य
IV.23 NS	ऋजुतां नयतः	RAS, p.59	माधुर्य—One of the paurusasāttvikas	b. तत् for यत् H, p.162

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
IV.23 NS	ऋजुता नयत	Śr.Pra., Vol.IV, p 760	गुणसंस्मरण यथा—One of the 80 anubhāvas of the Pratimukha	—
IV.24 NS	क्व नु ते हृदयंगमः	Śr.Pra., Vol IV, p 763	सहायापेक्षण यथा—One of the 80 anubhāvas of the Pratimukha	H, p 162
IV 25 NS	अथ तैः परिदेविता	Śr.Pra , Vol.II, p 346	पर्यायावसरो यथा—an ubhayālankāra	a ०अर्दितः for ०आहतः H, p.162
,,	,,	Śr Pra , Vol IV, p.767	सहायाभ्युपपत्तिर्यथा—One of the 80 anubhāvas of the Garbha	a. ०अर्पितम् for ०आहतः b. ०आदरा for ०आतुरा
IV.26 NS	तमवेक्ष्य रुरोद	Śr.Pra., Vol.II, p.383	तेभ्यस्तेभ्य उद्दीपनविभावेभ्यस्तत्तदनुभवसंस्कारयोगिनो मनस तत्तद्भावाभिवृद्धये ते ते विकारा उपजायन्ते। तदभिवृद्धौ यथा	a. ०उदीक्ष्य for ०अवेक्ष्य
,,	,,	Śr Pra., Vol.IV, p.757	दुःखसन्दीपन यथा—One of the 80 anubhāvas of the Mukha-stage	—
IV.27 NS	इति चैनमुवाच	Śr.Pra., Vol.IV, p 758	दुःखव्याहारो यथा—anubhāva of the Mukha-stage	b. यदिद for तदिद
IV.28 NS	अयि सम्प्रति	Śr.Pra., Vol IV, p.763	सहायापेक्षण यथा—anubhāva of the Pratimukha-stage	b. प्रमदा० for दयिता०
IV.31 NS	विधिना कृतमर्धे	Śr.Pra , Vol.IV, p.762	दैवाधिकारो यथा—anubhāva of the Pratimukha	b अनयापि वनेन निर्मिते द्रुमभङ्गे (?)

IV.32 NS	तदिदं क्रियतां	Śr.Pra., Vol.IV, p.769	सहायाभ्यर्थनं यथा— anubhāva of the Garbha	b. प्रविशय वियोगवेदनां ननु
IV.33 NS	शशिना सह	DV, p.45	—	q. शशिना upto ०लीयते
"	"	Śr.Pra., Vol.IV, p.769	मरणाभिनिवेशो यथा—anubhāva of the Garbha	—
IV.34 NS	प्रमुनैव कषायित	Śr.Pra., Vol.IV, p.752	उद्वताश्रयो यथा	—
IV.35 NS	कुसुमास्तरणे	Śr.Pra., Vol.IV, p.769	सहायाभ्यर्थनं यथा—anubhāva of the Garbha	a. ०मानयोः for ०माप्नयोः b. सत्वरं मया विनिपाता० for तावदाशु मे प्रणिपाता०
IV.36 NS	तदनु ज्वलनं	Śr.Pra., Vol.IV, p.769	सहायशिक्षा यथा—anubhāva of the Garbha	b. मया for यथा
IV.38 NS	परलोकविधौ	AKP, Vol.III, p.703	—	q. विधेः upto मञ्जरीः
"	"	Śr.Pra., Vol.IV, p.769	See v.36 above	b. ०मञ्जरी० for मञ्जरीः
IV.39 NS	इति देहविमुक्तये	SM, pp.67-8	रतिरनुवर्तते—लोके यथा तथास्तु, काव्यशृङ्गारिणि प्रबन्धे येन केनापि मार्गेण पुनरसङ्गम लक्षण फल सूच्यते । तत्राशातन्तुरम्लानभूता रतिरनुवर्तते । ततो हेतुफलस्वरूपविषयभेदसिद्धिः । यथा कुमारसम्भवे	a. स्थिरा for स्थिता
IV.40 NS	कुसुमायुधपत्नि	SM, pp.67-8	रतिरनुवर्तते	—

Act, Verse, Edn. or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
IV 40 NS	कुसुमायुधपत्नि	Śr Pra ,Vol II, p.443	उभयालङ्कार of Prabandha त (क)थान्तरानुषञ्जन यथा	b गतस्सकर्मणा for स कर्मणा गन
IV.41 NS	अभिलाषमुदीरितेन्द्रिय	KM,p 48	निबन्ध' —कथोत्थ	—
IV 42 NS	परिरोष्यति पार्वती	SM,pp 67-8	रतिरनुवर्तते	—
,,	,,	Śr Pra ,Vol IV, p 520	उपायप्रयोग —देश' —भावी यथा	a त for तत॰ b. समग्र॰ for नियोज॰
IV 44 NS	तदिद परिरक्ष शोभने !	DV,p 72	—	q. भवितव्य॰ upto वपु
,,	,,	SM,pp 67-8	रतिरनुवर्तते	q. (a)
,,	,,	Śr.Pra ,Vol.IV, p 738	करुणविप्रलम्भ. —कालाश्रय' —इहान्यजन्यसगमो यथा	—
IV.45 NS	इत्थं रते· किमपि	Śr Pra Vol IV, p 428	करोति स्थापयति अनेन मरणजीवितयोरेकत्रेति करणः । यथा	—
,,	,,	Śr.Pra ,Vol.IV, p 775	निर्वहणसन्धौ मरणाध्यवसायविद्रवो यथा—One of the 80 anubhāvas	—
IV.46 NS	अथ मदनवधू	RAS,p.189	करुणविप्रलम्भ.	b. रेखा for लेखा
,,	,,	Śr.Pra ,Vol IV, p 419	करुणे कालहरणमप्यविरुद्ध यथा	a. ॰चकार for ॰बभूव b. रेखा for लेखा

,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.780	समयप्रतीक्षा यथा—anubhāva of the Nirvahaṇa		—
V.2 NS	इयेष सा कर्तुं	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.567	समागमोपाय: —तेषु तपस्या यथा	II, p.163	
V.4 NS	मनीषितास्सन्ति	KPKD, p.308	काव्यलिङ्गम्—एकवाक्यार्थता यथा।⋯अत्र वरप्राप्तिहेतुभूततपोनिषेधे मनीषितद्दयेकवाक्यार्थरूपो हेतु: निर्दिष्ट:	II, p.163 q. (a)	
,,	,,	SM, p.22	वैदर्भीरीति:		—
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.II, p.269	शब्दालङ्कार —वैदर्भीरीति:		—
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol III, p.214	अनुभाव. —युद्ध्यारम्भ: । वैदर्भीरीति: —अरागस्ता यथा		—
,,	,,	VKS, 516	नानाप्रकारशृङ्गाररसपद्यानि		—
V.6 NS	कदाचिदासन्न	Śṛ.Pra., Vol.III, p.348	मानिता यथा—नायिकागुण.	a. ०सुखी० for ०सखी० b. ०निकेत० for ०निवास०	
V.11 NS	विमुच्यरागादधरात्	Śṛ.Pra., Vol.I, p.341	अपादानविशेषणं यथा	II, p.163	
,,	,,	VJ, p.204	धर्मान्तरपरिवर्तनम्—अत्र गौर्य: करकमलतलाग्रो धर्म: परिवर्तित:		—
V.12 NS	महार्हशय्यापरि	RAS, p.43	उत्तमतीकुमार्यम्—उद्दीपनविभाव:		—

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
V.13 NS	पुनर्ग्रहीतु नियम	Śṛ.Pra ,Vol.I, p 345	कार्यस्य कार्यिणो वा कारण प्रति प्रयोजकत्व तादर्थ्यम् । तत्पोढा—क्रियातादर्थ्यं यथा	a द्वयीषु for द्वयेऽपि
V.14 NS	अतन्द्रिता सा	Śṛ Pra.,Vol IV, p 434	प्रत्ययः —सङ्कीर्णो यथा	—
V.15 NS	अरण्यबीजाञ्जलि	DD,p 30	—	q. पुरः upto लोचने
V.16 NS	कृताभिषेका	DV,p.88	—	q त्वगुत्तरासङ्गवती
,,	,,	KPKD,p.154	पौनरुक्त्य च प्रकृतिप्रत्ययोभयपदवाक्यविषयत्वादनेक, यथा	q त्वगु० upto ०धीतिनी
V 20 NS	शुची चतुर्णां	Śr Pra ,Vol III, p 231	दृष्टिप्रकाराः —उल्लेखित यथा	a. शुचिस्मिता हविर्भुजा for हविर्भुजां शुचिस्मिता
V.24 NS	स्थिताः क्षण	KPSP,pt.II. p.339	क्वचित्पुनः स्वभावोक्त्या स्वभावोक्त्यन्तर व्यज्यमानमत्यन्तवैचित्र्याय यथा	H, p.164
,,	,,	SM,p.22	माधुर्यम् अदीर्घेण समासेन नास्य हानिः कदाचन । अस्येति माधुर्यस्य यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.213	माधुर्यम्—Śabdaguna	—
,,	,,	VKS,p.115	नानाविषयकाणि	—

V.26 NS	निनाय सात्यन्त	USVU,p.76	—	q. सहस्य upto ०त्सपरा
V.27 NS	मुखेन सा पद्म	SM,p.124	मावृत्तिः —अत्र पद्मपदार्थस्य पद्मशब्दाभ्यां सरोजशब्देन चावृत्तिः । पदार्थावृत्तयः सह्या वृत्तिच्छादनतः क्वचित् ।	b. ०सन्तान० for ०सन्धान०
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.I, p.341	करणविशेषणं यथा	—
V.28 NS	स्वयंविशीर्णद्रुम	DV,p.42	—	q. वदन्त्यपर्णामिति तां पुराविदः
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.79	विपर्ययनैयायिकी यथा—अत्र 'अतस्तां प्रियंवदामपर्णां वदन्ति पुराविद' इति पर्यायेण पदानि योज्यन्ते	—
V.30 NS	अथाजिनाषाढधरः	DD,p.208	—	q. विवेश upto ०वनम् H, p.164
,,	,,	GRM,p.445	—	q. ,,
,,	,,	Śṛ.Pra.Vol.I, p.222	प्रकरण—प्रस्तुत—अङ्गं यथा	q. verses 30-84 a. ०बन्धः for ०बद्धः
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.463	छलं यथा—One of the 24 pravṛttihetus of Nāṭaka	a. वर्चसा for तेजसा b. ०बन्धः for ०बद्धः
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol.II, p.479	नर्मस्फोटो यथा—One of the Vīthyaṅgas	a. वर्चसा for तेजसा b. बन्धः for बद्धः
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.218	अनुभावः —बुद्ध्यारम्भः —कैशिकीवृत्तिः —नर्मगर्भो यथा	b. बन्धः for बद्धः

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
V.30 NS	अथाजिनाषाढधरः	Śr.Pra., Vol IV, p.486	दूतप्रयोगः —प्रयोगेषु स्वादिप्रच्छन्नो यथा	—
V.31 NS	तमातिथेयी	Śṛ.Pra., Vol IV, p.486	दूतप्रयोग —उत्कृष्टो यथा	b. ०चेतसा for चेतसा
V.32 NS	विधिप्रयुक्ता	Śṛ Pra., Vol.IV, p.487	दूतप्रयोग —उदात्तो यथा	a प्रति० for परि०
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol.IV, p 498	दूतकर्म—प्रवेश	—
V.33 NS	अपि क्रियार्थं सुलभ	AKU,p.334	—	q. अपि upto ०कुशम्
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol,IV, p.498	दूतकर्म—उपोद्घात. । तत्रानुषङ्गो यथा	—
V.34 NS	अपि त्वदावर्जित	Śṛ Pra ,Vol IV, p 498	दूतकर्म—उपोद्घात । प्रसङ्गो यथा	—
V.35 NS	अपि प्रसन्न	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.498	दूतकर्म—उपोद्घातः । अनुप्रसङ्गो यथा	b. ०सापत्न्य० for ०साहस्य०
V.36 NS	यदुच्यते पार्वति !	GRM,p 8	—	q. तथा हि शीलमुदारदर्शने H, p.164
V.37 NS	विकीर्णसप्तर्षि	Śṛ.Pra., Vol.IV, p 499	दूतकर्म—पदम् । विक्षेपो यथा	—

V.39 NS	प्रयुक्तसत्कार	Śr.Pra., Vol I, p.175	करण—आभ्यन्तर—अभिन्नं यथा	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.499	दूतकर्म—पदार्थः —उपक्रमो यथा	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.513	उपायज्ञान—मैत्र्यादिसङ्कीर्तनं सम्बन्धोपाख्यानं यथा	—
V.40 NS	अतोऽत्र किञ्चिद्	Śr.Pra., Vol.I, p.347	अकारक—पञ्चमीवाच्यो यथा	H, p.165
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.486	दूतप्रयोगः —हीनो यथा	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.499	दूतकर्म—पदार्थः । प्रत्ययो यथा	—
,,	,,	VJ, p.39	वक्रता—पुरुषवैचित्र्यविहितश्च पुरुषादिविपर्यासः क्रियापदं विना प्रातिपदिकमात्रेऽपि दृश्यते यथा	q. (b)
V.41 NS	कुले प्रसूतिः	Śr.Pra., Vol.IV, p.499	दूतकर्म—पदार्थः । अनुक्रमो यथा	b. तव for यद
V.42 NS	भयत्यनिष्टादपि	Śr.Pra., Vol.IV, p.500	पदविग्रहः (3 kinds)—वितर्को यथा	a. मनस्विना सप्रतिपत्ति०
V.43 NS	अलभ्यशोकाभि	DV, p.21	—	q. विमानना upto ०गृहे
•	,,	Śr.Pra., Vol.I, p.345	तादर्थ्यं षोढा—द्रव्यक्रियातादर्थ्यं यथा	—

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
V.43 NS	प्रलभ्यशोकाभि	Śr.Pra., Vol IV, p.500	पदविग्रह —विस्मयो यथा	—
,,	,,	USVU, p 84	—	q. त्रिमानना upto ०गृहे
V.44 NS	विमिरयपास्या	AR, p.158	पर्याय —अत्राभरणनिवृत्तौ विलक्षणस्य वल्कलस्याथेयस्य धारणम्। न चात्र परिवृत्तिरिति वाच्यम्। कार्यकारणभावाविवक्षणात्	b. ०तारके for ०तारका० H, p.165
,,	,,	KPKD, p 306	उत्कृष्टपरिवृत्ति —अत्र उत्कृष्टगुणैराभरणैर्न्यूनगुणस्य वल्कलस्य परिवृत्तिः	b. ,,
,,	,,	Śr.Pra., Vol IV, p.500	पदविग्रह —विप्रतिषेधो यथा	b. ०विनिकीर्य० for ०स्फुटचन्द्र०
,,	,,	VJ, p.204	परिवृत्ति —क्वचिदेकस्यैव धर्मिण. समुचितसवेदिधर्मावकाशे धर्मान्तर परिवर्तते	q. त्वया upto वल्कल
V.45 NS	दिव यदि प्रार्थयसे	Śr.Pra., Vol.IV, p 500	चालन—अविज्ञातविषया यथा	H, p.165
,,	,,	USVU, p 105	—	q. न रत्न० upto तत्
V.46 NS	निवेदितं निश्वसितेन	KPKD, p 29	आकारो यथा	H, p.166
,,	,,	Śr.Pra., Vol.II, p.31	आकारो यथा	—

"	"	Śr.Pra., Vol.IV, p.501	चालन—ज्ञातविषया यथा	—
V.48 NS	मुनिव्रतैस्त्वामति	Śr.Pra., Vol.IV, p.501	प्रत्यवस्था (3 kinds)—समीपस्था यथा	a. ०ताम० for ०त्वाम० b. दृश्यते for पश्यतो चेतस for चेतसः
V.49 NS	अवैमि सौभाग्य	Śr.Pra., Vol.IV p.501	प्रत्यवस्था—श्लिष्टा यथा	—
V.50 NS	कियच्चिरं श्राम्यसि	Śr.Pra., Vol.IV, p.486	दूतप्रयोगः —उद्धतो यथा	b. पति for वरं
"	"	Śr.Pra., Vol.IV, p.501	प्रत्यवस्था—अन्तर्गता यथा	b. पति for वरं सा सु० for साधु०
"	"	Śr.Pra., Vol.IV, p.513	उपायज्ञानम्—साम—आत्मनोपनिधानं यथा	b. पति for वरं
V.51 NS	इति प्रविश्या	Śr.Pra., Vol.I, p.340	समासरूपं यथा	—
V.52 NS	सखी तदीया	Śr.Pra., Vol.IV, p.551	दूती सखी नायिका व्याख्यान—प्रपञ्चः —सखी नायकस्य यथा	q. verse 62 also
V.53 NS	इयं महेन्द्र	DV, p.49	—	q. चतुर्दिशीशान० upto मानिनि H, p.166
"	"	DV, p.103	—	q. चतुर्दिगीशान—मानिनि

[illegible]	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
[illegible]	[illegible]	Śṛ Pra., Vol III, p.9	रति —[illegible] यथा	II, p.166
..	..	Śṛ Pra., Vol III, p.[illegible]	[illegible] यथा	—
[illegible]	[illegible]	Śṛ Pra., Vol IV, p.[illegible]	[illegible] यथा	b. [illegible] for [illegible]
[illegible]	[illegible]	Śṛ Pra., Vol III, p.6[illegible]	[illegible] यथा	a. [illegible] for [illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible], Vol I, p.[illegible]	[illegible]	q. [illegible] upto [illegible] II, p.166
..	..	RAS, p.13[illegible]	[illegible]—One of the 33 Vyabhicāris	—
..	..	Śṛ Pra., Vol III, p.55	[illegible] यथा	—
[illegible]	[illegible]	GRM p.10	—	q. [illegible] upto [illegible]
..	..	Śṛ Pra., Vol III, p.105	[illegible] यथा	b. [illegible] for [illegible]
..	..	Śṛ Pra., Vol III, p.215	[illegible] यथा	b. ..

,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.509	मरणान्तां दशमी कामसूत्रकाराः कामयमानावस्थामामनन्ति यदाहुस्तस्य दश स्थानानिविलापो यथा	b. ,,
V.60 NS	क्रमेणुसख्या	Śr.Pra., Vol.IV, p.544	सहायावेगो यथा—One of the 48 love-conditions	b. ०मुखेषु for ०मुखोऽपि
V.61 NS	न वेद्मि स	Śr.Pra., Vol.III, p.105	धीरललितसाधारणशठोत्तमो यथा	a. ०प्रासन्तर० for ०स्रस्तोत्तर०
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.360	अनुरागालम्बनम्—चिरकालालम्बनश्चिरः । स यथा	a. ०वीक्षितां
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.520	उपायप्रयोगः —देशः —निरवधिर्यथा	a. ०स्रसान्तर० for ०स्रस्तोत्तर०
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.544	सहायावेगो यथा—One of the 48 love-conditions	a. ०स्रसान्तर० for ०स्रस्तोत्तर०
V.63 NS	यथाग्रहस्ते	Śr.Pra., Vol.IV, p.542	उत्तराभ्युपपत्तिर्यथा—One of the 48 love-conditions	a. निवेश० for समर्प० ०मण्डलं for ०मालिकाम् q. verse 64 also
V.64 NS	यथाश्रुत वेद	Śr.Pra., Vol.II, p.194	लिङ्गाद्यनुपात्तयापि श्रुत्या लिङ्गादिबाधो व्याख्यातः यथा	a. ०न्मुखः for ०त्सुकः II, p.166
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.10	रतिः—नैसर्गिकी—अनुबन्धः । उत्पत्तेरनन्तर उद्दीपनैरुद्दीप्यमाना सानुबन्धत्वादनुबन्धिनी यथा	q. (a)
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.348	नायिकागुणः—अविकत्थनं यथा	—

Act, Verse, Edn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
V.64 NS	यथाश्रुत वेद	Śṛ.Pra, Vol.III, p 353	अनुरागः —मनोरथा यथा	—
,,	,,	Śṛ Pra., Vol IV, p 553	इतिवृत्ताख्यानम्—condition of love नायिका नायकस्य यथा	—
V 65 NS	यथाह वर्णी	GRM, p 31	—	q. अथाह upto महेश्वर
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.456	अनुवाद (4 kinds)—निषेधार्थो यथा	a पुर एव for पुनरेव
,,	,,	Śr.Pra, Vol.IV, p.543	दूतप्रतिवाक्य यथा—One of the 48 love-conditions	a. वेणी for वर्णी पुर एव for पुनरेव q. verse 72 also
V.66 NS	अवस्तुनिर्बन्धपरे	Śṛ.Pra, Vol I, p.338	सम्बोधनम्—उपालम्भार्थं यथा	—
,,	,,	Śṛ Pra., Vol.IV, p.456	अनुवादः —निन्दार्थो यथा	—
V.67 NS	त्वमेव तावत्	Śṛ Pra, Vol.II, p.160	वाक्यधर्मः —नियम.—नियतकालो यथा	b ०दुकूल च स हंसलक्षणम्
V.69 NS	अयुक्तरूपं किमतः	Śṛ.Pra, Vol.IV, p.453	पराकृतिः —व्याहृतस्य प्रवाद'''यथा	—

V.71 NS	द्वयं गतं संप्रति	KPKD,p.143	To discuss the reading कपालिनः	a. कपालिनः for पिनाकिनः H, p.167
,,	,,	SM,pp.16,155	शब्दः —संख्यातो यथा—प्रमाणभेदः अत्र पिनाक्यादिपरमेश्वरवाचकशब्दसहस्रसम्भवे कपालिन इति बीभत्सरसालम्बनविभाववाचकः शब्दो जुगुप्साकरत्वेन प्रयुज्यमानः कामपि शोभामावहति	a. मतं for गत d. कपालिनः for पिनाकिनः
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.459	शब्दप्रमाणम् (6 kinds)—संख्यातो यथा अत्र कापालिसमागमप्रार्थनया भेदे प्राप्ते द्वयमिति संख्यातो भेदः	a. कपालिनः for पिनाकिनः,
,,	,,	VJ,p.17	अत्र'''कपालिन इति'''शब्दो जुगुप्सास्पदत्वेन प्रयुज्यमानः कामपि वाचकवक्रता विदधाति	a. कपालिनः for पिनाकिनः b. कलात्मनः for कलावतः
V.72 NS	वपुर्विरूपाक्ष	Śr.Pra.,Vol.IV, p.453	अर्थवादः —निन्दा	q. वपुर्विरूपाक्षम् H, p.167
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.487	द्रुतप्रयोगः —शठो यथा	b. दृश्यते for श्रूयते
V.73 NS	निवर्तयास्माद्	Śr.Pra.,Vol.IV, p.457	उपदेशः —नञादिनिषेधो यथा	—
V.74 NS	इति द्विजातौ	AKT,pt.II, p.350	—	q. प्रयेप॰ upto ॰कोपया
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.222	शरीरारम्भः —केलिः	a. यादिनो for ॰पादिनि b. विवर्तित॰ for विकुञ्चित॰

Act, Verse, I da. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
V.74 NS	इति द्विजानो	Śr.Pra ,Vol.III, p.543	दूताभिभर्शन यथा—One of the 48 love-conditions	a & b. ,, q. verse 75 also
V.75 NS	उवाच पंन	DD,p.215	—	q द्विषन्ति upto ०स्मनाम्
,,	,,	Śr.Pra ,Vol.III, p.348	नायिकागुणः —वाग्मिता यथा	—
,,	,,	Śr.Pra ,Vol.IV, p 456	अनुवादः —स्तुत्यर्थो यथा	—
V.76 NS	विशत्रवीरार	Śr Pra.,Vol II, p.81	अपोद्धार नैयायिकी यथा। अत्र'''आभिरितिसर्वनाम्नानुसन्धाने जगच्छरण्यस्य किं विपद्भिः निराशिषः किं विभूतिभिरित्यर्थसगच्छते	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol IV, p 543	दूतवाक्याक्षेपो यथा—One of the 48 love-conditions	q. verse 82 also
V.77 NS	पकिञ्चनसगन्	GRM,pp.158-9	—	q. अकिञ्चन. upto ०अकिञ्चना
V.78 NS	विभूषणोद्भासि	Śr.Pra.,Vol.I, p.343	परिशेष: —विकल्पो यथा	a. ०भोग for ०भोगि
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.159	वाक्यधर्मः —विकल्प. —विचारणाया यथा	—

V.82 NS	प्रलं विवादेन	DD,p.210	—	q. न कामं० upto ०मीशते II, p.167
,,	,,	RAS,pp.145-6	रतिः —विसर्गेण—One of the 8 sthāyins. अत्र रूपादिदृष्टकारणनिरपेक्षा पार्वत्या रतिः जन्मान्तरवासनारूपा निसर्गादेव भवति	a. श्रुतं for श्रुतः b. स्थिरं for स्थितं
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.94	लिङ्गाद्यनुपात्तयापि श्रुत्या लिङ्गादिबाधो व्याख्यातः । यथा	a. ०श्रुतं for ०श्रुतः
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.347	आक्षेपमिश्रो यथा—Ubhayālaṅkāra (24 kinds)	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.10	रतिः —नैसर्गिकी-प्रवृद्धा यथा	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.349	दृढभक्तित्वं यथा—Guṇa of a Nāyikā	—
V.83 NS	निवार्यतामालि ।	AKP,Vol.II, p.452	—	q. निवार्य० upto यदुः II, p.168
,,	,,	AKT,pt.II,p.268	—	q. ,,
,,	,,	KPSP,pt.II,p.48	यच्छब्दप्रयोगः —क्वचित् सामानाधिकरण्येन यच्छब्दसन्निकृष्टस्यापि तदो विभागव्यवस्थापकप्रमाणान्तरसद्भावे यच्छब्दप्रतियोगित्वमेव । ···यथा	q. (b) II, p.168

Act, Verse, Edn. or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
V.83 NS	निवार्यतामालि !	Śṛ.Pra., Vol.I, p.369	कारकाविवक्षाया द्रव्यापेक्षः क्रियापेक्षश्च । तयोराद्यः साधोस्त्व घन रोचत इति; द्वितीयो न माषाणामश्नीयादिति यथा	a. ०प्यसौ for ०प्ययं b. महता for महतो विभाषते for ऽप्रभाषते
,,	,,	Śṛ Pra., Vol.III, p.323	आगमः —अर्थालङ्कारः । आप्तवचनागमः	a. & b. ,,
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p 96	धीरोदात्तासाधारणधृष्टमध्यमो यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.122	नायिका—उत्तमा धीरानूढा प्रगल्भा यथा	b. ,,
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV p.487	दूतप्रयोगः —प्रविष्टो यथा	a. & b. ,,
,,	,,	VJ,p.108	सवृतिवक्रता—a variety of padapūrvārdha-vakratā. स्वभावेन कविविवक्षया वा केनचिदौपहत्येन युक्त वस्तु महापातकमिव कीर्तनीयता नार्हतीति समर्पयितु सव्रियते यथा	a. ०अधरोत्तर for ०उत्तराधर. b. महतां विभाषते for महतोऽप्रभाषते
V.84 NS	इतो गमिष्याम्यथवेति	Śṛ.Pra., Vol.I, p.343	समुच्चयो यथा—चादिनिपातद्योत्य समुच्चयादिः पदार्थधर्मः परिशेषः सोऽनन्तप्रकारोऽपि षड्विध इहोदाह्रियते	a सा च for बाला
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.104	धीरललितासाधारणधृष्टो यथा	a. ,,

,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.486	दूतप्रयोगः —प्रकाशो यथा	a. ,, b. ०श्रतः for ०स्मितः
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.546	प्रियाभ्यागमो यथा—One of the 48 love-conditions	a. सा च for बाला q. verse 85 also
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.820	धीरोदात्तः —सर्वगुणसम्पद्योगादुत्तमः । यथा	a. ,,
V.85 NS	तं वीक्ष्य वेपथु	AR, p.91	विरोधः —अर्थालङ्कारः	b. निक्षेप एव for निक्षेपणाय H, p 168
,,	,,	SM, p.58	प्रतिकूलस्वभावानामपि रसस्य निष्पादकत्वेन रस्यता । अनाकस्मिकदर्शनादिसमुत्थितावेग साध्वसादयोऽपि नैसर्गिकी देव्या रतिं रसस्वरूपेण निष्पादयन्तः स्वयमपि रस्यन्ते	q. a
,,	,,	Śr.Pra., Vol.II, p.21	सदसतोरविवक्षा यथा	q. (d)
,,	,,	Śr.Pra., Vol.II, p.386	रसो यथा	b. निक्षेप एव for निक्षेपणाय
,,	,,	Śr.Pra., Vol.II, p.277	युक्ति. —पदार्थविषया यथा—शब्दस्यार्थस्य वा परस्परमयुज्यमानस्य योजनं युक्तिः —सा षोढा—जातिक्रियागुणद्रव्याणां युक्तिः पदार्थविषया	q. (d)
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.47	स्तम्भ—सम्पर्को यथा	b. निक्षेप एव for निक्षेपणाय

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
V.86 NS	पद्यप्रभूरत्यवन	AKU,p.337	—	q.,(c). H, p.168
,,	,,	GRM,p 16	—	q. (c). H, p.168
,,	,,	Śr.Pra ,Vol.III, p 308	चाटूक्तिषु प्रागल्भ्य यथा—Guna of Dhiralalita	a. ०वनमाङ्गि for ०वनताङ्गि b. क्रीत for क्रीत
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.381	प्रवृ्त्तिमानुराग: —ग्राहार्यविस्रम्भजो यथा—	a ०नुपमाङ्गि for ०वनताङ्गि
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.422	यदानुरागशब्दस्य पश्चादर्थोनुनासमास तदा पुस. पश्चादुत्पत्तौ मध्यमो यथा	a. नवमाङ्गि for ०वनताङ्गि
,,	,,	Śr.Pra.,Vol IV, p 483	दूत: —उपकृतस्य प्रत्युपकरणमानृण्य यथा	a. ०नवमाङ्गि for ०वनताङ्गि
VI.1 NS	मय विस्वात्मने	RAS,p.52	धैर्यम्—ग्रनुभाव. —चित्तज:	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.117	नायिका—उत्तमाधीरानूढा यथा	b ०नाय प्रेमा०
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p 399	धीरोत्तमाया विप्रलम्भसम्भोगे यथा	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p 413	कालयापनमप्याविद्ध यथा	—

,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.491	Dūtas and Guṇas. या दृष्टपरस्परयोः प्रविरलदर्शनयोर्वा सन्देशमात्रं प्रापयति सा बुद्धिगुणसम्प्रयोगात् परिमितार्था यथा	— q. verse 2 also
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.825	उदारचेष्टा उदात्ता यथा—आलिङ्गनादयः उपचारा भवन्ति सम्पक्त्वे	—
VI.3 NS	स तथेति	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.273	घटना—Śabdālankāra. पदार्थानां परस्परमुपश्लेषोऽर्थो घटना—सा षोढा—प्रक्रान्तघटना यथा	H, p.168
VI.5 NS	आप्लुतास्तीर	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.336	मलप्रमोषः शौचं यथा—Viśeṣaguṇa of Dhīrapraśāntanāyaka	b. आकाश॰ for व्योम॰ ॰स्रोतस्सु for ॰प्रवाहेषु
VI.6 NS	मुक्तायज्ञोपवीतानि	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.331	···मोक्षशृङ्गाराधिकारिणो धीरप्रशान्तस्य शृङ्गारस्याङ्गं यथा	—
VI.23 NS	किं येन सृजसि	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.407	अत्र वितर्कालङ्कारहेतुः क्रमरचना च नोल्लसति प्रसादार्थगुणे सुशब्दतावन्धवैकट्यं न नोल्लसति मतिप्रकर्षे प्रीत्युत्कर्षो वितर्कश्च नोल्लसति, विभाव्यमानास्तु सर्व एव प्रतीयन्ते	b. ॰व्यस्तस्य for विश्वस्य
VI.26 NS	विदितं वो यथा	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.52	—	—
VI.27 NS	सोऽहं तृष्णातुरः	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.482	दूत—अर्थ.	—
VI.29 NS	सामरमर्थं	Śṛ.Pra.,Vol.I, p.175	प्राप्यमपि द्विधैव—कथितमकथितं च।···द्वितीयं यथा	—

Act, Verse, I dn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VI.36 NS	ते चाकाश	KM,p 44	अविचारितरमणीयम्	a. त आकाश० for ते चाकाश०
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p 226	अविशेषाभिधायकप्रयोजक तस्य स्वरूपाभिधानादौ गुणत्व यथा	—
VI.43 NS	यत्रोपगिरप्रशनेन	AKT,pt I,p.58	—	—
VI.45 NS	भ्रूभेदिभि	Śr Pra.,Vol.IV, p.587	भाम —One of the 24 varieties of Māna	H, p 169
VI.46 NS	सन्तानकतरु	AKU,p 78	—	q सुगन्धि: गन्धमादन.
VI 50 NS	तानघ्यनिघ्यं	RAS,p.59	विलास: —गभीरगमनम्—One of the Pauruṣa-sāttvikas	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p 541	दूतप्रतिपत्तिर्यथा—One of the 48 love-conditions	b. नामयेत् for नमयन् q verse 52 also
VI.52 NS	विधिप्रयुक्त	DV,p.27	—	—
,,	,,	DV,p.42	—	q. (b)
VI.55 NS	मूढ बुद्धमिवा	Śr.Pra.,Vol.IV, p.542	वार्ताभिधानं यथा—One of the 48 love-conditions	a. मूढबुद्धि० for मूढ बुद्ध० हैम० for हैमी० q. verse 57 also
VI.56 NS	प्रथमभृति भूतानां	AKU,p.290	—	q. यद् upto ०तीर्थम्
VI.57 NS	एवंमि पूत	AS,p.51	प्रेय.	H, p.169

VI.59	NS	भवत्संभावनी	Śr.Pra., Vol.I, p.348	उपपदं पोढा—क्रियाख्यं यथा	—
VI.61	NS	कर्तव्यं वो	Śr.Pra., Vol.IV, p.542	कार्यपर्यनुयोगो यथा—One of the 48 love-conditions	a. ०पदिश्यते for ०पपद्यते q. verse 62 also and reads (a) कार्यं for तावत्
VI.63	NS	एते वयममी	KPS, p.297	कान्तिः —उपचारात्	H, p.169
"		"	RAS, p.63	वागारम्भः —अनुभावः —निर्देशः	—
"		"	Śr.Pra., Vol.I, p.350	शब्दान्तरसाहचर्यविरोधलिङ्गस्वराभिनयादयः प्रकीर्णम्। अभिनयो यथा	—
"		"	Śr.Pra., Vol.III, p.211	अनुभावः —वागारम्भः —निर्देशः	—
VI.68	NS	मामपारयरक्ष	Śr.Pra., Vol.I, p.319	केनचित् प्रमाणेन वर्तमानमपि क्रियातिपत्ति बुद्धामेवाय- गम्य प्रयुङ्क्ते यथा	—
VI.78	NS	स ते दुहितर	Śr.Pra., Vol.III, p.211	वागारम्भः —अनुभावः —प्रतिदेशो यथा	कर्मणा for कर्मणाम्
VI.82	NS	उमा वधूः	Śr.Pra., Vol.II, p.220	अर्थगुणः —एकाहङ्कारता औजित्यं यथा	H, p.169
VI.84	NS	एवंवादिनि	AKU, p.334	—	q एव upto देवर्षौ H, p.170

Act, Verse, Edn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VI.84 NS	एववादिनि	AS,p.28	अन्या नायिका	—
,,	,,	GRM,p.5	—	एव upto देवर्षौ
,,	,,	KPSC,pt.I, p.144	व्यभिचारिभाव —एववादिनि देवर्षावित्यत्र लज्जाभाव·	—
,,	,,	KPSC,pt.I, p.176	'एवं···' इत्यत्र लज्जाया व्यज्यमानायामधोमुखीति पदम्	—
,,	,,	KPV,pt.I,p.105	अर्थशक्तिमूलस्य वस्तुध्वनेरिदमुदाहरणम्, नासंलक्ष्यक्रमव्यायस्य भावध्वने.	—
,,	,,	RAS,p.143	उत्पत्ति — One of the four stages of Vyabhicārins, the three others being Sandhi, Śābalya and Śānti	—
,,	,,	RRP,p.19	अवहित्था यथा—One of the Vyabhicārins	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.51	अवहित्था—अनुबन्धी यथा	—
VI.94 NS	ते हिमालय	Abhi.Bhā.,Vol.II, p.341	ओज: — संक्षेपो यथा । ···विस्तारात्मकत्वमप्योजोऽर्थगुण: । संक्षेपो यथा	a. प्रेष्य for प्राप्य b. चास्मै for तस्मै H, p.170
,,	,,	KPS,p.298	समास:	q. ते upto ॰मामन्त्र्य

,,	,,	Śr.Pra., Vol.I, p.226	वाक्यं—एकवाक्ये—निरनुबन्धनं यथा	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.479	दूता: —84 in number. जाति: —देवा, मनुष्या:, etc. तत्र देवा: कुमारसम्भवे	a. प्रेक्ष्य for प्राप्य b. चास्मै for तस्मै
VI.95 NS	पशुपतिरपि	KPKD, p.316	अर्थापत्ति:	b. (चेद्) for त H, p.170
,,	,,	KPS, p.316	अर्थापत्ति: —अत्र विभुवृत्तान्त: प्रस्तुतोऽपरजनवृत्तान्तमप्रस्तुतमर्थादाक्षिपति	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol.II, p.386	उत्कण्ठा यथा	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.57	विप्रलम्भ: —उत्कण्ठा—अनुबन्धो यथा	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.397	रागवर्धनत्वे, स एव यथा	—
,,	,,	VJ, p.171	तदेवमयं प्रधानचेतनलक्षणोपकृतातिशयविशिष्टचित्तवृत्तिशेषवस्तुस्वभाव एव मुख्यतया वर्ण्यमानत्वादलङ्कार्यो न पुनरलङ्कार.	—
VII.5 NS	अङ्गाधयावद्ध	Śr.Pra., Vol.IV, p.808	भुजे: प्रयोगो दृश्यते—मतौ यथा	—
VII.9 NS	तां लोध्रकल्केन	Śr.Pra., Vol.III, p.174	उद्दीपनविभाव: —उपकरणम्—अनुरागो यथा	b. ०भिमुखीमनंगु:

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VII.9 NS	ता लोध्ररत्तेन	Śṛ.Pra., Vol.III, p.197	मूलकला: —कर्माश्रया । शरीरसंस्कारकौशलम्	b. ०मुखीमनु
VII.11 NS	ता मङ्गलस्नान	AKT,pt.II,p.370	—	q. सा upto ०वस्त्रा
,,	,,	AKU,p.157	—	q गृहीत० upto ०वस्त्रा
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.I, p.340	कर्त्रादीना स्वेभ्य: परे कारकविशेषणम् । तदपि षोढा—तेषु कर्तृविशेषण यथा	b. निवृत्त० for निर्वृत्त०
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p 175	उद्दीपनविभाव: —उपकरणम्—ग्राभरण यथा	b. निवृत्त० for निर्वृत्त० प्रवृत्त० for प्रफुल्ल०
VII 13 NS	ता प्राङ्मुखी	AS,p.36	नायिकालङ्कार —शोभा	H, p.170
,,	,,	VJ,p.136	शोभातिशय:	—
VII.14 NS	धूपोष्मणा	Śṛ.Pra., Vol.I, p.175	करण—तदपि त्रिधा—बाह्यमाभ्यन्तर बाह्याभ्यान्तर च । तेषु बाह्यं द्विधा ··· व्यवधायक यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.177	उद्दीपनविभाव: —उपकरण—धूपो यथा	—
VII.15 NS	विन्यस्तशुक्लागुरु	Śṛ.Pra ,Vol.III, p.174	उद्दीपनविभाव. —उपकरणं—अनुलेपन यथा	a. पर्यस्त० for विन्यस्त० ०अस्या: for ०अङ्ग विनिर्मङ्क्तुम् for ०विभक्तमस्या:

VII.17 NS	कर्णार्पितो लोध्र	AS,p.39	विच्छित्ति. —नायिकालङ्कारः	a. ०भङ्ग० for ०क्षेप० H, p.171
VII.19 NS	पत्युः शिरश्चन्द्र	KM,p.48	निबन्धे—आख्यानवान्	H, p.171
,,	,,	KPKD,p.88	—	—
,,	,,	KPSC,pt.I, pp.221,271	—	—
,,	,,	KPV,pt.II,p.144	—	—
,,	,,	ND,p.140	नर्म—वाचा यथा। अग्राम्य इष्टजनावर्जनरूपो वाग्वेषचेष्टाभिः परिहासो नर्म। वाचा यथा	— —
,,	,,	RRP,p.38	विहृत—लज्जया यथा	
,,	,,	SM,p.113	अपोद्धारः —पदार्थसमवार्थविशेषस्य सर्वनाम्ना पृथक्प्रत्यवमर्श(न? नात्)स्वशब्देनावस्थानमपोद्धारः। यथा	— q. पत्युः upto ०अनेन
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.I, p.368	शेषः '''त्रिधा—उक्तादन्यः कारकेभ्योऽन्यः, कारकाणामविवक्षा च। '''तयोराद्या राज्ञः पुरुष इति यथा	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.185	अपोद्धारः —One of the 48 Vākyadharmas	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.121	नायिका—उत्तमानूढाप्रगल्भा यथा	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.222	शरीरारम्भः —विहृतम्	—

Act,Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VII.19 NS	पयु निरदचन्द्र	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.547	सुहृत्परिहासो यथा—Condition of love	—
VII.21 NS	मां गमयद्रि	RAS,p 44	ग्रलङ्कृतिः —भूपालङ्कारः—Uddīpanavibhāva of Śṛngāra	b चकाशे for चकासे
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.I, p.346	ग्रकारकस्तु प्रपञ्च्यते । सङ्ग्राच्यो यथा	b. ०शे for ०से
VII.24 NS	उमास्तनोद्भेद	GRM,p.5	—	q. तमेव upto चकार
VII.26 NS	क्षीरोदवेलेव	RAS,p.44	ग्रलङ्कृतिः —वस्त्रालङ्कारो यथा—शृङ्गारस्योद्दीपनविभाव	H, p.171
VII.32 NS	वभूव भस्मैव	Śṛ Pra.,Vol.II, p.462	विपरिणामो यथा—One of the 24 pravṛttihetus of a Nāṭaka	b. ०नाङ्कः सिहा० for नाङ्को गजा० H, p 172
VII.36 NS	इत्यद्भुतैकप्रभवः	Śṛ.Pra.,Vol.III, p 229	ताराकर्म—प्राकृत यथा	a. इत्युद्ग० for इत्यद्भु०
VII.43 NS	तमभ्यगच्छत्	Śṛ.Pra.,Vol.I, p.344	सहार्थः —प्रतीयमान. । निपाताच्च यथा	—
VII.46 NS	क्रमेन मूर्ध्नः	KPSC,pt.II, p.430	···तेन स्तुतिर्न पुराणाद्यनुरोधाद् नाप्यर्थौचित्यम् यथा	—

,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.II, p.196	क्रमभेदः — last variety of Vākyadharma प्राधान्यादिभिरपि यथा	—
VII.56 NS	तस्मिन् मुहूर्ते	Śṛ.Pra., Vol.I, p.226	वाक्यं—अनेकवाक्यम्—प्राधान्याद्युतं यथा	a. क्षणे for मुहूर्ते । पौरनिताम्बिनीनां for पुरसुन्दरीणां q. verse 62 also
VII.62 NS	तासां मुखैः	Śṛ.Pra., Vol.I, p.249	Discussion on Dhātvartha. यथाभिमुखं तद्विवक्षायां भेदेन यथा	q. (a)
VII.65 NS	स्थाने तपो	Śṛ.Pra., Vol.I, p.226	वाक्यं—अनेकवाक्यम् । प्रतोपसंहृतं यथा	II, p.173 q. verse 69 also
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.360	अनुरागः —सहज् यथा	a. गौमात० for पैतृ०
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.423	यदा पुनरनुगतार्थोऽनुगत गतार्थ तदाश्रितः पुरुषोऽनु-वृत्तो मध्यमो यथा	a. गौमात० for पैतृ०
VII.66 NS	परस्परेण	Śṛ.Pra., Vol.I, p.319	केनचिल्लिङ्गेनाभिन्ना क्रियाभिर्वृत्ति भिन्नार्थानि मध्यम प्रयुक्तो यथा	b. विमली for विमला
VII.67 NS	न नूनमारूढ	AKT, pt.IV, p.170	—	q. श्रीरा० upto भांग
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.43	वितर्कः —सम्भवों यथा	—
VII.68 NS	अनेन सम्बन्ध	DV, p.91	—	q. उभौ० upto भवेत्

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VII.75 NS	नयो ममाप्तिपु	Śr.Pra ,Vol.IV, p 834	द्वयो. द्रव्यमन्वयित्व यथा	—
VII.77 NS	रोमोद्गम	Śr.Pra.,Vol.III, p 318	स्वेद: —Dhiralalita's Bhāva उत्तमस्य स्वेदो यथा	b. तस्मिन् द्वये तल्लक्षणमाप्त-वृत्ति for वृत्तिस्तयो पाणिसमागमेन ०भवेन for ०भवस्य
VII 84 NS	प्रालोचनान्त	Śr Pra ,Vol I, p 349	उपपदं पोता—कर्मप्रवचनीयस्य यथा	a. विवृत्य for वितत्य b. पृथिव्या for पृथिव्या
VII 85 NS	प्रुवेण भर्त्रा	Śr.Pra ,Vol.IV, p.825	आलिङ्गनादय उपचारा भवन्ति सम्यक्त्वे—पाणिग्रहीता ऊढा यथा	b ०कण्ठं for ०कण्ठी
VII 86 NS	दत्तं विधिज्ञेन	Śr.Pra ,Vol.I, p 177	संप्रदानम्—क्रियाव्याप्यम्—अपारिभाषिक यथा	—
VII.90 NS	द्विधाप्रयुक्तेन	KPV,pt II,p 318	जातिगतिरीतिप्रभृतय शब्दालङ्कारास्त्वतुर्विंशतिरिति भोजराज:। तत्र संस्कृतप्राकृतादि जाति.। गद्यपद्य-मिश्रादिर्गति.। विदर्भादीना वाक्यविरचनावर्त्म रीति-रित्यादीनि लक्षणानि	b गुणार्थानि० for सुखग्राह्य०
,,	,,	Śr.Pra.,Vol II, p 297	व्यवहितानुप्रास:	b. वरेण्या for वरेण्यम्
VII 91 NS	नो मनिपु	SM,p.153	द्रष्टव्यानि प्रकीर्णानि चेष्टितानि मनीषिभि प्रेक्षादर्शन यथा	a. ०भिन्न० for ०बद्ध०

,,		,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.839	प्रेक्षोदीक्षणं यथा	a. ०भिन्न० for ०बद्ध० b. वनितां० for ललिता०
VII.95	NS	नवपरिणयलज्जा	Śṛ.Pra., Vol.III, p.113	नायिका—ऊढा यथा	b. ०हरन्तीमञ्जसंकाश० for ०हरन्तीं तस्कृताक्षेप० d. प्रथम० for प्रमथ० ०विकासै० for ०विकारै०
VIII.1	NS	पाणिपीडनविधेः	Bhā.Pra., p.306	सम्भोगशृङ्गारो वाक्यार्थः	a. ०तनया for ०दुहितुः b. ०दोहदमनोहरं वपुः for ०दोहदसुखं मनोहरम्
,,		,,	SM, p.70	सम्भोगोऽपि चतुर्विधः—तेषु पूर्वानुरागो यथा	—
,,		,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.393	—	—
VIII.2	NS	व्याहृता प्रतिवचो	Bhā.Pra., pp.281, 306	वाक्यार्थता स्थायिनोऽपि कालिदासेन दर्शिता	q. सा व्याहृता upto सन्दधे H, p.173
VIII.3	NS	कैतवेन शयिते	RAS, p.77	नर्म—an aṅga of Kaiśikīvṛtti. चेष्टयानुरागनिवेदन नर्म यथा	—
VIII.4	NS	नाभिदेशनिहितः	Śṛ.Pra., Vol.III, p.201	मूलकलाः—शयनोपचारिकीनीवीस्रंसनं यथा	a. निहितं for निहितः
,,		,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.838	विस्रब्धायास्संप्रयोगार्थमभियोगातिशयतोपक्रमा. यथा	a. ०मुषितस्सुकम्पया for निहितः सकम्पया b. ०निश्वसित० for ०मुच्छ्वसित०

Act, Verse, Edn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VIII.4 NS	नाभिदेशनिहत:	Śṛ Pra., Vol IV, p 860	रतारम्भो यथा	—
VIII.5 NS	एवमालि निगृहीत	RRP,p.16	जडता—One of the Vyabhicārins. इष्टदर्शनात्	H, p.173
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol III, p.121	नायिका—उत्तमा—अधीरोढा मध्या यथा	—
VIII.6 NS	अप्यवस्तुनि	KPKD,p 28	सज्ञा यथा	H, p.174
,,	,,	RAS,p 57	विहृतम्—लज्जया । गात्रजानुभाव:	—
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol II, p.31	सज्ञा यथा	—
VIII.8 NS	चुम्बनेष्वपर	RAS,p.191	सभोगशृङ्गार —स्त्रीगतसाध्वसात्—सक्षिप्तो यथा	b. दृष्ट० for विलष्ट०
,,	,,	Smv.,p.275	नववधूरतपद्धति:	—
VIII.10 NS	रात्रिवृत्तमनुयोक्तु	SM,p.134	यथा 'रात्रि…' अत्र 'क्तेनाहोरात्रावयवा' इति समासो न प्राप्त:	q. रात्रि upto ०उद्यता
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol IV, p.838	विस्रम्भो यथा	b. प्रिया for ह्रिया

VIII.11 NS	दर्पणे च	SM,p.153	प्रेक्ष्यदर्शनम्	b. प्रेत्य for प्रेक्ष्य कानि कान्यपि for कानि कानि न H, p.174
,,	,,	Smv.,p 297	सम्भोगाविष्करणम्	a. दर्पणेषु for दर्पणे च b. वीक्ष्य for प्रेक्ष्य
,,	,,	Śp.,3744	सम्भोगाविष्करणम्	a. ,,
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.318	उपमानम्—अर्थालङ्कारः। प्रतिबिम्बम्	b. वीक्ष्य for प्रेक्ष्य कानि कान्यपि for कानि कानिन
,,	,,	Śr.Pra.,Vol. IV, p.811	गौणानुभवविशेषः प्रमाणान्तरग्रहणं यथा	b. वीक्ष्य for प्रेक्ष्य
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.839	प्रेक्षोदीक्षणं यथा	b. ,,
,,	,,	VJ,p.107	संवृतिवक्रता	b. ,,
VIII.12 NS	नीलकण्ठपरिभुक्त	Śr.Pra.,Vol.IV, p.810	कौटिल्यम्—वैदग्ध्यं यथा	—
VIII.13 NS	वासराणि कतिचित्	Śr.Pra.,Vol.IV, p.838	विस्रम्भो यथा	—
,,	,,	GRM,p.119	—	q. वासराणि upto प्रिया
VIII.14 NS	सत्वजे प्रिय	Śr.Pra.,Vol.III, p.200	मूलकला: —शयनोपचारिकी प्रत्यङ्गदान यथा	b. च for सा

Act, Verse, Edn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VIII.14 NS	सस्वजे प्रिय	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.838	विस्रम्भो यथा	—
VIII.15 NS	भावसूचितमदृष्ट	Śṛ.Pra ,Vol. III, p.381	अनुराग.—विभेदस्सहजादिसमूहः सहजाविपर्ययज इति । तत्राद्यो यथा	—
,,	,,	Śṛ Pra , Vol. IV, p.838	विस्रम्भो यथा	—
VIII.17 NS	शिष्यतां निधु	RAS,p.51	प्रागल्भ्य—चित्तजानुभावः	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.838	विस्रब्धायासप्रयोगार्थमभियोगातिशयतोपक्रमः. यथा	—
VIII.18 NS	दष्टमुक्तमधरोष्ठ	AS,p 91	रसाभास·	—
,,	,,	KPSC,pt II,p 147	उत्तमदेवताविषया रतिः सम्भोगलक्षणा रतिः ···न वर्णनीया । यथा कुमारसम्भवे 'दष्टमुक्त···'	—
VIII.19 NS	चुम्बनादलक	Śṛ.Pra.,Vol I, p.176	···सम्प्रदानम् । तत् त्रियाददातिकर्मव्याप्यम् (12 kinds) सत्त्वस्यानिवृत्तौ यथा	a. ०रूपित for ०दूषितं
VIII.20 NS	एवमिन्द्रियसुखस्य	Śṛ.Pra.,Vol.I, p.338	कालयोगो यथा	—
,,	,,	Śṛ Pra.,Vol III, p.100	धीरललितोत्तमो यथा	—

VIII.22 NS	मेरुमेत्य	AKP,Vol.I,p.139	—	q. मेरु० upto ०वाहन:
,,	,,	AKT,pt.I,p.49	—	q. ,,
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.848	क्रीडापर्वतविहारो यथा	b. ०विहङ्ग for ०विभङ्ग * q. verses 22-5 also and reads ०रत: for ०सत:
VIII.23 NS	पवनाभचरणाङ्कि	Śr.Pra.,Vol.IV, p.848	क्रीडापर्वतविहारो यथा	a. ०वलय० for ०चरण०
VIII.24 NS	रावणध्वनित	Śr.Pra.,Vol.III, p.305	विलासेषु व्यसनं यथा—Dhiralalita's Guṇa	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.848	क्रीडापर्वतविहारो यथा	—
VIII.2[illegible] NS	तां पुलोमतनया	Śr.Pra.,Vol.I, p.174	विकार्यमपि द्विधा—प्रकृत्युच्छेदात्, गुणान्तराधानाच्च द्वितीयं यथा	b. सुरवधूभिरैक्ष्यत
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.858	परिचरण यथा	b. स्मरवधूभिरीरित:
VIII.29 NS	उप [illegible]	SM,p.153	प्रेक्ष्यदर्शनम्	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.839	प्रेक्षोदीक्षण यथा	—
[illegible]	[illegible]	Srh.,p.251	अस्तमय:	—

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VIII.33 NS	स्यानमाह्निक	Śr.Pra., Vol.III, p.185	उद्दीपनविभावः —कालः —अपराह्णो यथा	b. ०रुद्ध० for ०वद्ध०
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.212	बुद्ध्यारम्भानुभावः —पाञ्चाली रीति —योगरूढिमती	b. ,,
VIII.34 NS	पश्य पश्चिम	KM, p.95	पश्चिमा दिक्	—
VIII.35 NS	उत्तरन्ति विनिकीर्य	Śr.Pra., Vol.III, p.186	उद्दीपनविभाव —काल —अपराह्णो यथा	—
VIII.36 NS	एष वृक्षशिखरे	DV, p.77	—	q. पीत० upto बर्हिणः
,,	,,	SM, p.44	उत्प्रेक्षा	—
,,	,,	Srh., p.252	अस्तमय	—
VIII.37 NS	पूर्वभागतिमिर	Śr.Pra., Vol.II, p.172	एकवाक्यताया पश्येतिक्रियायाः कर्मपदाभावादप्रयोगार्हता हरेत्यभ्यासश्च···तद्यथा	a. पश्य पार्वति पयोदपंक्तिभि० for पूर्वभागतिमिरप्रवृत्तिभि०
VIII.40 NS	दूरलग्नपरिमेय	Srh., p.252	अस्तमयः	—
VIII.42 NS	सोऽयमानत	Srh., p.251	अस्तमयः	—
VIII.43 NS	गं प्रसुप्तमिव	Srh., p.252	अस्तमयः	—
VIII.44 NS	संध्ययाप्यनुगतं	Srh., p.252	सन्ध्या	a. पदं for वपुः। धर्म्य-वन्द्य

VIII.48 NS	तन्मुहूर्तमनु	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.102	धीरललितसाधारणदक्षिणो यथा	a. मां प्रति for मामपि
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.239	धर्मः —नियमः —निमित्तापरित्यागो यथा	—
VIII.49 NS	निर्विभुज्य	RAS,p.55	बिब्बोकः —मानात् । गात्रजानुभावः । अत्र सन्ध्यानिमित्तमनादरेण बिब्बोकः	H, p.174
,,	,,	RRP,p.38	हावः —स्त्रीणां बिब्बोकः	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.64	ईर्ष्या—अनुगमो यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.222	बिब्बोकः —शरीरारम्भः	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.814	भुज् – उपसर्गार्थः । कौटिल्य—सम्यक्त्वं यथा	—
VIII.51 NS	मुञ्च कोपमनिमित्त	RAS,p.183	मानः —स्त्रियो यथा । अत्र पार्वतीमानकारणस्य परमेश्वरकृतसन्ध्याप्रणामस्याभासत्वम्	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.820	धीरोदात्त. —वशंवदोऽनुकूलः यथा	a. प्रणमितोऽहमन्यथा
,,	,,	Sth.,p.244	नायकप्रशंसा	a. नान्यथा for नान्यया
VIII.54 NS	संध्यामस्तमित	Srh.,p.252	सन्ध्या	—
VIII.55 NS	यामिनीदिवस	Srh.,p.253	तमः	—

VIII.63 NS	अङ्गुलीभिरिव	Śr.Pra.,Vol.II, p.342	उत्प्रेक्षावयवो यथा—Ubhayālankāra	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.236	दृष्टि: —पक्ष्माग्रमुकुलोर्ध्वपुटांचिता····	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.829	उपचरितवृत्तयस्सन्निभाः । नायको यथा	—
,,	,,	ST,p.51	चन्द्रोदयः	a. सनियम्य for संनिगृह्य
,,	,,	VJ,p.176	रसवदलङ्कारः । अत्र रसवदलंकारस्य रूपकादीनां च सनिपातः सुतरा न समुद्भासते । तत्र "चुम्बतीव—" [इति] उत्प्रेक्षालक्षणस्य रसवदलकारस्य प्राधान्येन निबन्धनं तदंगत्वेनोपमादीना केवलस्य प्रस्तुतपरिपोषाय परिनिष्पन्नवृत्तेः'।	—
VIII.64 NS	पश्य पार्वति	Srh.,p 254	चन्द्रोदय.	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p 814	उपसर्गार्थ. – अभ्यवहारे सम्पूर्णस्व यथा	a. सामिभिन्न॰ for भिन्नसान्द्र b. सम्प्रसन्नमिव
VIII.65 NS	रक्तभावमपहाय	Srh.,p.254	चन्द्रोदय.	—
VIII.66 NS	उन्नतेषु शशिन:	Srh.,p.254	चन्द्रोदय	—
VIII.76 NS	आर्द्रकेसरसुगन्धि	Śr.Pra ,Vol.I, p.338	सम्बोधन—नियोगार्थं यथा	a. ॰मत्त॰ for ॰रक्त॰

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VIII.56 NS	नोर्ध्वमीक्षण	AKT,pt II,p.293	—	q लोक upto निशि
,,	,,	Srh ,p 253	तम	—
VIII.57 NS	शुद्धमाविल	Sbhv ,1901	अस्तमय	—
,,	,,	Smv.,p 252	अन्धकारवर्णनम्	—
,,	,,	Srh.,p 253	तमः	—
VIII.58 NS	नूनमुन्नमति	DV,p 81	—	q. शार्व० upto ०द्वये
,,	,,	SM,p 134	ठजोऽपि बाधः कुत्रापि । शाश्वतादिर्भवोद्भव । आदि-शब्दात् शार्वरादि—यथा 'शार्वरस्य...'	q. ,,
,,	,,	Śṛ Pra.,Vol I, p 339	सम्बोधनम्—आख्यानार्थं यथा	b. दिड्मुख यत. for पूर्वदिड्मुख
,,	,,	Srh.,p 254	चन्द्रोदय	b. ,, हरेः for ,, ०आवृतम् for ०आहतम्
VIII.60 NS	रुद्धनिर्गमन	Srh ,p.254	चन्द्रोदयः	—
VIII.61 NS	पश्य पक्व	Srh.,p 254	चन्द्रोदय.	—
VIII.62 NS	शक्यमोषधि	VJ,p.196	अतिशयोक्ति	q. शक्य० upto ०दयाः
VIII.63 NS	अङ्गुलीभिरिव	KPV,pt.II,p.428	सङ्करः	H, p.174
,,	,,	Sbhv ,1963	चन्द्रोदयः	—
,,	,,	SM,p.63	अत्रोपमारूपकादिसकरः स्पष्टः	q. अङ्गु० upto ०सचयम्

VIII.63 NS	प्रङ्गुलीभिरिव	Śṛ.Pra., Vol.II, p.342	उत्प्रेक्षावयवो यथा—Ubhayālaṅkāra	—
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.236	दृष्टि: —पक्ष्माग्रमुकुलोर्ध्वपुटांचिता'''	—
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.829	उपचरितवृत्तयस्तन्निभा: । नायको यथा	—
,,	,,	ST, p.51	चन्द्रोदय:	a. सनियम्य for संनिगृह्य
,,	,,	VJ, p.176	रसवदलङ्कार: । अत्र रसवदलंकारस्य रूपकादीना च सनिपात: सुतरां न समुद्भासते । तत्र "चुम्बतीव—" [इति] उत्प्रेक्षालक्षणस्य रसवदलंकारस्य प्राधान्येन निवन्धनं तदंगत्वेनोपमादीना केवलस्य प्रस्तुतपरिपोषाय परिनिष्पन्नवृत्ते:'।	—
VIII.64 NS	पश्य पार्वति	Srh., p.254	चन्द्रोदय:	—
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.814	उपसर्गार्थ: – अभ्यवहारे सम्पूर्णत्व यथा	a. सामिभिन्न॰ for भिन्नसान्द्र b. सम्प्रसन्नमिव
VIII.65 NS	रक्तभावमपहाय	Srh., p.254	चन्द्रोदय:	—
VIII.66 NS	उन्नतेषु शशिन:	Srh., p.254	चन्द्रोदय.	—
VIII.76 NS	आर्द्रकेसरसुगन्धि	Śṛ.Pra., Vol.I, p.338	सम्बोधन—नियोगार्थं यथा	a. ॰मत्त॰ for ॰रक्त॰

Act, Verse, Edn, or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VIII.76 NS	आर्द्रकेसरसुगन्धि	Śṛ Pra.,Vol III, p.20	रति —सपृक्ता यथा	a. ०मत्त० for ०रक्त०
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.309	चाटूक्तिषु प्रागल्भ्यं यथा।—Guna of Dhīralalita	a ,,
VIII.78 NS	पार्वती तदुप	Śṛ.Pra ,Vol III, p 39	मद—जन्म यथा	a. विक्रिया गतवती b ०योग्य० ०माददेव
VIII.79 NS	तत्क्षण विपरि	RAS,p.106	मद —One of the 33 Vyabhicārins उत्तम-प्रकृते मदवृद्धिर्यथा	H p.175 b. तयो for द्वयो: प्रेयस: for शूलिन
,,	,,	Śṛ Pra ,Vol III, p 39	मद—अनुबन्धो यथा	—
,,	,,	Śṛ Pra ,Vol III, p 381	अकृत्रिमानुराग —निर्योविनजो यथा	—
,,	,,	Śṛ Pra ,Vol.IV, p 860	···पक्रमो रतारम्भो यथा	q. verse 80 also
VIII 80 NS	घूर्णमाननयन	Śṛ Pra.,Vol.III, p 39	मदप्रकर्षो यथा	H, p 175
VIII.82 NS	तत्र हंसधव	SKm ,p.149	शयनाधिरोहणम्	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.177	उद्दीपनविभाव —उपकरणं—(त)कल्प यथा	—

VIII.84 NS केवलं प्रिय	RAS,p.137	निद्रा—श्रमात्—One of the 33 Vyabhicāri-bhāvas	b. ०परि० for ०प्रति०
,, ,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.229	अक्षिपुटकर्म—निमेष	b. ,,
,, ,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.254	निशीथे स्वापो यथा—Dhīrodātta's Guṇa	b. ,,
,, ,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.315	उत्तमस्य सुप्तं यथा—Dhīralalita's Bhāva	b. ,,
VIII.85 NS स प्रबुध्यत	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.56	प्रबोध—जन्म यथा	—
,, ,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.255	अपररात्रे प्रबोधो यथा—Dhīrodātta's Guṇa	—
,, ,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.315	उत्तमस्य प्रबोधो यथा—Bhāva of a Dhīralalita	—
VIII.86 NS तौ क्षणं शिथिल	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.833	कार्मत्वं यथा	a. रचित for चलित

RAGHUVAṀŚA

Act, Verse, Edn. or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I.1 NS	वागर्थाविव	KPKD,p 255	उपमानादिचतुष्टय यत्र प्रयुज्यते सा पूर्णोपमा । यथा	q. वाग० upto सपृक्तौ H, p 175
,,	,,	KPS,p.296	अर्थव्यक्ति —Śabdaguna	q. ,,
,,	,,	KPV,pt II,p.280	···ओज इत्यर्थगुणत्वेनोक्त तद् वैचित्र्यरूप न तु गुण । अत्र हेतुमाह तदभावेऽपि । यथा	—
,,	,,	SM,p.24	अर्थव्यक्तिः —Śabdaguṇa अत्र वाक्यपरिपूर्णतया संपरित्वमर्थव्यक्ति	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.I, p.194	एकाख्यात यथा	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.213	अर्थव्यक्ति. —Śabdaguna	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.433	स्तुतिर्यथा	—
,,	,,	Srh.,p.2	नमस्कारः	—

I.3	NS	मन्दः कवियशः	AKU,p.292	—	q. मन्दः upto प्रार्थी
,,		,,	KPS,p.461	निमन्त्रणादेः 'गमिष्या…' इत्यादाविव कश्चित्काल-पुरुषविध्यादियोगेनापि दोषस्स्यात्	—
I.5	NS	सोऽहमाजन्म	KPSC,pt.II,p.51	अपादानस्य यथा	q. आसमुद्रक्षितीशानाम्
I.6	NS	यथाविधि	KPSC,pt.II,p.51	कर्मणो यथा	q. यथाकामार्चितार्थिनाम्
I.7	NS	त्यागाय संभृ	Abhi.Bhā.,Vol.III, p.208	पुत्रश्च राज्ञो मुख्यफलम्	q. प्रजायै upto धिनाम्
I.8	NS	शैशवेऽभ्यस्त	AKU,p.142	—	q. वार्धके upto ॰त्तीनाम् H, p.176
,,		,,	GRM,p.434	—	q. वार्धके upto ॰त्यजाम्
,,		,,	USVU,p.12	—	q. शैशवे upto ॰विद्यानाम्
I.10	NS	तं सन्तः	GRM,p.312	—	q. हेम्नः upto ॰पग्नौ
I.12	NS	तदन्वये शुद्धि	KPKD,p.351	श्लेषस्य विषये उपमानम्—यथा	q. (b). H, p.176
,,		,,	KPS,p.467	राजशब्दस्योभयार्थत्वेन श्लेषनिष्पत्त्या स्वार्थसिद्धौ यदौपम्यकल्पनं तदधिकम् । औपम्य ह्यार्थमेव हृद्य व्यङ्ग्यत्वाभे शाब्दम्	q. (b)
,,		,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.343	अन्वयो यथा—Nāyaka's Guṇa	H, p.176
I.13	NS	व्यूढोरस्को	AKU,p.280	—	q. the opening word H, p.177

Art, Verse, Ida or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I.15 NS	प्राकारगहन	AR,p.166	शृङ्खला—प्रश्नोत्तरोत्तरमुपमानोपमेयभावः	b. प्रारम्भ० for आरम्भ०
I.18 NS	प्रजानामेव	Srh ,p 181	करदानम्	—
I.20 NS	तस्य संवृत	AKT,pt.IV,p.60	—	q. तस्य upto ०इङ्गितस्य च
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p 251	गाम्भीर्यम्—Guna of a Dhīrodātta	H, p.177 a. सगूढ संगूढ for संवृतमन्त्रस्य
I.23 NS	अनाकृष्टस्य	Śr.Pra.,Vol III, p.85	धीरप्रशान्तनायक.	a. विषये for विषयैः
,,	,,	CHA,p.109	—	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol III, p.250	शीलम्—Guṇa of Dhīrodātta (स्वभावता)	—
I.24 NS	प्रजानां विनया	AR,p 136	Hetu—पितृत्वस्य कारणस्य विनयाधानादि कार्यस्य शब्दो हेतुस्त्वर्थनिष्पावह इति पदार्थस्यार्थमेव हेतुत्वम्।	H, p.178
,,	,,	KPSC,pt.II,p.366	इत्यत्र नालङ्कारता	q. (a)
I.25 NS	स्थित्यै दण्डयतो	GRM,p.401	—	q. स्थित्यै upto दण्ड्यान्
,,	,,	RAS,p.11	धार्मिकत्वम्—साधारणगुण of Nāyaka	—
I.26 NS	दुदोह गां स	DD,p.29	—	q. दधतुः upto द्वयम् H, p.178

,,		,,	DV,p.14	—	q. सम्पद्० upto द्वयम्
I.28	NS	द्वेष्योऽपि सम्मतः	Srh.,p.130	मन्तरङ्गनिन्दा	H, p.178
,,		,,	Srh.,p.186	कण्टकशोधनम्	—
I.32	NS	कलत्रवन्तमात्मानं	Śr.Pra.,Vol.IV, p.832	—	—
I.38	NS	सेव्यमानौ	DD,p.44	—	q. ०मापूत upto ०जिभिः
I.39	NS	मनोभिरामाः	CHA,p.110	—	—
I.46	NS	काप्यभिख्या	AKU,p.307	—	q. कापि० upto आसीत् H, p.179
I.48	NS	स दुष्प्राप	DV,p.105	—	q. अथ upto ०येति
I.54	NS	अथ यन्तार	DD,p.51	—	q. (b)
,,		,,	RAS,p.65	वैदर्भी रीतिः —समासराहित्य यथा	b. मयारोपयत् for मयारोहयत्
,,		,,	SM,p.40	समुच्चिताख्यातं यथा	q. अथ upto ०दिश्य
,,		,,	Śr.Pra.,Vol.I, p.195	वाक्यम्—समुच्चिताख्यातं यथा	q. (b)
,,		,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.832	·· विशेषो विवक्षावशात् भावहेतुकर्त्रादिरूपं प्रत्ययार्थतां प्रतिपद्यन्ते । हेतुत्वं यथा	—

Act, Verse, Lin or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
I.56 NS	विधेः मार्यतन	AKP, Vol III, p 690	—	q. स्वाहयेव हविर्भुज
,,	,,	RAS, pp 206-7	अथ यदि वस्तुमात्रस्य, तर्हि 'अन्वासीन''' इत्यादावपि'''शृंगार स्वदनीय' प्रसज्यते	q. (b) b. अन्वासीन॰ for अन्वासित॰
I.58 NS	तथाविध्यक्रिया	DD, p.79	—	q. (b)
I.61 NS	तव मन्तृतो	CHA, p.109	—	—
I.63 NS	पुण्यापुण्यजीविन्यो	USVU, p.99	—	q. पुण्या॰ upto निरीतय.
I.65 NS	किन्तु वध्वां	DD, p.197	—	q. (b)
I 67 NS	मलरं दुर्गम	GRM, p.36	—	q. पयःपूर्वं सनिःश्वासं upto ॰भुज्यते
I.69 NS	मोरान्तागुरं	Smv., p.425	अपत्यपद्धति	—
I.70 NS	तया हीनं	DD, p 44	—	q. तया upto ॰दूयसे
I.72 NS	तस्मान्मुच्ये	Śr.Pra., Vol.II, pp.357-8	षष्ठीप्रतिषेधोऽपि कश्चिद्विशेषवचनान्न भविष्यति, दृश्यते चेह महाकवीनामविभागेन प्रयोगः । तद्यथा'''इति कालिदासस्य विषम उपन्यास.	q. (b)
I.77 NS	प्रयजानाति	DV, p.71	—	H, p.180
,,	,,	DD, p.161	—	q. प्रजे॰ upto सा

I.79	NS	ईप्सित तदव	KPKD,p 141	यदि कोदण्डादिवास्यार्थः कर्मत्वेन विवक्ष्यते,' तदा प्रथमान्तता स्यात्	q. प्रवेमि तदपध्यानाद् यत्नापेक्षो महोदयः
I.87	NS	मद्गुरवर्तिनी	CHA,p.110	---	—
I.95	NS	निर्दिष्टां कुल	AKP,Vol.I,p 372	—	q. (d)
,,	,,		VJ,p.204	परिवृत्ति.	q. the two opening words
II.1	NS	अथ प्रजाना	JchV,p 40	इन्द्रमालावृत्तम्	H, p.180
II.2	NS	तस्याः पुर	Śṛ.Pra ,Vol.III, p.341	नायिका—शान्ता यथा	—
II.4	NS	प्रनाय तेनानु	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.261	भयानुरक्तिर्यथा	—
II.6	NS	स्थितः स्थिता	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.320	उपमा—अर्थालङ्कार	H, p.180
,,	,,		Śṛ.Pra ,Vol.III, p.260	पालस्यानुरक्तिर्यथा	—
II.8	NS	लताप्रतानो	GRM,p.119		q. वन्यान् upto ०सत्त्वान्
II.14	NS	शशाम वृष्ट्यापि	DD,p.176	---	q. शशाम upto ०प्रति·
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.III, p.344	नायकगुणः —प्रभावो यथा	—

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
II.15 NS	मन्चारपूतानि	AR,p.17	इत्यत्र दिनान्तवर्णने धेनुवत् पतङ्गप्रभाया अपि प्राकरणिकत्वात् तुल्ययोगितैवेति दीपकभ्रमो न कार्यः	H, p.180
,,	,,	AS,p 47	दीपक—तिङन्त	—
,,	,,	KPKD,p.288	दीपक—अत्र 'प्रचक्रमे' इति मध्यस्था क्रिया	—
,,	,,	KPSC,pt.II,p.314	दीपक— मध्यविषय यथा	—
,,	,,	KPV,pt.II, pp.364-5	दीपक—मध्यक्रिया	—
II.16 NS	तां देवता	GRM,p 38	—	q. अन्वयु० upto ०पाल:
II.17 NS	न पत्वलो	GRM,p.469	—	q. श्यामा० upto पदयन्
,,	,,	SM,p.127	सर्वत्र यतिचिन्तायां यणादेशः परादिवत् । यथा	—
II.19 NS	वसिष्ठधेनो	Śr Pra.,Vol.IV, p 796	प्रवासानन्तरे भुजिरभ्यवहारार्थं उपसर्ग. सम्पूर्णार्थः । अत्र हि "सम्पूर्ण एवाभ्यवहारो भवति समुच्चयेन चालिङ्गनादय प्रयुज्यन्ते	H, p.181
II.24 NS	तामन्तिकन्यस्त	Śr.Pra.,Vol.III, p.263	निर्वेदानुत्पत्तिर्यथा	—
II.27 NS	मा दुग्धपर्ण	GRM,p 36	—	q. प्रसह्य upto चकर्ष
II.31 NS	वामेतर. तस्य	Śr.Pra.,Vol.III, p.47	स्तम्भ. —तस्य जन्म यथा	a. भुजः for करः

II.32 NS	बाहुप्रतिष्टम्भ	AKT,pt.III,p.73	—	q. भ्रम्यर्णं॰ upto ॰शङ्किः
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.47	स्तम्भः —अनुगमो यथा	b. मन्त्रप्रतिबद्धवीर्यः
II.33 NS	तमार्यगृह्यं	DD,p.34	—	q. विस्मापयन् विस्मयनीयकीर्तिम् for विस्माययन् विस्मितमात्मवृत्तौ
II.34 NS	अलं महीपाल	GRM,p.36	—	q. प्रयुक्त॰ upto स्यात्
,,	,,	GRM,p.220	—	q. ,,
,,	,,	VJ,p.97	पदपूर्वार्धवक्रता— अत्र महीपालेति राज्ञः सकलपृथ्वीपरिरक्षणक्षमत्वोत्पस्यापि तथाविधप्रयत्नपरिपालनीयगुरुगोरूपजीवमात्रपरित्राणसामर्थ्यं स्वप्नेऽप्यसम्भावनीयं यत्तत्पात्रत्वगर्भमन्त्रणमुपनिबद्धम्	—
II,35 NS	कैलासगौरं	KM,p.85	शुक्लगौरयोरैक्यम्	H, p.181
II,36 NS	अमुं पुरः	AKP,Vol.II, p.182	—	q. अमुं upto ॰दारु
,,	,,	AKT,pt.II,p.110	—	q. ,,
,,	,,	KPV,pt.II,p.207	विभक्त्यन्वयविधायिनी विशेषणाना विधेयावगतिः। अत एव चैषा विशेष्ये···शाब्दे गुणभावेऽप्यर्थे प्राधान्य, विशेष्याणा च शाब्दे प्राधान्येऽप्यार्थे गुणभावोऽनूद्यमानत्वात्। यथा—'स्कन्दस्य मातुः पयसा रसज्ञ'	H, p.181
,,	,,	USVU,p.4	—	q. अमुं upto ॰दारुम्

Act, Verse, Ida or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
II.42 NS	प्रत्यग्रोज्झितनिम्नु	Śr Pra., Vol III, p 261	स्तम्भानुत्तिर्यथा	a. ०राङ्गे for ०भङ्गे b. ०वीक्षितेन for ०वीक्षणेन
II.44 NS	धान्य भ न	Śr Pra., Vol III, p 241	धर्मं —नियम ब्राह्मणार्थो यथा	—
II.45 NS	न दर मद येर	Śr Pra., Vol III, p 241	धर्मं —नियम । गोब्राह्मणार्थं प्राणादिपरित्यागात् सगर्वो यथा	H, p.181
II.47 NS	एतावत	KPSC, pt I, pp 189-90	यतद्वारेण वस्तु यथा 'एतावत''''' इति सिंहवाक्या-नन्तर, 'शान्ता हि' इत्यादिदिलीपवाक्यरूपे प्रबन्धे गुरुवचनानुपालनन्यायसंरक्षणादिवैलक्षण्येन महापुरुषत्व-लाभ इति काव्यलिङ्गेन पुत्रोत्पत्त्यादिसमैश्वर्यं प्रागपि क सिध्यतीति वस्तु प्रकाश्यते	q. verse 53 also
,,	,,	Śr Pra., Vol.I, p 369	येन —कारकेभ्योऽन्यस्ते उपात्तक्रियोऽनुपात्तक्रियश्च । तत्रानुपात्तोऽन्यस्य हतोर्वंसतीति यथा	—
II.48 NS	भूतानुकम्पा	VJ, p.97	पदपूर्वार्धे यमता	—
II.49 NS	पर्णं नेको	DD, p 61	—	q वाक्यो० upto ०नेतुम्
,,	,,	VJ,76	प्रसङ्गस्यापि क्वचित् प्रकरणैकदेशेऽप्यौचित्यविरहादेक-देशदाहदूषितदग्धपटप्रायता प्रसज्यते । यथा रघुवंशे एव दिलीपसिंहसंवादावसरे'''इति सिंहस्याभिधातुमुचित-मेव ।'''राज्ञ पुनरस्य'''तृणवल्लघुरूपाय प्राणा प्रति-भासन्ते	(चण्डा०) दण्डा० for चण्डा०

II.50	NS	तदस्य कल्याण	DV,p.79	—	q. अद्य upto ०मा
II.53	NS	क्षतात् किल	USVU,p.189	—	q. क्षतस्य upto रुद्रः —
II.54	NS	कथं नु शक्यो	KT,p.109	—	q. विभा० upto ०नीनाम्
,,	,,	VJ,p.77	इत्यन्याशा गवा तत्प्रतिवस्तुप्रदानयोग्यता यदि कदाचित्सम्भवति ततस्तस्य मुनेर्मम चोभयोरप्येतज्जीवितपरिरक्षणं स्पेक्ष्यमुपपन्नमिति तात्पर्यपर्यवसानादत्यन्तमनौचित्ययुक्तेयमुक्तिः	a. शक्यानुनयो महर्षिः ०नादन्य० for नाच्चान्य०
II.56	NS	भवानपीदं	Śr.Pra ,Vol III, p.345	वाग्मित्व यथा—Nāyaka's Guṇa	a. परस्तु तव for यस्तस्तव b. यदि for न हि
II.57	NS	किमप्यहिंस्यः	Śr.Pra.,Vol.III, p.110	पुरुषार्थान्तरे पुनरस्य धीरोदात्तादिष्वपि महान् विशेष इव लभ्यते तद्यथा	—
II.60	NS	तस्मिन् क्षणे	AKP,Vol I,p.150	—	q. प्रवाद् upto वृष्टिः
,,	,,	AKT,pt.I,p.53	—	q. प्रवाद् upto वृष्टि
II.68	NS	तस्याः प्रसन्नेन्दु	RAS,p.131	हर्ष — देवप्रसादात्—One of the 33 Vyabhicārins	—
II.73	NS	समाहितोऽप्युत्थ	Śr.Pra.,Vol III, p 257	सतातिशयादिपुत्रानिर्णया—Guṇa of a Dhīrodātta	—
II.75	NS	पथ नयन	Abhi Bhā.,Vol II, p 67	पदार्थे वाक्यवचनम्	II, p.182

Act, Verse Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
II.75 NS	अथ नयन	Abhi Bhā., Vol II, p 341	ओजोविस्तर —Arthaguna	q. (a) & (b)
,,	,,	KPKD, p. 206	पदार्थे वाक्यवचन यथा—अत्र चन्द्रवदवदाच्येऽर्थे 'नयनसमुत्थं ज्योतिरत्रे'ति वाक्यं प्रयुक्तम्	—
,,	,,	KPV, pt.II, p.280	पदार्थे वाक्यरचनम्" इत्यत्र अत्रिनयनेत्यादिपदसमूहलक्षण वाक्य प्रयुक्तम्	—
III.3 NS	तदाननं मृत्सुरभि	Śr Pra., Vol.III, p.19	रतिः —अनुबन्धिनी यथा	—
III 4 NS	दिवं मरुत्वानिव	DD, p.87	—	q. दिव upto महीम्
III.5 NS	न मे ह्रिया	DD, p.95	—	q. न upto ०ईप्सितम्
III.8 NS	दिनेषु गच्छत्सु	GRM, p.40	—	q तिरश्चकार upto श्रियम्
,,	,,	Sbhv., 1543	वर्णनम्—स्तनौ	a. मधूकपाण्डुरं for नितान्तपीवरं b. समुद्गयोर्वारणदन्तकोषयोः बभारकान्तिं गवलापिधानयोः
III 9 NS	निधानगर्भामिव	AKP, Vol.I, p.5	—	q. निधानं upto ०म्बराम्
,,	,,	KPV, pt.II, p.241	यत्र विशेषणमात्रप्रयोगेणैव विशेष्यस्य च प्रतिपत्तिः, तत्रापि विशेषणमात्रस्यैव प्रयोगः कार्यो यथा—'निधानगर्भामिव सागराम्बराम्'	—

,,	,,	SM,p.129	विशेषणेन ससिद्धो विशेष्यं न कचित् कृतम् । यथा—	q. (a)
III.11 NS	सुरेन्द्रमात्राश्रित	DD,p.137	—	q. ननन्द upto नृपः
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.316	उत्तमस्य हर्षो यथा—Bhāva of a Dhīralalita	—
III.12 NS	कुमारभृत्या	GRM,p.414	—	q. ददर्श upto ०इव
III.16 NS	जनाय शुद्धान्त	Śr.Pra.,Vol.I, p.423	विवक्षा च कुलवधूरिव न लोकमर्यादामतिक्रामति । तद्यथा	द्वयमेव for त्रयमेव
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.34	हर्षः —अनुबन्धो यथा	,,
III.17 NS	निवातपद्म	RAS,p.130	हर्षः —मनोरथस्य लाभेन—One of the 33 Vyabhicārins	—
III.24 NS	रथाङ्गनाम्नोरिव	RAS,p.150	प्रेम—स्तोरवस्थान्तराणि—भेदरहितम् । स प्रेमो भेदरहितं यूनोर्यद्भावबन्धनम्	—
III.25 NS	उवाच धात्र्या	DV,p.61	—	a. यथाह for उवाच
III.26 NS	तमङ्कमारोप्य	Śr.Pra.,Vol.III, p.22	नैसर्गिकी प्रकृष्टा यथा	—
III.28 NS	स वृत्तचूलः	GRM,p.396	—	q. स वृत्त० upto ०मन्वितः a. चौलः for चूलः
III.29 NS	यथोपनीतं	AKP,Vol.IV, p.228	—	q. श्रिया upto ०सीदति

Act, Verse Edn. or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
II.75 NS	अप नयन	Abhi Bhā., Vol II, p 341	ओजोविस्तरः —Arthaguna	q. (a) & (b)
,,	,,	KPKD, p. 206	पदार्थे वाक्यवचनं यथा—अत्र चन्द्रवदवदाच्येऽर्थे 'नयनसमुत्थं ज्योतिरत्रे'ति वाक्यं प्रयुक्तम्	—
,,	,,	KPV, pt.II, p.280	पदार्थे वाक्यरचनम्" इत्यत्र अत्रिनयनेत्यादिपदसमूहलक्षण वाक्य प्रयुक्तम्	—
III.3 NS	तदाननं मृत्सुरभि	Śr.Pra., Vol.III, p.19	रतिः —अनुबन्धिनी यथा	—
III 4 NS	दिवं मरुत्वानिव	DD, p.87	—	q. दिवं upto महीम्
III.5 NS	न मे ह्रिया	DD, p.95	—	q. न upto ०ईप्सितम्
III.8 NS	दिनेषु गच्छत्सु	GRM, p.40	—	q. तिरश्चकार upto श्रियम्
,,	,,	Sbhv., 1543	वर्णनम्—स्तनौ	a. मधूकपाण्डुर for नितान्तपीवरं b. समुद्गयोर्वारणदन्तकोपयो: बभारकान्ति गवलापिधानयो:
III.9 NS	निधानगर्भामिव	AKP, Vol.I, p.5	—	q. निधानं upto ०म्बराम्
,,	,,	KPV, pt.II, p.241	यत्र विशेषणमात्रप्रयोगेणैव विशेष्यस्य च प्रतिपत्तिः, तत्रापि विशेषणमात्रस्यैव प्रयोगः कार्यो यथा—'निधानगर्भामिव सागराम्बराम्'	—

,,	,,	SM,p.129	विनेपरीन ससिद्धौ विशेष्यं न कचित् कृतम् । यथा—	q. (a)
III.11 NS	सुरेन्द्रमात्राश्रित	DD,p.137	—	q. ननन्द upto नृप:
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.316	उत्तमस्य हर्षो यथा—Bhāva of a Dhīralalita	—
III.12 NS	कुमारभृत्या	GRM,p.414	—	q. ददर्श upto ०इव
III.16 NS	जनाय शुद्धान्त	Śr.Pra.,Vol.I, p.423	विवक्षा च कुलवधूरिव न लोकमर्यादामतिक्रामति। तद्यथा	द्वयमेव for त्रयमेव
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.34	हर्षः —अनुबन्धो यथा	,,
III.17 NS	निवातपद्म	RAS,p.130	हर्षः —मनोरथस्य लाभेन—One of the 33 Vyabhicārins	—
III.24 NS	रथाङ्गनाम्नोरिव	RAS,p.150	प्रेम—रतेरवस्थान्तराणि—भेदरहितम् । स प्रेमो भेदरहितं यूनोर्यद्भावबन्धनम्	—
III.25 NS	उवाच धाश्या	DV,p.61	—	a. यथाह for उवाच
III.26 NS	तमङ्कमारोप्य	Śr.Pra.,Vol.III, p.22	नैसर्गिकी प्रकृष्टा यथा	—
III.28 NS	स वृत्तचूल:	GRM,p.396	—	q. स वृत्त० upto ०अन्वित: a. चौल: for चूल:
III.29 NS	अथोपनीतं	AKP,Vol.IV, p.228	—	q. क्रिया upto ०सीदति

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
III.29 NS	ग्रथोपनीत	DV, p 17	—	q. विनिन्यु upto ०प्रियम्
III 30 NS	धिय समर्थं	Śr Pra, Vol III, p 344	शास्त्रज्ञान यथा—Nāyaka's Guna	—
III.31 NS	स्वच म मेध्या	DD, p 223	—	q. ग्रशि० upto ०वत्
	महोत्सता	Śr Pra, Vol III, p.311	तारुण्यावतारो यौवनम् यथा—Viśesaguna of Dhīrodātta	b. गम्भीर for गाम्भीर्यम् H, p 182
	युवा युगव्यायत	Śr Pra, Vol III, p.311	"	a परिमाण० for परिणद्ध० H, p 182
I.4		Śr.Pra., Vol III, p 262	स्वरभेदानुत्पत्तिर्यथा	—
		Śr Pra, Vol III, p 291	मध्यमस्य ईर्ष्या यथा—Bhāva of an Uddhata-hero	—
	ईरियं ... पोतम	Śr Pra, Vol III, p 62	असूया—ग्रनुबन्धो यथा	—
		AKP, Vol IV, p 140	—	q. गृहाण upto ते
	"	AKT, pt IV, p 80	—	q. गृहाण upto ते

,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.251	प्रागल्भ्यं यथा—Guṇa of a Dhīrodātta	—
,,	,,	VJ, p.90	रूढिवैचित्र्यवक्रता—a variety of Padapūrvārdha-vakratā	a. प्राह पुनः । व्यपेतभीर्भूमिपुरन्दरात्मज. for पुनर्बभाषे तुरगस्य रक्षिता
III.55 NS	हरेः कुमारोऽपि	DD, p.195	—	q. सुर० upto ०अङ्गुलौ
,,	,,	KPKD, p.206	बन्धस्याजरठत्व सौकुमार्यं यथा । हरेः ""सोऽपं श्रुतिकटुत्वदोषाभावो न गुणः	b. ०लताक्रियोचिते for ०विशेषकाङ्क्षिते
III.61 NS	रघुर्भृशं वक्षसि	KPKD, p.304	सहोक्तिः —अत्र रघुगता पतनक्रिया शाब्दी, अश्रुगता तु सहार्थसामर्थ्यादवसीयते	b. च व्यथा for तद्व्यथां० H, p.183
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.78	सर्वेन्द्रियास्तमयः अ'''सम्पर्को यथा	b. मुहूर्तं for निमेष० च व्यथा for तद्व्यथां
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.259	महाप्रहारादिषु मूर्छागमो यथा	b. मुहूर्त० for निमेष० च व्यथां for तद्व्यथां
III.63 NS	प्रसङ्गमद्रिष्वपि	Śṛ.Pra., Vol.III p.63	असूया—अनुगमो यथा	b. वरं वृणीष्वेति तमाह for किमिच्छसीति स्फुटमाह
III.68 NS	तमभ्यनन्दत्	DD, p.207	—	q. परामृशन् upto ०अङ्कितम्
III.70 NS	अथ स विषय	Abhi.Bhā., Vol.II, p.336	प्रसादः —शैथिल्यात्मा स शब्दगुणः प्रसादः	H, p.183
,,	,,	AKU, p.182	—	q. नृपति upto ०वारणम्

Act, Verse, Pdn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
IV.1 NS	स राज्यं	Śṛ.Pra., Vol.III, p.276	पदाभिमानो यथा	—
IV.2 NS	दिलीपानन्तरं	Śṛ.Pra., Vol.II, p 81	व्यवहितविकल्पना, नैयायिकी	—
IV.4 NS	सममेव समा	KPV, pt.II, pp.361-2	प्रतिपद्योक्तिः	b. मण्डलं च महीक्षिताम् for परितः पारिमण्डलम् II, p.183
IV.7 NS	मनुप्रभृतिभिः	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.808	रक्षणाद्यविशेषविशेषः करग्रहण यथा	—
IV.12 NS	यथा प्रह्लादनात्	DV, p.102	—	q. राजा upto ०रञ्जनात् II, p.184
,,	,,	USVU, P 58	—	q. तेन राजा प्रकृतिरञ्जनात्
,,	,,	USVU, p.87	—	q. ,,
IV.24 NS	सरितः कुर्वती	DD, p 55	—	q. पथश्चाश्यानकर्दमान्
IV.26 NS	स गुप्तमूल	AKP, Vol I, p.249	—	q. शुद्ध upto रयान्वितः
,,	,,	RAS, pp.156-7	रतेरवस्थान्तराणि—उत्साहः । सहायेन सहजोत्साहो यथा	—
IV.29 NS	रजोभिः स्यन्द	AR, p.12	उपमेयोपमा—इति कुर्वन्निति क्रियाया आवृत्त्या वाक्यभेद एव । अत्र च भुवो व्योमतापत्तौ व्योम्नश्च तद्रूपता-	II, p.184

पत्ती वक्ष्यमाणविपर्ययालङ्कारसङ्कीर्णता

,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.351	संसृष्टिः	a. तुरग for स्यन्दनं
IV.42 NS	ताम्बूलीनां दलैः	Abhi.Bhā.,Vol.II, p.226	तद्धितो यथा—'शात्रवं च पपुः यशः' इति, न तु शत्रूणां चेति	—
,,	,,	AKP,Vol.IV, p.313	—	q. शात्रं च (व) वपुर्यशः
IV.44 NS	ततो वेला	DV,p.88	—	q. फल० upto ०मालिना
,,	,,	DV,p.103	—	q. मनाशास्यजयो ययौ
IV.48 NS	भोगिवेष्टन	DV,p.19	—	q. नालानं करिणां सत्रे for नाप्लसरकरिणां ग्रैवम्
,,	,,	DD,p.49	—	q. नालान upto ०च्छेदिनामपि
,,	,,	GRM,p.170	—	q. त्रिपदीच्छेदिनामपि
IV.49 NS	दिशि मन्दायते	GRM,p.467	—	q. दिशि upto रवेरपि
,,	,,	DV,p.53	—	q. तस्या० upto विपेहिरे H, p.184
,,	,,	GRM,p.259	—	q. तस्या० upto विपेहिरे
IV.51 NS	स निर्विश्य	KPV,pt I,p.17	Cited while dealing with Adhama Kāvyas	H, p.184
IV.54 NS	भयोत्सृष्ट	GRM,p.243	—	—

[Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
IV.61 NS	यवनीमुख	Śṛ Pra., Vol.III, p 320	उत्तमस्यासूया यथा—Dhiralalita's Bhāva	—
IV 65 NS	विनयन्ते स्म	Śṛ Pra, Vol.III, p.30	रसः —अनुगामिनी यथा	—
IV.66 NS	ततः प्रतस्थे	VJ,p.205	निदर्शना	q. ततः upto कोवेरी H, p.185
IV.67 NS	विनीताध्व	AKU,p 159	—	q. (b)
IV.69 NS	काम्बोजा.	AS,p.56	सहोक्तिः	b. तद्० upto ०अङ्कोलैः
IV.75 NS	सरलासक्त	AKT,pt.II,p.363	—	q. ग्रैवेयस्फुरितत्विषः
,,	,,	DV,pp 79-80	—	q. (a)
V.3 NS	तमर्चयित्वा	AKU,p.323	—	q. विशा upto ०आरात्
V.10 NS	अपि प्रसन्नेन	Śṛ.Pra., Vol.I, p.329	धात्वर्थः —अलिङ्गसंख्योऽसत्त्वभूतो यथा	—
V.14 NS	भक्तिः प्रतीक्ष्येषु	AKP, Vol.IV, p.5	—	q. भक्तिः upto ते
V.15 NS	शरीरमात्रेण	VJ,p.73	औचित्यम्—औचित्यस्यैव छायान्तरेण स्वरूपमुन्मीलयति	H, p.185
V.17 NS	तदन्यतस्ताव	DD,p.132	—	q. तद० upto ०मपि

V.18 NS	एतावदुक्त्वा	VJ,p.223	प्रकरणवक्रता	q. किं upto प्रदेयम्
V.23 NS	इत्थं द्विजेन	USVU,p.197	—	q. एनो॰ upto एनम्
V.24 NS	गुर्वर्थमर्थी	USVU,p.129	—	q. (b)
,,	,,	VJ,p.91	रूढिवैचित्र्यवक्रता	a. काम: for कामम् H, p.185
,,	,,	VJ,p.223	प्रकरणवक्रता	q. गुर्वं॰ upto ॰दृश्वा
V.25 NS	स त्वं प्रशस्ते	AKT,pt.II,p.26	—	q. वसन् upto ॰मगारे
V.28 NS	यथाविधिरये	Śr.Pra.,Vol.III, p.40	उत्साह—सम्पर्को यथा	—
V.30 NS	तं भूपतिः	Śr.Pra.,Vol.III, p.311	मनलदातृत्वं स्थूललक्षता—Viśeṣaguṇa of Dhīra-lalita	—
,,	,,	VJ,p.223	प्रकरणवक्रता	q. तं upto ॰राशि
V.31 NS	जनस्य साकेत	RAS,p.10	औदार्यम्—Sādhāraṇaguṇa of a Nāyaka	H, p.186
,,	,,	VJ,p.223	प्रकरणवक्रता	q. जनस्य upto तौ
,,	,,	VJ,pp.200-1	तुल्ययोगिता	q. ,,
V.32 NS	यथोष्ट्रवामी	AKU,p.185	—	q. अथ upto ॰तार्थम्
V.33 NS	किमत्र चित्रं	GRM,p.183	—	q. मनो॰ upto ॰दुग्धा
V.37 NS	रूपं तदोजस्वि	SM,p.4	विवक्षा—भेदाभेदविवक्षा	H, p.186

Act, Verse, Edn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
V.37 NS	रूपं तदोजस्वि	Śṛ.Pra., Vol.I, p.343	नियोगो यथा	—
,,	,,	Śṛ Pra., Vol.II, p.157	अभेदविवक्षा—One of the 48 Vākyadharmas	—
V.43 NS	अथोपरिष्टात्	Śṛ.Pra., Vol.I, pp.224-5	प्रकरणम्—आकस्मिक—सबीज यथा	q. verse 60 also
V.45 NS	संहारविक्षेप	AKP, Vol.II, p.75	—	q. अगंला upto इति
V.49 NS	स च्छिन्नबन्ध	Śṛ.Pra., Vol.III, p.76	आवेगः —अनुगमो यथा	H, p.187
V.54 NS	स चानुनीतः	KPSC, Pt.II, p.46	विभक्तिः —लिङ्गस्याप्युपलक्षणम् । तेन भिन्नलिङ्गस्या-व्यवहितत्वे न दोष· —यथा····	q. शैत्य upto जलानाम्
V.60 NS	एवं तयोरध्वनि	Śṛ.Pra., Vol.III, p.276	निवासाभिमानो यथा	—
V.64 NS	तत्र स्वयंवर	AKP, Vol.IV, p.219	—	q. (b)
,,	,,	AKU, p.304	—	b. (b)
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.255	निशीथे त्यागो यथा—Guṇa of a Dhīrodātta	—

,,		,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.315	उत्तमस्य निद्रा यथा—Bhāva of a Dhiralalita	—
V.66	NS	रात्रिर्गता	AKP,Vol.I,p.373	—	q. (c), यां for तां
V.68	NS	तद्वल्गुना	AR,p.12	उपमेयोपमा—आर्थी	II, p.187
,,		,,	GRM,p.35	—	q. (a)
,,		,,	VJ,p.203	निदर्शना	q. (a)
V.69	NS	वृन्तात् श्लथ	DD,p.92	—	q. (b)
V.73	NS	दीर्घेष्वमी	AKP,Vol.III, p.793	—	q. (b)
VI.3	NS	वैदर्भनिर्दिष्ट	Śr.Pra.,Vol.I, p.175	करणं बाह्यं—अव्यवधायकं यथा	a. मयो for असौ
VI.5	NS	तासु श्रिया	Śr.Pra.,Vol.II, p.189	शक्त्याविभेदः —औपाधिकः सम्बन्धि भेदो यथा—One of the 48 Vākyadharmas	—
VI.12	NS	तां प्रत्यभिव्यक्त	Śr.Pra ,Vol.I, p.347	हेतुरेव ज्ञापको लक्षणं; तत् षोढा द्रव्यलक्षणं यथा	II, p.188
,,		,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.300	अभिधीयमान इङ्गितलक्ष्यो यथा	—
VI.13	NS	कश्चित् कराभ्यां	SM,p.57	चापलम्—One of the 33 Vyabhicārins	q. कश्चिद् upto ज्नालम् II, p.188

Act, Verse, Edn. or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VI.13 NS	कश्चित् कराभ्या	SM,p.144	निपुण चेष्टितम्	q. कश्चित्कराभ्या
,,	,,	Śṛ Pra.,Vol.III, p 293	मध्यमस्य चपलता यथा—Bhāva of an Uddhata	—
VI.15 NS	आकुञ्चिताग्रा	GRM,p 312	—	q. पादेन upto पीठम्
VI.20 NS	ततो नृपाणां	Śṛ.Pra.,Vol IV, p.483	दूतः —देशकालात्मपात्रौचित्यज्ञानमाप्तिर्यथा	—
VI.21 NS	असौ शरण्य	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.77	व्यपेक्षा (3 kinds)—समाख्याभिधानिकी	—
,,	,,	Śṛ Pra.,Vol.IV, p.454	संज्ञावादः (4 kinds)—आन्वर्थिकी यथा	—
VI.22 NS	कामं नृपाः	GRM,p.440	—	q. राज० upto भूमिम्
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p 453	अर्थवादः —स्तुति.	—
,,	,,	VKS,854	सकीर्णपद्यम्	—
VI.23 NS	क्रियाप्रबन्धाद्	RAS,p.187	प्रवासविप्रलम्भ —वृत्तो यथा	—
VI.27 NS	जगाद चैनामथ	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.811	अनुभवविशेषो दृष्टविपयज्ञान यथा	—

VI.29 NS	निसर्गभिन्नास्पद	Śr.Pra.,Vol.I, p.139	दृश्यते चान्यत्रापि द्वयोः तृतीयेन सम्बन्धः । तद्यथा	H, p.188
VI.30 NS	प्रयाङ्गराजात्	AKU,p.175	—	q. याहि upto कुमारी H, p.189
VI.34 NS	असौ महाकाल	Śr.Pra.,Vol.IV, p.807	भुजेः प्रयोगो दृश्यते । अवनार्थेषु अवगमे यथा	q. (b) : दिवापि''''लान्तर-चन्द्रिकाणां नारीसुखस्पर्शन-खानि भुङ्क्ते
VI.35 NS	अनेन यूना	SM,p.156	प्रमाण—श्रुतो यथा । परोपकारे भावे हि शेषः । स श्रुतो यथा—अनेन यूना—अनेनेति तृतीयाश्रुत्या''''अङ्ग-भावः प्रतिपाद्यते	q. अनेन upto पार्थिवेन H, p.189
"	"	Śr.Pra.,Vol.I, p.344	सहार्थः —अभिधीयमानः —सहेन यथा	b. शिप्रां for सिप्रां
"	"	Śr.Pra.,Vol IV, p.460	प्रमाणं—अत्रानेनेत्यादितृतीयाश्रुत्या पार्थिवस्याङ्गभाव प्रतिपाद्यते	b. शिप्रां for सिप्रां
VI.37 NS	तामग्रतः	DY,p 93	—	q. सुदती सुनन्दा
VI.40 NS	ज्याबन्धनिष्पन्द	AKP,Vol.III, p.677	—	q. विनि० upto ०रेण H, p.189
"	"	VJ,p.52	विधातुरिव कवेः कौशलं यत्र विवक्तुमशक्यम् । यथा'''' अत्र व्यपदेशप्रकारान्तरनिरपेक्षः कविशक्तिपरिणामः परं परिपाकमधिरूढः	H, p.189 b. दशानन० for लंकेश्वर०
VI.41 NS	तस्यान्वये	Śr.Pra.,Vol.IV, p.454	संज्ञावादः (4 kinds) पारिभाषिकी यथा	—

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VI.44 NS	तस्याः प्रकाम	Śr.Pra., Vol.I, p.345	तादर्थ्यं पोढा—क्रियाद्रव्यतादर्थ्यं यथा	—
VI.48 NS	यस्यावरोध:	AKP, Vol.II, p.63	—	q. यस्या० upto ०नानाम्
VI.50 NS	सम्भाव्य भर्तरि	SM, p 157	शब्दप्रमाणम्—क्रमः—श्रौतो यथा	q. सम्भाव्य upto युवानम्
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.461	,,	—
VI.51 NS	अध्यास्य चाम्भः	SM, p.156	शब्दप्रमाणम्—प्रकरणतो यथा	q. अध्या० upto ०क्षितानि
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.460	शब्दप्रमाणम् । प्रकरणतो यथा	b. नृत्तं for नृत्य
VI.52 NS	नृप तमावर्तं	AKP, Vol I, p 456	—	q. स्रोतो० upto ०गामिनी H, p.190
VI.53 NS	अथाङ्गदाश्लिष्ट	DV, p.75	—	q. बाला upto वभाषे
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.809	स्वाम्यर्थविशेषो दास्य यथा	—
VI.57 NS	अनेन सार्धं	KM, p.12	द्वीपान्तरव्यवहारः	—
,,	,,	KPS, p.305	शोभाशून्यत्वे यथा—सहोक्तिमात्रं नालङ्कारः	q. (a)
,,	,,	KPSC, pt II, p.343	औपम्यविवक्षाव्यतिरेकेण सहोक्तिमात्रं नालङ्कारः	q. (a)

,,	,,	KPV,pt.II,p.382	सहोक्तिमात्रं नालङ्कारो यथा	q. (a)
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.I, p.344	—	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.457	उपदेशः —साक्षाद्विधानं यथा	—
,,	,,	VJ,p.54	प्रसादः	—
VI.60 NS	पाण्ड्योऽयमंसार्पित	KM,p.41	उचितसंयोगः —Source for the theme of poetry	II, p.190
,,	,,	KPKD,p.164	···मालाया उपादानात् उत्कृष्टपुष्पग्रथितत्वावगमाय प्रयुक्तः । यत्र तु न विशेषावगतिः यथा···केवल एव शब्दः	—
,,	,,	SM,p.156	शब्दप्रमाणम्—गुणात्	q. पाण्ड्यो॰ upto ॰हारः
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.327	उपमा (3 kinds) —एकत्वादिशब्दा यथा	लिप्त॰ for रक्त॰
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.174	उद्दीपनविभावः —उपकरणम् अनुरागो यथा	लिप्त॰ for रक्त॰
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.303	दाक्षिणात्या प्रवृत्तिः शृङ्गारोपयोगिविदग्धाहृतमहार्हविलेपनाभरणपेशलविशेषयोगित्वात् । यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.310	सुवेषता यथा—Viśeṣaguṇa of Dhīralalita	लिप्त॰ for रक्त॰
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.459	शब्दप्रमाणम् (6 kinds)—गुणाद्भेदो यथा	लिप्त॰ for रक्त॰

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VI.60 NS	पाण्ड्योऽयमसार्पित	VJ,p 199	वाक्योपमा	q. पाण्ड्यो० upto ०हार:
VI 61 NS	विन्ध्यस्य संस्तम्भ	GRM,p 402	—	q. सोऽना० upto अगस्त्य:
VI.63 NS	अनेन पाणौ	KPKD,p.101	श्रुत्यादयश्च क्वचित्समस्ताः, क्वचिद् व्यस्ता एव नियोजयन्ति । समस्ता यथा	q. अनेन upto गृहीते
,,	,,	KPV,pt.II,p 163	समस्ता यथा	q. अनेन upto गृहीते
,,	,,	Śr.Pra ,Vol II, p.191	श्रुत्यादिविनियोग: । समस्ता यथा	q. ,,
,,	,,	Śr.Pra ,Vol IV, p 462	शब्दप्रमाण—पाठक्रमो यथा	q. ,,
VI.64 NS	ताम्बूलवल्ली	Abhi.Bhā ,Vol II, p 245	चतुर्भाग इति पादान्ते छेदः कर्तव्य, न तु 'ताम्बूल-वल्ली…'	q. ताम्बूल upto ०स्वेला०
,,	,,	KM,p 77	भावमुद्रा—प्राक्तनवाक्याभिप्रायनिबन्धो भावमुद्रा । यथा	—
VI.65 NS	इन्दीवरश्याम	Śr.Pra.,Vol III, p.361	रूपानुराग. —चारु यथा	H, p.190
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p 456	अनुवाद: (4 kinds)—तत्र विध्यर्थो यथा	—
VI.67 NS	सञ्चारिणी दीप	RAS,p.100	विषाद: —इष्टानाप्ते: —One of the 33 Vyabhicārins	H. p.190

,,	,,	RAS,p.141	विपादस्यस्वतन्त्रत्वम् । ''''अत्र विपादस्यानन्याङ्गत्वम्	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.333	साम्यम्—One of the 24 Ubhayālaṅkāras प्रसिद्धसाधर्म्याभावे यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.74	वैवर्ण्यानुबन्धो यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.115	सामान्या नायिका—स्वयंवरा यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.296	मध्यमस्य वैवर्ण्यं यथा—Bhāva of an Uddhata	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.424	स्त्रिया मतिच्छायां मध्यमं यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.827	प्रतिनायको यथा	—
,,	,,	USVU,p.210	—	q. संचारिणी upto रात्री
[illegible]	[illegible]	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.827	कपाशरीरव्यापीनायक. यथा	मा for मां
[illegible]	[illegible]	RAS,p.176	विप्रलम्भशृङ्गार । पूर्वानुराग. । प्रत्यक्षदर्शनेन	a. प्रीप्य for प्राप्य
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.398	सामान्यविशेष: । सोऽपि रागवर्धनत्वे यथा	a. प्रीप्य for प्राप्य
[illegible]	[illegible]	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.485	दूत प्रयोजनम्	—

Act, Verse, Edn. or Recn	Verse	Work in which *quoted*	Point for which quoted	Remarks
VI.71 NS	इक्ष्वाकुवंश्यः	AKP,Vol.IV,p.10	—	q. काकुत्स्थ upto ०प्रभूत्
VI.72 NS	महेन्द्रमास्थाय,	VJ,p 55	लावण्यम् । वर्णविन्यासविच्छित्ति स्फुटावभासैव	q. (b)
VI.75 NS	यस्मिन् महीं	RAS,p.136	निद्रा—मदात्—One of the 33 Vyabhicārins	—
,,	,,	Srh.,p.186	कण्टकशोधनम्	a. कामि० for वाणि० b. आभर० for आहर०
VI.76 NS	पुत्रो रघुस्तस्य	Śr.Pra.,Vol.III, p.40	उत्साहः —अनुबन्धो यथा	H, p.191
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.343	पदं यथा—Nāyaka's Guna	q. (a)
VI.78 NS	असौ कुमारः	SM,p.156	शब्दप्रमाणम्—स्थानतो यथा	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p 461	,,	b. सम्यक् सदृशी for दस्यः सदृश
VI.79 NS	कुलेन कान्त्या	SM,p.156	शब्दप्रमाणम्—वाक्यतो यथा	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.I, p.369	शेषः (3 kinds)—ब्राह्मणस्य तुल्य इति यथा	—
VI.80 NS	ततः सुनन्दा	Śr.Pra,.Vol.III, p.341	नायिका—ललिता यथा	मृदू for तनूं ०पुत्री for ०कन्या पर्यग्रहीत् for प्रत्यग्रहीत् H, p.191

,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.371	प्रकाशानुराग: —स्वयंवरविषयो यथा	मुद्; •पुरी;
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.821	नायिकाभेद: —कुमारी अनूढा यथा	मुद्; पर्यग्रहीत्
VI.81 NS	सा यूनि	Śr.Pra., Vol.II, p.301	स एव (कार)...... लक्ष्यो यथा—इङ्गित—प्रतीयमान इङ्गितलक्ष्य	H, p.191
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.35	रोमाञ्च—अनुबन्धे यथा	—
VI.82 NS	तथागतायां	KM, p.12	आदिग्रहणात् यथा	a. सख्या for सख्यां b. बाले for भार्ये H, p.191
,,	,,	RAS, p.56	विहृत—ईर्ष्यया यथा—One of the 10 Gātrārambha-anubhāvas. अजाव इत्यन्तोत्तरस्य कुटिलदर्शनेनैव व्यञ्जनात् विहृतम्	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol.I, p.348	लक्षणम् (6 kinds)—भावलक्षणम् यथा	a. सख्या for सख्यां
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.547	कुतूहलविहासो यथा	a. सख्या for सख्यां
VI.83 NS	सा चूर्णगौरं	SM, p.158	अर्थविशेषनिपरिकं प्रमाणषट्कम् योजितव्यतो यथा	q. सा upto •नन्दनस्य
,,	,,	Śr.Pra., Vol.I, p.180	...कर्ता च भवति । सोऽपि क्रियाप्रेरतोऽनुकूल: प्रत्ययस्य । तत्र प्रत्ययो द्विधा—व्यवहितोऽव्यवहितश्च । तयोर्व्यवहितो यथा	—

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VI.83 NS	सा चूर्णगौर	Śr.Pra., Vol IV, p.464	शब्दप्रमाणम्—औचित्यतो यथा	—
VI.85 NS	शशिनमुपगतेय	SM, p.156	शब्दप्रमाणम्—प्रकरणात्	q. शशिन० upto कौमुदी H, p 192
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p 459	शब्दप्रमाणम्—प्रकरणान्तरात् भेदो यथा	—
VII.2 NS	सेनानिवेशान्	GRM, p.67	—	q. भोज्यां upto रथत्वात्
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.320	मध्यमस्यासूया यथा—Dhīralalita's Bhāva	—
VII 6 NS	आलोकमार्गं	Śr.Pra , Vol.III, p.52	चपलता—तस्य जन्म यथा	a. ०नवीतमाल्य H, p 192
VII.7 NS	प्रसाधिकालम्बित	Śr.Pra., Vol.III, p.52	चपलता—अनुबन्धो यथा	—
VII.8 NS	विलोचन दक्षिण	Śr.Pra., Vol.III, p.52	चपलता—प्रकर्षो यथा	—
VII.9 NS	जालान्तरप्रेषित	Śr.Pra., Vol III, p.53	चपलता—सम्पर्को यथा	—
VII.11 NS	तासां मुखैः	Śr.Pra., Vol III, p 53	चपलता—सम्पर्को यथा	—

VII.12 NS	ता राघवं	Abhi.Bhā.,Vol.III, p.182	साचीकृतम् इति: —मनेनादरवशात् समन्तो भरः श्रोपदेशमनुयाति	q. (b)' II, p.191
"	"	RAS,p.10	मोज्ज्वलं—Sādharaṇa-guṇa of Nāyaka	—
"	"	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.72	मोहः —मनुगमो यथा	—
VII.13 NS	स्थाने वृता	GRM,p.39	—	q. स्थाने upto परोक्षैः
VII.15 NS	रतिस्मरौ	DV,p.59	—	q. जातिस्मरौ upto ॰भूताम्
VII.21 NS	इत्येन मूर्तं	Śṛ.Pra.,Vol.I, p.343	उपमा यथा	a. यस्याः for यस्याः प्रभातो for प्रकाशे पुरः for पुरः
VII.22 NS	भामीरु	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.316	उत्तमस्य रोमाञ्चो यथा—Bhāva of a Dhīralalita	a. प्रभूत for भामीरु b. यस्मिन् for तस्मिन्
"	"	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.407	केशलेषु नियमयोगो यथा	a. प्रभूतः तुल्य for साम्यं
"	"	Śṛ.Pra.,Vol IV, p.422	रागः —तस्य च यदनुरा मनुष्येन मनुगामनस्तत्र स्त्रियः पुरुषस्य तुल्यकालमेव मनुगातानुराग यथा	a प्रभूत
VII.24 NS	तयोरपाङ्ग	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.30	व्रीडा—तस्य जन्म यथा	a. निश्चित्य यस्मपाठ्य मनु तानि II, p.193
"	"	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.235	इति: —यतथा	—

Act, Verse, Edn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VII.24 NS	प्रदक्षिणप्रक्रमणात्	Śr.Pra ,Vol.IV, p.833	कर्तृत्व यथा	—
VII.25 NS	नितम्बगुर्वी	Śr Pra ,Vol-III, p 117	नायिका-स्वकीया-उत्तमा-ऊढा यथा	H, p.193
VII.26 NS	हविः शमी	Śr.Pra ,Vol II, p.151	नान्तरीयक—वास्तव यथा—One of the 48 Vākya-dharmas	a. गन्धि for गन्धी b. कर्णान्त० for कपोल०
VII.30 NS	लिङ्गैर्मुदः	RAS,p 124	अवहित्थ—जैह्मयात्—One of the 33 Vyabhicārins	H, p 193
VII.34 NS	अनन्यवः प्रागपि	Śr.Pra ,Vol.III, p 63	असूया—प्रकर्षो यथा	—
VII.47 NS	पूर्वं प्रहर्ता	RAS,p 96	प्रलय. —घातेन—One of the 8 Sāttvika-bhāvas अत्र प्रतिभटप्रहारेणाश्वसादिनो मूर्छा	—
VII 51 NS	कश्चिद्द्विषत्	GRM,p 108	—	q. वामांस० upto ददर्श
VII.52 NS	अन्योन्यसूतो	RAS,p.85	सफेट—One of the 4 aṅgas of Ārabhaṭī	—
VII.53 NS	परस्परेण	RAS,p.204	अनेकत्र योषितो रागाभासत्वम्	b. प्रार्थन० for प्रार्थित०
,,	,,	Śp ,3977	वीररसनिर्देशः	—
,,	,,	USVU,p.205	—	q. एका० upto विवादः

VII.55 NS	परेण भग्नेऽपि	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.346	शौर्यं यथा—Nāyaka's-guna	b. यतो हि for यतस्तु
VII.56 NS	रथी निषङ्गी	RAS,p.196	युद्धवीरः —One of the 3 kinds of Vīra	b. विलोल० for निवार०
VII.58 NS	स रोषदष्टाधिक	Śp.,4082	रौद्ररसनिर्देशः	a. दुष्टाधरलोहिताक्षः b हुङ्कार०
VII.62 NS	ततो धनुष्कर्षण	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.54	निद्राप्रकर्षो यथा	—
VII.65 NS	सशोणितैस्तेन	RAS,p.14	दयावत्त्व of a Dhīrodātta	b सपति for सप्रति
VII.66 NS	स चापकोटी	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.259	आयासातिशये श्रमे यथा	b. ०बन्ध० for ०बद्ध० ०बिन्दुभिः for ०विन्दु०
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol III, p.318	उत्तमस्य श्रमो यथा—Dhīralalita's Bhāva	b. ०बन्ध०
VII.67 NS	इतः परानर्भक	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.95	धीरोद्धतासाधारणदक्षिणः —मध्यमो यथा	H, p.194
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.270	धीरोद्धतः —अभ्युदयादिभिः उत्सेको यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.380	अकृत्रिमानुरागः। सहजविलम्भो यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.819	अहङ्कारप्रधानो धीरोद्धतो यथा	a. वैदेहि for वैदर्भि

Act, Verse, Edn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VII.68 NS	तस्या. प्रतिद्वन्द्वि	KM,p.71	प्रत्यापत्तिः —borrowing ideas from others आलेख्यप्रख्यस्य अष्टौ भेदाः	b. ०पगमे०
VII.70 NS	इति शिरसि	Śṛ Pra.,Vol.III, p.94	धीरोद्धतसाधारणमध्यमो यथा	c. ०कान्ता for ०काग्रा
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol III, p.240	धर्मनियम. —न्यायतोऽर्थाधिगमो यथा	—
VIII.2 NS	दुरितैरपि	DD,p 214	—	q. (b)
VIII.7 NS	सदय बुभुजे	AR,pp.7-8	उपमा—प्रकृतयो यथा	महीभुज for महाभुज.
,,	,,	KPKD,p.317	व्याजोक्तिः	—
,,	,,	KPV,pt.II,p.399	व्याजोक्तिः	—
,,	,,	VJ,p.204	परिवृत्तिः —A variety of Upamā	सेदय for सदय महीभुज. for महाभुजः अभिरोप० for अचिरोप०
VIII.8 NS	अहमेव मतो	RAS,p 13	प्रजारक्षकत्वम्—Sādhārana-guna of a Nāyaka	H, p.194
VIII.17 NS	अजिताधिगमाय	KPV,pt.I,p 121	तुल्ययोगितया काव्यलिङ्गेन वा व्यतिरिक्त.(रेकः ?) प्रकाश्यते	a. समयुज्यत भूपतिर्युवा सचिवैः b. समितो विनेतृभिः q. verse 23 also

VIII.18 NS	नृपतिः प्रकृतीः	GRM,p.37	—	q. (b)
VIII.22 NS	न नवः प्रभुरा	RAS,p.10	स्थैर्यम्—Sādhāraṇa-guṇa of Nāyaka	a. ०नवप्रभुरा
VIII.23 NS	इति शत्रुषु	KPV, pt.I,p.121	—	—
VIII.25 NS	श्रुतदेह	GRM,p.352	—	—
VIII.26 NS	अकरोत् स	GRM,p.352	—	q. (a)
VIII.29 NS	दशरश्मिशतोपम	KPKD,p.227	आवृत्तिः —एकस्यासकृद्यथा	b. यम्० for सम्० H, p.195
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.14	लक्षितलक्षणा (6 kinds) —प्रकीर्णलक्षणा यथा	b. H, p.195
VIII.32 NS	स कदाचिद्	RAS,p.17	धीरललितानुकूलः	—
VIII.38 NS	वपुषा करणो	RAS,p.96	प्रलयः —दुःखेन—One of the 8 Sāttvika-bhāvas	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.739	करुणविप्रलम्भः स्वरूपाश्रयः —पारमार्थिको यथा	—
VIII.39 NS	उभयोरपि	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.765	परिजनाक्रन्दो यथा—One of the 80 Anubhāvas of the Garbha	b. ०माश्रयः for ०मालयः
VIII.41 NS	प्रतियोजयितव्य	SM,p.68	करुणाभ्युद्गारस्य प्रवासाद्भेदमाह	q. verse 43 (a)
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.758	दुःखातिवाहनं यथा—One of the 80 Anubhāvas of the Mukha-sandhi	—

Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
S	RAS,p.93	स्वरभेदः —दुःखेन—One of the 8 Sāttvika-bhāvas	H, p.195
	Śr.Pra.,Vol.II, p.383	तेभ्यस्तेभ्य उद्दीपनविभावेभ्य''''ते ते विकारा उपजायन्ते । तत्क्षोभे यथा	—
,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.49	हर्षादिजन्मवाक्सङ्गः स्वरभेदः । अनुबन्धो यथा	०घूग for ०घहाग
,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.296	मध्यमस्य स्वरभेदो यथा—Bhāva of an Uddhata	a. मर्न्त० for भाव० ०घूग for ०घहाग
	Śr.Pra.,Vol.III,	शोकादिभिः वैक्लव्यम्—Guna of a Dhīralalita	०घूग for ०घहाग
		...ा—Bhāva of a Dhīralalita	—
		...नः —भूमपालः । सामादित्राव्यः पत्नीशी	—
		...—... यथा	०घूग for ०घहाग

VIII.48 NS	कृतवत्यसि नाव	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.744	तदुल्लेखो यथा	भमुं for इमं
VIII.49 NS	ध्रुवमस्मि शठः	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.761	प्रलापो यथा—One of the 80 Anubhāvas of Pratimukha	H, p.196
VIII.50 NS	दयितां यदि	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.762	जीवितजुगुप्सा यथा— One of the 80 Anubhāvas of Pratimukha	b. ०ङ्कतां च वेदनाम्
VIII.51 NS	सुरतश्रमसभृतो	GRM,p.38	—	q. धिगिमां upto ताम्
"	"	RAS,p.99	निर्वेदः —मापदो यथा—One of the 33 Vyabhicārins	—
VIII.52 NS	मनसापि न	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.761	विलापो यथा—One of the 80 Anubhāvas of Pratimukha	—
VIII.57 NS	नवपल्लवसंस्तरेऽपि	KPV,pt.II,p.165	""शृङ्गारे हेयस्य""उपादेयत्वं बीभत्सेषु प्रसिद्धमेव। करुणे यथा	—
"	"	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.72	शोकः —अनुबन्धो यथा	—
"	"	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.758	दुःसह्यवहारो यथा—One of the 80 Anubhāvas of Mukha	—
VIII.61 NS	मिथुनं परिकल्पित	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.761	प्रविलापो यथा—One of the 80 Anubhāvas of Pratimukha	फलिनीव for फलिनी च

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VIII 43 NS	विललाप स	RAS, p.93	स्वरभेद —दुःखेन—One of the 8 Sāttvika-bhāvas	H, p.195
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol II, p 383	तेभ्यस्तेभ्य उद्दीपनविभावेभ्य' ते ते विकारा उपजायन्ते । तत्क्षोभे यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.49	हर्षादिजन्मवाक्सङ्ग स्वरभेद । अनुबन्धो यथा	०वधूय for ०पहाय
,,	,,	Śṛ Pra., Vol III, p 296	मध्यमस्य स्वरभेदो यथा—Bhāva of an Uddhata	a. मर्त्यं० for बाष्प० ०वधूय for ०पहाय
,,	,,	Śṛ Pra., Vol.III, p 305	शोकादिभि वैक्लव्यम्—Guna of a Dhīralalita	०वधूय for ०पहाय
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol III, p 324	उत्तमस्य स्वरभेदो यथा—Bhāva of a Dhīralalita	—
,,	,,	Śṛ Pra., Vol.IV, p.431	प्रत्ययोत्पत्तिकाल. —भूतकाल: । लाभादिवाच्य: परोक्षो यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.750	प्रवृत्तिकृतश्चतुर्था —धीरललिताश्रयो यथा	०वधूय for ०पहाय
VIII.44 NS	कुसुमान्यपि	Śṛ.Pra., Vol.IV, p 762	दैवाधिकारो यथा—One of the 80 Anubhāvas of Pratimukha	b बुधै: for विधे:
VIII.46 NS	स्रगियं यदि	Bhā Pra., p 279	मौढ्य स्रगियमित्यादि यदजेनापि भाषितम्	H, p.195

VIII.48 NS	कृतवत्यसि नाव	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.744	तदुल्लेखी यथा	अमु for इम
VIII.49 NS	ध्रुवमस्मि शठः	Śṛ Pra.,Vol.IV, p.761	प्रलापो यथा—One of the 80 Anubhāvas of Pratimukha	H, p.196
VIII.50 NS	दयिता यदि	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.762	जीवितजुगुप्सा यथा— One of the 80 Anubhāvas of Pratimukha	b. ०कृतां च वेदनाम्
VIII.51 NS	सुरतश्रमसंभृतो	GRM,p 38	—	q. धिगिमां upto ताम्
,,	,,	RAS,p.99	निर्वेदः —आपदो यथा—One of the 33 Vyabhicārins	—
VIII.52 NS	मनसापि न	Śṛ.Pra ,Vol.IV, p.761	विलापो यथा—One of the 80 Anubhāvas of Pratimukha	—
VIII.57 NS	नवपल्लवसंस्तरेऽपि	KPV,pt.II,p.165	'''शृङ्गारे हेयस्य' 'उपादेयत्वं बीभत्सेषु प्रसिद्धमेव । करुणे यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.72	शोक. —अनुबन्धो यथा	—
,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol.IV, p.758	दुःखव्यवहारो यथा—One of the 80 Anubhāvas of Mukha	—
VIII.61 NS	मिथुनं परिकल्पितं	Śṛ.Pra.,Vol IV, p.761	प्रविलापो यथा—One of the 80 Anubhāvas of Pratimukha	फलिनीव for फलिनी च

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VIII.62 NS	कुसुम कृत	GRM,p 431	—	q. कुसुमं upto त्वया
,,	,,	Śr.Pra ,Vol.IV, p.750	परिदेवनं यथा—One of the 80 Anubhāvas of Pratimukha	a. दौहृद
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.761	प्रविलाप —Anubhāva of Pratimukha	०वादिभिः for ०कारिभिः
VIII.65 NS	समदु.खसुख:	Śr.Pra.,Vol.IV, p.761	विप्रलापो यथा वा—Anubhāva of Pratimukha	—
VIII.66 NS	धृतिरस्तमिता	AS,p.60	प्रध्वंसाभाव: —a Bhāva	मति for रति.
,,	,,	GRM,p.38	—	q. धृति० upto ०च्युता
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.323	अभाव: —अर्थालङ्कार:	गलितं for विरतं
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p 412	विप्रतिपिद्धम्—तत्रोपसर्गार्थो यथा	गलित for विरत
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.741	करुणविप्रलम्भ: अनुरागाश्रय: —प्रकृत्रिमो यथा	—
VIII.67 NS	गृहिणी सचिव:	SM,p.66	करुणशृङ्गारे विलापो यथा	H, p.196 हृदयम् for हृतम्

,,	,,	Śṛ.,3998	करुणरसनिर्देशः	b. वत for वद
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.412	विप्रतिषिद्धम्—तत्र प्रकृत्यर्थो यथा	—
VIII.68 NS	मदिराक्षि मदान	SM,p.66	करुणशृङ्गारे ग्रथ यथा	a. ते for मे
VIII.69 NS	विभवेऽपि सति	AS,p.26	नायकः —अनुकूलः	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.742	अनुरागाश्रयः —मध्यमः —वैशेषिको यथा	—
VIII.70 NS	विलपन्निति	AKP,Vol.I,p.164	—	q. रस upto ०दिनात्
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.385	विभावानुभावव्यभिचारिणां रससयोगाद्रसता रसेनैव सामान्यं भवति यथा	q. ०दुर्दिनान् for ०दूषितान्
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.749	प्रकृतिकृतोऽपि त्रिधैव—राजसो यथा	b. दुर्दिनान् for ०दूषितान्
VIII.72 NS	प्रमदामनु संस्थितः	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.749	नायकाश्रयप्रभेदेषु गुणस्थिधामध्यमाश्रयो यथा	—
VIII.82 NS	क्रथकैशिक	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.737	करुणविप्रलम्भः —दिव्यमानुषो यथा	—
VIII.83 NS	तदलं तदपाय	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.771	प्रतिबोधनं यथा—One of the 80 Anubhāvas of Vimarśa	—
VIII.84 NS	उदये मदवाच्य	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.771	उत्साहनं यथा—An Anubhāva of Vimarśa	—

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
VIII.85 NS	रुदता कुत एव	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.771	प्रतिबोधन यथा—An Anubhāva of Vimarśa	H, p.196
VIII.86 NS	अपशोकमनाः	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.774	भयोपदर्शन यथा—An Anubhāva of Vimarśa	—
VIII 87 NS	मरणं प्रकृतिः	Srh., p.264	अनित्यपद्धतिः	कण० for क्षण०
VIII.90 NS	न पृथग्जनवत्	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.771	उत्साहन यथा—An Anubhāva of Vimarśa	b. वायोः for वायो
VIII.92 NS	तेनाष्टौ परि	Śṛ.Pra., Vol.IV, pp.434-5	नैयोगिकः	—
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.780	समयप्रतीक्षा यथा वा—One of the 80 Anubhāvas of Nirvahana	—
VIII.93 NS	तस्य प्रसह्य	Śṛ.Pra., Vol.III, p.73	शोकानुगमो यथा	०गमनत्वरया
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p 294	मध्यमस्य स्तम्भो यथा—Bhāva of an Uddhata-hero	,,
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.307	सर्वनाशेऽपिनानुशयः —Guṇa of a Dhīralalita	,,

,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.323	मध्यमस्य व्याधिर्यथा—Bhāva of a Dhīralalita	—
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.756	शोकावेगो यथा—One of the 80 Anubhāvas of the Mukha-stage	०गमनत्वरया ,
VIII.94 NS	सम्यग्विनीतमथ	AKP, Vol.III, p.723	—	q. (d)
,,	,,	AKT, pt.III, p.45	—	,,
,,	,,	AKU, p.174	—	,,
,,	,,	AKU, p.306	—	,,
VIII.95 NS	तीर्थे तोय	Abhi.Bhā., Vol.I, p.307	सुकविना वाक्यभेदेनापि मरणमाख्यातम्	c. पूर्वावस्थाधिकचतुरया H, p.196
,,	,,	SM, p.68	···प्रजः परेतामिन्दुमती—मया सा सङ्गन्तुं शक्यत इत्यबुध्यत । एतत् परस्तात् प्रकटित—'तीर्थे···'	b. ०न्यास० for ०त्याग० c. ०चतुरया for ०तररुचा
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.738	करुणविप्रलम्भः —कालाश्रयः —प्रेत्यसङ्गमो यथा	c. ०चतुरया for ०तररुचा
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.900	शृङ्गारपुष्टिर्यथा	—
IX.1 NS	पितुरनन्तर	Śr.Pra., Vol.III, p.343	निवासो यथा—Nāyaka's Guṇa	a. ०गत० for ०जित०

Act, Verse, Edn. or Recn		Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
IX.4	NS	जनपदे न गदः	KPV,pt.II,p 297	यमक	q. शम० upto पार्थिवे
,,		,,	USVU,p.175	—	q. कृपि० upto ०नन्दने
IX.6	NS	समतया वसु	KPKD,p.149	यत्तु प्रसन्नियमलक्षणः शब्दो हेतुरस्य ग्रन्येषामिव उपात्तः स भग्नः प्रक्रम । तस्यापि रसभङ्गपर्यवसायित्वात् । तेन 'नियमयन्नसतः स नराधिप' इति युक्तम्	H, p.197
IX.10	NS	प्रजयदेकरथेन	AKT,pt.I,p.47	—	q गजवती upto चमू.
IX.17	NS	तमलभन्त पतिं	AKP,Vol.I,p.457	—	q. शिख० upto ०आपगाः
,,		,,	AKT,pt.I,p.198	—	q. ,,
IX.29	NS	विरचिता मधु	AKP,Vol.II,p.214	—	q. कुर० upto ०ताम्
,,		,,	AKT,pt.II,p.128	—	q. कुर० upto दधुः
IX.35	NS	श्रुतिमुखभ्रमर	AKP,Vol.II,p.118	—	q. किसलयैः for सलयै
IX.40	NS	हुतहुताशन	Śṛ.Pra.,Vol.I, p.348	उपपद पोढा—नामरूप यथा	—
IX.47	NS	त्यजत मानमलं	KPV,p.59	यत्र विभावानुभावादयः प्रतिकूला (स्त ?) द्विभावादिप्रातिकूल्यम्	—
,,		,,	ND,p.154	रसदोषानाह—कर्मानौचित्यम् । अत्र शृङ्गारप्रतिकूलस्य शान्तस्यानित्यताप्रकाशरूपो विभावो निबद्धः	—

,,		,,	RRP,p.25	सम्भोगः —कालविभावजो यथा	—
,,		,,	Śp.,3795	ऋतुवर्णने वसन्तस्वभावः	—
IX.55	NS	तस्य स्तन	VJ,p.50	पदार्थपरमार्थमहिमैव कविशक्तिसमुन्मीलितः । तथाविधो यत्र विजृम्भते येन विविधमपि व्युत्पत्तिविलसितं काव्यान्तरगतं तिरस्कारास्पदं सम्पद्यते । अत्रोदाहरणं रघुवंशे मृगयावर्णनं प्रकरणं, यथा···	—
IX.56	NS	तत्प्रार्थितं जवन	GRM,p.88	—	q. तूणी० upto पङ्क्ति
IX.57	NS	लक्ष्यीकृतस्य	DV,p.59	—	q. (b)
,,		,,	Smv.,p.385	मृगया	a. लक्षी० for लक्ष्यी०
,,		,,	VJ,p.231	प्रकरणवक्रता	—
IX.58	NS	तस्यापरेष्वपि	VJ,p.128	उपग्रहवक्रता—A variety of Padapūrvārdha-vakratā	c. स्मरयत्सु नेत्रैः
IX.61	NS	तेनाभिपात	DV,p.57	—	q. (d) H, p.198
,,		,,	SM,p.19	अनेकगुणमध्ये (क ? तद्) दोषेणैकेन निन्द्यते । अनेकलक्षणोपेतं वपुःश्वित्रेण दुर्भगम् ॥ मतान्तरमिदं व्यक्तिभेदं व्यनक्ति च । 'स पातयां···' इत्यादि न दोषः ।	H, p.198
IX.63	NS	व्याघ्रानभीः	Smv.,p.385	मृगया	b. वात० for वायु०
,,		,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.31	आभ्यासिकी—अनुबन्धिनी यथा	—

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
IX.63 NS	व्याघ्रानभीः	Śṛ.Pra., Vol III, p.263	जाड्यानुत्पत्तिर्यथा	—
,,	,,	VJ,p.231	प्रकरणवक्रता	—
IX 64 NS	निर्घातोग्रैः	Śṛ.Pra., Vol.III, p 62	असूया—तस्या जन्म यथा	a. कुञ्जरीणा H, p.198
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.291	मध्यमस्यासूया यथा—Bhāva of an Uddhata	—
IX.67 NS	अपि तुरगसमीपाद्	AS,p.59	उपमानम्	b. लक्षी० for लक्ष्यो० c. छिन्न० for चित्र० H, p.198
,,	,,	RAS,p.147	रति. (a sthāyin)—उपमया यथा—अत्र'''दशरथस्य प्रियाविषया रतिस्तदीयकेशकलापसदृशकेकिकलापदर्शनेनोत्पद्यते	(b) & (c) ,,
,,	,,	Smv.,p.385	मृगया	b. ,,
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.II, p.268	गतिः (6 kinds)—द्रुतमध्या यथा—One of the 24 Arthālaṅkāras	(b) & (c) ,,
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.31	आभ्यासिकी—सपृक्ता यथा	b. ,,
,,	,,	VJ,p.231	प्रकरणवक्रता	—

IX.68	NS	तस्य कर्कश	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.258	प्रारम्भातिरेके स्वेदो यथा	—
,,		,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.289	मध्यमस्य स्वेदो यथा—Bhāva of an Uddhata	b. ०शीतलो० for ०शीकरो०
,,		,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.319	उत्तमस्य श्रमो यथा—Bhāva of a Dhīralalita	b. ,,
IX.69	NS	इति विस्मृतान्य	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.31	प्रास्यासिकी—प्रकृष्टा यथा	H, p.199
,,		,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.306	व्यसनेष्वभिनिवेशो यथा—Guṇa of a Dhīralalita	—
,,		,,	VJ,p.231	प्रकरणवक्रता	—
IX.70	NS	स ललितकुसुम	VJ,p.231	,,	—
IX.71	NS	उपसि स	RAS,pp.138-9	बोध: —निःस्वानात्—One of the 33 Vyabhicārins	b. मधुरस्वराणि for मधुराणि ०वन्दित० for ०वन्दि०
,,		,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.255	अपररात्रे प्रबोधो यथा—Guṇa of a Dhīrodātta	a. पटहपटुध्वनिभि: विधूतनिद्रः
,,		,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.285	मध्यमस्य प्रबोधो यथा—Bhāva of an Uddhata	a. ,, b. मधुरस्वराणि
IX.72	NS	अथ जातु	VJ,p.231	प्रकरणवक्रता	—

Act, Verse, Edn. or *Recn.*	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
IX.74 NS	नृपतेः प्रति	Srh.,p 75	मृगयादोषः	—
IX.75 NS	हा तातेति	RAS,p.101	विषादः —अपराधपरिज्ञानात्—One of the 33 Vyabhicārins	—
,,	,,	SM,p.31	अलंकृतमपि त्याज्यमनुद्भूतगुणोदयम्	—
IX.76 NS	तेनावतीर्य	Śr.Pra.,Vol.III, p.296	कनिष्ठस्य स्वरभेदो यथा—Bhāva of an Uddhata	a. प्रथिता द्वयेन b. पृष्टा द्वय.
IX.80 NS	शापोऽप्यदृष्ट	Śr.Pra.,Vol.III, p.73	शोकसम्पर्को यथा	H, p.199
,,	,,	VJ,p.231	प्रकरणवक्रता	—
IX.81 NS	इत्यंगते गत	AKP,Vol.II, p.116	—	q. (c)
X.6 NS	ते च प्रापु	RAS,p.139	बोध —निद्रासपूर्त्या—One of the 33 Vyabhicārins	—
X.7 NS	भोगिभोगासनासीनं	AKP,Vol.I, p.284	—	—
X.13 NS	मुक्तशेषविरोधेन	CHA,p.110	—	—
X.14 NS	योगनिद्रान्त	GRM,p.200	—	q. (b)
X.47 NS	मोदध्वे स्वर्ग	GRM,p.39	—	q. (b)

X.48	NS	रावणावग्रह	GRM,p.259	—	q. (a)
X.81	NS	समानेऽपि हि	GRM,p.432	—	,,
XI.1	NS	कौशिकेन स किल	GRM,p.288	—	,,
XI.2	NS	कृच्छ्लब्धमपि	Śr.Pra.,Vol.III, p.241	धर्मः —नियमः —अप्रार्थनाभङ्गो यथा	—
XI.12	NS	नाम्भसां कमल	AKU,p.276	—	q. (b)
XI.20	NS	राममन्मथ	AS,p.77	वाक्यदोषः —अमतपरार्थः	a. पीडिता for ताडिता b. ॰निलयं for वसति H, p.200
,,		,,	RRP,p.240	अत्र शृङ्गारबीभत्सरसौ मिथो वैरिणौ एकत्र प्रतिपादितौ रसहानिमेव कुरुतः	—
,,		,,	SM,p.97	शृङ्गारबीभत्सयोः बीभत्सप्राधान्य यथा	—
XI.27	NS	तत्र यावधिपती	AKU,p.58	—	q. (b)
XI.46	NS	भज्यमानमति	AKP,Vol.III, p.729	—	q. धात्र॰ upto ॰वेदयत्
XI.54	NS	पार्थिवीमुद	Śr.Pra.,Vol.IV, p.459	षट्शब्दप्रमाणानि—संज्ञाभेदो यथा···अत्र···लक्ष्मणमूर्मिलामुदवहदिति सज्ञातो भेदः	a. मैथिलीं for पार्थिवी ललितयाचमूर्मिलाम् for ॰तदनुजा॰
XI.69	NS	अर्घ्यमर्घ्यमिति	Bhā.Pra.,p 280	यथाऽर्घ्यमर्घ्यमित्यादौ जामदग्न्यव्यतिक्रमः	H, p.201

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
XI.81 NS	तेन भूमि	Śṛ.Pra., Vol III, p.295	मध्यमस्य वैवर्ण्यं यथा—Bhāva of an Uddhata	b. प्राप वर्णविकृतिं च भार्गवो वृष्टिघोत इव वासवध्वज
XI.83 NS	त दृग्गामृदु	KPKD, p 119	अत्र सायकानुवादेन ग्रमोघत्व विधेयम् । 'ग्रमोघमाशुग' इति तु युक्तः पाठः	b त च सहितममोघ-सायक for स्व च, etc. H, p.201
,,	,,	KPV, pt II, p.207	अत्रामोघमाशुगमिति युक्तः पाठः	b. ,,
XI.93 NS	पथ पथि	KM, p 85	गुणनियम' —चक्षुषः श्यामता	c. पुनर० for पुरम्० H, p 202
XII.2 NS	त चरणमूल	GRM, p.244	—	H, p 202
XII.4 NS	तस्याभिषेक	Śṛ Pra., Vol.III, p.342	नायिका—उद्धता यथा	b नयन० for पार्थिव०
XII.5 NS	गा विनारतमिता	GRM, p 89	—	q (a) H, p.202
XII.8 NS	दधतो मङ्गल	AS, p 23	नायकः —धीरोदात्त.	दधानस्य for वसानस्य
,,	,,	RAS, p.14	Atigambhīratā of Dhīrodātta	—
XII.11 NS	विप्रोषितकुमार	Srh., p 69	ग्रराजकम्	—
XII.17 NS	तमशक्यमपास्य	RAS, p.14	Dṛḍhavratatva of Dhīrodātta	—

XII.18 NS	स विसृष्टः	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.808	हेतुपालनविशेषापेक्षणं यथा	—
XII.23 NS	तस्मिन्नास्थ	AKP,Vol.III, p.782	—	q. तस्मिन् upto ॰मस्त्रम्
,,	,,	USVU,p.149	—	q. (a)
XII.28 NS	सन्ध्याभ्रकपिशः	Śṛ.Pra.,Vol.I, p.225	प्रकरणम्—आकस्मिकम्—निर्बीजं यथा	a. तत्र for तस्य b. परिग्रहः for इव ग्रह
XII.38 NS	इत्युक्त्वा मैथिलीं	DD,p.208	—	q. verses 29 & 30 q. अङ्के निविशती भयात्
,,	,,	DV,p.15	—	q. ,,
XII 41 NS	सा वक्रनस	DD,p.85	—	q. तावतर्जयदम्बरे तौ for ता
XII.45 NS	एको दाशरथिः	Śṛ.Pra ,Vol.II, p.188	शब्दान्तरादिभेदः —प्रकरणात् क्रियाविशेषभेदो यथा	H, p.202
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.308	विरोधः —अधिकं यथा—One of the 24 Arthālaṅkāras	—
XII.53 NS	रक्षसा मृगरूपेण	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.478	Vṛttyaṅga—संस्फोट इति चत्वारि आरभट्यंगानि। तेषु मायेन्द्रजालशिल्पनैपथ्यादिभिर्वस्तु स संक्षेपसंक्षिप्तकः। यथा	H, p.203
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.217	बुद्ध्यारम्भाः —वृत्तिः आरभटी—संक्षिप्तको यथा	—

Act, Verse, Edn. or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
XII.53 NS	रशना मृगहरेण	Śr.Pra., Vol.IV, p.567	समागमोपाय: —माया यथा—Love-condition	—
XII.57 NS	यथनिर्यूत	DD, p.80	—	q (b)
XII.58 NS	न हरा वालिन	Śr.Pra., Vol.IV, p.778	सहायत्वकरण यथा—One of the 80 Anubhāvas of Nirvahana	H, p.203 q. verse 69 also
XII.70 NS	न सेतु	Śr.Pra., Vol.II, p.88	अन्वय: (3 kinds)— कर्मकर्तृपादान्ताधिकरणवाक्यभिधाने यथा	a. प्रम्बुधी for प्रम्भसि b. उत्तीर्ण for उन्मग्न
XII.75 NS	काम जीवति	Śr.Pra., Vol.IV, p.894	जीवितेऽतिलज्जा यथा	—
XII.78 NS	न माऽति	Śr.Pra., Vol.I, p.226	Classification of Vākyas based on Śabda. सानुबन्ध यथा	H, p.203
,,	,,	Śr.Pra., Vol.II, p.216	समासाभिधान संक्षेपो यथा—One of the 24 Śabda-guṇas	—
XII.89 NS	नेतार लोक	Śr.Pra., Vol.III, p.346	महारम्भो यथा—Nāyaka's Guṇa	H, p.204
XIII.1 NS	यथात्मन: शब्द	Śr.Pra., Vol.II, p.225	व्यवहितार्थप्रत्ययस्य क्लिष्टं तस्य भटित्यर्थप्रतीतौ गुणत्वं यथा	H, p. 204
XIII.2 NS	वैदेहि पश्यामलय	AR, p.7	उपमा—दिङ्मात्रेण यथा	b. ०तार० for ०चारु० H, p.204

,,	,,	AS,p.43	वैदर्भी रीतिः	b. तारतारम् for चारुतारम्
,,	,,	GRM,p.444	—	q. वैदेहि upto ०राशिम्
XIII.23 NS	संपा स्थली	AR,p.47	उत्प्रेक्षा	a. एषा for सैषा H, p.205
XIII.24 NS	त्व रक्षसा	AKT,pt.II,p.259	—	q. त्वं upto ०नीता
,,	,,	VJ,p.115	लिङ्गवैचित्र्यवक्रता—A variety of Pada-pūrvārdhavakrata	—
,,	,,	VJ,p.194	वास्तवसादृश्योत्प्रेक्षा	—
XIII.25 NS	मृग्यश्च दर्भाङ्कुर	KPKD,p.308	काव्यलिङ्गम्	H, p.205
,,	,,	VJ,p.116	लिङ्गवैचित्र्यवक्रता	—
XIII.28 NS	पूर्वानुभूतं स्मरता	Śr.Pra.,Vol.III, p.59	विप्रलम्भ—स्मृतिः । तस्य अनुबन्धो यथा	a. रात्री for यत्र,
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.397	प्रवासानन्तरात्प्रवासो बलीयान् स वैचित्र्ये यथा	a. ,,
,,	,,	Śr.Pra., Vol. IV, p.820	सत्त्वप्रधान. सात्त्विको यथा—Dhīrodātta	a. रात्रौ for यत्र।
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.890	स्वदुःखसंकीर्तनं यथा	a. ,,
,,	,,	VJ,p.51	रसादिपरमार्थज्ञमनः संवादसुन्दरः	a. ,,

Act, Verse, Edn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
XIII.32 NS	इमा तटान्तोक	Śr.Pra., Vol IV, p.890	स्वदु:खसकीर्तन यथा	b. परिरिप्समान: for परिरब्धुकाम. सास्रं for साश्रु
XIII.35 NS	यत्रानुगोदं मृगया	KPKD, p.329	सादृश्यं विना तु स्मृतिर्न स्मरणमलङ्कारः । यथा	a. वातैरपनीतखेद: H, p.205
"	"	KPSC, pt II, p.395	सादृश्यविशिष्टमेव स्मरणमलङ्कारः ।'''इत्यादौ नेदमलङ्कारः	—
"	"	KPV, pt.II, p.412	—	—
"	"	Śr.Pra., Vol. III, p 59	विप्रलम्भ: —स्मृति: । तस्य जन्म यथा	—
"	"	Śr.Pra , Vol.III, p 254	विविक्तेषु निद्रा यथा—Dhīrodātta's Guṇa	—
"	"	Śr.Pra , Vol.IV, p.889	वृत्तानुस्मरणं यथा	—
XIII.36 NS	भ्रूभेदमात्रेण	SM, p 19	अनेकगुणमध्ये (क ? तद्) दोषेणैकेन निन्द्यते । अनेकलक्षणोपेतं वपु:श्वित्रेण दुर्भगम् ॥ 'प्रभ्रशया''' इत्यादि (मतान्तरेण) न दोष:	q. (a) प्रभ्रं० upto ०चकार
XIII.45 NS	पद: शरण्यं	DD, p 43	—	q. (b)
XIII.59 NS	पुर निशादाधि	DV, p.78	—	q. कैकेयि upto तवेति

,,	,,	VJ,p.76	अनौचित्यम्	—
XIII.72 NS	दुर्जातबन्धुर	Śr.Pra.,Vol.II, p.197	क्रमभेदः —औचित्यादिभिरपि यथा	c. इत्यादूरेण for इत्याहतेन
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.24	आभियोगिकी—अनुबन्धिनी यथा	c. ,,
XIII.78 NS	लङ्केश्वरप्रणति	Śr.Pra.,Vol.III, p.23	सांसर्गिकी—अनुबन्धिनी यथा	—
XIV.3 NS	आनन्दजः	RAS,p.96	अश्रु—सन्तोषेण—One of the 8 Sāttvika-bhāvas	—
XIV.23 NS	तेनार्थवांल्लोभ	Srh.,p.64	राजप्रशंसा	—
XIV.24 NS	स पौरकार्याणि	Śr.Pra.,Vol.I, p.344	सहार्थः —प्रतीयमानः । विभक्तितो यथा	a. विचिन्त्य for समीक्ष्य b. ०स्थित for ०स्थितः
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.813	पालने सम्यक्त्व यथा	a. विचिन्त्य for समीक्ष्य
XIV.25 NS	तयोर्यथाप्रार्थित	GRM,p.97	—	q. (b)
XIV.33 NS	कलत्रनिन्दा	DV,p.99	—	q. वैदेहि upto विद्ध
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.754	अनुभाव —निर्वहणम् । मुखसन्धौ व्यसनाभिघातो यथा	—
XIV.42 NS	तदेष सर्गः	Śr.Pra.,Vol.IV, p.763	सहायानुनीतिर्यथा—One of the 80 Anubhāvas of Pratimukha	a. प्रतिपेषनीयम्
XIV.50 NS	सा दुर्निमित्तोप	RAS,p,101	विषादः —विपत्तितो यथा—One of the 33 Vyabhicārins	a. ०त्तानुनिता for त्तोरगता

Act, Verse, Edn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
XIV.53 NS	अथ व्यव	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.739	करुणविप्रलम्भ. —स्वरूपाश्रय: आकस्मिको यथा	—
XIV.54 NS	ततोऽभिपङ्गा	RAS,p.118	मोह: —from आपत्—One of the 33 Vyabhicārins	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.77	सर्वेन्द्रियास्तमय· प्र'''अनुबन्धो यथा	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.754	निर्वहणे अभिपङ्गाभिभवो यथा	—
XIV.56 NS	सा लुप्तसंज्ञा,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.756	मूर्छाविच्छेदो यथा—One of the 80 Anubhāvas of the Mukha-stage	—
XIV.57 NS	न चावदद्भर्तु	Śṛ.Pra.,Vol IV, p.752	शान्ताश्रयो यथा	—
XIV.59 NS	सीता तमुत्थाप्य	USVU,p 50	—	q. प्रीता० upto जीव
XIV.62 NS	कल्याणबुद्धे	AKP,Vol.I,p.160	—	q. (b)
,,	,,	RAS,p 52	औदार्यम्—One of the Cittaja-anubhāvas	—
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p 581	मान: —विषय: —उत्तमविषयो यथा	—
XIV.63 NS	उपस्थिता पूर्वं	SM,p.116	वाक्यवक्रता यथा	q. उपस्थितां upto लक्ष्मीम्

,,	,,	VJ,p 40	,,	a. यनं मया b. त्वमाश्रयं for तदास्पदं तयानु॰ for तथाति॰
XIV.66 NS	साह तपः	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.776	तपस्योद्योगो यथा—One of the 80 Anubhāvas of the Nirvahaṇa	—
XIV.67 NS	नृपस्य वर्णाश्रम	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.73	दैन्यम् । जन्म यथा	—
XIV.68 NS	तथेति तस्याः	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.758	बाष्पमोक्षो यथा—One of the 80 Anubhāvas of Mukha	II, p.208
,,	,,	USVU,p.136	—	q. पत्रान्द शीता पुररीव भूयः
XIV.70 NS	तामभ्यगच्छत्	SM,p.16	काव्यार्थः —श्रत्रोत्तरार्धेऽर्थो मुने. परमकारुणिकत्वे नितान्तमुपयुक्तः	a. मुनिः for कविः
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.767	सहायाभ्युपपत्तिर्यथा—One of the 80 Anubhāvas of the Garbha	—
,,	,,	VJ,p.19	Example of poetry—Sahṛdayāhlādakārī	—
XIV.71 NS	तमश्रुनेत्रावरणं	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.771	श्रनुकम्पनं यथा—One of the 80 Anubhāvas of Vimarśa	—
XIV.72 NS	जाने विसृष्टां	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.771	,,	—
XIV.73 NS	उत्खातलोक	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.773	सत्यापनं यथा—One of the 80 Anubhāvas of Vimarśa	b. प्रवृत्तः for प्रवृत्तौ

Act, Verse, Edn. or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
XIV.74 NS	तवोरुकीर्तिः	Śṛ Pra., Vol.IV, p.773	,,	a तवेन्दु० for तवोरु०
XIV.75 NS	तपस्विसर्ग	Śṛ.Pra., Vol IV, p.772	प्रलोभन यथा—One of the 80 Anubhāvas of Vimarśa	—
XIV.76 NS	प्रभूत्यतोरा	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.772	,,	—
XIV 77 NS	पुष्प फल	Śṛ.Pra., Vol.I, p.346	तादर्थ्यं पीडा—प्रकृतिविकार—तादर्थ्यं यथा	—
,,	,,	Śṛ Pra., Vol.IV, p.772	विस्रम्भण यथा—One of the 80 Anubhāvas of Vimarśa	—
XIV.78 NS	पयोघटै	Śṛ Pra., Vol.IV, p.772	,,	—
XIV.79 NS	अनुग्रहप्रत्यभि	Śṛ.Pra., Vol.IV, p 773	आप्यायन यथा—One of the 80 Anubhāvas of Vimarśa	a. ०ग्रहं for ०ग्रह b. शान्तिमुखं for शान्तमृग
XIV.80 NS	तामर्पयामास	Śṛ Pra., Vol.IV, p.774	,,	—
XIV 87 NS	सीता हित्वा	RAS, p.16	धीरोदात्तानुकूल.	c. ०व्यापिना for ०प्राविणा H, p.208

,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.III, p.312	दृढभक्तिता यथा—Viśeṣaguna of a Dhīralalita	c. ,,
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.556	One of the 52 kinds of Pravāsa—सामान्यभेदः (24 types) असाधारणो यथा	d. दुर्वां व्यथं for दुर्वारं कथं
XV.1	NS	कृतसीता	DV,p.19	—	q. (b), H, p.208
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.812	पालनसङ्करो यथा	—
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.832	अनुनायिका यथा	—
XV.11	NS	[illegible]	GRM,p.358	—	q. (b)
XV.2?	NS	[illegible]	RAS,p.16	आत्मश्लाघपराङ्मुखत्वम्—Dhīrodātta's Guna	—
,,	,,		RAS,p.123	व्रीडा—स्तुत्या—One of the 33 Vyabhicārins	—
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.III, p.245	अभ्युदयादिभिः अनुत्सेको यथा—Guna of a Dhīrodātta	—
XV.?9	NS	[illegible]	AKP.,Vol.II,p.36	—	q. (b)
[illegible]		[illegible]	DV,p.98	—	q. (b)
[illegible]		[illegible]	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.163	—	b. आसीद्यत्सैव for सैवासी०

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
XV.61 NS	श्लाघ्यस्त्यागोऽपि	Śr.Pra., Vol.III, p.22	रतिः —ग्राभिमानी—अनुवर्तिनी यथा	b. ग्रासीद्यसैव
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.378	अकृत्रिमानुराग —सहज. —तत्र एकविषयो यथा	b. ,,
,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p 663	प्रवासभेदः —विशेषभेदः —दैवधर्मापत्नेषु प्रकृतिस्थो यथा	b. ,,
XV 66 NS	तद्गीतश्रवण	RAS,p.90	स्तम्भः —अद्भुतात्—One of the 8 Sāttvika-bhāvas	—
XV.69 NS	गेये को नु	GRM,p 248	—	q. (b)
XV 97 NS	स निवेश्य	USVU,p.169	—	q. सनिवेश्य for कुशम्
XV 100 NS	उपस्थितविमानेन	USVU,p.107	—	q. (b)
XVI.1 NS	अथेतरे सप्त	Srh ,p.95	भ्रातृ	—
,,	,,	USVU,p.92	—	q. सौभ्रात्र० upto ०सारि
XVI.2 NS	ते सेतुवार्ता	Srh.,p.95	भ्रातृ	—
XVI.8 NS	का त्वं शुभे	RAS,p.12	शुचिता—Sādhārana-guna of a Nāyaka	H, p.208
,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.112	नायिका - परकीया	—

,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.239	परस्वाभिध्यानिवृत्तिर्यथा—धर्मः	—
XVI.11 NS	विशीर्णतल्पाट्ट	AKU,p.300	—	q. विशीर्णतल्पाट्टशता पूः
XVI.33 NS	तीर्थे तदीये	KPKD,p.151	अत्र परामर्शनीयमर्थमनुक्त्वैव यस्तस्य सर्वनामपरामर्शः सोऽक्रमः	q. (a) H, p.209
XVI.43 NS	अथास्य रत्न	SM,p.144	नागरिकवर्णने सूक्ष्माणि वासांसि	b. आससाद for आजगाम प्रियावेशम् for प्रियो वशम्
XVI.45 NS	प्रवृद्धतापो	VJ,pp.48-9	अत्र श्लेषच्छायाच्छुरितं कविशक्तिमात्रसमुल्लसितमलकरणं···कामपि कमनीयतां पुष्णाति	—
XVI.46 NS	दिने दिने	Śṛ.Pra., Vol.III, p.166	ऋतु. —ग्रीष्मावसतिर्यथा	—
,,	,,	Srh.,p.247	धर्मः	—
XVI.48 NS	स्वेदानुविद्धार्द्र	Śṛ.Pra., Vol.I, p.178	अपादानम् । निर्दिष्टविषय—उज्झित यथा	—
XVI.50 NS	स्नानार्द्रमुक्तेष्वनु	Smv.,p.178	स्त्रीणामङ्गवर्णनपद्धतिः	H, p.210
,,	,,	Śp.,3289	तरुणीवर्णनम्—केशपाशः	—
,,	,,	VJ,p.54	लावण्य—गुणः	—
XVI.52 NS	मनोज्ञगन्ध	GRM,p.99	—	q. (a)
XVI.54 NS	अथोर्मिलोलोन्मद	RAS,p.48	तटस्थाः —सरितो यथा—शृङ्गारस्योद्दीपनविभावः	a. मालो॰ for लोलो॰
,,	,,	VJ,p.232	प्रकरणवक्रता	—

Act, Verse, Edn. or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
XVI.74 NS	जयश्रिय· सवननं	AKP,Vol IV,p.97	—	q. जय० upto यतस्तु यतस्तु for यतस्तत्
,,	,,	AKT,pt IV,p.53	—	q. जय० upto ०तत्
XVI.79 NS	तस्मात्समुद्रादिव	Śr Pra.,Vol.IV, p 483	दूत: —अर्थप्रतिघातो यथा	—
XVI.80 NS	विभूषणप्रत्युप	RAS,p.165	भयं—मन्तुना (अपराधं)—One of the 8 Sthāyins	a. विज्ञापनिस्त प्रणत निरीक्ष्य for उपस्थित वीक्ष्य विज्ञापितम्
82 NS	अवैमि कायन्तिर	VJ,p.232	प्रकरणवक्रता	q verses 83, 84 & 85
NS	इमां स्वसारं	Śr.Pra.,Vol.IV, p.563	संयोगविधानम्—Condition of love	b नुदतीमुपेतां for नुदती चिराय
VI.86 NS	इत्यूचिवान्	Śr.Pra.,Vol.IV, p 515	उपायज्ञानम्—दानम्—स्वयंगृहीतस्य प्रत्यर्पणमातंप्रतिपादन यथा	b. मुदित for स्वजन
NS	अतिथि नाम	Śr.Pra.,Vol.I, p 178	अपादानम्—उपात्तविषय· उपादेयं यथा	a. प्राप for प्राप H, p.210
NS	स राजककुद	AKU,p.16	—	q. मुपर्मा upto पुरीम्
VII 42 NS	यदुवाच न	KPKD,p.126	—	q. (a)
,,	,,	KPS,p.126	—	,,

,,	,,	KPSC,pt.II,p.42	—	,,
,,	,,	KPV,pt.II,p.204	—	,,
XVII.51 NS	परेषु स्वेषु	Srh.,p.158	चारः	a. चाक्षिप्तैः for च क्षिप्तैः
XVII.52 NS	दुर्गाणि दुर्ग्रहा	Srh.,p.115	दुर्गः	—
XVII.60 NS	कोशेनाश्रय	Srh.,p.113	कोश	a. कोशात् for कोशेन
XVII.75 NS	इन्दोरगतयः	Srh.,p.62	राजप्रशंसा	—
XVIII.4 NS	पौत्रः कुशस्यापि	RAS,p.9	महाभाग्यम्—Sādhāraṇa-guṇa of a Nāyaka	b. पुर्यगलादण्डभुजो for पुरार्गलादीर्घभुजो
,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p 804	भुजेः प्रयोगो दृश्यते—रक्षणाद्यविशेषेण कर्तृव्यापारे यथा	a. ०चित्त. for ०चेताः
XVIII.19 NS	तं रागबन्धि	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.809	याचनविशेषोऽभिलषणं यथा	—
XVIII.43 NS	पर्यन्तसञ्चारि	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.160	वाक्यधर्मः —प्रसज्यप्रतिषेधः । पर्युदासो वा निषेधः पर्युदासः, स चोभयरूपोपि प्रागभावादिभेदात् भिद्यते यथा	—
XVIII.48 NS	प्रनश्नुवानेन	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.160	निषेधः —पर्युदासः	०लब्ध for ०वद्ध० H, p.212
XVIII.53 NS	प्रतिकृतिरचनाभ्यो	AKP,Vol.II,p.443	—	q (c) & (d)
,,	,,	AKT,pt.II,p.262	—	,,

Act, Verse, Edn or Recn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
XIX.2 NS	तत्र सीर्थसलिलेन	AKP,Vol.II, pp.48,54	—	q. सौध upto विस्मृत.
,,	,,	AKT,pt II.p.28	—	q. ,,
XIX.3 NS	लब्धपालन	Śr.Pra.,Vol.IV, p 805	भुजेः प्रयोगो दृश्यते	b. ०श्रिया for ०द्विषा
XIX.4 NS	सोऽधिकार	RAS,p.15	नायकः —धीरललितो यथा	a. ०अधिपः for ०अभिक.
XIX.5 NS	कामिनीसह	Śr.Pra.,Vol.III, p 304	अभ्युदयादिभिः प्रमोदः —Dhīralalita's Guna	—
,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.900	दयितसाहचर्यं यथा	—
XIX.6 NS	इन्द्रियार्थपरि	Śr.Pra.,Vol.III, p 306	विषयेष्वत्यासगो यथा—Dhīralalita's Guna	—
XIX.7 NS	गौरवाद्यदपि	AS,p 24	नायकः —Dhīralalita	—
XIX.12 NS	सातिरेकमद	Śr.Pra.,Vol.III, p.306	व्यसनेष्वभिनिवेशो यथा—Dhīralalita's Guna	b. ०हृतं० for हृत
XIX.13 NS	अङ्कमङ्कपरि	Śr.Pra.,Vol.III, p.86	रज उत्कर्षाद्राजस यथा	b. मञ्जु० for वल्गु०

,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.306	विषयेष्वरयासंगो यथा—Dhīralalita's Guṇa	b. ,,
XIX.14 NS	स स्वयं प्रहत	Śṛ.Pra., Vol.III, p.345	कलावैदग्ध्यं यथा—Nāyaka's Guṇa	—
XIX.15 NS	चारु नृत्यविगमे	RAS,p.92	स्वेदः —नृत्तश्रान्त्या—One of the 8 Sāttvika-bhāvas	b. अनिलं for अनिलः अलकामरेश्वरी for अमरालकेश्वरी
XIX.16 NS	तस्य सावरण	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.810	गौणोऽप्यवहारविशेषो निधुवनं यथा	—
XIX.17 NS	अङ्गुलीकिसल	Śp.,3566	नायकशिक्षानायकानुनयौ	—
,,	,,	Śṛ Pra, Vol.IV, p.601	विषयप्रकीर्णं—वञ्चकविषयो यथा	०कूर्चं for ०कुच्च
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.823	आलिङ्गनादय उपचारा भवन्ति सङ्कटे । सङ्कटभ्रष्टा विप्रलब्धा यथा	,,
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.876	दयितयातना यथा	,,
,,	,,	Śṛh.,p.257	विप्रलम्भशृङ्गारः	—
XIX.19 NS	लौल्यमेत्य गृहिणी	Śṛ.Pra., Vol.III, p.308	दुर्लभेष्वाकांक्षा यथा—Dhīralalita's Guṇa	—

Act, Verse, Edn or Recn	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
XIX.21 NS	प्रातरेत्य परि	Śṛ Pra., Vol.III, p 308	सुदुर्लभेष्वमानो यथा—Dhīralalita's Guna	ग्रहण० for प्रणय०
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.805	भुजे प्रयोगो दृश्यते । अवनार्थेषु हिंसाया यथा	,,
XIX.22 NS	स्वप्नकीर्तित	RAS,p 18	पति: —शठ:	—
,,	,,	RAS,p.182	मानविप्रलम्भ: —उत्स्वप्नेर्ष्यया	—
XIX.23 NS	क्लृप्तपुष्पशयनान्	GRM,p 93	—	q. (a)
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.322	मध्यमस्य भय यथा—Dhīralalita's Bhāva	भयजातवेपथु: for भय०
XIX.25 NS	चूर्णबभ्रु लुलित	AS,p.58	अनुमानम्	श्रमाकुल and स्रगाकुल
XIX.27 NS	चुम्बने विपरि	Skm.,p.153	नवोढासम्भोग:	a. चुम्बनेषु परि० H, p.212
,,	,,	Śp.,3676	नववधूसङ्गम:	a. ,,
,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.821	नायिकाभेद. । अप्रगल्भा यथा	a चुम्बनेऽपि परि०
XIX 28 NS	दर्पणेषु परिभोग	Śṛ.Pra , Vol.III, p.317	उत्तमस्य हासो यथा—Dhīralalita's Bhāva	०सश्रय: for ०संस्थित:

,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.815	उपसर्गार्थः —अनुभवे सम्पूर्णत्वं यथा	,,
XIX.30 NS	प्रेक्ष्य दर्पण	Śr.Pra.,Vol.IV, p.805	भुजेः प्रयोगो दृश्यते । दीप्तौ यथा	—
XIX.39 NS	कार्तिकीषु सवितान	Śr.Pra.,Vol.IV, p.815	अनुभवे सम्यक्त्वं यथा	b. विशदास्च चन्द्रिकाः
XIX.44 NS	ताः स्वमङ्कमधि	Śr.Pra.,Vol.III, p.305	विलासेषु व्यसनं यथा—Dhīralalita's Guṇa	a. परिजनप्रवृद्धया
XIX.50 NS	तस्य पाण्डुवदनाल्प	RAS,p.103	ग्लानिः —व्याधिना—One of the 33 Vyabhicārins	—
,,	,,	USVU,p.51	—	q. (b) यक्ष्मणापि for राजयक्ष्म०
XIX.57 NS	तं भावार्थं प्रसव	AKP,Vol.III, p.733	—	q. (c) गीतैः upto ०सचिवैः

MEGHADŪTA

Verse No.	Edn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
1	S.K.De	कश्चित् कान्ता	AKT,pt.I,p.109	—	q. (a) & (b) H, p.212
	,,	,,	AR,p.188	उदात्त—उदारचरितानां यत्र चरित वस्त्वन्तराङ्गतामुपयाति तदुदात्तम् । यथा कश्चित्'''अत्र वाक्यार्थीभूतस्य देशविशेषस्य उदारचरितजानक्यादिचरितमङ्गतयोपनिबद्धम्	
	,,	,,	CHA,p.7	—	q. (c)
	,,	,,	RAS,p.188	प्रवास—शापः — ताद्रूप्येण	—
	,,	,,	SM,p.114	लिङ्गोद्भेदः —शब्दान्तरोपलब्धवस्तुसामर्थ्यात् सामान्याक्षिप्तस्य विशेषेऽवस्थापन लिङ्गोद्भेदः । यथा—कश्चित्कान्ताविरहगुरुणेत्यादि	—
	,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol II, p 157	व्यवहितकल्पना—One of the 48 Vākyadharmas. यथा च मेघदूताद्यश्लोके कश्चिद्यक्षश्शापेनास्तगमितमहिमा रामगिर्याश्रमेषु वसति चक्र इति	—

,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.II, p.154	लघु—One of the 48 Vākyadharmas. कर्मधारय-बहुव्रीह्योः लघुर्यथा	q. (c) & (d)
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.426	प्रवासः —वसेः प्रपूर्वस्य तद्विपरीतार्थवाचित्वे प्रवसनं प्रवासः । यथा	—
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.658	प्रवासभेद—सामान्यभेद—सावधिर्यथा	—
3	,,	तस्य स्थित्वा	DV,p.27	—	q. (a) reads कौतुक॰ for केतक॰
,,	,,		GRM,p.32	—	q. (b)
,,	,,		Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.707	विरहोद्दीपन—चिन्तारम्भादीनां पृथक् पृथक् चतुष्कं तत्र चिन्तारम्भेषु स्मृत्यादीनामेकस्यैव सद्भावे शुद्धः द्वयोस्सङ्कीर्णः, त्रयाणां प्रकीर्णः, चतुर्णां विप्रकीर्ण इति । विप्रकीर्णो यथा	a. कौतुक॰ for केतक॰
4	,,	प्रत्यासन्ने नभसि	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.657	प्रवासभेद—सामान्यभेद । सप्रतिविधानो यथा	—
5	,,	धूमज्योतिः	AKU,pp.24-5	—	q. धूम upto मरुतां
,,	,,		CHA,p.9	—	q. (c) H, p.213
,,	,,		KPSC,pt.I, p.190	अलङ्कारेणालङ्कारो यथा—धूमज्योतिः""इत्यादिवचनानन्तर, शापान्तो मे"'शयासु इत्यादौ विरोधालङ्कारेण महापुरुषाणां कोपेऽपि न तद् भूत्वा विपर्ययेरन्निति विशेषोक्तिर्व्यज्यते	d. प्रणय॰ for प्रकृति॰

Verse No	Edn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
5	S.K.De	धूमज्योतिः	Śr.Pra., Vol.II, p.278	युक्तिः —शब्दालङ्कारः प्रबन्धव्यापिवस्तूपपत्तिः प्रबन्धविषया यथा	—
6	,,	जातं वंशे	DV,p.67	—	q. (d) H, p.213
	,,	,,	DV,p.25	—	q. (a) पुष्कल० for पुष्कर०
	,,	,,	Śr.Pra ,Vol.III, p.305	व्यसनादिभि दीनत्वम्—Guna of a Dhīralalita	a. पुष्कल० for पुष्कर०
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.324	उत्तमस्य दैन्यं यथा—Bhāva of a Dhīralalita	a. पुष्कल० for पुष्कर०
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p 536	दूतसंप्रेक्षण यथा—One of the 48 conditions of love	a. पुष्कल० for पुष्कर० q. verse 7 also
7	,,	संतप्तानां त्वमसि	Śr.Pra ,Vol.IV, p.536	,,	—
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.708	विरहोद्दीपन—वागारम्भ—प्रकृतौ यथा	—
8	,,	त्वामारूढं पवन	Śr.Pra.,Vol.IV, p.710	विरहोद्दीपन—शरीरारम्भ	—

9	,,	मन्दं मन्दं नुदति	DV,p.122	—	q. मन्दं upto पवन: H, p.214
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.I, p.339	नामरूपं यथा—प्रकृतिप्रत्ययसमुदायस्य प्रकृत्यर्थभागमुखेन भेदकं क्रियाविशेषणं भावोत्पन्ने हि प्रत्यये कदाचित्समुदाय: प्रत्ययमुखेन विशेष्यते—तीव्र. पाक: तीव्र पाक इति तत् पोढा	
10	,,	तां चावश्य	Abhi.Bhā.,Vol.I, p.310	करुण—बन्धुजनादिविषये याऽपेक्षा रतावपि वालम्बनम् यथोक्तं—आशा'''' ततो निष्क्रान्तो भाव: शोकाख्यो यस्मिन्	q. (c) c. ०सदृशप्राणम् also सदृशमिति
11	,,	कर्तुं यच्च प्रभवति	AKP,Vol.I,p.270	—	q. विस upto वन्त: (c)
	,,	,,	AKT,pt.I,p.109	—	,,
	,,	,,	DV,p.88	—	,,
	,,	,,	KPKD,p.154	पौनरुक्त्यं च प्रकृतिप्रत्ययोभयपदवाक्यविषयत्वादनेक, यथा विस'''इति च मत्वर्थीयस्य, बहुव्रीहिसमासाश्रयेणैव तदर्थावगतिसिद्धे:	,,
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.155	गुरु—One of the 48 Vākyadharmas. कर्मधारयमत्वर्थीयेन गुरुर्यथा	q. (c) & (d)
12	,,	आपृच्छस्व	AKU,p.261	—	q. (a) आपृच्छस्व upto प्रमुम्
13	,,	मार्गं तावच्छृणु	DV,p.122	—	q. (b) & (c)
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.708	विरहोद्दीपन—वागारम्भ—प्रप्रकृतो यथा	a. मार्गान् for मार्गं

Verse No.	Edn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
14	S.K.De	मद्रेः शृङ्गं हरति	Śr.Pra., Vol.II, p.314	वितर्क—अर्थालङ्कार । अनिर्णयान्तमिथ्यारूपो यथा	H, p.214
15	,,	रत्नच्छायाव्यतिकर	GRM, p.34	—	q. (a)
	,,	,,	AKT, pt.II, p.15	—	q. (b)
	,,	,,	Śr.Pra., Vol.I, p.433	साहित्य—अभिधा—मुख्या । अवस्तुष्वपि वस्तुवन्मिथ्याप्रसिद्धिः प्रवादो यथा	a. ०करमिव for ०कर इव
	,,	,,	VJ, p.131	वाक्यवक्रता । अत्र 'अतितरामि'त्यतीव चमत्कारकारी	q. (c) & (d)
17	,,	त्वामासारप्रशमित	GRM, p.34	—	q. (d) किंपुनर्यस्तथोच्चैः
18	,,	छन्नोपान्तः	KAV, p.14	—	—
19	,,	स्थित्वा तस्मिन्	Śr.Pra., Vol.IV, p.812	गतिविशेषो निषेवणं यथा	b. ०गतिस्तं for ०गतिस्तव
21	,,	नीपं दृष्ट्वा	GRM, p.34	—	q. (b)
	,,	,,	USVU, p.107	—	q. नीपं upto कपिशं
22	,,	उत्पश्यामि द्रुतमपि	Śr.Pra., Vol.II, p.306	अर्थालङ्कार—सम्भव । उभयरूपो यथा	H, p.214
23	,,	पाण्डुच्छायो	AKP, Vol.II, pp.49,55	—	q. आकुलग्रामचैत्याः

25	,,	नीचैराख्यं	RAS,p.48	तटस्था—क्रीडादे: । शृङ्गारस्योद्दीपनविभाव:	—
27	,,	वक्र: पन्था:	Śr.Pra.,Vol.IV, p.708	विरहोद्दीपन—वागारम्भ—प्रसक्तो यथा	b. मा च for मा स्म c. ०स्फुरण० for ०स्फुरित०
28	,,	वीचिक्षोभस्तनित	VKS,538	नानाप्रकारशृङ्गाररस	a. वीची० for वीचि० c. रसाभ्यन्तरं (also ०र:) for रसाभ्यन्तर: d. प्रणयि० (also प्रणय०) for प्रणय०
30	,,	प्राप्यावन्ती	VKT,p.669	—	q. (c) & (d)
31	,,	दीर्घीकुर्वन्	AKP,Vol.I, p.208	—	q. (b) H, p.215
	,,	,,	KM,p.79	कविसमयलक्षणम्—नदीपद्मानि यथा	d. शिप्रा for सिप्रा०
	,,	,,	KPKD,pp.93-4	वाच्यालङ्कारसंसृष्टत्वं च पदापेक्षया यथा	—
	,,	,,	KPV,pt.II,p.150	वाच्यालङ्कारसंसृष्टि: पदाश्रयैणैव; न तु वाक्याश्रयेण । यथा	—
33	,,	भर्तु: कण्ठच्छवि	Śr.Pra.,Vol.IV, p.708	विरहोद्दीपन—वागारम्भ—अनुप्रसक्तो यथा	a. दृश्यमान: for वीक्ष्यमाण: d. ०विरत युवतीं for ०निरतयुवति०
35	,,	पादन्यासक्वणित	KM,p 86	चक्षुष: कृष्णता	H, p.215
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.116	नायिका—सामान्या—वेश्या । विलासिनी यथा	d. मामोक्ष्यन्ति for मामोक्ष्यन्ते

Verse No.	Edn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
36	S.K.De	पश्चादुच्चै.	GRM,p.176	—	q. दृष्टभक्तिर्भवान्या
37	,,	गच्छन्तीना रमण	KAV,p.8	तमसो मुष्टिग्राह्यत्वम्	H, p.215
	,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.473	अभिसरण—ध्वान्तपरीक्षा यथा	,,
	,,	,,	VJ,p.101	उपचारवक्रता—A variety of Padapūrvārdha-vakratā. अत्रामूर्तानामपि तमसामतिबाहुल्याद् घनत्वान्मूर्तसमुचित सूचिभेद्यत्वमुपचरितम्	—
38	,,	ता कस्याचिद्भवन	AKP,Vol II,p.70	—	q. ता upto वलभी
	,,	,,	CHA,p.9	—	q. (d)
	,,	,,	DD,p.11	—	q. (c)
	,,	,,	DV,p.55	—	q. (c)
44	,,	ज्योतिर्लेखावलयि	VJ,p.55	आभिजात्य—यत. स्वभावमसृणच्छायं महार्यंश्लक्ष्णकान्ति यत्तद् आभिजात्य कथयन्तीत्यर्थ. । यथा 'ज्योतिर्लेखा…' अत्र श्रुतिपेशलतादिस्वभावमसृणच्छायत्व किमपि सहृदयसवेद्य परिस्फुरति	q. (a) & (b) H, p.216
45	,,	भारार्घ्यंनं	GRM,p.447	—	q. (b) H, p.216
46	,,	त्वय्यादातु जलमवनते	Śṛ.Pra.,Vol.II,	अर्थालङ्कार—सम्भव—विधिरूपो यथा	b. ०प्रभावम् for ०प्रवाहम्

			p.306		c. ०मुष्टी for दृष्टी H, p.216
	,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.227	ताराकर्म—पातन यथा	a. अस्य० for त्वयि b. ०विषयो for ०गतयो c. ०प्रावन्द्य० for ०आवर्ज्य d. ०एतत् for एकम्
47	,,	तामुत्तीर्य व्रज	KM, p 86	चक्षुषःमिश्रवर्णता	H, p.216
51	,,	तस्याः पातु सुरगज	CHA, p.8	—	q. (d) H, p.217
	,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.II, p.307	अर्थालङ्कार—सम्भव । अनुभवरूपो यथा	
53	,,	तं चेद्वायौ सरति	DV, p.58	—	q. (b) क्षपित upto अग्निः
54	,,	ये त्वां मुक्तध्वनि	GRM, p.98	—	q. (c)
55	,,	तत्र व्यक्तं दृषदि	DV, p.121	—	q. (b) भक्तिनम्रः परीयाः
56	,,	शब्दायन्ते मधुर	Śṛ.Pra., Vol.II, p.158	योग्यतापत्तिर्यथा—One of the 48 Vākyadharmas	b. हीयते for गीयते a. निर्हारी मुख for निर्हादी मुरज H, p.218
57	,,	प्रालेयाद्रेरुपतट-	Śṛ.Pra., Vol.I, p.337	क्रियादीनां मिथोमर्यादावधिः सपूर्वकालव्यतिहारपरापरयोगकालाध्वादिभेदादनेकप्रकारः । परयोगो यथा	b. ०पद्मवत् for ०वर्त्म० c. ०शोभि for ०शोभी d. श्यामं for श्यामः ०विमयना० for ०नियमना०

Verse No.	Edn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
58	S.K.De	गत्वा चोर्ध्वं	KAV,p.9	—	—
	,,	,,	KAV,p.14	—	q (a)
	,,	,,	VJ,p.193	उत्प्रेक्षा—काल्पनिकसादृश्योदाहरण यथा	q. (d)
59	,,	उत्पश्यामि त्वयितटगते	KAV,p.14	पादत्रयसमस्या	q. (b)
63	,,	तस्योत्सङ्गे प्रणयिन	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.704	विरहोद्दीपन—इच्छाविशेषो यथा	c. विमानैः for विमाना
64	,,	विद्युत्वन्तं ललित	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.176	उद्दीपनविभाव—उपकरण—मदिर यथा	a. चित्रं for चित्राः b. ॰पर्जन्य॰ for ॰गम्भीर॰ H, p.218
65	,,	हस्ते लीलाकमल	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.408	नानालङ्कारसंसृष्टिः	c. ॰कुरवकः for ॰कुरवक d. दीपं for नीप H, p.218
	,,	,,	USVU,p.212	—	q. हस्ते लीलाकमलमलके
67	,,	यत्रस्त्रीणा प्रियतम	RAS,p.51	दीप्तिः —(चित्तज भाव) अत्र प्रियतमालिङ्गनसौध-ज्योत्स्नादिगुणैः ···सुरतोत्साहरूपा दीप्तिः प्रतीयते	b. जालमार्गप्रविष्टैः for तन्तुजालावलम्बाः c. चन्द्रपादैर्निशीथे for ॰श्चोतिता चन्द्रपादैः
69	,,	नीवीबन्धोच्छ्वसित	Śṛ.Pra.,Vol.II, p.306	अर्थालङ्कार—अहेतु—व्याहतो यथा	b. क्षौमं for वासः रागाद॰ for कामाद॰

					d. ०प्रेरणी for ०प्रेरणा H, p.219
72	,,	तत्रागारं धनपति	DV,p.44	—	q. (a)
	,,	,,	AKP,Vol.II,p.73	—	q. (b) H, p.219
	,,	,,	KM,p.96	उत्तरादावप्युत्तरदिगभिधानम्	a. ०नुत्तरेण० for ०दुत्तरेण० b. सुरपति० for तदमर० d. स्तवक० for स्तवक०
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.176	उद्दीपनविभाव—उपकरण। मन्दिरं यथा	b. सुरपति० for तदमर० d. ०विनतो for ०नमितो
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.705	विरहोद्दीपन—इच्छा—मन्विच्छाविशेषो यथा	(b) & (d) ,,
73	,,	वापी चास्मिन् मरकत	Śr.Pra.,Vol.III, p.182	उद्दीपनविभाव—देश—वापीरमणीयता यथा	b. हैमैः स्फीतविकचकमलैः दीर्घवैडूर्यनालैः
74	,,	तस्यास्तीरे रचितशिखरः	Śr.Pra.,Vol.IV, p.703	विरहोद्दीपन—स्मरण—मनुस्मृतिर्यथा	c. मा० for मद्० d. स्मरन्ति for स्मरामि H, p.219
75	,,	रक्ताशोकश्चल	DV,p.96	—	q. (a) एकः upto यथा
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.703	विरहोद्दीपन—स्मरण—स्मृति—विनोदो यथा	d. दोहद० for दोहद०

Verse No.	Edn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
76	S K.De.	तन्मध्ये च स्फटिक	DV,p.13	—	q. (c) शिञ्जद्वलयसुभगैः
	,,	,,	Śr.Pra ,Vol.II, p.2	उपचारनिमित्ता—धर्मनिमित्ता यथा	q. (c)
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p 200	मूलकला: —नृत्तं यथा	a. तस्योपान्ते for तन्मध्ये च b. मूलैर्बन्धामणि० for मूले बद्धा मणि०
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.704	विरहोद्दीपन—स्मरण—अनुस्मृति—विशेषो यथा	—
79	,,	तन्वी श्यामा शिखर-	AKP,Vol.II, p.554	—	q. (c) श्रोणीभारादलसगमना
	,,	,,	Bhā.Pra.,p.306	शब्दो गुणीभवेत् स्वस्ववाच्यार्थगुणगौरवात्	a. शिखरि० for शिखर० H, p 219
	,,	,,	RAS,p.40	शृङ्गारस्योद्दीपनविभाव । द्वितीययौवनं यथा	a. शिखरि० for शिखर०
	,,	,,	SM,p.11	हृदिस्थं तद् विशे(ष/ष्य)स्य शरीरानुप्रवेशि यत्	a. शिख(र?रि) for शिखर d. (स्यात्?या) for या
80	,,	तां जानीयाः परिमित	AKP,Vol.IV, p.313	—	q. (d) पद्मिनीवान्यरूपा H, p.220
	,,	,,	AKU,Vol.IV, p.339	—	q. (d) पद्मिनी वान्यरूपा

	,,	,,	KPSC,II,p.263	इवशब्द इव वाशब्दोऽप्युपमां द्योतयति॰	q. (d)
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.675	प्राप्तिस्कन्ध—तत्र देशोपाधिभेदेषु स्वकीयान्देशे यथा	a. जानीथा: for जानीया: कथा for कथां द्वितीयां for द्वितीयं c. गाढोत्कण्ठा for ॰कण्ठां बाला for बाला d. जाता for जातां तुहितमथिता for शिशिरमथिता
81	,,	नूनं तस्या: प्रबल	Śr.Pra.,Vol.IV, p.678	प्राप्तिस्कन्ध—पात्रभेदेषु ललितो यथा	—
82	,,	आलोके ते निपतति	Śr.Pra.,Vol.IV, p.716	उत्कण्ठाविनोद—नायिकाबाह्य आन्तरो बाह्यान्तरश्च यथा	d. गिरिके for रसिके
83	,,	उत्सङ्गे वा मलिन	AS,p.33	प्रोषितभर्तृका—नायिकावस्था	c. तन्त्रीमाद्रां for तन्त्रीरार्द्रां d. ॰अधिकृतां for ॰अपि कृतां विस्मरन्ति for विस्मरन्ती H, p.220
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.717	उत्कण्ठाविनोद: —नायिकाया एव प्रसक्तो यथा	b. विरहित॰ for विरचित॰
84	,,	शेषान्मासान् विरह	Śr.Pra.,Vol.IV, p.717	उत्कण्ठाविनोद—तस्या: (नायिकाया:) अनुप्रसक्ता: प्रसक्तानुप्रसक्तश्च यथा	a. ॰गमय for ॰विरह॰

Verse No.	Edn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
86	,,	आधिक्षामां विरह	Śr.Pra., Vol.IV, p 677	प्राप्तिस्कन्ध—पात्रभेदेषु मध्यमा यथा	a. ०क्षाम० for ०क्षाम० ०पार्श्वो for ०पार्श्वां० b. तरुमिव for तनुमिव c. क्षणमिव for क्षण इव d. ०वनितं for ०महती०
87	,,	निःश्वासेनाधर	Śr.Pra., Vol.IV, p.678	प्राप्तिस्कन्ध—पात्रभेदेषु प्रगल्भा यथा	a. विक्षिपन्ती for ०न्ती० d. आकाङ्क्षन्ती for ०न्ती
89	,,	पादानिन्दोरमृत	Śr.Pra., Vol.II, p.277	युक्ति—जातिक्रियागुणद्रव्याणां युक्तिः पदार्थविषया यथा	q. (d) d. साग्रे० for साभ्रे०
91	,,	जाने सख्यास्तव मयि	Śr.Pra., Vol.IV, p.656	प्रवासभेद—सामान्यभेद—विलब्धरागो यथा	c. ०मद्यभावा for ०मन्यभावः d. ०भ्रान्त० for ०भ्रातः
	,,	,,	VJ, p.110	शब्दवक्रता—बन्धच्छाया—विध्यादीनां सन्निवेशकान्तिकारिणी । शब्दवक्रता यथा	—
92	,,	रुद्धापाङ्गप्रसरमलकैः	CHA, p.9	—	q. (b) H, p 220
	,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.230	अक्षिपुटकर्म—स्फुरितं यथा	d. ०कुल० for ०चल०
	,,	,,	Śr.Pra., Vol.IV, p.728	गुनिमित्तानुभव—दूतोपगमे यथा	c. ०स्पन्दितं के for ०स्पन्दि शङ्के d. ०कुल० for ०चल०

93	,,	वामश्चास्याः कररुह	AKP,Vol.IV, p.113	—	q. (c)
	,,	,,	DV,p.26	—	q. (b)
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.729	दूतोपगमे यथा	b. क्रीडायोगं for मुक्ताजालं
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.816	उपसर्गार्थ—सम्पूर्णतार्थो यथा	b. क्रीडायोगः for मुक्ताजालं
94	,,	तस्मिन् काले जलद	Śr.Pra.,Vol.IV, p.712	विरहप्रतीकारः । नायककृतो यथा	b. तत्रासीनस्तनित० for अन्वास्यैनां स्तनित०
96	,,	भर्तुर्मित्रं प्रियमविधवे	SM,p.16	कोऽत्र शब्दः, को वाच्यो नामेति अर्थः सहृदयाह्लादकारी सुस्पन्दसुन्दरः । अर्थस्योदाहरणं यथा	q. (a)
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.718	देशदान—प्रत्यवरो यथा	b. ०सन्देशैः for ०सन्देशान् निहितैः for निहितां c. भ्राम्यतां for श्राम्यतां
	,,	,,	VJ,p.20	Example of poetry, that is सहृदयाह्लादकारी	b. ०हृदय० for ०मनसि
98	,,	तामायुष्मन्मम च	Śr.Pra.,Vol.IV, p.717	सन्देशदान—दूरस्थयोः दूतद्वारकयोः पत्रप्रयोगः सन्देशदानं; तेषु परो यथा	d. पूर्वभाष्यं for पूर्वाशास्यं
99	,,	अङ्गेनाङ्गं तनु च तनुना	SM,p.9	व्यपेक्षा—आभिधानिकी यथा । इयं श्रुत्याभिधानिकी। परस्पर पदार्थानामाकाङ्क्षा स्यात् व्यपेक्षणम्	—
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.II, p.76	व्यपेक्षा—श्रुत्याभिधानिकी यथा	a. प्रतनु for तनु च

Verse No.	Edn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
99	S.K.De	मङ्गेनाङ्गं तनु च तनुना	Śṛ.Pra., Vol.III, p.58	चिन्ता—विप्रलम्भ	a. प्रतनु for तनु च
	,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.215	बुद्ध्यारम्भ; रीति—लाटीयानुप्रासा यथा	a. ,,
	,,	,,	Śṛ.Pra., Vol III, p.373	प्रकाशानुराग: —प्रोषितपतिकाविषयो यथा	a. ,,
	,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.396	विप्रलम्भेष्वपि करुणः प्रवासो विचित्र.। स यथा	q. (a) a. प्रतनु for तनु च
	,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p 426	प्रकर्षेण वासयत्यनुरञ्जयति तन्मयता नयति कामिनश्चित्तमिति वा प्रवास, यथा	a. ,,
	,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.718	सन्देशदान—परोऽवरो यथा	a. ,,
100	,,	शब्दाख्येय यदपि	Śṛ.Pra., Vol.III, p.107	धीरललित, साधारणः —मध्यमो यथा	a. विटपि for यदपि b. कर्णोलोक: for कर्णे लोल: c. ०दृश्य for ०दृष्ट d. ता for त्वां
	,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.718	सन्देशदान—अवरो यथा	b. ०लोक: for ०लोल: c. ०दृश्य for ०दृष्ट d. ता for त्वा

101	,,	श्यामास्वङ्गं चकित	KPKD,p. 200	तिवहिऽप्यङ्गत्वं यथा—अत्र स्प्रेक्षायाः स्फुतद्भ्रावाध्यारोपाया अनुप्राणकं सादृश्यं यथोपक्रान्तं तथा निर्वाहितमपि विप्रलम्भरसोपकाराय	a ॰पातान् for ॰पातम् b. गण्ड॰ for वक्त्र॰ H, p.221 .
	,,	,,	Sbhv.,1336	विरहिण्या प्रलापः	a. ॰हरिण॰ for ॰हरिणी॰ b. गण्ड॰ for वक्त्र॰ d. भीरु for चण्डि
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.14	रति. – औपमानिकी । तत्र जाता यथा	—
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.III, p.214	बुद्ध्यारम्भानुभावः । वैदर्भीरीतिः । अनुपचारवृत्तिमती यथा	a. ॰वीक्षणे for ॰प्रेक्षिते
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.685	प्रवासवृत्तान्त—उपापविपर्ययः । एकदेशिको यथा	a. ॰पातः for ॰पातं b. तन्॰ for वक्त्र॰
Utt. Vavilla Meg. vr. 47		धारासिक्तस्थल	Śr.Pra.,Vol.IV, p.720	सन्देशदान—आर्तवो यथा	c. ॰चाविगणय्य for ॰ऽस्मिन् विगणय्य d. ॰प्रबल॰ for ॰प्रवितत॰ ॰जलद॰ for ॰घन॰
102	S.K.De	त्वामालिख्य प्रणय	Abhi.Bhā.,Vol.II, p.226	उपसर्गात् प्रकृतार्थयोगिनो यथा । निर्मिता इत्यर्थे न मितिः । अधिकद्योतको यथा	q. (c) मुहुरुपचितै॰॰॰लुप्यते H, p.221
	,,	,,	RAS,p.95	अश्रु—(One of the 8 Sāttvika-bhāvas) विषादेन	—
	,,	,,	Sbhv.,1337	विरहिण्यां प्रलापः	c. ॰लिप्यते for ॰लुप्यते

Verse No.	Edn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
102	S.K.De	श्यामालिख्य प्रणय	Śp.,3503	नायिका प्रति नायकावस्थावर्णनम्	—
	,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.14	रतिः —अनुबन्धिनी यथा	c. ०लिख्यते for ०लुप्यते
	,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.318	मध्यमस्य श्रश्रु यथा—Bhāva of Dhīralalita	c. ०लिख्यते for ०लुप्यते
	,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV p.412	उपसर्गार्थो यथा	q. (a)
	,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.685	उपायविपर्ययः । विहितो यथा	c. ०लिप्यते for ०लुप्यते
	,,	,,	VKS,p.70	विरहवर्णनम्	—
103	,,	मामाकाशप्रणिहित	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.685	उपायविपर्ययः, कादाचित्को यथा	H, p.221
	,,	,,	Śṛ.Pra ,Vol.IV, p.711	विरहोद्दीपनम्; शरीरारम्भचेष्टाभिव्यक्तिरूपः; चेष्टायां चतुर्थी यथा	—
104	,,	भित्वा सद्यः किसलय	Śṛ.Pra.,Vol.III, p.11	रतिः —सांसर्गिकी, जातिः	H, p.221
	,,	,,	Śṛ.Pra.,Vol.IV, p.683	प्राप्तिस्कन्धः —प्रौचित्यम् । उद्यमौचित्यं यथा	a. ०पुटां for ०पुटान्

105	,,	संक्षिप्येत क्षण इव	RAS,p.132	औत्सुक्यम्; इष्टवस्तुवियोगात्—One of the Vyabhicārins	—
	,,		Smv.,p.163	नायिकां प्रति विरहिसन्देशः	a. ०प्यन्ते for ०प्येते क्षणमिव for क्षण इव ०यामास्त्रियामाः for ०यामा त्रियामा
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.434	दिनरात्रपक्षमासर्त्वयनरूपो वैकल्पिकः यथा	a. क्षणमिव for क्षण इव d. ०उष्णाभिः for ०ऊष्माभिः क्षत० for कृत०
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.720	सन्देशदान—सोऽवार्तो यथा	a. ०मपि for क्षण इव d. ०उष्णाभिः for ऊष्माभिः
106	,,	नन्वात्मानं	GRM,p.34	—	q. (d)
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.IV, p.719	सन्देशदान—वार्तो यथा	a. इति० for ननु० ०मात्मनैवावलम्बे for ०मात्मना नावलम्बे c. मत्स्यैकान्तात् for मत्स्यात्यन्तम्
107	,,	शापान्तो मे	KPSC,pt.I, p.190	मलङ्कारेणालङ्कारो यथा ।""विरोधालङ्कारेण""विशेषोक्तिः व्यज्यते	H, p.222
	,,	,,	SM,p.60	विप्रलम्भशृङ्गारः	q. (a)
	,,	,,	Śr.Pra.,Vol.I, p.13	मथ मथो यावत् तावत् मनु पुनः भूय इत्यधिकारार्थाः, यथा	q. (c) पश्चाद्""गुणितं

Verse No.	Edn.	Verse	Work in which quoted	Point for which quoted	Remarks
107	S.K.De	शापान्तो मे	Śṛ.Pra., Vol.II, p.275	अन्योक्तीनामनुकरणं छाया । सा षोढा । लोकोक्तिच्छाया यथा	—
	,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p.206	उद्दीपनविभाव:—सन्देशो यथा	—
	,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p 412	व्याविद्धम् । तत्र प्रकृत्यर्थो यथा	—
	,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.660	प्रवासभेद—सामान्यभेद—सोपसहारो यथा	—
	,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.720	सन्देशदान—सौखार्तो यथा	—
	,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p 796	प्रवासानन्तर भुजिरभ्यवहारार्थ: उपसर्गं सम्पूर्णार्थ: । ···यथा च···	—
108	,,	भूयश्चाह त्वमपि	Śṛ.Pra., Vol.I, p.13	भूय: as Adhikārārtha	q. (a) भूय: upto शयने
	,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.III, p 98	धीरोदात्त—साधारण—दक्षिण—कनिष्ठो यथा	—
	,,	,,	Śṛ.Pra., Vol.IV, p.586	मान—विषय—आलम्बन । स्वप्नोपलब्धापराधालम्बनो यथा	—

109	,,	एतस्मान्मा कुशलिन	Abhi.Bhā., Vol.I, p.303	शृङ्गारः ॥ शृङ्गारस्येमौ भेदौ (सम्भोगः विप्रलम्भश्च) गोत्वस्येव शाबलेयत्वबाहुलेयत्वे । अपि तु तद्दशाद्द्वयेऽप्यनुयायिनी या रतिरास्वादनात्मिका, तस्याश्चास्वाद्यमानं रूपं शृङ्गारः । यदाऽऽहुः—एतस्मान्	c. ह्यभोगा for ह्यभोगा
	,,	,,	AKU, p.298	—	q. (b)
	,,	,,	RAS, p.62	वागारम्भ—सन्देश—one of the 4 Anubhāvas	—
	,,	,,	RAS, p.152	स्नेहः । प्रौढो यथा	c. घ्वसितः for ह्वासितः
	,,	,,	Smv., p.163	नायिकां प्रति विरहिसन्देश.	c. ,,
	,,	,,	Śr.Pra., Vol.III, p.206	उद्दीपनविभावः । सन्देशो यथा	c. ,,
111	,,	एतत् कृत्वा प्रियमनुपित	RAS, p.102	दैन्य—one of the Vyabhicārins. हृत्तापात्	c. प्रावृता for प्रावृषा

PART II

RESULTS OF THE INVESTIGATION

ANTIQUITY OF SOME OF THE EXTRA VERSES OF THE LONGER VERSION OF THE *ŚĀKUNTALA**

We find in Kālidāsa's *Śākuntala* certain prob ems because of its wide study and popularity. The main problem is regarding the varying recensions of the text. It has come down to us in four recensions, referred to as the Bengali, Devanagari, Kashmiri and the Southern recensions. All these have been published. Recently Ramanath Jha has edited a text of the *Abhijñānaśakuntalam*† based on the manuscripts in Maithili script with the commentaries of Śaṅkara and Narahari. In the introduction, (p.xv), Mr. Jha calls it the Maithili recension of the play prevalent in Mithila. Regarding this fifth one, Dr. V. Raghavan‡ observes : "such a fifth recension is not justified by facts. This text belongs to the Bengali-Kashmiri family, sometimes leaning towards the Bengali and sometimes to the Kashmiri."

The fundamental difference in these recensions is the presence or the absence of some passages in the one or the other. We can, therefore, classify them as the longer and the shorter recensions of the play. The Bengali and the Kashmiri go under the former and the Devanagari and the Southern go under the latter.

Let us take the Bengali recension. Those who are in favour of this recension have tried to show the authenticity of some if not all the extra verses on the basis of their quotations in works of *alaṁkāra*, dramaturgy etc.

We have, during our work, found some more material bearing on this subject. We shall discuss now some of the verses which could be traced in quotations.

(1)

यतो यतः षट्चरणोऽभिवर्तते[a]
ततस्ततः प्रेरितवा[b]मलोचना ।

---

* References to the verses are from Richard Pischel's edition of *Kālidāsa's Śākuntala*, 2nd edition, Harvard Oriental Series, 16, 1922

† Published by the Mithila Institute, Darbhanga, 1957

‡ See Preface (p.iii) to the *Abhijñānaśākuntala* (Sahitya Akademi, New Delhi), 1965

विवर्तितभ्रूरियमद्य शिक्षते
[c]भयादकामापि हि दृष्टिविभ्रमम् ॥

This verse describes a situation when Śakuntalā was in a frightened condition as a result of a bee which started hovering round her while she was watering the plants. This verse occurs in the longer recension of Act I.22. We find it quoted by Jalhana in his *Sūktimuktāvali*† (p. 240) under the topic related to the gathering of flowers. More than this, Jalhaṇa quotes it as from Kālidāsa. This anthologist who composed his work in 1258 A.D. furnishes some variant readings for this verse: [a]विवर्तते [b]०लोल० [c]बलात्. This verse and its citation by Jalhana has not been pointed out by scholars previously.

(2)

लोला दृष्टिमितस्ततो वितनुते[1] सभ्रूलताविभ्रमा-
माभुग्नेन[2] [a]विवर्त्तिता वलिमता मध्येन कम्प्रस्तनी ।
हस्ताग्रं विधुनोति पल्लवनिभं [b]शीत्कार[3]भिन्नाधरा
जातेयं [c]भ्रमराभिलङ्घनभिया वा[4]ङ्घविना नर्त्तकी ॥

This verse also gives a vivid description of Śakuntalā while she was in the same state mentioned above. It occurs in Act I after verse 23 ‡ It has been quoted by two writers, one an anthologist and the other a great writer on *alaṁkāra* and dramaturgy. Jalhana in his *Sūktimuktāvali* (p. 240), in the same section referred to previously, quotes this verse, actually attributing it to Kālidāsa.

The other writer who cites the verse is Bhoja. Bhoja, to illustrate the idea of the aspect of a love which is called by him *kauṭilyasaṁkṣepa* in his *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol IV, p 813), quotes this verse, but without mentioning the name of Kālidāsa. We cannot say with certainty if Bhoja knew this verse as Kālidāsa's. It is however not always the case that in such works the author's name is always added to the illustrative verse. But as noted above, Jalhana mentions Kālidāsa as the author of this verse. The verse as such is therefore older than Bhoja, the great critic. Variants offered by Jalhana are : [a]त्रिवर्त्तने [b]०सीत्कारधूना० [c]भ्रमरालि०. Variants by Bhoja are : [1]विभजने [2]त्रिचेष्टते [3]त्त्विकार [4]वाद्यम्.

(3)

त्वं दूरमपि गच्छन्तो[a] हृदयं न जहासि मे ।
दिनावसानच्छायेव पुरोमूलं वनस्पतेः ॥

† Gaekwad Oriental Series, LXXXII, Baroda, 1938

‡ See among variants to Act I, verses 23-4, p. 159

This verse is at the end of Act III, verse 29 and contributes to the elaboration of the *śṛṅgāric* scene. When Śakuntalā says to Duṣyanta—"अनिच्छापूरकः अपि सम्भाषणमात्रकेण परिचितः अयं जनः न विस्मर्तव्यः", this verse comes from his mouth. Bhoja in his *Śṛṅgāraprakāśa** (Vol. IV, p. 519), cites this verse to illustrate *upāyaprayoga*, a *dūtakarman*. He does not, mention the source as Kālidāsa. The antiquity and the vogue of the verse are however to be noted from this citation. The variants offered are : [a]गच्छन्ति.

(4)

अनिर्दयोपभोग्यस्य रूपस्य मृदुनः कथम् ।
कठिनं खलु[a] ते चेतः शिरीषस्येव बन्धनम् ॥

This is III. 30. We find this stanza quoted by Bhoja again in his *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol. IV, p. 812), while illustrating another idea relating to an aspect of love, as analysed by him under the head *pālanasaṁkṣepa*. This also is quoted anonymously. Bhoja records : [a]दारुणं सखि in place of कठिनं खलु.

(5)

मणिबन्धनगलितमिदं[a] संक्रान्तोशीरपरिमलं तस्याः ।
हृदयस्य निगडमिव मे मृणालवलयं स्थितं पुरतः ॥

This is III. 31. Vardhamāna in his *Ganaratnamahodadhi* (p. 110), quotes it and adds यथा कालिदासस्य. This verse has already been pointed out by the scholars. *Ganaratnamahodadhi* reads [a]मणिबन्धविगलित०.

The above three verses contribute to the elaboration of the *śṛṅgāric* scene in the end of Act III. Bhoja quotes two of them and also Vardhamāna quotes and attributes another from this context to Kālidāsa himself. In addition to these three verses, another चारुणा स्फुरितेनायं (III. 36) of the longer Bengali version, has been pointed out by previous writers as quoted by Viśvanātha in his *Sāhityadarpaṇa*.

(6)

पादन्यासं क्षितिधरगुरोर्मूर्ध्नि कृत्वा सुमेरोः
क्रान्तं येन [a]क्षपिततमसा मध्यमं धाम विष्णोः ।
सोऽयं चन्द्रः पतति गगनादल्पशेषैर्मयूखै-
[b]रत्यारूढिर्भवति महतामप्यपभ्रंशनिष्ठा[1] ॥

* Ms. in Government Oriental Mss. Library, Madras [in volumes], R. 3252

This is IV. 5. The disciple of Kanva ascertains कियदवशिष्टं रजन्या इति. We find this verse quoted by two anthologists. Vallabhadeva in his *Subhāṣitāvalī* (561) and also Śārngadhara in his *Śārngadharapaddhati* (760) quote this verse and both of them attribute it to Kālidāsa. Regarding this verse, Peterson in his edition of *Subhāsitāvalī* (notes, p. 22) adds: in Śakuntala. More than this, this is one of the four verses describing dawn at the beginning of Act IV and it occurs only in the longer version of the play. The four verses are in order : यात्येकतः, अन्तर्हिते, कर्कन्धूनामुपरि and पादन्यास॰. The first two verses are common to all recensions and the other two are found only in the longer version. Dr. S. K. Belvalkar* is not in favour of accepting the first two verses as really coming from Kālidāsa and offers his view thus : "Neither of these two verses is quoted as his in any of the anthologies. On the other hand the remaining two verses are so quoted, and they—or at any rate the first of them—formed part of the original play, the penchant for *alaṁkāra* of latter-day writers being probably responsible for the introduction of the other two, which have become so familiar and which have so successfully driven the true coin out of the market." We can point out in this connection that यात्येकतो॰ has been quoted by Kaliṅgarāya Sūrya in his *Sūktiratnahāra* (p.255), attributing it to Kālidāsa. According to our findings, one of the two verses namely पादन्यासं has been quoted as Kālidāsa's in two well-known anthologies.

Both the anthologies read [a]क्षपित॰ and [b]दुरारोहे. *Subhāṣitāvalī* reads [a]च्युपभ्र'शनिष्ठः. *Śārngadharapaddhati* offers ॰हेतुः in place of ॰निष्ठा at the end of the verse.

(7)

यदा शरीरस्य शरीरिणश्च पृथक्त्वमेकान्तत एव भावि ।
आहार्ययोगेन वियुज्यमानः[a] परेण को नाम भवेद्विषादी[b] ॥

This is IV. 21-22. Śakuntalā has to leave for her husband's house and she is distressed to leave her father Kanva. He tries to console her and asks her not to mind the sorrow of separation.

Bhoja quotes this verse in his *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol III, p. 333) to illustrate the quality of the type of hero called *dhīrapraśāntanāyaka*. Though he does not mention Kālidāsa's name, Bhoja knew this verse which is found only in the longer version of the play. The following readings in Bhoja may be noted : [a]विमुच्यमानः and [b]भवेत्सोकः :

---

* *The Original Śakuntala*, (p. 358) by Dr S. K. Belvalkar (Sir Asutosh Mookerjee Silver Jubilee Volume III, Orientalia, Part II, pp 349-59)

(8)

न तिर्यगवलोकितं भवति चक्षुरालोहितं
वचोऽपि परुषाक्षरं न च पदेषु संसज्जते ।
हिमार्त इव वेपते सकल एष विम्बाधर:
स्वभावविनते भ्रुवौ युगपदेव भेद गते ॥

This is V.23. In the repudiation scene when Śakuntalā rebukes Duṣyanta thus : अनार्य, आत्मनः हृदयानुमानेन किल सर्वमेतत् प्रेक्षसे। कः नाम अन्यः धर्मकञ्चुकव्यपदेशिनः तृणच्छन्नकूपोपमस्य तव अनुकारी भविष्यति, then, Duṣyanta thinks within himself in the words of the verse : न तिर्यग०. Durgādāsa quotes the second line of the verse in his commentary, Dhātudīpikā (p. 92) on *Kavikalpadruma* of Vopadeva. After citing this, he adds यथा शाकुन्तले. Saradaranjan Ray* remarks thus about this verse : "how minutely and faithfully the working of anger are pointed in the first verse, how skilfully the metre is handled, how dignified the diction, and last though not least how happily संसज्जते appears in the आत्मनेपद as is usual with Kālidāsa, Vyāsa and Vālmiki." This has already been pointed out by the scholars.

(9)

ᵃतस्यास्तुङ्गमिव स्तनद्वयमिदं निम्नेव नाभिः स्थिता
दृश्यन्ते विषमोन्नताश्च वलयो भित्तौ समायामपि ।
अङ्गे च प्रतिभाति मार्दवमिदं ᵇस्निग्धः स्वभावश्चिरं
ᶜप्रेम्ना(!) मन्मुखचन्द्रमीक्षत इव स्मेरेव वक्तीवᵈ च ॥

King Dusyanta is pining in his separation from Śakuntalā. He is now admiring the beauty of her form drawn in a picture-board. This verse occurs in Act VI after verse 16. In the recently published oldest anthology, *Subhāṣitaratnakośa* of Vidyākara, we find this verse qoted in the section on love (verse 493). The editor of the work points out (foot-notes at p. 90) that this verse is in the Bengali version (p. 220). Vidyākara does not mention the author of the verse. The *Subhāṣitaratnakośa* furnishes the variants : ᵃअस्या० ᵇस्निग्धस्वभाव० ᶜप्रेम्णा ᵈवक्तीति.

A consideration of the above verses and their citations shows that they were all current upto the 17th century, the time of the last writer to quote any of the above verses. Two of the verses i.e., लोलां दृष्टिम् and पादन्यासम् were known to two writers. Coming to the chronological order of the authors who quote them, Bhoja quotes four verses in his *Śṛṅgāra-*

* See his edn. of *Kālidāsa's Abhijñānaśākuntala*, Calcutta, p. 514 (1943)

prakāśa (1030-50 A.D.), Vardhamāna one in his *Gaṇaratnamahodadhi* (1140 A D), Jalhana two in his *Sūktimuktāvalī* (1258 A.D.), Śārngadhara one in his *Śārṅgadharapaddhati* (1363 A.D), Vallabhadeva one in his *Subhāṣitāvalī* (15th century A.D.) and lastly Durgādāsa one verse in his *Dhātudīpikā* (A.D. 1639). We can say that nine verses of the longer Bengali recension of the *Śākuntala* are found quoted in seven works and amongst them one on *alaṁkāra*, two on grammar and four on anthologies. This shows that between 11th and 17th centuries A.D., the inflated text of the *Śākuntala* was known and had vogue among writers of different kinds of treatises.

Of the nine verses discussed above, five are quoted as Kālidāsa's. Of those quoted anonymously by Bhoja, one, लोला दृष्टिम्, is quoted as Kālidāsa's by Jalhana Although we have not been able to authenticate more of these verses of the longer recension during the course of our extraction of Kālidāsa citations, we have found two citations at least which are of some value and which have not been pointed out by previous writers, namely, Jalhana quoting two of the verses as Kālidāsa's and Bhoja quoting four of them although anonymously.

II

GRĪVĀBHAṄGĀBHIRĀMAM (*ABHI. ŚĀK.* I.7)

In the first Act of the *Abhijñānaśākuntala* of Kālidāsa, the king, Duṣyanta, is introduced to the audience as pursuing an antelope which takes him on a long chase. In that context the king says to his charioteer thus :

दूरममुना सारङ्गेण वयमाकृष्टाः । अयं पुनरिदानीमपि—
ग्रीवा भङ्गाभिरामं मुहुरनुपतति स्यन्दने बद्धदृष्टिः
पश्चार्धेन प्रविष्टः शरपतनभयाद्भूयसा पूर्वकायम् ।
दर्भैरर्धावलीढैः श्रमविवृतमुखभ्रंशिभिः कीर्णवर्त्मा
पश्योदग्रप्लुतत्वाद्वियति बहुतरं स्तोकमुर्व्यां प्रयाति ॥

The verse describes *fear* in the deer belonging to the hermitage and the king gives the above vivid description of the *animal* in that state of fear.

Abhinavagupta in his *Abhinavabhāratī* (Vol. I, p. 279) cites this verse as an example of *bhayānaka-rasa*, describing fear in the animal deer. When a properly qualified person reads or listens to this verse, the deer is perceived by him in its generic form and not as an element of ordinary life

and the fear perceived is also in its generic aspect; and the sentiment of fear manifests itself in his heart. In the course of the delectation of the *rasa*, the mind is entirely absorbed in it ग्रीवाभङ्गाभिरामं० has been quoted as an instance of *bhayānaka-rasa* by the standard writer, Mammata, in his *Kāvyaprakāśa*[1] (p. 129) and Rāghava Bhaṭṭa, the well-known commentator on the play, commenting on this verse says : अत्र भयानको रसो व्यङ्ग्यः etc. (p.17).

Hemacandra also in his *Kāvyānuśāsana*[2] (p.118) cites this verse as an example of *bhayānaka-rasa.*

Similarly Jalhaṇa in his *Sūktimuktāvalī* (p 326) quotes this verse fully in the *bhayānakapaddhati.*

Apart from these writers, we find some more *alaṁkāra* works quoting this verse to illustrate *bhayānaka-rasa* They are *Alaṅkāramahodadhi*[3] (p.67) by Narendraprabha Sūri, *Ekāvalī*[4] (p.101) by Vidyādhara, *Rasaratnapradīpikā* (p.34) by Allarāja, *Kāvyapradīpa*[5] (p.97) by Govinda, *Alaṁkāraśekhara*[6] (p.74) by Keśava Miśra, *Kāvyadarpana*[7] (p.179) by Rājacūḍāmaṇi Dīkṣita and *Rasaratnahāra*[8] (p.141) by Tripāṭhi Śivarāma.

Mallinātha in his Taralā on *Ekāvalī* adds thus : स्वमते तिर्यग्गतस्यापि रसस्यानाभासत्वात् सारङ्गगत भयोदाहरणमित्यनुसन्धेयम् (pp. 101-2).

Starting from Abhinavagupta of the 10th century A.D. upto the 18th century, we find at least eleven writers quoting the verse ग्रीवा० as an example of *bhayānaka-rasa.* In addition to this, Bhīmasena in his Sudhāsāgara on *Kāvyaprakāśa*[9] says : वस्तुतस्त्वनौचित्यमात्रमेवाभासं मनागप्याभासनाप्रयोजकम् । तिर्यगादौ तु अनौचित्याभावाद्रस एव न तदाभासः । अत एव वृत्तिकारो 'ग्रीवाभङ्गाभिराम' इत्यादौ तिर्यग्विषयतया भयानकं उदाजहार (p.168). Well-known commentators on the *Kāvyaprakāśa* do not find fault with Mammata quoting the verse as an instance of *bhayānaka-rasa.*

Though many writers on *alaṁkāra* describe sentiment in birds and beasts as *rasa*, there are writers who consider sentiment in birds and beasts as *rasa-ābhāsa*. "The ancients also consider that love in birds and beasts is not *rasa*, but only its semblance, *rasābhāsa*."[10] Bhoja, Viśvanātha, Vidyā-

1. Bombay edn., 1901
2. Edn. of Śrī Mahāvīra Jaina Vidyālaya, Bombay, 1964
3. GOS, Vol. XCV, Baroda, 1942
4. Bombay Sanskrit Series, No. 63, Bombay, 1903
5. KM, 24
6. KM, 50
7. Vani Vilas edn., Srirangam
8. KM, 6, 1890
9. Chow. Skt. Ser., 313, Benares, 1924
10. V. Raghavan, *The Number of Rasas*, p. 145

nātha and others describe sentiment in animals as *rasābhāsa*. Whereas Vidyādhara refutes their view in his *Ekāvalī* and says that this love is also *rasa*. *He says :* अपरे तु रसाभास तिर्यक्षु प्रचक्षते तन्न परीक्षाक्षमम् । तेष्वपि विभावादिसम्भवात् । विभावादिशून्यास्तिर्यञ्चो न भाजन भवितुमर्हन्ति रसस्येति चेन्न । मनुष्येष्वपि केषुचित्तथाभूतेषु रसविषयभावाभावप्रसङ्गात् । विभावादिसम्भवो हि रस प्रति प्रयोजको न विभावादिज्ञानम् । ततश्च तिरश्चामस्त्येव रस . (p 106). Kumārasvāmin quotes Vidyādhara's view in his Ratnāpana on the *Pratāparudrīya*[1] (p. 201). Mammata as already noted does not consider sentiment in animals as *rasābhāsa* as he gives ग्रीवा॰ as an instance of *bhayānaka-rasa*

Śiṅgabhūpāla finds fault with Vidyādhara. In his *Rasārṇavasudhākara* (p. 106), he criticises Vidyādhara's view. According to Śingabhūpāla, the sentiment is *rasābhāsa* if it is depicted in birds and beasts. *Anaucitya* is the reason of a *rasa* becoming its *ābhāsa*. In the opinion of Śingabhūpāla, this *anaucitya* is of two kinds—(i) *asatyatva* and (ii) *Ayogyatva*

आभासता भवेदेषामनौचित्यप्रवर्तिनाम् ।
असत्यत्वादयोग्यत्वादनौचित्य द्विधा भवेत् ॥
असत्यत्वकृत तत् स्यादचेतनगत तु यत् ।
अयोग्यत्वकृत प्रोक्त नीचतिर्यङ्नराश्रयम् ॥ (RAS, pp. 140-1)

In the case of inanimate things, *rasa* is *ābhāsa* because of *asatyatva* and in the case of low people, birds and beasts *ayogyatva* forms the basis of *rasa* becoming its *ābhāsa*

After stating Vidyādhara's view, Śingabhūpāla puts forth his own criticism and says : न तावत् तिरश्चा विभावत्वमुपपद्यते । शृङ्गारे हि समुज्ज्वलस्य शुचिनो दर्शनीयस्यैव वस्तुनो मुनिना विभावत्वेनाम्नानात् (RAS, p. 206). *Śṛngāra* is mainly a *rasa* of subjects who are *śuci* and *ujjvala*. It is well-known that the conditions *ujjvalatva* and *śucitva* are impossible in animals and beasts. Śingabhūpāla says : अथ स्वजातियोग्यधर्म. करिणा करिणी प्रति विभावत्वमिति चेत्, न । तस्या कक्ष्याया करिणा करिणीराग प्रति कारणत्व न पुनर्विभावत्वम् । किञ्च जातियोग्यैर्धर्मवस्तुनो न विभावत्वम्, अपि तु भावकचित्तोल्लासहेतुभी रतिविशिष्टैरेव । किञ्च विभावादिज्ञान नामौचित्यविवेकः, तेन शून्यास्तिर्यञ्चो न विभावता यान्ति । तर्हि विभावादिज्ञानरहितेषु मनुष्येषु रसाभासप्रसङ्ग इति चेत्, नैष दोषः । विवेकरहितजनोपलक्षणम्लेच्छगतस्य रसस्याभासत्वे स्वेष्टावाप्ते.. (RAS, pp 206-7). Kumārasvāmin merely quotes Vidyādhara's own view and does not refute him. Rājacūḍāmani Dīkṣita fully agrees with Vidyādhara. He reproduces the *Ekāvalī* in his *Kāvyadarpana* and says . अत एव काव्यप्रकाशिकाया "ग्रीवाभङ्गाभिराम मुहुरनुपतति

---

1. Madras edn., 1931

स्यन्दने बद्धदृष्टिः—" इति श्लोकेन भयानकरसः तिर्यग्विषयगततया उदाहृत इत्याहुः (pp. 211-2).

Though the standard view of the ancient writers is that *rasa* in birds and beasts could only be a semblance of it, there are also well-known rhetoricians who do not go by this criterion and hold that such cases are cases of *rasa*. During the course of our extraction of Kālidāsa citations we have seen how, starting from 10th century and upto 18th century A.D., the verse ग्रीवा॰ has been cited as an instance of the *rasa* of *bhayānaka* by Alaṁkārikas, Commentators and Anthologists.

III

PROBLEM OF PRAKRIT STANZAS IN ACT IV OF THE *VIKRAMORVAŚĪYA* OF KĀLIDĀSA

Vikramorvaśīya has got several editions but only those edited by Bollensen, S. P. Pandit and H. D. Velankar give critically edited texts. Kātayavema,[1] Raṅganātha[2] and Koneśvara[3] have commented on this play and all these commentaries are available in print. From a proper study of the various editions of the work, we can say that the drama exists in two main recensions. They may be classified as the shorter and the longer recensions. In the shorter version of the play, we do not find the Prakrit passages in Act IV whereas in the longer one we find several Prakrit passages in the fourth Act together with their different technical terms employed in the stage-directions The text chosen by Kātayavema in his commentary represents the shorter one and the text on which Raṅganātha and Koneśvara have commented upon represents the longer version. Dravidian or Southern verson is designated as the shorter one and the Northern one goes by the name of longer version. They may also be represented as the Pandit and the Bollensen groups.

The presence of Prakrit passages has given raise to much controversy and the problem of the Prakrit verses is the most complicated one. Several scholars started their discussions as to their genuineness or otherwise. Bollensen,[4] in his edition, gives all these Prakrit stanzas whereas S. P.

1. Ed. by Charudeva Shastri, Lahore, 1929
2. NS edn , Bombay, 1925
3. ABORI, Vol. XXXVIII, pp 255-98
4. St. Petersberg edn., 1846

Pandit[1] does not consider them as genuine part of the play and he does not give them in the text proper but gives them as an Appendix. Those who *considered these verses as genuine included them in their editions adducing* reasons in support of their being genuine. Whereas still others who consider them as later interpolations expunged these verses from the main text and give them only in Appendix indicating thereby that they are all later additions and not written by Kālidāsa. Prof. R. D. Karmarkar's edition[2] contains all these Prakrit verses and M. R. Kale's edition[3] omits them in the text proper but gives them in an Appendix. H. D. Velankar[4] who has brought out the latest critical text of the play considers them as genuine and in his introduction tries to show that they are all genuine and written by Kālidāsa himself. Regarding Koneśvara's commentary, Velankar[5] observes thus : "The commentary is exhaustive, sometimes even more helpful than that of Ranganātha, particularly in the fourth Act, where it gives all the Prakrit stanzas and explains them in detail, giving quotations from different sources in support of its explanations "

After a careful study of the eight manuscripts, Pandit comes to the conclusion that all these Prakrit passages in Act IV and the stage directions relating to the dancing postures in the soliloquy of the king are all additional passages and relegated them to the Appendix and in his Notes he shows that these are not genuine and they are all out of place. The main characteristic feature is that they repeat the sense of Sanskrit verses which precede them. Pandit's reasons for this conclusion may thus be abridged : (i) six of the very best Mss. out of the eight collated by him do not contain these additional Prakrit verses, (ii) Kāṭayavema knows nothing of them; (iii) they are in Prakrit and are most of them intended to be recited by the king, who, as an *uttamapātra*, always speaks Sanskrit in the rest of the play, (iv) they are mostly tautological, containing the substance of Sanskrit verses immediately preceding or following them, (v) a great many of them forming parts of the king's soliloquy are full of descriptions and vague allusions and references in the third person to some one in his situation rather than to him distinctly; (vi) not only is none of them required in their respective places, but several of them appear to interrupt the free and natural flow of the sentiment as expressed in the Sanskrit passages, (vii) Dr. Pischel's edition of the play based on Dravidian Mss. omit the Prakrit passages in

1 Bombay edn , 1889
2. Poona edn , 1932
3. Bombay edn., 1922
4. Sahitya Akademy edn , Delhi, 1961
5. *Vikramorvaśīya*, Intro., p. xxxiii

As he has shown that these additional Prakrit verses are songs composed by stage-artists and fitted on to the drama as it was produced. They are genuine to the tradition of Bharata although adopting the technical nomenclature of post-Bharata writers Kohala and others and using a later form of Prakrit, but they are not genuine to Kālidāsa. They are thus genuine to the technique of Dhruvāgāna in Prakrit laid down by Bharata but they are not genuine to Kālidāsa. Similarly, theorists are not silent on the provision of such additional musical fitting to the plays but they are, *and on the same ground, silent in the matter of citing any of these verses.*

IV

ADDITIONAL SANSKRIT PASSAGES IN THE *VIKRAMORVAŚĪYA* OF KĀLIDĀSA

A close study of the various editions of the *Vikramorvaśīya* discloses some problems Let us deal here with one of the problems. This is with regard to the additional Sanskrit passages found mainly in the fourth Act of the play These Sanskrit passages are regarded as belonging to this drama itself in some works on *alamkāra*, anthologies and some of the commentaries on the *Kāvyaprakāśa* of Mammata. Some of these passages are found in certain editions of the text of the play and some are not found. We shall now discuss here some of the passages which could be traced *in* quotations in the works on Poetics, Dramaturgy and the Anthologies.

(1)

रक्ताशोक कृशोदरी क्वनुगता त्यक्त्वानुरक्तं जनं
नो दृष्टेति मुधैव चालयसि यद्वाताभिभूतं शिरः ।
उत्कण्ठाघटमानषट्पदघनमघट्टघृष्य[ष्ट]च्छदः
तत्पादाहतिमन्तरेण भवत पुष्पोद्गमोऽयं कुतः ॥

This is read between verses 30 and 31 of Act IV of the *Vikramorvaśīya* in the editions of S P. Pandit,[1] K. B. Paranjpe, M. R. Kale, S. B. Athalye and S. S Bhawe. R. D. Karmarkar's edition of the play reads it between verses 55 and 56 of Act IV. Two of the Mss. used by Pandit read this verse. But, this is not read in the editions of Bollensen, Nirnaya Sagar Press, Charu Deva Shastri and H. D. Velankar.

1. Bombay edn., 1889

Some of the commentators on the *Kāvyaprakāśa* regard this verse as from the *Vikramorvaśīya*. Nāgojī Bhaṭṭa in his Uddyota[1] on the *Kāvyaprakāśa* says : (विक्रमोर्वशीये चतुर्थाङ्के) विरहिणः पुरूरवस उक्तिः. Similarly, Bhīmasena in his *Sudhāsāgara*[2] considers this verse as a speech from Purūravas. Vāmanācārya Jhalkīkar in his commentary on the *Kāvyaprakāśa*[3] adds : कालिदासकृते विक्रमोर्वशीये चतुर्थाङ्के विरहिण पुरूरवस उक्तिरियम् । एवमेव वैद्यनाथ-नागोजीभट्टादयोऽप्याहु (p 505).

This verse has been quoted by Bhoja in his *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol. IV, p. 699) to illustrate one of the eight kinds of *virahoddīpana* namely *kāryacihna*. But he cites it only anonymously. Dr. Hari Chand[4] has pointed out that the verse is found quoted in the *Kāvyaprakāśa*, *Kāvyapradīpa*, twice in *Kāvyānuśāsana* of Hemacandra and in a recent work namely *Alaṁkārasūtra* of Candrakānta Tarkālankāra. In all these works, the verse is quoted only anonymously. Two of the well-known ancient anthologies, the *Sūktimuktāvalī* (p. 154) of Jalhaṇa and the *Subhāṣitāvali* (1363) of Vallabhadeva, attribute the verse to Vasunāga.

In support of this verse as genuine, we can say that this is to be found in a few manuscripts of the play. Some modern scholars like M. R. Kale and Karmarkar regard it as a rightful addition in Act IV of the *Vikramorvaśīya*. But S. B Athalye and S. S. Bhawe in the Notes (p. 288) to their edition of the play remark thus : "The commentators of the *Kāvyaprakāśa* regard it as genuine; some of the very good Mss. of the play know nothing about the verse. That it gives some good sense is hardly an argument in favour of incorporating it in the text. The testimony of the commentators is not always above impeachment."

Bhoja is the earliest to quote it though anonymously.

(2)

अस्यान्तिकमायान्ती शिशुना स्तनपायिना मृगीरुद्धा ।
तामय अनन्यदृष्टिर्मृगपोतो विलोकयति ॥

This is read as IV. 32 of the *Vikramorvaśīya* in the editions of S P. Pandit, Paranjpe, Kale, Charudeva Shastri and S B. Athalye and S. S. Bhawe. Bollensen reads it as verse 121 in Act IV of the *Vikramorvaśīya*. Karmarkar and H. D. Velankar read it as verse 58. But, in the edition of the paly with the commentary of Raṅganātha, this verse is dropped. But,

1. Ānandāśrama edn., p. 353
2. Chowkhamba Sanskrit Series, p. 461, 1927
3. Bombay edn., 1901
4. *Kālidāsa Et L'Art Poetique De L'inde*, Paris, 1917

both Kātayavema[1] and Koneśvara[2] have commented on it.

Bhoja in his *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol. IV, p. 809) to illustrate an aspect of love cites it anonymously, प्रकटकौटिल्यविशेषो पालनं यथा. This verse is not quoted in any anthologies. The quotation of the verse by Bhoja has not been noticed by scholars previously.

Similar idea of the verse is expressed by Kālidāsa in his *Raghuvaṃśa* ·

तस्य स्तनप्रणयिभिर्मुहुरेणशावैर्व्याहन्यमानहरिणीगमनं पुरस्तात् ।
आविर्बभूव कुशगर्भमुखं मृगाणां यूथं तदग्रसरगर्वितकृष्णसारम् ॥ (IX. 55)

Several Mss. of the Vikramorvaśīya read this verse and well-known editions and commentaries include this verse though Ranganātha does not read it.

(3)

क्वाकार्यं शशलक्ष्मणः क्व च कुलं भूयोपि सा दृश्यते
दोषाणामुपशान्तये श्रुतमहो कोपेपि कान्तं मुखम् ।
किं वक्ष्यन्त्यपकल्मषाः कृतधियः स्वप्नेपि सा दुर्लभा
चेतः स्वास्थ्यमुपैहि कः खलु युवा धन्योधरं धास्यति ॥

This is comparatively a favourite verse among the authors of *Alaṃkāra*, Dramaturgy and the Anthologies and quoted anonymously by some and as Kālidāsa's by some others

This is read between verses 33 and 34 of Act IV of the *Vikramorvaśīya* in the editions of S. P. Pandit, Paranjpe, Kale and S. B. Athalye and S. S. Bhawe Karmarkar's edition of the play reads the same between verses *60* and 61. *One of the Ms. used by S. P. Pandit reads this verse (see Pandit's edition, p. 128, fn.) But the editions of Bollensen, Nirnaya Sagar* Press, Charudeva Shastri and H. D. Velankar do not read this verse.

This verse is cited in three contexts by Abhinavagupta in his Abhinavabhāratī (Vol. II, pp 318, 397 and Vol. III, pp. 75-6) but Kālidāsa's name is not associated wit this verse. Bhoja is another writer to quote this verse. He also quotes it thrice in his *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol. II, p. 234; Vol III, pp 396 404) but only anonymously. But in his *Sarasvatīkanthābharana*[3] (p 508), Bhoja quotes this verse portraying the *unmāda* of Purūravas, the hero of *Vikramorvaśīya*—अत्र विरहिणः पुरूरवस उत्कण्ठादिभिः प्रेमप्रकर्षादिमत्प्रलापरूप उन्मादो निष्पद्यते. Rāmacandra and Guṇacandra in their *Nāṭyadarpana*[4] (pp. 153-4) cite this consid speech from

1. Lahore edn , 1929
2. ABORI, Vol. XXXVIII, pp 255-98
3. KM, 95, 1925
4. GOS, Vol. XLVIII, Baroda, 1959

Purūravas himself. Apart from this, three of the well-known anthologies are unanimous in ascribing this to Kālidāsa. Śrīdharadāsa in his *Saduktikarṇāmṛta* (p. 137), Jalhana in his *Sūktimuktāvalī* (p. 153) and Vallabha in his *Subhāṣitāvalī* (1343) quote this verse as from Kālidāsa.

Dr. Hari Chand[1] has shown that this verse has been cited in at least fifteen treatises. *Dhvanyāloka* of Ānandavardhana is the earliest to quote it though anonymously. This verse is cited by some as an instance of *bhāvaśabalatā*, to portray the *unmāda avasthā* of Purūravas by some others and still others include this in the chapter devoted to "Virahiṇām Pralāpaḥ".

Inspite of its popularity, the verse presents a peculiar problem regarding its source. Though many standard writers on *Alaṃkāra* and Dramaturgy quote it, only some regard it as from *Vikramorvaśīya*. *Kāvyaprakāśa* quotes it anonymously and commentators do not agree amongst themselves in giving the source of the verse.

Bhoja in his *Sarasvatīkaṇṭhābharaṇa* (p. 508), the authors of *Nāṭyadarpaṇa* (pp. 153-4), Nāgojī Bhatta in his Uddyota[2] on the *Kāvyaprakāśa* (p. 132) and Rāmacaraṇa in his commentary on the *Sāhityadarpaṇa*[3] (p. 196) regard this verse as a speech by King Purūravas. Devanātha in his Kāvyakaumudī[4] on *Kāvyaprakāśa*, Vaidyanātha in his commentary on *Kuvalayānanda*[5] (p. 172), Bhīmasena in his Sudhāsāgara (p. 173) on the *Kāvyaprakāśa* mention this verse as a speech by King Yayāti to Devayānī. There are still others who consider it as a speech from King Duṣyanta to Śakuntalā. Mallinātha in his Taralā (p. 109) on *Ekāvalī*[6] of Vidyādhara and Rājacūḍāmaṇi Dīkṣita in his *Kāvyadarpaṇa*[7] (p. 218) express this view. Whereas Śrīdhara in his commentary on the *Kāvyaprakāśa*[8] (pp. 96-7) identifies this verse as from a *nāṭaka* called *Anuśayadevayānī*. Dr. Hari Chand is in favour of this verse as a speech from King Yayāti. Regarding the identity of it as a verse from *Yayāticarita*, Dr. V. Raghavan[9] observes thus: "The Kāvyakaumudī on the *Kāvyaprakāśa* identifies it as a verse from *Yayāticarita*. This is not yet supported by further evidence and the Kāvyakaumudī is not a greater authority than Bhoja, Rāmacandra and others.

1. *Kālidāsa Et L'Art Poétique De L'Inde.*
2. Ānandāśrama Series No. 66, 1911
3. NS edn., Bombay, 1902
4. *Sarasvatīkaṇṭhābharaṇa*, Index
5. NS edn., Bombay, 1931
6. Bombay Sanskrit Series No 63, Bombay, 1903
7. Vani Vilas edn., Srirangam
8. Calcutta edn., 1959
9. Bhoja's *Śṛṅgāraprakāśa*, p. 895, Madras 1963

Both the above works utilise this passage to illustrate *udghātyaka*, a *vīthyaṅga*. This verse along with its prose-passage is not given in any of the printed editions and not referred to elsewhere as from *Vikramorvaśīya*. Dr. Raghavan[1] has shown that this passage is really from *Mālatikāvīthī*. "The *Mālatikāvīthī* is first quoted by Bhoja's *Śṛṅgāraprakāśa* (Ch. XII). Bahurūpa Miśra quotes a longer passage which is of some importance. On p.82, Dhanika quotes the passage wrongly as from the *Vikramorvaśīya* where it does not occur. Śāradātanaya copies Dhanika's mistake on p. 230, lines 15-6."

Out of the five verses discussed, the verses रक्ताशोक° and क्कार्यसु° are to be found in a few manuscripts of the play and a few of the commentators on the *Kāvyaprakāśa* and other standard writers cite these verses as belonging to our play. The verse ग्रस्यान्तिक° is to be found in several well-known editions of the text and both Kātayavema and Koneśvara comment on it though Ranganātha's text does not contain this verse This verse is not quoted in any anthologies. But it is as old as Bhoja himself who quotes it though anonymously. The last two verses do not have sufficient proof to be claimed as from the *Vikramorvaśīya*, especially the last one, मनोजाति° has been clearly shown by Dr. Raghavan as from the *Mālatikāvīthī* and it has no place in the *Vikramorvaśīya*.

V

THE GENUINE PORTION OF THE *KUMĀRASAMBHAVA*

Ever since the earliest publication of the *Kumārasambhava* edited by A. F. Stenzler in 1837, several editions of it have been published. Some of these contain 1-7 *sargas*, others 1-8 *sargas* whereas still others have 1-17 *sargas*. As far as the commentaries on it are concerned, well-known commentators deal with 8 cantos only. Aruṇagirinātha, Nārāyaṇa, Dakṣiṇāvartanātha and Mallinātha have commented on 1-8 *sargas* only. Cāritravardhana's commentary runs upto the 7th *sarga*. Whereas a modern commentator Sītārāma wrote his commentary, Sañjīvanī on *sargas* 8-17, N. S. Press edition of the *Kumārasambhava* contains 17 *sargas*. The latest critical edition of the *Kumārasambhava* edited by Dr. Suryakanta and published by the Sahitya Akademy, New Delhi has 17 cantos. Apart from the evidence of these commentators, the evidence of Mss. also shows that Mss.

1. JOR, Madras, Vol VIII, p. 328

Secondly, it cannot be a verse belonging to the *Yayāti*-drama known to Bhoja, for on p 508 of his *Sarasvatīkaṇṭhābharaṇa*, Bhoja quotes काकार्यम् etc., *as a verse portraying the unmāda of Purūravas, the hero of the Vikramorvaśīya*."

The evidence is in favour of this being not a genuine verse in Act IV of the *Vikramorvaśīya*. Some of the modern scholars, Paranjpe, Kale-Karmarkar and Athalye and Bhawe doubt the authenticity of the verse. Karmarkar remarks : "This verse cannot be taken as genuine as it does not fit in properly with the context Old commentators are often proved to be wrong in referring certain verses to their proper authors. So we cannot place implicit reliance on what they say." (Notes, pp 235-6).

(4)

अरे रागाहस्ताभरण मत्तश्चेणिशरण
स्मरक्रीडाव्रीडाशमन विरहिप्राणदमन ।
सरोहसोत्तंस प्रचलदल नीलोत्पलसमे
सखेदोऽह मोह श्लथय कथय क्वेन्दुवदना ॥

Some of the commentators on the *Kāvyaprakāśa* regard this verse as a speech from Purūravas, the hero of the *Vikramorvaśīya*. Bhīmasena in his Sudhāsāgara (p. 438) and also Nāgojī Bhaṭṭa in his Uddyota (p. 345) on the *Kāvyaprakāśa* expressly say thus . विरहिण पुरूरवस इयमुक्तिः ।

Amṛtānanda Yogin in his *Alaṁkārsaṅgraha* (p. 83) while dealing with a kind of *arthadosa* which he calls by name *tyaktapunahsvīkṛtaḥ* cites this verse fully but anonymously. Dr. Hari Chand has shown that this verse is quoted in the *Kāvyaprakāśa*, *Kāvyānuśāsana* of Hemacandra, *Kāvyapradīpa* and in a recent work *Alaṁkārasūtra* of Candrakānta Tarkālaṅkāra. But this verse is not found in any of the printed editions of the play and not supported by any manuscript evidence.

(5)

मनोजातिरनाधीना सुखेष्वेव प्रवर्तते ।
स्नेहस्यललितो मार्गो काम इत्यभिधीयते ॥

This verse is read in the *Daśarūpaka-avaloka* (p. 102) along with the prose-passage and therein mentioned as from the *Vikramorvaśīya* (see Gujarati Printing Press edn , Bombay, 1927). Śāradātanaya in his *Bhāvaprakāśana* (p. 230) refers to the passage thus :

अथ विक्रमोर्वशीये राज्ञो विदूषकस्य सल्लापे ।
कामपदार्थप्रस्ताद् गूढार्थो लक्ष्यते नितराम् ॥

Both the above works utilise this passage to illustrate *udghātyaka*, a *vīthyaṅga*. This verse along with its prose-passage is not given in any of the printed editions and not referred to elsewhere as from *Vikramorvaśīya*. Dr. Raghavan[1] has shown that this passage is really from *Mālatikāvīthī*. "The *Mālatikāvīthī* is first quoted by Bhoja's *Śṛṅgāraprakāśa* (Ch. XII). Bahurūpa Miśra quotes a longer passage which is of some importance. On p.82, Dhanika quotes the passage wrongly as from the *Vikramorvaśīya* where it does not occur. Śāradātanaya copies Dhanika's mistake on p. 230, lines 15-6."

Out of the five verses discussed, the verses रक्ताशोक० and कान्तार्यं० are to be found in a few manuscripts of the play and a few of the commentators on the *Kāvyaprakāśa* and other standard writers cite these verses as belonging to our play. The verse ग्रस्यान्तिक० is to be found in several well-known editions of the text and both Kātayavema and Koneśvara comment on it though Raṅganātha's text does not contain this verse. This verse is not quoted in any anthologies. But it is as old as Bhoja himself who quotes it though anonymously. The last two verses do not have sufficient proof to be claimed as from the *Vikramorvaśīya*, especially the last one, मनोजाति० has been clearly shown by Dr Raghavan as from the *Mālatikāvīthī* and it has no place in the *Vikramorvaśīya*.

V

THE GENUINE PORTION OF THE *KUMĀRASAMBHAVA*

Ever since the earliest publication of the *Kumārasambhava* edited by A. F. Stenzler in 1837, several editions of it have been published. Some of these contain 1-7 *sargas*, others 1-8 *sargas* whereas still others have 1-17 *sargas*. As far as the commentaries on it are concerned, well-known commentators deal with 8 cantos only. Aruṇagirinātha, Nārāyana, Dakṣiṇāvartanātha and Mallinātha have commented on 1-8 *sargas* only. Cāritravardhana's commentary runs upto the 7th *sarga*. Whereas a modern commentator Sītārāma wrote his commentary, Sañjīvanī on *sargas* 8-17, N. S. Press edition of the *Kumārasambhava* contains 17 *sargas*. The latest critical edition of the *Kumārasambhava* edited by Dr. Suryakanta and published by the Sahitya Akademy, New Delhi has 17 cantos. Apart from the evidence of these commentators, the evidence of Mss. also shows that Mss.

1. JOR. Madras, Vol. VIII, p. 328

giving the text beyond the 8th canto are very few.[1] Actually only seven Mss. give the text beyond the 8th canto. In view of this, there has been discussion regarding the actual extent of the original poem. Scholars are divided in their opinion. Some argue in favour of cantos 1-8 as the genuine production of Kālidāsa and others plead in favour of cantos 1-17 as by Kālidāsa himself. For sometime, only 1-7 cantos were looked upon as the genuine composition of Kālidāsa but subsequently 8th canto was also included in it as verses from it were found quoted as illustrations in the works on poetics, dramaturgy and anthologies. The fact that the 8th canto has been made the subject of a critical discussion in such reputed works like the *Dhvanyāloka* shows that the 8th canto should also be accepted as the genuine part of the original poem.

Some modern scholars have shown that Kālidāsa wrote the first eight *sargas* only and the remaining ones are only later additions. The reasons for this latter view are : (1) Most of the Mss contain 1-8 cantos and Mss. of the remaining cantos are extermely rare. (2) Well-known old commentators have commented upon cantos 1-8 only. (3) The commentary on the cantos 8-17 is by Sītārāma who is only a modern commentator. (4) Cantos 8-17 are definitely inferior in quality. (5) Rhetoricians are silent regarding the latter cantos (6) The title of the poem is *Kumārasaṁbhava* but the latter part extending upto the 17th canto takes the story upto *Tārakavadha*.

Jacobi, Weber,[2] Winternitz,[3] Hari Chand,[4] Keith[5] and De[6] are unanimous in considering cantos 1-8 as the genuine work of the poet and the rest of the cantos as additions by a later hand.

Kuntaka in his *Vakroktijīvita* (p. 237) cites *Kumārasaṁbhava* as an instance of a veriety of *prakaraṇavakratā* and in the context he gives e summary of the episodes of the *Kumārambhava* upto the marriage of Gaurī only which is quite noteworthy.

We can also observe the remarks made by another great commentator on the poem, i.e., Nārāyana : नात्र तारकासुरनिग्रह काव्ये साध्यः। 'तदिच्छामो विभो ! स्रष्टु सेनान्य तस्य शान्तये' (II.51) इति देवैः कुमारसृष्टिमात्रस्यैव ब्रह्माण प्रति प्रार्थितत्वात्।

1. *New Catalogus Catalogorum*, Vol. IV, pp. 211-3, University of Madras, 1968, where attention is drawn to this fact by anti-type used for these Mss
2. *History of Indian Literature* (English trans , p. 195), Benares, 1961
3 *A History of Indian Literature*, Vol. III, pt I, p. 61 (English trans. by Subhadra Jha), Benares, 1963
4 *Kālidāsa Et L' Art Poétique De L' Inde*, pp. 235-6, Paris, 1917
5. *A History of Sanskrit Literature*, p 90
6. *Ibid*, pp 126 ff.

तारकासुरनिग्रहस्तु कुमारोद्भव प्रस्तावकतया निमित्तत्वेनोपक्षिप्तः, यथा किरातार्जुनीये दुर्योधनजयः। तस्मात् कुमारसम्भव इत्येव संज्ञायुक्ता। and his further remarks शम्भोर्दिव्यशृङ्गारवर्णनमात्र is the *tātparya* of the poem. He also says: अष्टमसर्गे सम्भोगवर्णनेन कुमारोत्पत्तेर्विन्दुगम्ये-पोऽपि कृत इति सर्वमनवद्यम्। (TSS edn. of KS, p. 4).

On the other hand there are a few scholars who regard the poem as ending in the 17th canto. Pandit Vitthala Sastrin edited cantos 8-17 of the *Kumārasambhava* which appeared in the *Pandit* (Vol.I, Benares, 1866). He gives the views of those in favour of cantos 1-8 as genuine and refutes them. The work should end with the birth of Kumāra as the title itself denotes. The 10th canto describes the birth of Kumāra and the remaining cantos deal with his exploits and the ultimate destruction of Tārakāsura by him. In canto II verses 1, 31, 33, 52, 53, 55, 58, 62 and 63 clearly indicate that the ultimate goal is Tārakāsuravadha only Vitthala Sastrin makes a reference to Mammata's quotation and observations relating to *the Kumārasambhava* and deduces that Mammața must have in view the whole work with cantos 1-17. But how Vitthala Sastrin says this we are not able to follow. Metrical and grammatical mistakes occurring in the latter half are explained away as scribal errors. These are not to be attributed to the author himself. There is no justification to say that the latter cantos are not by Kālidāsa on the grounds that the title of the poem is *Kumārasambhava* and not Tārakavadha. The birth of Kumāra is not described in the 7th canto. The title (KS.) is proper as कुमारोत्पत्ति is described at great length and occupies the major part of the poem. Regarding the objection that Mallinātha has not commented on the latter half, Sastrin maintains that Mallinātha being later than Mammata who found fault with the latter half of the *Kumārasambhava* did not comment on them to avoid ridicule from the critics. In fact Mallinātha has not commented on the two *carama ślokas* and *ślokas* describing the poet's dynasty in Māgha's *Śiśupālavadha*. He says : अश्लीलार्थत्वस्य साहित्याचार्यैः प्रदर्शितत्वेन स्फुटार्थत्वेन चान्याख्यानं प्रकृतेऽपि सम्भवत्येव । (*Pandit*, Vol. I, p.130). अपशब्दs found in the latter half of the *Kumārasambhava* are also to be found in great poets like Bhāravi, Bhatti and Māgha. They are to be taken as poetic licence (वैयाकरणैर्निरङ्कुशाः कवयः). Apart from these, there are also similarities between the latter half of the *Kumārasambhava* and the *Raghuvaṁśa* of which there is no doubt about the authorship. The description of war in the *Kumārasambhava* (XVI.2, 45, 46, 47) and the *Raghuvaṁśa* (VII.37, 47, 53 and 51) is cited as an instance.

S. P. Pandit also favours this view. He says thus in the preface (p.16) of his edition of the *Raghuvaṁśa* : "The *Kumārasambhava* as we have it now in the latest print, though it does not conclude with a benediction is nevertheless so far complete as to have fulfilled the main object of the

author, viz., the story of Kumāra's birth and the slaying by him of Tārakāsura. In the foot-note on the same page he says : "There can be little doubt that the 17th canto does not conclude the poem. The absence of a natural conclusion in the form of a benedictory stanza at the end of the 17th canto adds much strength to the tradition that the poem has not only 17 but 22 cantos." S. P. Pandit not only favours this view of Kālidāsa's authorship of the latter cantos and goes to the extent of saying that the extent of the poem is 22 cantos.

Taranatha Tarkavacaspati Bhattacharya gives contos 8-17 in his edition of the *Kumārasaṁbhava* (Calcutta, Saṁvat 1928) which he calls Uttara-khaṇḍa. According to him, cantos 1-7 are incomplete as the title is *Kumārasambhava* The 7th canto ends with the marriage of Śiva and Pārvatī. In the 7th canto the verse कौतुकागारमगात् means there is something more to be written. In canto 2, Tārakavadha is intended. *Saṁbhava* in the *Kumārasambhava* means both उत्पत्ति and महिमा as supported by ancient authorities. Ujjvaladatta in his *Unādisūtravṛtti* quotes रव प्रगल्भाहृतभेरिसम्भवः with इति कुमारः which is a variant to the *Kumārasambhava* (XIV. 32). Hence he concludes the genuineness of the latter portion of the *Kumārasaṁbhava* also.

One of the recent scholars to take up the question is the late Sivaprasad Bhattacharya who published a lengthy article on the problem, "Authorship of the latter half of the *Kumārasaṁbhava*,"[1] refutes the theory that the *Kumārasaṁbhava* comprises only 8 cantos and shows how the latter half is also genuine. He finds fault with Jacobi. He gives the views of Jacobi thus : "(i) the title of the epic does not include Tārakavadha, (ii) the lack of auspicious or benedictory verses at the end, (iii) the non-uniform length of the cantos in direct variance from that of the former half of the epics, (iv) the unskilful use of the figures like the *arthāntaranyāsa* and *yamaka*, (v) the grammatical and idiomatic flaws and stylistic aberrations, and (vi) the indulgence in repetitions of nauseating prolixity (एकार्थता and गतार्थता) as evidences of the lack of workmanship." These objections are met with by Bhattacharya. He says : "We hold that there can be no fitter title to the poem and that the end in canto VIII is not merely inapt and awkward but at the same time touches not the very fringe of the plot." (p. 314). Jacobi's views are at best negative and cannot serve to establish his thesis. The following arguments by way of internal evidence to show that the latter half of the *Kumārasaṁbhava* is also genuine: (i) the poet's idea of conjugal love holding aloft the ideals of purity and social sanctity which is pressed

1. Journal of the Asiatic Society of Bengal, Letters, Vol. XX. No 2, 1954, pp. 313-36

forward in all his works except in what are purely romantic; (ii) the interrelation of the primary plot with the secondary plot—the personal affairs of Śiva and Pārvatī with the restoration of the gods with Indra at their head to their original power. The Tārakavadha affair is thus an integral part of the poem. As for details (in *prakarana*), they are not only in compliance with the demands of poetic convention and epic paraphernalia, but also with the canons of literary criticism; (iii) the references to the *Kumārasaṁbhava* episode which abound in the accredited works of the poet are pointedly to events and situations that are embodied in the latter half and are couched in almost the same language as therein; (iv) the minimum number of cantos to be present in a *mahākāvya*—known authorities agree that it is more than eight; (v) there are striking similarities between the *Kumārasaṁbhava* and the *Raghuvaṁśa*; (vi) the skill and dexterity in fusing the locale of the epic with the progress of the plot; (vii) the characterisation of the gods, the dramatis personae and of the demon chief in the poem is as noted in earlier works like the *Nāṭyaśāstra* and elucidated by Abhinavagupta in his commentary thereon; (viii) the meaning and cannotation of the term *saṁbhava*......can be fit for the epic, if and when the latter half is adjudged a rightful part thereof.

Bhattacharya says further : "The internal evidence has been strengthened by the discovery of two sculptures which can exclusively and conclusively be understood by a reference to the text of this part." (p. 322). The writer saw an old image in sandstone (a recent and rare one) at Bhuvaneswar. He was impressed with the image and was reminded of the verse in the *Kumārasaṁbhava*.[1] He came to the conclusion that the image is an exact representation of the verse and no less a situation of canto IX of the *Kumārasaṁbhava* appeared irresistible to him. Another sculpture was brought to him in 1953 and he was convinced of its being a nice representation of the two chums, Nandin and Bhṛṅgin associated as door-keepers of Śiva. These are delineated in a pose which is an exact reproduction in stone of verses 47-50.[2] Further he adds (fn. 1, p. 323) that Dr. S. K. Chatterji showed him a series of neat Kangra valley colour paintings depicting the incidents of the *Kumārasaṁbhava* (including those of the burning of Kāma, the amorous enjoyments in the *ratiguha* in Kailāsa) where Agni is represented as having a parrot as his vehicle (*vāhana*).

The *Rāmāyaṇa*, the *Mahābhārata* and the Purāṇas especially the *Skanda* and the *Śiva Purāṇas* are the source of the whole of the *Kumāra-*

1. युगान्तकालाग्निमिवाविषह्यं परिच्युतं मन्मथरङ्गभङ्गात् ।
रतान्तरेतः स हिरण्यरेतस्यथोर्ध्वरेतास्तदमोघमाधात् ॥ (IX.14)
2. देवस्य तस्य''''''स्वयनालिलिङ्ग ॥ (KS, canto IX)

sambhava in 17 cantos. There is affinity between the *Vikramorvaśīya* and the *Kumārasambhava*.

Further, Bhattacharya says · "Express mention of the standard *sargabandha* containing more than 8 cantos in the *Sāhityadarpaṇa* (Ch. VI) and the citation in the *Uṇādivṛtti* of Ujjvaladatta show that the latter cantos are also cited." Manuscripts of the latter half are not rare. Sītārāma's reference to alternative readings and other commentaries make it clear that manuscripts were there and the latter half has been an integral part. In the end he says that the end in canto XVII is so very nice and artistic bringing in the integrated result of the plot of the epic.

Prof. R. D. Karmarkar in his *Kālidāsa* gives the arguments of those in favour of the poem ending with the 17th canto and gives some more to strengthen the view that the *Kumārasambhava* cantains 17 cantos. He does not accept that cantos 9-17 are so prominently inferior in merit. He says (fn. 25, p. 30) : "Besides, a poet is not obviously expected to keep the same high level of excellence throughout a long poem." Viśvanātha had the *Kumāra-* in his mind when he wrote the definition of a *mahākāvya*. The complete boycott of *sargas* 9-17 in *alamkara* works shows that they were *not aware of them. Cantos 9 and 10 may also be regarded as genuine to* make the title of the poem more significant. The reference to Gandamādana in *Vikramorvaśīya* is intended by the poet to refer to his Kumāra. The kings of the Raghu race in the *Raghuvaṁśa* are compared to Kumāra Kārttikeya which suggests [the possibility of latter cantos being written by Kālidāsa, as Kumāra's heroism is described there. "In view of the total ignoring by the rhetoricians of *sargas* 9-17, it is very difficult to dogmatise on the present point." (p 33). According to Karmarkar, the passage आयुषो यौवराज्यश्रीः स्मारयत्यात्मजस्य ते । अभिषिक्तं महासेन सैनापत्ये मरुत्वता ॥ (Vu., V. 23), in all probability suggests that latter cantos of the *Kumārasambhava* are also genuine. Hence he concludes thus : "We can arrive at no better conclusion than that *sargas* 1-8 are definitely from the pen of Kālidāsa, *sargas* 9-10 also are most probably to be ascribed to him and that it is not improbable that *sargas* 11-17 should have also been written by him." (p.34).

Dr. Suryakanta gives justification for having included the latter half of the *Kumārasambhava* in his edition. The poem is based on Brāhmanas, Purāṇas and the Epics. "Kālidāsa's pointed reference to the eight forms of the Rudra-Śiva and his significant insistence on the fiery nature of Kumāra, begotten of the wedlock of Śiva and Pārvatī, reminds us of the *Śatapatha* account of the birth of Kumāra as the ninth form of the Rudra-Śiva, whose birth and exploits form the central theme of the *Kumārasambhava*.

And if this is so, the irresistible conclusion will be that the second half of the poem, depicting the birth and exploits of the fiery Kumāra, is genuine; and it is for this reason that we have included it in the present edition of the poem, *Kumārasambhava*." (Intro., p.xxxiii).

Whatever may be the views of those who maintain that the latter cantos are also genuine, they must admit that the theorists are all silent and no citation after the 8th canto could be drawn as illustrations from the works on poetics. The passage स्वः प्रगल्भाहतभेरिसम्भव quoted as Kālidāsa's by Ujjvaladatta is also quoted by Rāyamukuta in his *Amarakośa-pada candrikā* (Vol. I, p.323) but as from Kumāradāsa. This is actually found in his *Jānakīharaṇa*[1] (IX.12).

To the evidence already cited against the latter half of the poem being genuine, we can now say that the question of citations from the latter part has been pursued by us in a large number of works on poetics and dramaturgy not previously known but examined by us. This fresh examination of additional works on poetics and dramaturgy does not disclose a single citation from these latter cantos. It is therefore clear that the genuine work of Kālidāsa stops with the 8th canto.

VI

READINGS IN THE *KUMĀRASAMBHAVA*

The variants in the text of a work may be studied on the basis of mss. of the work. Similarly commentators also who adopt their own readings form another basis. The third basis of variants is the citations in other works. Variants in the *Kumārasambhava* text have already been recorded by Rev. T. Foulkes,[2] T. K. Ramachandra Aiyer[3] and in the critical editions. Dr. Hari Chand Sastri has noted in the foot-notes the variant readings furnished by the citations in works on *alaṁkāra*. We propose to point out here some of the variants which we have found in the new works on *alaṁkāra*, dramaturgy and anthologies which we have examined. We shall now list the variants collected by us taking the Nirnaya Sagar edition (1946) as the ground of our work.

1. Edited by G. R. Nandargikar, Poona, 1907
2. *Kālidāsa*: A complete collection of the various readings of the Madras manuscripts.
3. *A Concordance of Kālidāsa's Poems*

I 1b : पूर्वापरौ तयोनिधी वगाह्य

Several manuscripts and printed texts read *vagāhya* which has been accepted by Mallinātha. Against this reading, Rājaśekhara in his *Kāvyamīmāṁsā* (p.96) gives *vigāhya*. Nārāyana follows *vigāhya*.

I.34a . गतेषु लीलाञ्चितविक्रमेषु

Abhinavagupta in his *Abhinavabhāratī* (Vol.III, p.159) cites this with *vibhrameṣu* as a variant and in the same place he also discusses *sundareṣu as an alternate reading*. Abhinavagupta *says* : तत्रज्ञैरेव पठितव्यम्—"गतेषु लीलाञ्चित सुन्दरेषु" इति, तदसदिति भट्टेन्दुराजशिष्याः, यतो ये लीलाविभ्रमप्रभृतयो भविष्यन्त्यस्तदुचिततया तदानी शिक्ष्यत इव। व्याहृत्य नीयते स हि (अभिनय) प्रयोगकालो लीलादेरिति विनयस्य तु राजहंसकर्तृत्वमुत्प्रेक्ष्यते ॥

II 4a : नमस्त्रिमूर्तये तुभ्यम्

Kalingarāya Sūrya in his *Sūktiratnahāra* (p.3) cites this verse and reads there *namo'stvamūrtaye* in the place of *namastrimūrtaye*. Both Arunagirinātha and Nārāyana adopt the reading *namo'stvamūrtaye*.

II.15b वेद्यम् च वेदिता चासि

Bhoja in his *Śṛngāraprakāśa* (Vol II, p 52) adopts the reading *vedyam vedayitā cāsi* TSS edition gives *vedyaśca(ñca) veditā cāsi*.

II.60a . उभे एव क्षमे वोढुमुभयोर्बीजमाहितम्

In the place of *bīja*, Bhoja in his *Śṛngāraprakāśa* (Vol.IV, p 457) prefers the reading *vīrya*. *Vīrya* is read in Nārāyana.

II.64a शतमखमुपतस्थे प्राञ्जलिः पुष्पधन्वा

Several editions read *puspadhanvā*. But *Abhinavabhāratī* (Vol.II, p. 56), *Śṛngāraprakāśa* (Vol.II, pp. 437,465) and Kṣemendra's *Suvṛttatilaka*, (p. 41) furnish the reading *ketuḥ* against *dhanvā*. Nārāyana follows *ketuḥ*. Kṣemendra alone has already been pointed out by Hari Chand

III.23b : मद्भूस्त्वयप्रार्थितकार्यसिद्धिः

In the place of *kārya*, we find the variant *karma* in the *Śṛngāraprakāśa* (Vol.IV, p. 484). Both Arunagirinātha and Nārāyana give *karma*.

III.36b : शृङ्गेण च स्पर्शनिमीलिताक्षीम्

Śingabhūpāla in his *Rasārṇavasudhākara* (p.205) cites the verse and reads *saṁsparśa* instead of *ca sparśa*. Nārāyaṇa's commentary संस्पर्श निमीलिताक्षीमिति । संस्पर्शेन समीचीनेन, स्पर्शसुखेनेति यावत् suggests the reading *saṁsparśa*.

III.37a : ददौ रसात्पङ्कजरेणुगन्धि

The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.IV, pp. 786-90) prefers the reading *sarah paṅkaja* to *rasātpaṅkaja*. Nārāyana follows *saraḥ paṅkaja.*

III.47b · लक्ष्यीकृतघ्राणमधोमयूखैः

Instead of *lakṣyīkṛta*, Bhoja in his *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.III, p. 229) gives *lakṣīkṛta*. *Laksīkṛta* is also Nārāyana's reading.

III.54b : पर्याप्तपुष्पस्तबकावनम्रा

Against the reading *paryāpta*, Śobhākara follows Sañjāta in his *Alamkāraratnākara* (p.10), whereas the *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.III, p. 175) and Someśvara's commentary on the *Kāvyaprakaśa* furnish the reading *sujāta.* Nārāyana reads *sujāta*. Hari Chand has pointed out that *sujāta* is read in the *Sarasvatīkaṇṭhābharana, Kāvyānuśāsana* and *Citramīmāmsā* while Jayaratha's commentary Alaṁkāravimarśinī on the *Alaṁkārasarvasva* reads *sañjāta*

III 55b : मौर्वीम् द्वितीयामिव कार्मुकस्य

It is usual with the rhetoricians to cite its original reading *dvitīyamaurvīmiva kārmukasya* in order to illustrate the flaw therein called *avimṛṣṭavidheyāṁśa*. Mahimabhaṭṭa criticises the original expression and proposes the emendation *maurvīm dvitīyām*. The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol III, p.174) and *Alaṁkārasaṁgraha* (p.66) quote the verse reading *dvitīyamaurvīmiva kārmukasya* and criticise the expression for the flaw of *avimṛṣṭavidheyāṁśa*. Nārāyana supports the original reading. Hari Chand has already referred to Mahimabhaṭṭa's discussion of the reading.

III.67a हरस्तु किञ्चित्परिलुप्तधैर्यः

Several rhetoricians prefer the reading *parivṛtta* to *parilupta*—*Kāvyamīmāṁsā* (p.12), *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.II, p 386), *Sāhityamīmāṁsā* (pp.55,80) and *Rasārṇavasudhākara* (p. 148). *Parivṛtta* is read both by Aruṇagirinātha and Nārāyana. Hari Chand has shown that *parivṛtta* is read in the following works: the *Dhvanyālokalocana*, *Kāvyaprakāśa*, *Sāhityadarpana* and the *Kāvyapradīpa*.

III.68a : स्फुरद्बालकदम्बकल्पैः

Śṛṅgāraprakāśa (Vol.III, p. 35) reads *kvacid* against the reading *sphurad* whereas *Rasārṇavasudhākara* (pp. 49-50) prefers to read *sphuṭad.* But, Aruṇagirinātha and Nārāyana read still differently and adopt the reading *kucad.* Hari Chand points out that the *Daśarūpa* prefers *sphuṭad* and the *Sāhityadarpana* reads *kvacid.*

IV.17b : संस्मृत्य न शान्तिरस्ति मे

The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.IV, p. 760) adopts the reading *sañcintya* instead of *saṃsmṛtya*. Aruṇagirinātha and Nārāyaṇa read *Saṃsmṛtya*.

IV.25a : दिग्धशरैरिवाहतः

In the place of *āhataḥ*, the *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.II, p. 346) gives the reading *arditaḥ*. TSS edition has *digdhaphalairivārpitaḥ* Nārāyaṇa comments thus: *arpitaḥ āhataḥ ityarthaḥ. Ardita iti vā pāṭhaḥ. Digdhairviśaliptaiḥ Phalaiḥ śaramukhaiḥ.*

IV.28b : दयितास्वनवस्थितम्

The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.IV, p. 763) gives the variant *pramadā* for *dayitā*.

IV.42b : वपुषा स्वेन नियोजयिष्यति

Manuscripts read *sa yojayiṣyati*. Bhoja in his *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol. IV, p. 520) offers the variant *samagrayiṣyati* instead of *niyojayiṣyati*. Nārāyaṇa reads *samagrayiṣyati (—yojayiṣyati)*.

V.13a : द्वयेऽपि निक्षेप इवार्पितम् द्वयम्

Śṛṅgāraprakāśa (Vol I, p. 345) reads *dvayīṣu* instead of *dvaye'pi*. Mallinātha says: *dvayīṣu iti prāmādikaḥ pāṭhaḥ*. But Aruṇagirinātha and Nārāyaṇa accept *dvayīṣu*. Aruṇagirinātha says: *Dvayīṣu iti pāṭhaḥ* and Nārāyaṇa's commentary *dvayīṣu vakṣyamāṇāsu vastudvayīṣu*.

V 35b . तवाक्षिसादृश्यमिव प्रयुज्यते

The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol IV, p. 498) adopts the reading *sāpatnya* in place of *sādṛśya*. TSS edition reads *sādṛśya*.

V.44b : वद प्रदोषे स्फुटचन्द्रतारका

Both *Kāvyaprakāśa-Kāvyādarśa* (p. 306) and *Alaṁkāraratnākara* (p. 158) give the reading *tārake* as against *tārakā*. Mallinātha's commentary *dīpyamānaśaśāṅkatārake prodoṣe......* may imply *tārake* as going with *pradoṣe* in the text. *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol IV, p. 500) adopts *vinikīrya* instead of *sphuṭacandra*. Both Aruṇagirinātha and Nārāyaṇa read differently thus: *vinikīrṇatārakā*. According to Hari Chand, *Alaṃkārasarvasva* gives the reading *tārake*.

V.58b : इति स्वहस्तोल्लिखितश्च मुग्धया

The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.III, pp. 108,515; IV, p. 509) adopts the reading *hastālikhita* against *hastollikhita*.

V.61a : सखीभिरस्त्रोत्तरमीक्षितामिमाम्

The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.III, p. 105; IV, p. 544) reads *āsrāntaravīkṣitāmimām* instead of *asrottaramīksitāmimām*. Both Aruṇagirinātha and Nārāyaṇa give *āsrāntaravīkṣitāmimām*.

V.67b : वधूदुकूलम् कलहंसलक्षणम्

The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.II, p. 160) offers the variant *ukūlañca sahaṁsa*. Arunagirinātha and Nārāyana read differently thus : *vadhūdukūlaṁ kva ca haṁsalakṣaṇaṁ*. Accordingly the reading of the last foot also differs : '*kva cājinam śoṇitabindurarṣi tat*' *iti pāṭhaḥ* according to Arunagirinātha.

V.71a : समागमप्रार्थनया पिनाकिनः

Many of the works on *alaṁkāra* adopt the reading *kapālınaḥ* in place of *pinākinah* as *kapālinah* is better suited to the context. The *Vakroktijīvita* (p.17), the *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.IV, p.459), *Kāvyaprakāśa-Kāvyādarśa* (p. 143) and the *Sāhityamīmāṁsā* (pp 16,155) adopt the reading *kapālınah*. In this connection, Kuntaka remarks thus : *atra parameśvaravācakaśabdasahasrasambhave'pi kapālina iti bībhatsarasālambanavibhāvavācakaḥ śabdo jugupsāspadatvena prayujyamānah kāmapi vācakavakratām vidadhāti* (VI, p. 17). However, Nārāyana favours the reading *pınākinaḥ*. According to Hari Chand *kapālinaḥ* is preferred ın the *Sāhityadarpana*, *Kāvyapradīpa*, *Vyaktiviveka*, *Kāvyānuśāsana*, *Kāvyāprakāśa* and the *Alaṁkāracūḍāmani*.

V 82a : अलं विवादेन यथा श्रुतस्त्वया

The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol II, p.94) and the *Rasārṇavasudhākara* (pp. 145-6) give the reading *śrutaṁ* instead of *śrutah*. Nārāyaṇa adopts *śrutah*.

V.83b : न केवलम् यो महतोऽपभाषते

Several readings for the verb here are followed in different editions and manuscripts : *mahato'vabhāṣate*, *mahato prabhāsate* and *mahato vıbhāṣate*. There is also a reading *mahatām vibhāsate*. Arunagırınātha reads *mahato vıbhāsate* In Nārāyana's commentary we have : *yah mahataḥ apabhāṣate kevalam sa na etc.* But the *Vakroktijīvatu* (p. 108) and the *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.I, p. 369; II, p. 323; III, p. 122, IV, p. 487) adopt the readıng *mahatām vıbhāṣate*.

V.85b . निक्षेपणाय पदमुद्धृतमुद्वहन्ती

In the place of *niksepanāya*, the *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.II, p. 386; III, p. 47; IV, p. 546) and *Alaṁkūraratnākara* (p. 91) adopt the reading *nıksepa eva*. Arunagırinātha and Nārāyana follow *nikṣepa eva* and both say : *niksepa iti nimittasaptamī*. The *Alaṁkāravimarśinī* of Jayaratha prefers *nikṣepa eva* as pointed out by Hari Chand.

VI 5b व्योमगङ्गाप्रवाहेषु

The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol III, p' 336) offers the variant *ākāśagaṅgā-srotassu*. This is the reading in Arunagirinātha and Nārāyana Mallinātha's commentary *vyomagaṅgāpravāheśvākāśagaṅgāsrotassu* seems to disclose that he knew both the readings

VI.23b : अथ विश्वस्य संहर्ता

In place of *viśvasya*, some manuscripts read *yastasya*. The *Śṛṅgāra-prakāśa* (Vol.II, p. 407) adopts the reading *yastasya* which Nārāyana also takes. Mallinātha's commentary *atha yo bhāgastasya viśvasya saṁhartā* seems to suggest *yastasya* only.

VI.61a स्याच्चेत् किं नोपपद्यते

The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.IV, p 542) offers the variant *upadiśyate* instead of *upapadyate*. *Upadiśyate* is not read either in Arunagirinātha or in Nārāyana.

VI.94a : पुनः प्राप्य च शूलिनम्

Instead of *prāpya* both the *Abhinavabhāratī* (Vol.II, p 341) and the *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol IV, p. 479) read *prekṣya* Arunagirinātha and Nārāyana follow *prekṣya*. Hari Chand shows that the *Kāvyapradīpa*, *Kāvyaprakāśa*, *Vyaktiviveka*, *Alaṁkāraśekhara* and *Kāvyālaṁkārasūtravṛtti* read *prekṣya* He also points out that *Kāvyāuuśāsana* prefers *preṣya* which is obviously corrupt.

VII.9b : नार्यश्चतुष्काभिमुखम् व्यनैषुः

Against the reading *catuskābhimukham vyanaisuh*, the *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.III, pp 174 and 197) adopts the reading *catuskābhimukhīmanaisuh*. Nārāyana follows *catuskābhimukhīmanaiṣuh*.

VII.11b · निर्वृत्तपर्जन्यजलाभिषेका

The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol I, p. 340) cites the verse with the reading *nivṛtta* instead of *nirvṛtta* Nārāyana reads *nivṛtta*.

VII.65a . अपर्याप्ता पेलवयापि तप्तम्

The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.III, p. 360, IV, p. 423) gives the variant *komalayāpi* in place of *pelavayāpi*. Mallinātha's commentary *pelavayā* (=*komalayā*) seems to show that he knew both the readings. Nārāyana reads *pelavayā* (=*prakṛtyā mṛdvaṅgetyarthah*). Hari Chand has shown that *Sarasvatīkaṇṭhābharana* prefers to read *pelavayābhitaptam*. This is a rare case of the same author giving different readings.

VII.84a : आलोचनान्तम् श्रवणे वितत्य

The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.I, p. 349) cites the verse with the reading *vivṛtya* in place of *vitatya*. Nārāyana adopts *vivṛtya*.

VII.91a : रसान्तरेषु प्रतिबद्धरागम्

The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol IV, p.839) and the *Sāhityamīmaṁsā* (p.153) give the variant *pratibhinnarāgam* in place of *pratibaddharāgam*. Arunagirinātha and Nārāyana read *pratibaddharāgam*.

VII.95d : प्रमथमुखविकारैर्हासयामास गूढम्

Bhoja in his *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.III, p. 113) adopts the reading *prathamamukhavikāsaih*. TSS edition gives *pramathamukhavikāraih*.

VIII.1b : कामदोहदसुखम् मनोहरम्

The *Bhāvaprakāśana* (p. 306) prefers to read *dohadamanoharam vapuḥ*. Aruṇagirinātha and Nārāyana read differently thus : *kāmadauhṛdasukham manoharam*.

VIII.11b : कानि कानि न चकार लज्जया

Both the *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol.II, p. 318) and the *Sāhityamīmāṁsā* (p. 153) cite the verse with the reading *kāni kānyapi cakāra* in place of *kāni kāni na cakāra*. Aruṇagirinātha and Nārāyana follow the reading *kāni kānyapi cakāra*.

VIII.27b : सस्पृहम् सुरवधूभिरीक्षित:

The *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol I, p. 174) furnishes the variant *aiksyata* in place of *īksitaḥ*. Nārāyana favours the reading *aikṣyata*. Arunagirinātha's commentary on this verse is not available.

VII

THE SPURIOUS VERSES OF THE *RAGHUVAMŚA*

There are several commentaries on the *Raghuvaṁśa*. But Mallinātha's commentary is more popular and widely studied and the text he has commented upon is generally taken as the vulgate. Mallinātha has tried to preserve the original readings and excluded the interpolated stanzas. Such of the stanzas not found in his text may be taken as spurious and discarded. They are found in almost all the cantos of the *Raghuvaṁśa* except in cantos

II, XVI and XIX They are sixty-six in all. L G Parab[1] has made an analysis of these spurious verses and tried to show that some of them are genuine. *Now we shall point out here some of these non-Mallinātha verses* which could be traced in citations The references to them are from G.R. Nandargikar's edition of the *Raghuvaṁśa* (Poona, 1897). We have also made use of the extensive foot-notes given by him.

CANTO IV

पुरोगै· कलुषास्तस्य सहप्रस्थायिभि. कृशा: ।
पश्चात्प्रयायिभि· पङ्काश्चक्रिरे मार्गनिम्नगा: ॥

This is read in four manuscripts Two of them read it between 29-30, the other two read it between 30-1 Vallabha and Sumativijaya give it between 31-2 whereas Cāritravardhana reads it between 29-30. Parab *takes this as original to the Raghuvaṁśa*

From our study, it is seen that Vardhamāna in his *Ganaratnamahodaḍhi* (p. 100) quotes this verse Though he quotes it anonymously, its antiquity may be noted

CANTO V

कारण्डवोत्गृष्टमृदुप्रवाला: पुलिन्दयोपाम्बुविहारकाञ्चो: ।
कर्षन्स सेवाललता नदीष्ण· प्रोहावलग्नास्तटमुत्ससर्प ॥

This is read in four manuscripts between 46-7. Vallabha, Cāritravardhana, Hemādri, Sumativijaya, Vijayagani, Vijayānandasūrī's Svaracaranasevaka and Dharmameru also read this. Three of the manuscripts *as well as almost all commentators treat this as a variant to*

शैलोपम· शैवलमञ्जरीणा जालानि कर्षन्नुरसा स पश्चात् ।
पूर्वं तदुत्पीडितवारिराशिः सरित्प्रवाहस्तटमुत्ससर्प ॥ (*RV*. V. 46)

Śaranadeva in his *Durghaṭavṛitti* (p. 59) quotes a part from this verse thus. कर्षवि (?) स शैवाललता नदीष्ण as from the *Raghuvaṁśa*. Regarding this quotation, the editor of the *Durghaṭavṛitti* remarks : रघौ नेयमानुपूर्वी दृश्यते । किन्तु पञ्चमसर्गे "शैलोपम शैवलमञ्जरीणा जालानि कर्षन्नुरसा स पश्चात्" इत्यस्यार्धस्य कश्चित्पाद एव "कर्षन् स शैवाललता नदीष्ण" इत्येवं रूपतया पाठ्यमान उपलब्ध स्याच्छरणदेवेन ।"

CANTO VIII

सुरतश्रमवारिबिन्दवो न तु तावद्विरमन्ति ते मुखे ।
स्वयमस्तमितास्य हो बत क्षयिणा देहभृतामसारता ॥

1. *Proceedings and Transactions of the All India Oriental Conference*, XXI (1961), Vol. II, pt. i, pp. 50-61, Poona, 1966

Two manuscripts and Vallabha, Dinakara and Cāritravardhana read between 51-2.

This stanza is found quoted by Bhoja in his *Śṛṅgāraprakāśa* (Vol. III, p. 48) in order to illustrate *sveda (anugamoyathā-)*, one of the forty-eight *sāttvikabhāvas*. Though it is quoted only anonymously, this stanza is as old as Bhoja.

This verse gives the same idea as the *Raghuvaṁśa* (VIII.51) : सुरतश्रम-सम्भृतो॰. One manuscript and Cāritravardhana omit सुरतश्रमसम्भृतो॰ and Vallabha calls it as मूलपाठ.

CANTO IX

परभृता मदनक्षतचेतसा प्रियसखी लघुवागिव योषिताम् ।
प्रियतमानकरोत्कलहान्तरे मृदुरवा दुरवापसमागमान् ॥

Between 27-8, four manuscripts and Vallabha, Hemādri, Dinakara, Cāritravardhana and Sumativijaya gives this stanza. Parab has accepted this verse.

Rāyamukuṭa in his commentary on the *Amarakośa*, (Vol.IV, p 144), quotes प्रियसखी लघुवागिव योषिता and mentions it as from the *Raghuvaṁśa*.

CANTO XIII

निस्त्रिंशकल्पस्य निषेर्जलानामेषा तमालद्रुमराजिनीला ।
दूरादयश्चक्रनिभस्य तन्वी कलङ्करेखेव विभाति वेला ॥

This is read in three manuscripts between 15-6. One of them gives it between 14-5 and calls it a क्षेपक. Cāritravardhana comments on it and pronounces it as interpolation

Śaraṇadeva in his *Durghaṭavṛtti* (p. 38) quotes निस्त्रिंशकल्पस्य निषेर्जला-नाम् as from the *Raghuvaṁśa*.

It has been pointed out that निस्त्रिंशकल्पस्य निषेर्जलानां is Vallabha's reading for दूरादयश्चक्रनिभस्य तन्वी.[1]

It can be easily seen that this is a variant for the *Raghuvaṁśa* (XIII.15), the idea in the two verses being the same It is interesting to note that the *Durghaṭavṛtti* quotes the first *pāda* निस्त्रिंश॰ and mentions it as from the *Raghuvaṁśa*.

Of the five verses pointed out, two are quoted anonymously and three others are quoted as from the *Raghuvaṁśa*. कारण्डवोत्सृष्ट॰ is a variant to शैलोपमः॰ (V.46) according to almost all the commentators. The last one निस्त्रिंश॰ is Vallabha's reading for दूरादयश्चक्र॰.

1. *A Concordance of Kālidāsa's Poems*, p. 169, fn.

Dr. C Kunhan Raja[1] in his article, *Studies on Kālidāsa* tries to show that some verses of the *Raghuvamśa* are interpolations basing partly on Arunagirinātha's commentary and partly on personal views. The two verses अवजानासि (I.77) and स शापो (I.78) *are decidedly interpolations* as Arunagirinātha leaves out in his commentary. The text adopted by T. Foulkes also omits these two verses According to him प्रस्थिताया (I 89), वधूर्भक्ति॰ (I 90), इत्या प्रसादा॰ (I 91), मत्परम्॰ (I.67), स नन्दिनी॰ (II 69), दशरश्मि॰ (VIII 29) etc, are also spurious verses *Our investigation of* Kālidāsa citation shows that अवजानासि॰ (I.77) is quoted in *Kāvyālamkāratippana* of Namisādhu (p 12) and in *Durghatavṛtti* (pp 71 and 166) as from the *Raghuvamśa.* मत्परम्॰ (I 67) is quoted in *Ganaratnamahodadhi* (p. 36) and the other one दशरश्मि॰ (VIII 29) is quoted in *Alamkāratilaka* (p. 5), *Kāvyaprakāśa-Kāvyādarśa* (p. 227) and *Śrngāraprakāśa* (Vol.II, p 14) C. Raja goes to the extent of stating that the first eight cantos of the *Raghuvamśa* alone are by Kālidāsa and the remaining cantos are only later additions. But this view need not be taken seriously as it is not accepted. According to our examination of Kālidāsa citations, treatises on poetics, dramaturgy, anthologies and grammar quote profusely from the later cantos of the *Raghuvamśa.*

VIII

THE *MEGHADŪTA*

The earliest edition of the *Meghadūta* was published by H. H. Wilson from Calcutta in 1813 Since then numberless editions of the text have appeared both in India and in Europe. Of these some are critical editions the bulk being publications intended for the use of students and readers. The popularity of the poem is attested on the one hand by the numberless manuscripts of the text and on the other by the commentaries on it which number above fifty. Some of the important commentaries have already appeared in print. To add to the popularity of the poem, we find numerous adaptations and imitations of it. Apart from all these, the most important fact is that the *Meghadūta* is cited profusely in works on Poetics, Dramaturgy and the Anthologies An examination of these works shows that this poem was appreciated and enjoyed more than even the longer

---

1. *Annals of Oriental Research*, University of Madras, Vol.V (1940-1), pt. II, Sanskrit, pp 17-40

works of the poet. Dr. Hari Chand has already collected thirty-three citations from the *Meghadūta*, a little less than a fourth of the whole poem. During the course of our work, we have been able to note as many as eighty-one stanzas from this poem cited in these works which shows its great popularity in a fuller measure. Bhoja alone quotes fifty-seven stanzas in his *Śṛṅgāraprakāśa*.

Amongst the numerous commentaries on the *Meghadūta*, Vallabha's Pañjikā is the earliest available to us. This was edited by Dr. E. Hultzsch (London, 1911). Next comes Sthiradeva's commentary edited by V. G. Paranjpe, (Poona, 1914). Mention may be made here of the well-known South-Indian commentaries which are now available in print: those by Dakṣiṇāvartanātha, Mallinātha, Pūrnasarasvatī and Ṛṣiputra Paramesvara. Besides there are many commentaries written by Gauḍīya scholars amongst which those of Sanātana Gosvāmin and Bharata Mallikā (or-Sena) are already published.

Because of its wide popularity, the poem offers certain problems. Let us take here the problem of interpolated verses which forms the most important textual problem of the *Meghadūta*.

The commentaries of Dakṣiṇāvartanātha, Pūrṇasarasvatī and Ṛṣiputra Parameśvara give us only 110 verses, and this is the lowest as far as the total number of stanzas is concerned. The Kashmirian Vallabhadeva as well as Sthiradeva read 111 verses. Mallinātha has 121 verses (see G. R. Nandargikar's edition, Bombay, 1894) amongst which six are interpolated ones. The Jaina authors and commentators give the highest number of verses. If we take the Bengali commentators, Bhagīratha Miśra as well as Bharata Mallikā, they read only 114 verses though many of them namely Śāśvata, Sanātana Gosvāmin, Kalyāṇamalla and others give 115 verses. Wilson's edition contains 116 verses whereas the editions of Gildemeister and Stenzler read respectively 113 and 112 stanzas. S. K. De's edition (Sahitya Akademy) follows Vallabhadeva and Sthiradeva. De[1] observes thus: "So far as our evidence goes, it appears that no stanza that does not appear in Vallabhadeva's text is genuine. We believe also that the authenticity of any of the stanzas included in Vallabhadeva's text cannot be easily disapproved." In the edition of Hultzsch, 111 stanzas are read and in the Appendix (pp. 59-67), he includes 19 additional verses. Similarly, though G. R. Nandargikar gives 121 verses, in his Appendix (pp. 115-6), he gives 9 verses considered to be spurious. Paranjpe has included 11 stanzas in his list of additional stanzas. De gives 19 spurious verses in the foot-notes.

1. *Meghadūta*, intro., p. xxxvi

Dr. P K Gode[1] has shown the antiquity of three of these spurious verses He has pointed out that इत्थं भूत० was in existence in A. D. 1461 According to him, तं सन्देशं० and श्रुत्वा वार्ता० are as old as Cāritravardhana's time *i g.*, these verses were known before A. D. 1385. Hultzsch in his edition of the *Meghadūta* (p.66) has pointed out that श्रुत्वा वार्ता० is quoted by Mahendra in his commentary on the *Anekārthasangraha* of Hemacandra.

We are now going to point out one of the spurious verses which we have been able to trace during the course of our work.

धारासिक्तस्थलसुरभिणस्त्वन्मुखस्यास्य बाले
दूरीभूतं प्रतनुमपि मा पञ्चबाणः क्षिणोति ।
घर्मान्तेऽस्मिन्विगणय कथं वासराणि व्रजेयु-
र्दिक्संसक्तप्रविततघनव्यस्तसूर्यातपानि ॥

In De's edition, this is noted as interpolated between verses 101 and 102 This verse is also found in very early editions of the text. In Wilson's edition, it is verse 105 and Gildemeister reads it as verse 104. This verse is found in the Tibetan translation of the *Meghadūta.* A synoptical table showing the order of the verses in the commentaries on the text given in J. B. Chaudhuri's edition of the *Meghadūta* shows that several Bengali commentators read this verse According to this table, धारासिक्त० is found in the commentaries of Sanātana Gosvāmin, Kalyānamalla, Rāmanātha Tarkālaṁkāra, Haragovinda Vācaspati, Kṛsnadāsa Vidyāvāgīsa, Kavīratna and Bharatamallika. But, the verse is not included in Jinasena's *Pārśvābhyudaya.* Vallabha, Sarasvatī Tīrtha, Dakṣiṇāvartanātha and Pūrnasarasvatī do not give this verse. Mallinātha's commentary in standard editions of the text do not include this verse.

During the course of our investigation, we have found that this verse is quoted by Bhoja although anonymously. Bhoja in his *Śṛṅgāraprakāśa* in the chapter devoted to Pravāsavipralambha enumerates several divisions of Vyāptiskandha. context, he mentions Sandeśadāna, *writing letters, as one of the divisions of Vyāptiskandha. In order to illustrate it,* धारासिक्त० is quoted but only anonymously (see *Śṛngāraprakāśa*, Vol IV, p 720).

Two Jaina works employ the fourth *pāda* of this verse. Nemidūta[2] *of Vikrama utilises the fourth pāda of this verse in the fourth pāda of* verse 112. And Śīladūta[3] of Cāritravardhana Gani also utilises the last

1. *ABORI* XV, pp 111-4
2. *Kāvyamālā edn*, 1886 (p.102)
3. Yaśovijaya Jaina Granthamālā, 18, Banaras, 1915

BIBLIOGRAPHY

SANSKRIT WORKS

Abhijñānaśākuntala by Kālidāsa, ed. by R. Pischel, 2nd edn., Harvard Oriental Series 16, Cambridge, Massachusetts, 1922.

—· ed. by Saradaranjan Ray, 12th edn , Calcutta, 1943.

—. with the commentary by Rāghava Bhaṭṭa, Nirnay Sagar Press, Bombay, 1947

— ed. by Ramanath Jha, Mithila Institute, Darbhanga, 1957.

—: ed. by S. K. Belvalkar, Sahitya Akademi, New Delhi, 1965.

Alaṁkāramahodadhi by Narendraprabha Sūri, GOS, XCV, Baroda, 1942.

Alaṁkāraśekhara by Keśava Miśra, Kāvyamālā, 50

Ekāvalī by Vidyādhara, Bombay Sanskrit Series, No. 63, Bombay, 1903.

Kāvyadarpaṇa by Rājacūdāmani Dīksita, Vani Vilas edition, Srirangam.

Kāvyaprakāśa of Mammata, with the commentary by Vāmanācārya Jhalkikar, Bombay, 1901.

—· with the commentary Uddyota by Nāgojī Bhaṭṭa, Ānandāśrama edn., 66, 1911.

— : with the commentary Sudhāsāgara by Bhīmasena, Chow. Skt. Ser., 313, Benares, 1924, 1927.

Kāvyapradīpa by Govinda, Kāvyamālā 24.

Kāvyānuśāsana by Hemacandra, Śrī Mahāvīra Jaina Vidyālaya, Bombay, 1964.

Kumārasaṁbhava by Kālidāsa ed. by Taranatha Tarkavachaspati Bhattacharya, Calcutta, Saṁvat 1928.

—· with the commentaries by Arunagirinātha and Nārāyana (3 Vols.), TSS, 27,32,36, Trivandrum, 1913-4.

—: with the commentary by Mallinātha, Nirnay Sagar Press, Bombay, 1946.

—· ed. by Dr. Suryakanta, Sahitya Akademy, New Delhi, 1962.

Kuvalayānanda by Appayya Dīkṣita, with the commentary by Vaidyanātha, Nirnay Sagar edn., Bombay 1931.

Jānakīharaṇa by Kumāradāsa, ed. by G.R. Nandargikar, Poona, 1907.

Daśarūpaka by Dhanañjaya, with Avaloka, Gujarati Printing Press, Bombay, 1927.

Nemidūta by Vikrama, Kāvyamālā, 1886.

Paramātmaprakāśa by Yogīndudeva, ed by A N. Upadhye, Śrī Rāyacandra Jaina Śāstramālā, Bombay, 1937.

Pratāparudrīya by Vidyānātha with the commentary Ratnāpana of Kumārasvāmin, Madras, 1931.

Mālavikāgnimitra by Kālidāsa, Sri Vani Vilas Sanskrit Series No 5, Srirangam, 1908.

Meghadūta by Kālidāsa ed. by H.H. Wilson, Calcutta, 1813.

—: with the commentary by Mallinātha, ed. by G. R. Nandargikar, Bombay, 1894.

—: with Vallabha's commentary, ed. by Dr. E. Hultzsch, London, 1911.

— with the commentary by Sthiradeva, ed by V. C Paranjpe, Poona, 1914.

— with the commentary by Mallinātha, Vavilla Press, Madras, 1940.

— with the commentary by Dakṣiṇāvartanātha, TSS edn., Trivandrum, 1919

— with the commentary by Pūrnasarasvatī, Vani Vilas Press, Srirangam, 1909.

— with the commentary by Ṛṣiputra Parameśvara, Trivandrum, 1946.

—. with the commentary by Sanātana Gosvāmin, ed. by J. B. Chaudhury, Calcutta, 1953-4.

— with the commentary by Bharata Mallikā(-sena), ed. by J. B. Chaudhury, Calcutta, 1951.

—. ed. by S. K. De, Sahitya Akademy, New Delhi, 1957.

Raghuvamśa by Kālidāsa, ed. by G R. Nandargikar, 3rd revised edn., Poona, 1897.

—: Nirnay Sagar Press, Bombay, 1929.

—: ed. by S. P. Pandit, Bombay Sanskrit Series, V, Bombay, 1874

Rasaratnahāra by Tripāṭhi Śivarāma, Kāvyamālā 6, Bombay, 1890.

Vikramorvaśīya by Kālidāsa ed. by Bollensen, St. Petersberg, 1846.

—. ed by S. P. Pandit, Bombay, 1889.

—. commentary by Koneśvara, ed. in the Annals of Bhandarkar Oriental Research Institute, Vol. XXXVIII, pp. 255-98.

—: ed. by M. R. Kale, Bombay, 1922.

—: with the commentary by Raṅganātha, Nirnay Sagar Press, Bombay, 1925.

—: with the commentary by Kāṭayavema, ed. by Charudeva Shastri, Lahore, 1929.

—: ed. by R. D. Karmarkar, Poona, 1932.

—: ed. by K. B. Paranjpe.

—: ed. by S. B. Athalye and S. S. Bhawe, Bombay, 1948.

—: ed. by H. D. Velankar, Sahitya Akademy, New Delhi, 1961.

Śīladūta by Cāritravardhana Gaṇi, Yaśovijaya Jaina Granthamālā, 18, Benares, 1915.

Sarasvatīkaṇṭhābharaṇa by Bhoja, Kāvyamālā 95, 1925.

Sāhityadarpaṇa by Viśvanātha, with the commentary by Rāmacaraṇa, Nirnay Sagar Press, Bombay 1902.

ENGLISH WORKS

Annals of Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona, Vols. XV, XXXVIII.

Annals of Oriental Research, University of Madras, Vol. V, 1940-1, pt. II, pp. 17-40, "Studies on Kālidāsa" by Dr. C. Kunhan Raja.

Art and Letters, Vol. XXVIII, No. 1, London, 1954, "Music in Ancient Indian Drama" by Dr. V. Raghavan, pp. 10-18; also in the Journal of the Music Academy, Madras, Vol. XXV.

Sir Asutosh Mookerjee Silver Jubilee Volume, III, Orientalia, pt. 2, "The Original Sakuntala" by Dr. S. K. Belvalkar, pp. 349-59.

Bhoja's *Śṛṅgāraprakāśa* by Dr. V. Raghavan, Madras, 1963.

A Concordance of Kālidāsa's Poems by T. K. Ramachandra Aiyar, University of Madras, Madras, 1952.

History of Indian Literature (English translation by Weber), Benares, 1961.

A History of Indian Literature by M. Winternitz, Vol. III, pt. I (English translation by Subhadra Jha), Benares, 1963.

A History of Sanskrit Literature by A. B. Keith, Oxford, 1928.

A History of Sanskrit Literature (Vol. I) by S. K. De, University of Calcutta, Calcutta, 1947.

Journal of the Asiatic Society of Bengal Letters, Vol. XX, No. 2, 1954, pp. 313-36, "Authorship of the latter half of the Kumārasaṁbhava" by Sivaprasad Bhattacharya.

Journal of Oriental Research, Madras, Vol.VIII, pp. 321-34, "Bahurūpamiśra's Daśarūpakavyākhyā" by Dr. V. Raghavan.

Kālidāsa by R D. Karmarkar, Karnatak University, Dharwar, 1960.

Kālidāsa A complete collection of the various readings of the Madras manuscripts by Rev. T. Foulkes.

Kālidāsa Et L' Art Poétique D L' Inde by Hari Chand Sastri, Paris, 1917.

New Catalogus Catalogorum, Vol.IV, University of Madras, Madras, 1968.

The Number of Rasas by Dr. V. Raghavan, Adyar Library, Adyar, 1940.

Pandit, Vol.I, Benares, 1866.

Proceedings and Transactions of the All India Oriental Conference, XXI (1961), Vol. II, pt. I, pp. 50-61, Poona, 1966. "The Problem of Spurious verses in Kālidāsa's *Raghuvaṃśa*" by L. G. Parab.

Sanskrit Drama by A. B. Keith, Oxford, 1924.

BHARATIYA VIDYA BHAVAN
BOMBAY-7
LIBRARY